

Liittovaltio. Nyt?

Esko Seppänen

Liittovaltio. Nyt?

Esko Seppänen: Liittovaltio. Nyt?

©: Esko Seppänen 2001

Taitto: Risto Uljas

Painopaikka: UCP-Print Oy,

Vaasa 2001

ISBN 952-91-3071-6

Tämä kirja on Euroopan parlamentin Yhtyneen vasemmiston/Pohjoismaiden vihreän vasemmiston (GUE/NGL) tiedotusaineistoa.

Kirjan kanteen kuvattu patsas sijaitsee Euroopan parlamentin toimitalon edessä Brysselissä.

Liittovaltio. Nyt?

Sitoutumista yhteiseen hankkeeseen

Olin Brysselissä Euroopan nuoriso-orkesterin konsertissa monien komissaarien ja muiden meppien kanssa. Ensimmäisenä kappaleena soitettiin Ludwig van Beethovenin 9. sinfonian pohjalta sovitettu Euroopan hymni.

Kun musiikki alkoi, pääkomissaari Romano Prodi ja muut ukot eturivistä ponnahtivat pystyyn. He toimivat ikään kuin orkesteri olisi alkanut soittaa EU:n kansallislaulua!

Mutta ei EU ole mikään kansa. Eikä se ole myöskään valtio. Ei sillä voi olla omaa kansallislaulua.

Seuraavana päivänä lähetin komissiolle kirjallisen kysymyksen: miksi herrat nousivat pystyyn musiikin alkessa soida. Pääkomissaari vastasi itse. Koska vastaus kuvaa hyvin EU:n toimintatapoja, siteeraan sen tähän kokonaisuudessaan:

Eurooppa-hymnin valitseminen oli yhtenä aiheena raportissa, jonka kansalaisten Eurooppaa käsitellyt Pietro Adonninon johtama tilapäinen komitea esitti Euroop-

pa-neuvostolle 28.-29. kesäkuuta 1985. Eurooppa-neuvosto hyväksyi virallisesti komitean ehdotukset, mm. ehdotuksen Eurooppa-hymniksi, ja sen päätökselle antoivat tukensa myös Euroopan parlamentti (13. marraskuuta 1985) ja komissio (10. joulukuuta 1985).

Euroopan parlamentin puhemiehen sekä neuvoston ja komission puheenjohtajien epävirallisessa tapaamisessa 12. maaliskuuta 1986 päätettiin valtuuttaa näiden toimielinten pääsihteerit vahvistamaan Eurooppa-neuvoston vahvistamia eurooppalaisia symboleja koskevat käytännön järjestelyt. Järjestelyistä päätettiin 20. maaliskuuta 1986, ja Eurooppa-hymni on sittemmin vakiintunut yhdeksi Euroopan unionin symboleista. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että se pitäisi rinnastaa kansallislauluun tai että unioni olisi "valtio tai kansa".

Siksi on aivan paikallaan, että Eurooppa-hymni esitetään tietyissä toimielinten (myös Euroopan parlamentin) tilaisuuksissa ja että komission jäsenet, kuten muutkin kansalaiset niin halutessaan, nousevat seisomaan osoittaakseen sitoutumistaan yhteisen hankkeeseen.

Keskusvalta tuottaa vallalleen uusia tunnuksia, riittäjä ja rituaaleja. Yhteiset symbolit ovat yhteisöllisen vallan merkkejä. Keskusvallan yleistä hyväksyttävyyttä (eli legitimiteettiä) yritetään lisätä tunnuksin, jotka kasavat lauman poliittisesti yhteen ja luovat uudenlaisen EU-itsetuntemuksen. Uusi valta kutsuu EU:ta - aika rohkeasti ja väärin perustein - Euroopaksi. Sille on aivan sama - ja yhtä huono - peruste kuin USA:ta kutsutaan Amerikaksi.

Kun soitettiin "Euroopan" hymniä, minäkin nousin seisomaan, vaikka en ole sitoutunut hankkeeseen. Minut yllätettiin istualleni. Joukon paine veti minut ylös. Kun nyt tiedän, että ylösnousu merkitsee sitoutumista, ensi kerralla jään istumaan. Ettäs tiedätte.

Keskusvallan lonkerot ulottuvat kaikkialle elämäämme.

Kun esimerkiksi jokaisen EU-lehmän molempiin korviin pitää kiinnittää läpyskä tunnistamista varten, ihmiset saavat vielä kulkea vapaina ilman pakollisia korva-merkkejä. Passit ovat kuitenkin yhteisöpassseja.

Suomen viranomaiset vaativat, että myös Miina Äkijyrkän EU-vapaaksi julistamalla kaupungin vuokratontilla Helsingin Vuosaaressa hänen suomenlehmänsä piti korvamerkitä muoviläpysköillä, vaikka Miina ei pyydä eikä saa lehmilleen EU-tukia. Esitin syksyn alussa EU:n komissiolle kirjallisen kysymyksen asiasta. Kysyin, eikö säännöstä saa poiketa, jos karjan omistaja ei halua EU-rahaa eikä ole siinä tarkoituksessa valmis vahingoittamaan alkuperäiskarjan herkkiä tuntoelimiä.

Komissaari David Byrne vastasi, että merkit on kiinnitettävä kaikkien EU-lehmien molempiin korviin. Kun sääntöä ei ole kaikilta osin noudatettu, valvontaa pitää tehostaa. Poikkeuksia ei sallita, ei Miinalle eikä muille.

Tuli mieleen vanha juttu siitä, miten jossakin Italiassa pään karjankasvattajat huijasivat EU:lta tukiaisia ilmoittamalla teurastetuksi lehmiä, joita ei ollut lahdattu. Tukihuijareiden toiminnan vaikeuttamiseksi annettiin määräys, jonka mukaan korvausten maksua varten lehmänomistajan piti viedä tukipalkkiotoimistoon korva vakuudeksi siitä, että nauta oli teurastettu. Pian olivat toimistojen nurkat täynnä korvia.

Samaan aikaan näkyi satelliittikuvissa, että Italian laitumilla käyskenteli miljoona yksikorvaista lehmää.

Jutussa on totta toinen puoli. EU:lta huijataan mitä luovimmin keinoin kaikenlaisia maataloustukiaisia. Suomeenkin on saatu miljoonia markkoja rahaa sioista, joita ei ollut olemassakaan. Loton jättipotti sekkin, tämä EU-tukiainen.

On vaarallista syyttää väärintekemisistä kokonaisia kansakuntia, esimerkiksi italialaisia. Siitä on unionin oikeusasiat Jacob Söderman saanut hyvän opetuksen.

Hän kirjoitti lehteen, että Italiassa ja muualla etelässä lait eivät ole niin kuin ne kirjoitetaan vaan niin kuin ne tulkitaan. Komission puheenjohtaja Romano Prodi luki, suuttui ja kävi sellaisella voimalla Södermanin kimppuun, että tällä oli suuria vaikeuksia selvittää jutusta ulos vahingoittumattomana. Suomessa annettiin ymmärtää, että Söderman oli ollut oikealla asialla EU:n avoimuuden ja julkisuuden puolesta, niin kuin oli ollutkin, mutta jutun

juuri ei ollut se. Kysymys oli kokonaisen kansakunnan leimaamisesta lain kiertäjäiksi, ja se oli sopimatonta.

Kun sotalaivastot käyvät vieraiden maiden satamissa näyttämässä lippua, EU omasta puolestaan näyttää poliittista voimaa. Siinä tarkoituksessa toimittiin ilman laillista toimivaltaa, kun 14 jäsenmaata julistivat Itävallan maan vaalituloksen perusteella diplomaattiseen boikottiin. Sille ei ollut EU:n peruskirjoissa laillista perustaa puhumattakaan siitä, että entisen Jugoslavian alueen pommittaminen olisi ollut sopusoinnussa kansainvälisen oikeuden kanssa.

Jos on poliittista voimaa, laillisuuden kanssa ei tarvitse olla kovin tarkkoja, ja voimaa on aina vain suurilla jäsenmailla. Pienten maiden päälle ajetaan poliittisilla jyrillä, jos niitä edustavat vain henkilöt eivätkä lailliset toimielimet.

Kun Lipposelle soitettiin, että Itävalta pitäisi panna boikottiin, hänen ei olisi pitänyt ottaa asiaan kantaa yksin. Kukaan yksilö ei pysty vastustamaan valtaa, joka painaa päälle täydellä voimalla. Pienessä maassa yhteisöllisistä asioista kannattaa päättää porukalla. Yhteisö on aina vahvempi kuin yksilö. Sitä paitsi se on demokrati-aa.

Olen törmännyt europarlamentissa yhdenmukaistavaan ja samanlaistavaan paineeseen, joka tulee jostain. Mistä se tulee, sitä ei tiedä kukaan. Europarlamentti on sosiologisesti kummallinen sekoitus omaa ajattelua ja puolueiden ajattelua, hyväksytyksi tulemista ja arvostusta toisaalta kollegoiden parissa ja toisaalta oman maan omien äänestäjien keskuudessa, omasta työ- ja reagoitavasta johtuvia toimintamahdollisuuksia tai niiden puutetta, liittoutumisia ja välistä vetoja. Yhdenmukaistavaa painetta ei pääse karkuun. Vaikka on tiedossa, että teon alla oleva päätös on väärä, joukon paine samanlaistaa käyttäytymistä. Joukosta poikkeamisella on aina hinta.

Esimerkiksi laitonta Itävalta-boikottia vastaan oli todella vaikea olla parlamentin äänestyksessä. Vaikka olisi ollut yksinomaan laillisuuden puolella, saattoi näyttää, että oli Haiderin puolella. Yksin oikeassa oleminen

on paljon vaikeampaa kuin väärässä oleminen isolla porukalla.

Kun europarlamentissa äänestettiin pari vuotta sitten yli 2 miljardin ruoka-avusta Venäjälle, silloinkin oli vaikea olla vastaan. Tiedettiin, että Venäjällä oli ollut huono sato ja että ruualle oli tarvetta. EU:lla taas oli omaa tarvetta antaa apua, kun sen maanviljelijöiden hintatueksi perustetut interventiovarastot olivat täynnä. Ikään kuin sattumalta EU tarjosi Venäjälle ruoka-apua juuri sen verran kuin varastoissa oli ylijäämää. Sillä tavalla saatiin jäsenmaiden rahoja kaupaksi elintarvikkeet, joille ei ollut muuta maksukykyistä kysyntää. Avulle ei kuitenkaan ollut Venäjällä jakelukanavia, mikä tiedettiin päätöstä tehtäessä, ja niin nälkätalveksi tarkoitettu ruoka-apu ei mennyt kokonaisuudessaan perille vielä seuraavanakaan talvena.

Piti äänestää tällaista apua vastaan. Ulospäin asia olisi kuitenkin näyttäytynyt niin, että äänesti Venäjän nälkäisiä vastaan. Ei niin voi tehdä.

Tavattoman suuri vastuu otettiin parlamentissa myös kesällä 2000, kun päätettiin Montenegron vaaleja varten antaa tälle entisen Jugoslavian osavaltiolle talousapua 90 miljoonaa markkaa. Se oli vaaliapua osavaltion itsenäisyyttä ajavalle hallitukselle. Rahat oli tarkoitettu käyttöä poliisivoimien palkkaukseen ja varustamiseen armeijaksi. Sitä ei kuitenkaan voitu sanoa ääneen.

Vaikka oli tiedossa, että apu meni salakuljettajien paratiisina tunnetun osavaltion hallituksen tarpeisiin ja osa siitä vuosi paikalliselle mafialle, sitä vastaan oli vaikea äänestää. Montenegron avun vastustaminen olisi katsottu Milosevicin tukemiseksi, mitä taas ei kukaan sivistynyt ihminen voi tehdä. Kuitenkin kyseessä oli mitä poliittisin ja tarkoitushakuisin apu: Montenegrolla on 100 kilometriä sellaista rantaviivaa, joka ei vielä ole NATO:n hallinnassa. Sen takia on katsottu läpi sormien, että tämä Jugoslavian miniosavaltio saa puolet tuloistaan tupakan salakuljetuksesta Länsi-Euroopan markkinoille.

EU:n komissio on haastanut suuria amerikkalaisia tupakkatehtaita oikeuteen yhteistyöstä muun muassa Montenegron mafian kanssa. Perustana ovat tullitilastot: tu-

pakkaa viedään USA:sta viidenneksen enemmän kuin sitä tuodaan muihin maihin. Ketju kulkee niin, että tupakka rahdataan Belgian ja Hollannin satamiin ja lastataan siellä kuorma-autoihin, joilla se kuljetetaan esimerkiksi Slovenian tai Serbian kautta Montenegron Bariin. Siellä se lastataan pikaveneisiin, joita on käytössä 50-70, ja siirretään niillä yöaikaan Italiaan. Sikäläisen mafian jake- luorganisaatio levittää sen Italian satamista erityiskulje- tuksin koko EU:n alueelle.

EU-maat menettävät tällä tavalla verotuloja eri arvioi- den mukaan 6-30 miljardia markkaa joka vuosi.

Kun on kysymys suurpolitiikasta, Montenegron sala- kuljetushallitusta avustettiin vaalien alla sen pysyttämi- seksi vallassa EU-tuella, jolle ei asetettu mitään ehtoja. Parlamenttikin hyväksyi avun lähes yksimielisesti. Useim- mat mepit eivät tienneet, mihin raha menee.

Europarlamentin äänestyksissä nostetaan usein käsi ylös yhtä aikaa. Siltä se varmaankin näyttää kuvissa, vaikka joku olisi eri mieltä. Niin toimittiin myös muinai- sessa Neuvostoliitossa, jossa kaikki eivät olleet aina sa- maa mieltä asioista, vaikka siltä näytti. Oli vaarallista erottua joukosta siellä, ja sitä se on täällä. Kun käytössä on listavaali, (euro)puolue tekee eri tavalla äänestävästä mepistä seuraavissa vaaleissa entisen mepin. Tämän liit- tovaltion marxismi-leninismi on federalistinen eetos. Euroopassa kummittelee liittovaltion aave.

Parlamentin istuntoselostuksiin merkitään taputukset aivan niin kuin tehtiin mainitussa entisessä liittovaltios- sa. Kun pääkomissaari Romano Prodi piti lokakuun alus- sa parlamentissa liittovaltiohenkisen puheen, pöytäkir- jojen mukaan se keskeytettiin 8 kertaa suosionosoituk- sin, ja puheen lopussa yhdeksännellä kerralla ne olivat "pitkään jatkuvia".

Myös "meidän puolella" kyse on usein raa´asta suur- valtopolitiikasta.

Jos joku luulee, että Kosovo kävi sotaa ilman EU-mai- den poliittista ja aseapua, luulo on väärä. Jos joku luu- lee, että Vojislav Kostunica oli vain entisen Jugoslavian kansan valinta maan presidentiksi, luulo on väärä. Hän

oli myös Saksan ja muiden EU-maiden asettama ehdokas, jonka vaalikampanja rahoitettiin maan rajojen ulkopuolelta. Sillä tavalla kukistettiin diktaattori, mutta siinä yhteydessä EU:lle syntyi täysvastuu Serbian opposition toiminnasta. Se on mitä suurimmassa määrin taloudellinen vastuu. On vastattava huutoon.

Elämä on sillä tavalla ihmeellistä, että Jugoslavian vaalin tulos oli varmaankin oikea ja maalle hyväksi. Salaavun avulla oli luotu organisaatio, joka pystyi paljastamaan Milosevicin vaalivilpin. Mutta demokratia on avoimuutta ja julkisuutta, ja siksi pitää olla pelisäännöt myös sille, miten sitä saa loukata.

Monissa maissa sanotaan avoimesti, että EU-jäsenyys vaatii kansallisvaltioita luopumaan täysivaltaisuudesta. Meillä poliittinen eliitti puhuu ja puuhastelee ihan muuta. Ei myönnetä, että osavaltiohan tässä aletaan jo olla. Kun alkaa näyttää siltä, että EU on ollut Suomelle liukumäki liittovaltioon, pitäisi alkaa keskustelu, tuleeko osavaltiolla olla oikeus päättää itse joistakin muistakin asioista kuin vain Euroopan Keskuspankin haarakonttorin eli Suomen Pankin johtokunnan jäsenistä.

Euroopassa on viime vuosisatoina ollut vallalla kaksi valtiojärjestelmää. On ollut valtakuntia ja on ollut pyrkimystä itsenäisiin kansallisvaltioihin. Suuret kansakunnat ovat mielellään valtakuntia, joissa keskusvalta asuu hallitsevan kansan pääkaupungissa. Pienet kansakunnat taas ovat olleet enemmän valtioita ja arvostaneet itsenäisyyttä ja täysivaltaisuuutta omissa asioissaan. Ne ovat sitä tarvittaessa myös sankarillisesti puolustaneet. Valtakunnilla on armeijat myös hyökkäystä varten, kansallisvaltioilla puolustusvoimat.

On sanottu, että kansallisvaltiot ovat tulleet suurille ongelmille liian pieniksi ja pienille ongelmille liian suuriksi. Totta. Sähköinen kapitalismi on häivyttänyt maiden väliltä taloudelliset rajat, eikä siihen pääse käsiksi kansallisvaltion kautta.

Kansallisvaltiot ovat EU:ssa luovuttaneet suvereniteettia tarkoituksiin, joista ne eivät tiedä, mihin se on mennyt.

Pääministeri Paavo Lipposen puhe lokakuussa 1999 meppipäivällisellä Strasbourgissa on jäänyt mieleeni. Kukaan ei hänen mukaansa tiedä, mihin suuntaan Eurooppaa pitää kehittää. Siis kukaan ei tiedä! Kuitenkin Lipponen on luovuttanut tärkeitä osa-alueita Suomen itsenäisyydestä EU:lle ilman, että hänellä on ollut tietoa, käytetäänkö sitä meidän puolesta vai meitä vastaan. Ei tiedetä, kun ei ole käyty keskustelua EU:n päämäärästä, joka on liittovaltio. Tulollaan ei kuitenkaan ole mikään erityisen demokraattinen liittovaltio, vaan keskusvalta ja reunamaat.

EU on sieluton rakennelma, kemiallisesti puhdasta kapitalismia. Itse asiassa se käy hyvin reaaliosialidemokratiasta, joka on politiikkaa ilman intohimoa paremmasta maailmasta. Se on demareiden poliittinen puuhamaa, jossa on kivoja elimiä. Niinpä demareilla ei ole tarvetta puhua paluusta siihen entiseen, jossa liike oli tärkeämpi kuin päämäärä ja oleminen määräsi tajunnan. Tilalle on tullut steriili politiikka, toiminnan sijasta toimitseminen. Mutta haluavatko kansat ja kansalaiset sitä? Ainakaan vapaiden vasemmistolaisten ihmisten - tai ihmisten ylipäätään - ei tulisi haluta.

Euroopalle ominainen vallankäytön malli on tänään korporatismia. Se on valtion, työnantajien ja työntekijöiden ykseyttä, vasenoikeaa. Se on toimintaa ylhäältä alas. Sen järjestelmän vakiinnuttamiseksi tarvitaan vahva keskusvalta?

Toisaalta on vaikea palata vasemmiston varhaisihanteisiin: demokratiaan, vapauteen ja tasa-arvoon. Tämän päivän "moderni" on nimittäin onnistuttu valtaamaan yksinomaan markkinoiden ominaisuudeksi, ja kukapa ei haluaisi olla moderni, ajassa kiinni, elää tätä päivää? Jos on mahdotonta yhdistää sosiaalisuus ja solidaarisuus globalisoitumiseen, jossa vahvoille kuuluu kaikki, vasemmisto on tehnyt itsensä mahdottomaksi?

EU:ssa "uudistukset" ovat yleensä markkinareformejä, jotka merkitsevät pohjoismaisten turvaverkkojen poisrepimistä trapetsin alta, yhteiskunnan turvaaman hyvinvointimallin purkamista. Pohjoismaat ovat olleet toinen

tie: kansallisesti organisoitua solidaarisuutta, yhteisöllistä vastuuta ja kanssaihmisistä välittämistä. Että on ollut solidaarisuutta kansallisvaltioiden sisässä, on ollut aivan uskomattoman upea saavutus. Mitään vastaavaa solidaarisuutta ei ole ollut muualla kapitalismissa. Eikä ehkä ole kauan pohjoismaissakaan, joissa on käynnissä yhteiskuntien yksilöistyminen ja atomistuminen. Se on markkinoiden henki.

Suomen kannattaisi puolustaa omaa mallia yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa. Lipponen on kuitenkin tehnyt liiton muiden voimien kanssa. Kun hän sanoo, että "Suomen tehtävä on edustaa muita pohjoismaita", hän on väärässä. Muut pohjoismaat ovat parempia edustamaan itseään ja Suomea kuin Suomi muita. Jos asia on Lipposesta kiinni, Suomi on Saksan neitsytkuitumaa. Paluumahdollisuus pohjoismaiseen yhteistyöhön on, mutta se vaatii, että Lipponen ja lippokset pannaan vaihtoon. Se ei ole ihan helppoa, sillä ei Lipponen ole yksin.

EU ei ole kansa eikä valtio. Sillä ei ole historiaa, kulttuuria eikä kieltä. Sillä ei ole oikein mitään, mikä muodostaisi sen itsetuntemuksen, paitsi tietysti passi, lippu ja pyrky liittovaltioon. Siinä tarkoituksessa EU politisoi Eurooppaa. Se haluaa määrätä symbolit ja tapahtumisen järjestyksen omaa olemistaan ja olemisen kuvaansa varten. Laajeneminen on Euroopan reuna-alueiden siirtomaistamista markkinavoimia varten ja keskusvallan tarpeisiin. Laajeneminen on EU:n sääntöjen ja normien vientiä muihin maihin. Se on kokonaisten maiden sitomista EU:n talutusnuoraan jäsenyyshakemusten kautta

EU:hun integroitu kansallisvaltio joutuu määrittelemään kansalliset ratkaisunsa EU-viitekehyksessä ja sen kautta. Ei riitä, että puretaan kansallisia normeja. Niiden tilalle tulee (yli)normitus ja (yli)sääntely, joka ei ole luonteeltaan taloudellista vaan poliittista. Niin voidaan luoda suuri epäjärjestys - tai pakkovalta.

EU:ssa halutaan eritahtista kehitystä: että olisi yksien sisäpiiri ja toisten ulkokehä. Se merkitsisi, että olisi kahden tavoitteen eikä vain kahden nopeuden Eurooppa, että olisi EU(A) ja EU(B). Jos etujoukko saa tehdä EU:lle ko-

van ytimen, jota johtaisi EU:n perustajaisiin kuuluvan Jean Monnetin ja hänen hengenheimolaisensa entisen pääkomissaarin Jacques Delorsin hengessä suurten valtioiden johtoryhmä, *directoire*, pienten valtioiden johtajilla on mahdoton tehtävä puolustaa kansakuntaansa sellaista voimainkeskitystä vastaan. Se toimisi kuin magneetti. On liki mahdotonta pysytellä poissa liittovaltiojunnasta, jos EU:lle kovalle ytimelle annetaan valtakirja toimia junankuljettajana.

Vaikka Saksa ja Ranska vannovat ikuista ystävyyttä, ne eivät ole näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa aitoja ystäviä. Niiden välillä on käyty aivan liian monta sotaa. Yhdessä niillä on hegemoninen asema. Sen johdosta *EU:n keskusvalta ei ole mikään yksittäinen maa, vaan sen kova ydin*: Saksa-Ranska tai Ranska-Saksa, ihan miten päin vaan. Sillä ei ole merkitystä. Muita tarvitaan, jotta ei syty sota niiden kesken. Jos ne ajautuvat erilleen, muut maat joutuvat valitsemaan puolensa. Lipponen on valinnut Saksan puolen.

Euroopassa poliittiset standardit ovat markkinanormeja, joille poliitikot eivät pysty tuottamaan älyllistä vaihtoehtoa. Euroopan yliopistot ja sitä kautta tiede on restauroitu hengen tyyssijoista markkinahuoneiksi. Yliopistoissa saarnaavat leipäpapat. He laulavat samasta virsikirjasta kuin eurokraatit, tuo uuden vallan nomenklaturaluokka.

Sivistyneistön aatteellisen joukkoitsemurhan takia vasemmisto on menettänyt sen luomisvoiman, jota tarvittaisiin vaihtoehdon tuottamiseen uudelle sähköiselle, maailmanlaajuiselle ja reaaliaikaiselle kapitalismille. EU ei sitä ole. EU on sen puolella. Se on kirjoitettu EU:n perussopimuksiin.

EU on kapitalismin nykyinen olomuoto Euroopassa. Kun kapitalismissa markkinoiden pitää kasvaa, EU laajenee. Kun kapitalismi tarvitsee sisäisen rauhanturvajärjestelmän, EU liittovaltioituu.

Tarvitaan vahva (liitto)valtio pitämään massat kurissa?

Syys-lokakuu

Torstai 28.9.

Tanskassa ei oli kyllä

Tämä oli hiostavan kuuma päivä Toulousessa, Etelä-Ranskassa.

Tanskassa oli toisella tavalla kuumaa, mutta siellä ei kysymys ollut säästä. Maassa äänestettiin omasta rahasta. Vaihtoehtoina olivat joko luopua kruunusta tai liittyä EU:n talous- ja rahaliittoon (EMU). KYLLÄ-puolen mielestä vaihtoehdot olivat järjestys tai kaaos, kun taas EI-puoli ei uskonut kaaosteoriaan.

Oli kansanäänestys omasta rahasta luopumisesta. Tarjolla sen tilalle oli euro, joka ei ole vain joku matkustusvaluutta, jonka ansiosta lomamatkoilla ei tarvitse vaihtaa rahaa, vaan myös EMU, joka on yhteisöllistä rahapolitiikkaa eikä siis minkään maan omaa. Siihen on EMU:ssa monopoli Euroopan Keskuspankilla (EKP). Kun se tekee päätöksiä, se ei ajattele Tanskan etua.

Eri maissa voi olla erilainen suhdannetilanne ja sen kautta tarve erilaiseen rahapolitiikkaan. EKP ei voi tyydyttää kerrallaan kuin yhden tarpeen, eikä aina sitäkään,

minkä on osoittanut euron vapaa pudotus suhteessa USA:n dollariin. EKP:n ainoa julki lausuttu tavoite on taistella inflaatiota vastaan, mutta euron devalvoitumisen myötä se häviää sen taistelun. Halpa euro tuo mukanaan kalliin öljyn ja tuonti-inflaation.

Kun Suomen taloustilanne olisi pitkään vaatinut kiireämpää rahapolitiikkaa kuin mihin oli tarve Saksalla tai Ranskalla, meillä ei ollut omaa vaihtoehtoa. Piti istua isojen maiden kyydissä. Sen sijaan Ruotsi ja Tanska ovat saaneet päättää rahapolitiikastaan itse, eivätkä ne ole ajautuneet euron mukana yhtä suureen pakkodevalvaation suhteessa dollariin kuin mihin Suomi ajettiin. Saksa ja Ranska tarvitsivat kilpailukykyään varten devalvaation sekä elvytysrahaa työttömyyden torjuntaan. Sellaisen vieraan tarpeen takia on Suomen teollisuudelle virrannut ilmaiseksi löysää devalvaatiorahaa.

Kuka vielä muistaa, että EMU:ssa meille luvattiin vakaa markka?

Vakautta ei ole 25-28 prosentin devalvaatio. Ei se ainakaan silloin ollut, kun markka edellisen kerran 1990-luvun alussa pakkodevalvoitiin. Silloin sen tekivät markkinavoimat taloudellisen perustein, mutta nyt sen on tehnyt Lipposen valtiolta poliittisin perustein.

Toulousessa meillä oli europarlamentin yhtyneen vasemmistoryhmän (*GUE/NGL*) opintopäivät. *GUE* on ranskankielinen lyhennys sanoista Euroopan yhtynyt vasemmisto ja *NGL* on lyhennys tanskankielisestä nimestä pohjoismaiden vihreä vasemmisto. *NGL* olemme me, viisi pohjoismaista vasemmistomeppiä, kolme Ruotsista sekä yksi Tanskasta ja Suomesta. Me esiinnyimme *GUE*:ssa kuin yhden puolueen edustajat.

Pari kertaa vuodessa jokainen europarlamenttiryhmä pitää ryhmäkokouksen muualla kuin Brysselissä tai Strasbourgissa. Me pyrimme menemään kulloiseenkin puheenjohtajamaahan, ja siksi oltiin Ranskassa. Keväällä mennään Ruotsiin.

Ruotsalainen kollegani Jonas Sjöstedt oli tullut Toulouseen puhetilaisuudesta Kööpenhaminasta, ja hän oli luottavaisella mielellä: tanskalaiset äänestäisivät EI.

Itse en ollut asiasta niin varma. Ennusmerkit olivat erilaiset kuin edellisten voitollisten kansanäänestysten alla. Nyt oli EI-puoli niukassa gallup-johdossa, kun taas aina ennen se oli kirinyt voittoon vasta viime hetkellä epävarmojen äänestäjien ottaessa kantaa tanskalaisen demokratian puolesta.

Pelkäsin, että EI oli nyt siirtynyt johtoon liian aikaisin. Vastapuoli osasi olla varuillaan, ja JAA-puolen vyörytys tiedotusvälineissä oli ennennäkemätön. Toimittajat toimittivat häikäilemättömästi KYLLÄ-puolen lukuun. Se ei muuten ole ollut vierasta Suomenkaan EU-propagandas- sa. Kun asiaa tutkittiin EU-kansanäänestyksen jälkeen, toimittajat jopa ylpeilivät asialla. Niin teki televisiossa ainakin Kalle Heiskanen, joka toimittaa kännykkäasioita Yleisradion tv-uutisiin, vaikka hänen 50-vuotispäivän- sä tarjoilun hänen kavereilleen kustansikin Elisa, entinen Helsingin Puhelinyhdistys ja nykyinen Radiolinjan pääomistaja. Heiskasen mielestä Suomen EI-puolella ei ollut uskottavia henkilöitä, joita olisi voinut haastatella. Sen sijaan KYLLÄ-puolelta voitiin haastatella myös epäuskottavia edustajia, koska he olivat vallassa.

Kun Tanskassa oli kysymys myös Englannin ja Ruotsin rahan kohtalosta, EI-puoli sai tuontirahaa. Europarlamentissa toimivaan SOS-Demokratia-ryhmäämme kuuluva **Daniel Hannan** oli toimittanut Englannin konservatiivien keskuudessa kansalaiskeräyksen, josta kertyi tanskalaisille toista miljoonaa markkaa. EI-puoli ei ottanut muodollisesti rahoja vastaan, vaan ne ohjattiin mainostoimistoille käytettäväksi EI-tiedottamiseen. Englantilainen IT-miljonääri Paul Sykes osti EI-mainoksia usealla miljoonalla.

KYLLÄ-propaganda oli kuitenkin ylivoimainen. Tanskalainen porvarilehti oli laskenut, että EMU-äänestyksen alla KYLLÄ-puoli voitti lehtien maksetun mainonnan 14-1.

Työttömyys on Tanskassa ollut pitkään vain 4-5 %, ja sosiaaliturva on ollut parempi kuin Suomessa. Tiedettiin, että Tanskan naiset äänestäisivät siksi yleisesti EI, yksityisen sektorin miehet sen sijaan KYLLÄ.

Jonas Sjöstedt oli tullut myöhässä Toulouseen Kööpenhaminasta, minä Brysselistä.

Edustan ryhmäämme europarlamentin budjettivaliokunnassa, ja siellä äänestettiin EU:n vuoden 2001 budjetista. Käsittelyn pohjana oli komission esitys, johon neuvosto oli ottanut kantaa, ja äänestettävänä olivat parlamenttiryhmiensä ja meppien tekemät muutosesitykset. Niitä oli yli tuhat.

Äänestin useiden sellaisten Englannin konservatiivien muutosesitysten puolesta, joissa vaadittiin EU:n rahan käytön julkisuutta siihen tapaan, että "alamomentista rahoitusta saavissa hankkeissa on oltava selkeä maininta siitä, että ne ovat saaneet taloudellista tukea Euroopan unionilta ja että unionin varat ovat veronmaksajien varoja kansalaisten omasta maasta" ja että "hallinnon olisi varmistettava, että tuetuissa hankkeissa ei suoraan tai epäsuorasti kannateta mitään poliittista näkemystä Euroopan tulevasta muodosta tai sen nykyisiä toimintalinjoja". Huomiotani kiinnitti, että Ulpu Iivari äänesti näitä ehdotuksia vastaan ja kaikenlaisten EU-propagandarahojen puolesta. EU-tiedottaminen on EU-propagandaa.

Budjetista päättävät jäsenmaiden valtiovarainministeristä koostuva neuvosto ja parlamentti yhdessä. Budjettivaliokunnassa valmisteltiin esitys parlamentin kannaksi, ja sen mietinnöstä äänestetään lokakuun lopun täysistunnossa ns. ensimmäisessä käsittelyssä. Sieltä parlamentin esitys budjetiksi menee uudelleen neuvostoon, josta se palaa parlamentin joulukuun täysistuntoon toista eli lopullista käsittelyä varten.

EU:n budjetti jakautuu pakollisiin menoihin ja ei-pakollisiin menoihin.

Pakollisiin menoihin, joihin kuuluvat maatalous- ja aluerahat ja joita on budjetista noin kolme neljäsosaa, ei parlamentilla ole päätösvaltaa. Myös ei-pakollisten menojen osalta se on sangen rajallinen.

On tehty - ja mielenkiintoista on että se tehtiin edellisessä parlamentissa kuukautta ennen eurovaaleja - tätä parlamenttia sitova *instituutioiden välinen sopimus*, jossa komissio, neuvosto ja parlamentti sitoutuivat "budjettikuriin". Budjetin eri pääluokille, jokaiselle erikseen, on

sovittu vuosiksi 2000-2006 tiukat katot, eikä parlamentti voi niitä ylittää.

Budjettimenoilla pitää aina olla ns. *laillisuusperusta*. Sen antaa niille neuvosto (eli jäsenmaiden ministereiden elin). Parlamentti voi lisätä budjettiin menoja, mutta jos niillä ei ole neuvoston antamaa laillisuusperustaa, komissio ei pane rahoja maksatukseen.

Edellä on jo esitetty kolmenlaiset rajoitukset budjettivallan käytölle: 1) neuvosto päättää pakollisista menoista, 2) ei-pakollisissa menoissa on eri pääluokilla, jokaisella erikseen, menokatto, minkä lisäksi koko budjetilla on yläraja (se saa olla enintään 1,27 % jäsenmaiden BKT:sta) sekä 3) jokaisella menoerällä pitää olla neuvoston antama laillisuusperusta.

Parlamentti budjettipuumerkkejä kutsutaan poliittisiksi painotuksiksi.

Varsinkin ulkosuhteiden alalla parlamentti on jakanut avokätisesti vallassaan olevia rahoja Välimeren alueen auttamiseen (MEDA-ohjelma) sekä kehitysapuun Euroopan ulkopuolelle. Näihin tarkoituksiin on annettu maksusitoumusmäärärahoja, joilla rahat varataan kyseisiin tarkoituksiin. Tuen maksatukset eivät seuraa parlamentin budjettipäätöksiä. Jos komissio sanoo, että sillä ei ole henkilökuntaa jakaa rahaa tai että vastaanottajilla ei ole kykyä käyttää rahaa EU:n tärkeänä pitämiin tarkoituksiin, se ei pane päätöksiä täytäntöön. Parlamentti ei voi tehdä muuta kuin kiukutella.

Kun parlamentti kiukuttelee, se panee rahoja *varauksiin*. Silloin komissio ei saa maksaa niitä ulos ilman parlamentille toimitettavia lisäselvityksiä, ja se on tapa hivistää asioita.

Parlamentti vastustaa usein periaatteen vuoksi sellaisia leikkauksia budjettiin, joilla aikaisemmin päätettyjä mutta maksuun panemattomia menoja leikataan muihin tarkoituksiin. Esimerkiksi Välimeren alueen MEDA-ohjelmassa on käyttämättömiä määrärahoja niin paljon, että ohjelma pyörisi kahdeksisen vuotta ilman että sen momenteille annetaan senttiäkään uutta rahaa. Parlamentti ei kuitenkaan ole valmis siirtämään rahoja pois MEDA-momenteilta, koska etelässä katsotaan, että se olisi

viesti Välimerelle päin siitä, että EU ei pidä sanojaan; ei auta, vaikka on luvannut.

Komissaari Chris Patten on vaatinut kolmansille maille jaettavan rahan käytön tehostamiseksi komissioon 200 uutta eurokratian toimitsijaa eli virkamiestä. Se on osa pakettia, jonka mukaan komissio haluaa tehostaa toimintaansa panemalla toista tuhatta eurokraattia ennenaikaiselle eläkkeelle, koska heistä ei saa enää kouluttamallakaan kyyvykkäitä toimitsijoita uudensiksi tehtäviin. Erottamattomien virkamiesten eläköittäminen joudutaan tekemään isolla rahalla.

Suurin budjettiriita parlamentin ja neuvoston kesken edellisenä vuonna oli kiista siitä, miten rahoittaa Kosovon ja muun Balkanin alueen jälleenrakentaminen pommitusten jäljiltä. Jäsenmaiden ministerit halusivat rahoittaa sotansa tekemällä leikkauksia muiden maiden apuun, kuten MEDA:an ja kehitysapuun. Parlamentti taas halusi sodan vahinkojen korjaamiseen tuoretta rahaa. Sotahan olisi ollut EU-maille ilmainen, jos EU:n budjettia supistettaisiin vastaavasti muista kohteista.

Minä olen ollut parlamentin linjalla: uutta rahaa jälleenrakentamistarpeisiin ei saa ottaa niiden maiden avustamisen budjettikohdista, jotka olivat täysin syyttömiä Kosovon sotaan ja pommituksiin.

Edellisenä vuonna ongelmat siirrettiin vuodelle eteenpäin, ja ne olivat vastassa nyt, kun tehtiin vuoden 2001 budjettia. Jäsenmaat eivät ole taaskaan suostuneet antamaan tuoretta rahaa sotatuhojen jälleenrakennukseen. Ongelma oli vaikeampi kuin edellisenä vuonna, koska Serbiassa Milosevicin valta oli rapautumassa ja rahaa oli luvattu myös sinne. EU-maiden on rahoitettava ns. demokraattisten voimien toiminta vallankumouksen jälkeen, koska vallanvaihtokin tehdään osin länsirahalla. Sen tekevät serbialaiset itse, mutta he eivät tule sen jälkeen omillaan toimeen.

Se, mitä budjettivaliokunta esittää, menee läpi täysistunnoissa sellaisenaan. On nimittäin vielä yksi parlamentin budjettivallan rajoitus: muutokset budjettiin vaativat aina parlamentin enemmistön (314 ääntä). Muussa tapauksessa menee läpi neuvoston esitys. Kaikkien bud-

jettivaliokunnasta tulevien esitysten on niin ollen oltava sellaisia, että ne saavat taakseen 314 ääntä. Vaatimus näin suuresta enemmistöstä, kun paikalla on aina vain 500-550 ääntä (626:sta), vähentää tehokkaasti muutos-paineita.

Neuvosto on vahva osapuoli EU:n budjettiasioissa, parlamentti heikko.

GUE/NGL-ryhmän kokouksessa Toulousessa ei käsitelty budjettia. Se on useimmille mepeille meidän ryhmässä ja muissakin ryhmissä liian monimutkainen asia.

Alkuviikolla, kun olin Brysselissä, ranskalaiset kommunistiministerit olivat esitelleet ryhmällemme puheenjohtajamaa Ranskan valmistautumista syksyn suuriin koitoksiin, Biarritzin ja Nizzan huippukokouksiin. Viimeisenä kokouspäivänämme oli käsittelyssä tulollaan oleva perusoikeuskirja.

Ne, jotka haluavat tehdä EU:sta liittovaltion, haluavat sille perustuslain. Niinpä federalistit vaativat perusoikeuskirjan liittämistä EU:n perussopimukseen. Jos niin tehdään, silloin siitä tulee perustuslaki.

Perusoikeuskirjan valmistelu oli tapahtunut hyvin erikoisessa yhteisöllisessä elimessä, *perusoikeuskonventissa*, jossa on ollut kustakin jäsenmaasta yksi hallituksen ja kaksi parlamentin edustajaa sekä kuusitoista ylikansallisen europarlamentin edustajaa ja yksi komissaari. Tällainen yhteisöllinen valmistelutapa edustaa liittovaltioitumista: vallansiirtoa kansoilta ylikansallisen päätöksenteon suuntaan. Jos perusoikeuskirja jää Nizzassa vain julistuksen tasolle ilman, että siitä tulee oikeudellisesti velvoittava, on pelättävissä, että perustuslain valmistelua jatketaan samanlaisessa elimessä.

Käsillä oli valmis teksti, ja arvioimme sitä ryhmäkokouksessamme.

Yleisin kanta näytti olevan äänestäminen sitä vastaan tai äänestyksestä pidättäminen. Asiakirjaa ei yleisesti pidetty tarpeeksi hyvänä niin että se kelpaisi EU:n perustuslain pohjapaperiksi. Sen koettiin laillistavan ennen muuta työnantajien ja virkamiesten valtaoikeudet EU-kansalaisten perusoikeuksien kustannuksella.

Yleisesti ihmeteltiin, mihin perusoikeuskirjaa tarvitaan, kun kaikki jäsenmaat ovat hyväksyneet yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen, Euroopan neuvoston yleissopimuksen ihmisoikeuksista sekä Euroopan sosiaalisen peruskirjan.

Kahden maan edustajien kanta jäi ryhmässämme epäselväksi. Saksalainen Sylvie-Yvonne Kaufmann, joka oli mukana perusoikeuskonventissa, oli myönteisin. Todellista perustettaan hän ei sanonut ääneen, mutta hän kertoi sen minulle edellisenä iltana, kun söimme päivällistä pohjoismaalaisten ja saksalaisten meppien kesken. He, jotka ovat entisen DDR:n entisen valtuutetun SED:n jälkeläisiä ja joilla on synkkä menneisyys ihmisoikeuksien ja -vapauksien loukkaamisessa, eivät voi äänestää mitään sellaista vastaan, joka koskee ihmisten oikeuksia. Peruste on ymmärrettävä. Heidän taakkansa on painava kantaa, eikä siihen mahdu enää mitään uutta.

Itäsaksalaiset kollegamme tekevät itseään hyväksyttäväksi uudessa maassaan. Kun puoluejohto on alkanut puhua hallitukseen osallistumisesta, silloin ei EU-asiakirjoista ole varaa olla eri mieltä. Demokraattisen sosialismin puolue (PDS) oli äänestänyt EMU:a vastaan, mutta nyt sillä on uudet tavoitteet.

Myös ranskalaiset olivat mietteissään. He arvioivat asiaa siitä näkökulmasta, että Nizzan huippukokous saattaa epäonnistua eikä toimielinten uudistaminen toteudu niin että se avaisi ovet laajenemiselle. Monien hallitusten etujen mukaista on lykätä laajenemista ja kaataa se EU:n omaan valmistautumattomuuteen ottaa vastaan uusia jäseniä. Ranskalaiset hallituskommunistit ovat siinä merkityksessä isänmaallisia, että he haluavat saada Ranskan puheenjohtajakaudesta historiaan edes jonkun tuloksen. Sellaiseksi käy perusoikeuskirjan hyväksyminen.

Hallitusvastuu ei kuitenkaan sido ryhmämme ranskalaiskommunisteja samalla tavalla kuin vasemmistolitollaiset ovat kuulialaisia Lipposelle. Puolue äänesti hallituksessa olosta huolimatta kansalliskokouksessa sekä Amsterdamin sopimusta että EMU:a vastaan. Veikkaan, että he äänestävät perusoikeuskirja-asiassa tyhjää. Sen sijaan ryhmämme kilpailevien kommunistien eli ranska-

laisten trotskilaisryhmien viisi edustajaa äänestävät tätä työväenluokan etuja kaventavaa esitystä vastaan.

Puolelta päivin lähdin Toulousesta paluumatkalle Helsinkiin.

Meppielämän hankalin osa on matkailu Euroopan ilmatilassa, ja taas oli yksi niistä päivistä, jolloin oli ongelmia. Brysselin päässä oli lentokenttä ollut jumissa ja sieltä tuleva lento oli myöhässä pari tuntia. Mekin myöhästyiimme saman verran. Ei siinä mitään, olen tottunut myöhästelyihin. Mutta nyt oli kuuma päivä ja lentokentällä oli ilmastointi epäkunnossa. Sillä ei olisi ollut merkitystä muuten, mutta se oli epäkunnossa väärään suuntaan: se puski odotushalliin liian kylmää ilmaa. Siinä sitä sitten istuttiin passintarkastuksen väärällä puolella koko Brysselin koneellinen väkeä vankeina odottamassa lentokonetta ilman että välillä pääsi ulos lämmittelemään.

No, kotiin Helsinkiin ehdin kuitenkin seuraamaan Tanskan kansanäänestyksen tulosta, ja se oli selvä EI. Katselin tuloksen syntyä ja kommentointia Ruotsin neloskanavalta, jossa asiaa seurattiin toisin kuin Suomen televisiossa. Ruotsin vasemmistopuolueen puheenjohtaja **Gudrun Schyman** oli studiossa yhdessä demaripääministeri Göran Perssonin ja kokoomuksen puheenjohtaja Bo Lundgrenin kanssa. Pitkälle on päästy, kun Ruotsissa vasemmistopuolue on gallup-kannatuksellaan (15-16 %) maan kolmanneksi suurin puolue eikä sen edustajaa voida syrjäyttää kommentoitaessa poliittisesti tärkeitä tapahtumia!

Suuri osa vasemmistopuolueen kannattajien lisäyksestä on ilmeisesti tullut oman puolueensa EU-myönteiseen linjaan tyytymättömistä demareista päin. Vasemmistopuolue on Ruotsissa uskottavasti EU-kriittinen, niin myös puolueen puheenjohtaja.

Vaikka Ruotsin puolueella on naispuheenjohtaja ja paljon naisäänestäjiä, johtamistyyli on miehinen, jos sellaisena voidaan pitää pyrkimystä vallan keskittämiseen. Rautarouva Schyman, joka vanhana alkoholistina on saanut kovaan imagoonsa inhimillisiä piirteitä useista repsahtamisistaan, on aikamoinen itsevaltiainen. Schyman haluaa päättää poliittisen uransa ministerinä - eli tasol-

ta jolla Suvi-Anne Siimes aloitti Suomessa uransa. Siihen vaaditaan jättiläismäinen vaalivoitto demareista. Toisin kuin Suomen vasemmistoliittolaiset, Ruotsin kollegat haluavat vaikuttaa demareiden politiikkaan eivätkä vain olla apupuolue.

Tämä oli kaiken kaikkiaan päivä, jolloin EI oli KYLLÄ. Se oli KYLLÄ Tanskan täysivaltaisuudelle omissa asioissaan, itsenäisyydelle ja demokratialle. Meillä Suomessa tarvitaan EI NATO:lle, joka on KYLLÄ itsenäiselle puolustukselle ja liittoutumattomuudelle. Muiden ei pidä antaa vetää meitä mukaan aiheuttamiinsa konflikteihin ja sotiin vastoin meidän tahtoamme.

Perjantai 29.9

Eurolandiassa on eurovihreät

Tanskalaiset olivat muka äänestäneet väärin, ja Suomen pääministerin kommentit olivat sen mukaisia. Närästi, kun Tanska ei ollut tullut Eurolandiaan. Lipponen ei kuitenkaan ehdottanut Tanskan julistamista diplomaattiseen boikottiin niin kuin Itävallalle tehtiin väärän vaalituloksen johdosta.

Lipposen ei ole helppo myöntää, että Suomi on irrallaan muista pohjoismaista ja että lähimmät ystävät löytyvät Saksasta. Kuka olikaan se valtiomies, jonka mielestä piti etsiä ystäviä läheltä eikä kaukaa?

Minulla oli kotimaapäivä, ja kävin eduskunnassa kuulostelemassa mielialoja. Siellä sain käsiini tekstin puheesta, jonka **Riitta Uosukainen** oli pitänyt parlamenttien puhemiesten kokouksessa. Kanta perusoikeuskirjaan oli yllättävän kriittinen, kun ottaa huomioon, että eduskunnassa sitä kohtaan ei ollut esittänyt kritiikkiä muut kuin Veijo Puhjo.

Näin Uosukainen:

Minä epäroisin kuitenkin sanoa, että valmistelujärjestely lisäisi neuvotteluprosessin legitimiyyttä tai että se vahvistaisi kansallisten parlamenttien asemaa. Pikemminkin voisi sanoa, että konventit jatkavat sitä perinnettä,

jossa "viisaat ja suurmiehet" vievät unionia eteenpäin, niin kuin tapahtui Maastrichtin sopimuksen, talous- ja rahaliiton ja, tietenkin, unionin perustamisen osalta.

On olemassa vaara, että parlamentit voivat vesittää vaikutusvaltaansa osallistumalla liian monen, toimivaltaaltaan epämääräisen parlamentaarikkokokouksen toimintaan. Kussakin elimessä toimivan muutamien edustajan tuoma vaikutusvalta saattaa olla hyvinkin näennäinen. Samaan aikaan tällaisten toimielinten olemassaolo voi olla tekosyynä sille, että todellista valtaa omaavia oikeita parlamentteja ohitetaan.

Hyvin puhuttu ja oikeaa asiaa.

Suomen eduskunnan perustuslakivaliokunta oli valinnut perusoikeuskirjaa valmistelemaan perusoikeuskonventtiin edustajikseen hyvät ihmiset **Gunnar Janssonin** (RKP) ja **Tuija Braxin** (vihreät). Heillä ei kuitenkaan ollut takanaan poliittista voimaa; olihan heidän puolueissaan vain vähän toistakymmentä prosenttia eduskunnan jäsenistä. Niin pienen vähemmistön edustajien hyväksymä teksti pitää Suomen eduskunnan hyväksyä jälkikäteen pilkkunaan paikkaa muuttamatta, ja itse asiassa sekin teksti, jonka Brax ja Jansson olivat hyväksyneet, oli tehty heidän selkiensä takana. Isojen maiden hallituksilla oli omat kuvionsa, eikä julkisen valmistelun kaikkia asiapapereita ollut aina ollut saatavilla kaikilla kielillä, vain englanniksi ja ranskaksi.

Viime kädessä perusoikeuskirja on perusoikeuskonventin puheenjohtajan **Roman Herzogin** diktaatti. Siihen tehdyistä tuhannesta muutosesityksestä ei äänestetty. Se hyväksyttiin ns. kvasikonsensusella.

Minun mielestäni perusoikeuskonventin työllä ei ollut Suomessa kunnollista juridis-poliittista perustaa. Se ei ollut EU:n instituutio, eikä siihen niin muodoin voitu soveltaa EU:n peruskirjan määräyksiä. Eduskunnassa sitä on kuitenkin käsitelty ns. E-asiana ikään kuin se olisi EU-asia, mitä se ei ole ollut, koska kukaan valtioneuvoston jäsen ei ole ollut siitä vastuussa eduskunnalle tai suurelle valiokunnalle; hallitustahan edusti konventissa vihreä oikeuskansleri Paavo Nikula. Konventin lopputulos ei voi sitoa juridisesti eduskuntaa, koska parlamen-

tin yksien edustajien käyttäytyminen ei koskaan sido toisia parlamentaarikkoja.

Kun perusoikeuskirja on paketti, jota ei saa aukaista, se merkitsee, että kukaan ei kanna parlamentaarista vastuuta tästä sekä EU:n instituutioiden että kansallisen valmistelun ulkopuolelta tulevasta esityksestä eduskunnalle. Niinpä sen valmistelutapa edustaakin edustuksellisen parlamentarismien kriisiytymistä. Tässä asiassa lopputulos ei pyhitä keinoja, vaikka se olikin Riitta Uusukaisen viimeinen kanta asiaan.

Eduskunnassa olin käymässä siksi, että olimme vasemmistoliiton puheenjohtajan **Suvi-Anne Siimeksen** kanssa varanneet aikaa keskustelulle. Syytä olikin, sillä vuoden aikana minulla oli puheenjohtajasta vain puolen tusinaa näköhavaintoa, ja olen sentään jostakin kummallisesta syystä vasemmistoliiton varapuheenjohtaja. Ehkä syy on se, että Siimes ei tahtonut sitä.

Puolueessa ei ole kollektiivista johtotyöskentelyä. Puheenjohtajien ja puoluesihteerin muodostama työvaliokunta ei kokoonnu, ja puoluehallituksen kokoukset järjestetään aina torstaisin, jolloin olen vuorenvarmasti poissa maasta. Niin ollen olen ollut vain nimellinen varapuheenjohtaja. Olen antanut nimeni käyttöön, ja se vähän kaduttaa.

Tulemme mielestäni hyvin juttuun Suvi-Annen kanssa, ainakin olemme tulleet. Meillä on ollut leppoisia juttuhetkiä niinä parina kertana vuodessa, jolloin tapaamme, mutta toisaalta niissä keskusteluissa puhutaan vähän politiikkaa. Sen on Suvi-Anne varannut yksityisalueeseen, eikä sinne ole ulkopuolisilla asiaa.

Ensimmäisen kerran olin avoimesti tyytymätön tapaan, jolla puolueen asioita hoidetaan. On vain yksi kärki, eikä sen takana ole mitään.

Olen arvellut Suvi-Annen - älykkäänä ihmisenä - vähitellen tympääntyvän ympärillään parveileviin jees-ihmisiin, mutta ehkä niihin ei valta-asemissa tympäännytä; olenhan nähnyt turhan monen poliitikon ruvenneen ihailemaan itseään, kun he katselevat kuvaansa hännystelijöiden peilistä. Toisaalta Suvi-Annenkin pitää turvata

asemansa samaan tapaan kuin puoluejohtajat sen tekevät. Pitää osata kiittää ja palkita.

Olin hyvillä mielin Tanskan kansanäänestyksen tuloksesta ja innoissani siitä, miten nuori sukupolvi nostaa päätään - ja nyrkkiään - ylös. Prahassa oli juuri päättynyt maailmanpankkiryhmän vuosikokous, ja sinne oli Suomesta matkannut neljä bussilastillista nuorisoa mielenosoituksiin. Se oli oikea paikka toimia maailmankapitalismia vastaan. Epäoikeudenmukaisuus on kapitalismin syytä, eikä se ainakaan sosialismin syytä ole. Onhan enää markkinat ja kapitalismia.

Tänä päivänä epäpoliittiset nuoret ajavat vasemmiston ohi vasemmalta. Vasemmisto on laitostunut ja keskittynyt säilyttämään murenevia valta-asemia, eikä periksiantaminen ja aatteettomuus voi herättää kunnioitusta nuorissa ihmisissä, eikä vanhoissakaan, paitsi tietysti niissä virallisissa valtionapunuorissa, joiden paperijäsenillä aktivoitua toimintaa valtiovalta tukee miljoonilla markkoilla joka vuosi.

Suomen hallitusvasemmistolta puuttuu kapitalismikritiikki.

Suvi-Anne kertoi aloittaneensa perehtymisen EU:n sotilasasioihin. Huolestuin, kun hän arveli perehtymisen lopputuleman olevan se, että hän on NATO-asioista eri mieltä minun kanssani. Siitä ei voi olla seurauksena muuta kuin että ensi kesäkuun puoluekokouksessa vasemmistoliiton puolueohjelmasta halutaan ottaa pois kohta, jonka mukaan vasemmistoliitto ei kannata Suomen NATO-jäsenyyttä. Se olisi johdonmukainen kanta sitä varten, että seuraavissa hallitusneuvotteluissa turvataan vasenoikean jatko.

Yhteinen vasemmiston ongelma on, että perusta petää alla, että vasemmistorakennus on pystytetty sosialismin hiekalle. Sosialismi on vasemmiston pohjapaino, joka estää venettä keikkumasta mutta jonka takia vene ui syvällä. Kun joku Milosevic tai Lukashenka vannoo sosialismin nimeen, vene ui entistäkin syvemällä.

On vaikea saada uusia ihmisiä innostumaan Stalinin, Maon, Pol Potin ja Milosevicin perinnöstä. Mutta sosialistisen perinteen kanssa tässä on eletävä, eikä uutta

vasemmistoa voida luoda tyhjästä. Jos vasemmisto on historiaton, se ei ole vasemmisto. Suvi-Anne on historiattoman linjan vasemmistolainen, luokkataistelun lopun ajan puoluejohtaja. On alettu luottaa markkinoihin ja uskotaan ja toivotaan, että EU olisi uusi tie kulkea.

Vasemmisto turvaa Euroopassa asemansa ay-liikkeen niin pitkälle että siitä on syntynyt poliittinen riippuvuus. Ammatillinen työväenliike on aina ollut poliittisen liikkeen koulu, mutta niillä molemmilla on toimintatapoja, jotka eivät enää puhuttele kansalaisia. Ei ole enää entisenlaista työväen kohtalonyhteyttä eikä yhteisöllisyyttä. Sen sijasta ay-liike pönkittää kaikkein etuoikeutetuimpien ihmisten valtaa, niiden joilla on vakinainen työ ja tallella kyky tehdä työtä. He saavat mahdollisuuden näyttää osaamista ja oppia uutta työstä.

En halua sanoa ay-liikkeestä muuta kielteistä kuin että se puolustaa vain jäseniään eikä työttömiä, eläkeläisiä, invalideja tai hyvää sosiaalista vointia kaikille. Se on Euroopan viimeinen vastarintapesäke, kun vasemmistopuolueiden aatteellinen pohja on murentunut. Sen kuuluu puolustaa jäseniään, mutta se ei saa olla kaikki. Ay-liikkeenkin on alettava vihertää puhtaan luonnon ja terveellisen ruuan puolesta.

Vasemmiston pitäisi alkaa muuttumisleikkiin ja ruveta punavihertämään. Kun maailma ei muutu itsestään vihreäksi, vasemmiston on muututtava punavihreäksi.

Vihreää puoluetta sen ei tarvitse muistuttaa. Vihreät ovat puoluetuesta elävä valtionvihreä liike, joka palvelee markkinoita ja jota markkinat tarvitsevat. Vihreät ovat markkinoiden suunnan eli trendin haistelijoina toisin kuin vasemmisto, joka ei niissä asioissa voi olla trendikäs. Vaikea on tosin toimia trendiä vastaan. Siinä on vasemmistolla itsetutkiskelun ja uuden itsetuntemuksen paikka - ja markkinarako.

Kun entisaikaan älymystö löysi innoituksensa vasemalta, nyt on yliopistoväki vihreää. Sillä tavalla sivistyneistö on opportunistinen, eikä tiede ole yhteiskunnan omatunto.

Vihreät puolueet ovat monissa maissa - laitostuttuaan ja keskitettyään vallan samoille ihmisille - marginalisoi-

tumassa. Suomi on poikkeus, koska meillä politiikka on mössöä ja vihreät ovat uuden ajan mediapelin taitureita. Vielä suurempi poikkeus on Ranska, jossa äänestäjät ovat ihastuneet entiseen äärivasemmistoaktivistiin **Daniel Cohn-Benditiin**. Meppinä hän on ollut liittovaltioitumisen populistinen puuhahenkilö.

Vihreät ovat europarlamentissa meitä (GUE/NGL) suurempi ryhmä, mutta se johtuu siitä, että heidän ryhmänsä ei koostu vain vihreistä vaan myös ns. regionalisteista (Walesin, Skotlannin, Baskimaan, Katalonian, Belgian flaamien jne. edustajista). Heille on edelleen pieni kaudenkausi, vihreille ei enää.

Valtiovihreät eivät haasta kapitalismia maapallon ongelmien ratkaisuun toisin kuin radikaalinuoriso tekee. Valtiovihreät ovat pikkuporvarillista, hyvin koulutettua väkeä, jolla on huono omatunto ympäristön mutta ei yhteiskunnallisen vääryyden takia.

Vihreys ei ole aate vaan tapa reagoida mediakeskusteluun.

Monet Euroopan vihreät perustavat aatteensa EU:n liittovaltioitumiseen. Esimerkiksi meppitoverini **Heidi Hautala**, jonka kanssa on yhtä vaikea rakentaa riitaa kuin Erkki Liikasen kanssa (vaikka keskenään he ovat sen onnistuneet saamaan aikaan), on minun mielestäni liittovaltion edustaja Suomessa eikä Suomen edustaja liittovaltioituvassa EU:ssa. Heidi on taitava ja fiksu, ja sen takia hän on kuin liittovaltiosaiippua, josta ei oikein saa otetta.

Vaikka valtiovihreiden johtajat ovat elitistisiä, he turvaavat liikkeensä perustan muodollisesti kansalaisliikkeisiin. Vasemmisto taas turvaa ay-liikkeeseen. Sitä kautta se ei puhuttele älymystöä uuden opin tarpeisiin tai radikaalia nuorisoa suoran toiminnan ja demokratian tarpeisiin. Uudet sukupolvet opettelevat tekemään itse, eivätkä he tarvitse tekemisiinsä jäsenmaksujen verövähennyskelpoisuutta ja toimitsijoiden palkka-armeijaa.

Illalla oli eräiden ikätovereideni 100-vuotisjuhlat, näinä vuosina yhdet monista. Tilaisuuksissa muistellaan mennyttä, ja sen myötä on minulle näissä pippaloissa selvinnyt se, että uutta uljasta 1960-lukua ei tule. Sille

pohjalle on mahdotonta rakentaa 2000-luvun punavihreää vasemmistoliikettä. On tehtävä uudet arviot tulevasta. Ihanteiden pitää säilyä, toimintatapojen muuttua. Kapitalismi on tänään julmempi kuin koskaan, koska sillä ei ole enää Neuvostoliiton kaltaista pidäkettä. Mutta ei neuvostososialismia voi puolustaa, vaikka se kuinka esti kapitalisteja valloittamasta vanhaa maailmaa.

Juhlissa olimme elintarvikeliiton entisen puheenjohtajan Jarl Sundin kanssa samaa mieltä SAK:n vasemmistoliittolaisista, sosialidemokratisoituneista johtajista.

Lauantai 30.9

“EU:ta militarisoidaan ja se liittovaltioituu”

Minulla oli viikolla ollut Helsingin Sanomissa kirjoitus. Olin saanut jutun oikein pääkirjoitussivulle otsikoituna ihan asiallisesti: “EU:ta militarisoidaan ja se liittovaltioituu”. Jos käy hyvä onni, saan seuraavan kerran jutun Hesariin ehkä vuoden kuluttua.

Tällaisen jutun julkaisivat:

Alkavan syksyn aikana ratkaistaan kysymys siitä, mil-laisessa EU:ssa Suomi on mukana eli kuinka täysi-valtainen kansakunta Suomi on omissa asioissaan.

EU liittovaltioituu ja militarisoituu. Jäsenmaat osa-valtioituvat, jos niiden oma päätöksenteko korvataan ylikansallisilla toimitelmillä ja politiikoilla.

Niissä EU-rakennelman I pilarin asioissa, joissa EU:lla on toimivalta, sen lait ovat jo ylempiä kuin Suomen lait. Sen lisäksi EMU-mailla on yhteinen rahapolitiikka (josta on seurannut Suomelle 25 prosentin pakkodevalvaatio ja sen mukaiset inflaatiopaineet), ja tulollaan on yhteinen liittovaltioraha.

II pilarin asiat ovat perinteisesti olleet jäsenmai-den toimivallassa. Amsterdamin sopimuksen mukainen yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP) on kuitenkin muutettu Kölnin ja Helsingin huippukokouspäätöksin - ilman jäsenmaiden parlamenttien käsittelyä - yhteiseksi turvallisuus- ja puolustuspoli-

tiikaksi (YTPP). Siihen sitouduttiin Feirassa, jossa päätettiin, että myös II pilarissa voidaan ottaa käyttöön joustavuus. Se tekee mahdolliseksi EU:n kehittämisen sotilasliitoksi nopeimpien johdolla hitaampien tulla perässä.

Nyt myös II pilariin ovat tulossa määräänemmistöpäätökset, ja ulkopoliittikan yhteisöllistämisen kautta jäsenmaiden mahdollisuus ajaa omaa etua kaventuu. Esimerkiksi yhteinen Venäjä-politiikka estää Suomea, jolla ainoana jäsenmaana on yhteinen raja Venäjän kanssa, harjoittamasta omaa naapuripolitiikkaa.

EU:n yhteisöllistämistä - ja sitä kautta liittovaltioitumista - ovat mitä suurimmassa määrin Tampereen huipukokouksen päätökset lisätä yhteistyötä III pilarin asioissa: EU:sta halutaan tehdä yhteinen turvallisuus- ja oikeusalue. Se merkitsee yhteistä turvapaikka- ja siirtolaispolitiikkaa, liittovaltioituvaa poliisitoimintaa (europol) sekä yhteisiä syyttäjäviranomaisia ja jopa rikoslakien yhteensovittamista. Niin yhteisöllistetään väkivaltakoneistoja.

Liittovaltioitumista on vallansiirto jäsenmaiden valtiolimiltä yhteisön toimielimille.

Kun Euroopan parlamentille ollaan säätämässä enimmäisjäsenmäärä (700), EU:n laajeneminen merkitsisi suomalaismeppien määrän vähenemistä samaan aikaan kun parlamentin valta kasvaa; yhteispäätösmenettelyn lisääntyessähän siitä tulee entistä enemmän lainsäädäntöelin. Suomalaisedustusta vähentäisi niin ikään paikkojen täyttäminen ylikansallislilta listoilta, jolloin mepeistä päättäisivät europuolueet.

Määräänemmistöpäätösten lisääntyessä EU:n neuvostoissa jäsenmaiden veto-oikeus vastaavasti vähenee. Suurten maiden ministerien käytössä olevaa äänimäärää ollaan lisäämässä ja käyttöön ovat tulossa kaksoisenemmistöt: lait on hyväksyttävä sekä äänen että jäsenmaiden asukasluvun määräänemmistöllä.

Perussopimusmuutoksia valmistelevalle hallitusten välisen konferenssin (HVK) rinnalla on käynnissä erityisen perusoikeusasiakirjan valmistelu. Se tapahtuu uudenaikaisessa yhteisöllisessä elimessä, jossa edustettuina ovat jäsenmaiden hallitukset ja parlamentit sekä euro-

parlamentti. Kun sosialidemokraatit, vihreät ja muut federalistit haluavat EU:lle perustuslain, tämä valmisteluprosessi pohjaa sitä.

Helsingissä aloitettu EU:n militarisoiminen jatkuu marraskuussa voimavarasitoumuksia käsittelevässä konferenssissa. Siellä jäsenmaat osoittavat EU:n käyttöön - sekä NATO:n/EU:n komentoon - kollektiivisen kriisinhallinnan joukkoja, jotka ovat tosiasiaassa 200 000 henkilön vahvuisen euroarmeijan ydin. Euroarmeija on NATO-yhteensopiva, ja siihen saattaa kuulua suoraan NATO:n käskyvaltaan alistettuja joukko-osastoja.

Samaan aikaan on ratkaisematta olennaisia kysymyksiä: mihin tarkoituksiin ja millä mandaatilla euroarmeijaa käytetään.

EU:n sotilaallista luonnetta vahvasti se, että sen rakenteisiin päätettiin Helsingissä lisätä poliittisten ja turvallisuusasioiden pysyvä komitea, sotilaskomitea ja sotilasesikunta. Sotilaskomitea on puolustusvoimain komentajain kokous, jonka väliaikoina heitä edustavat EU:n toimitiloissa toimivat pysyvät edustajat (NATO-maista mahdollisesti NATO-edustajat, Suomestakin kenraali).

EU muuttuu Euroopan sotilaallis-teolliseksi kompleksiksi Länsi-Euroopan puolustusteollisuuden fuusioin ja yhteishankkein. Tulollaan ovat yhteiset tutkalentokoneet, kuljetuslentokoneet sekä avaruusyhteistyö myös vakoilu- ja tiedustelutarkoituksiin.

Lähivuosien avainsana on "joustavuus". Se on EU:n eritahtista kehitystä, sitä että jäsenvaltioiden ei tarvitse tehdä kaikkea yhdessä. Se on federalistien poliittinen vipusin liittovaltiotavoitteen saavuttamiseksi.

Federaatiokeskustelua Suomessa alustanut Paavo Väyrynen haluaa hylätä ns. Monnet-metodin, jonka mukaan liittovaltiota kohden edetään vaiheittain yhteisessä rintamassa yhteistä tavoitetta ääneen lausumatta. Sen sijalle Väyrynen kannattaa joustavuuden käyttöönottoa kaikilla aloilla. Hän haluaa antaa EU:n NATO-maille mahdollisuuden muodostaa EU:n sisään sotilasliiton, jonka ulkopuolelle Suomi jäisi.

Europarlamentissa Väyrynen on yksin. Me muut antifederalistit vastustamme yleisesti lisäjoustavuutta ja lisämilitarisoitumista. Suomessa taas Väyrysen pyr-

kimys päästä federalistisen “sipulimallin” avulla uudelleen hovikelpoiseksi haittaa liittovaltion vastaisen yhteis- ja kansalaisrintaman muodostamista.

On vain federalistista joustavuutta. Joustavuus on federalistien sementtiä siinä liittovaltion rakennustyössä, jossa jäsenmaat ovat hiekkää. Jos muuta sementtiä ei ole, presidentti ja Lipposen hallitus ajautuvat ennen pitkää Väyrysen linjalle?

Joustavuus-sanan sijasta on yhä enemmän alettu käyttää englannin kielellä termiä “enhanced cooperation”. Sille ei ole vakiintunutta käännöstä, mutta se tarkoittaa *tiiviimpää yhteistyötä*, vahvistettua tai vahvennettua yhteistyötä. Se on sitä, että EU:hun tulee, kun tuodaan, eritahainen kehitys. *Tiiviimpi yhteistyö ei ole enemmän vaan vähemmän demokratiaa.*

Kuten Feiran huippukokouksessa kesällä 2000 päätettiin, joustavuus voidaan ulottaa myös EU:n turvallisuuspolitiikkaan ja puolustukseen. Se oli Suomen poliittiselle eliitille poliittinen tappio. Siihen saakka oli Suomen hallinnossa puolustettu kantaa, jonka mukaan EU ei ole sotilasyhteisö eikä sellaiseksi tule. Suomella ei kuitenkaan ollut Feirassa enää henkistä voimaa vastustaa EU:n militarisoimista (varsinkin kun se oli pantu alulle nimenomaan Helsingin huippukokouksessa). Se osoittaa, miten voimakas on suurten maiden virta, joka vie pienen maan mukanaan.

EU:n militarisoimispäätöksen perustana on NATO:n Washingtonin huippukokouksessa (huhtikuussa 1999) hyväksytty *strateginen konsepti*. Sen mukaan NATO ei ole vain puolustusliitto vaan se voi myös hyökätä. Se voi tehdä niin ilman kansainvälisen yhteisön eli YK:n turvallisuusneuvoston tai ETYJ:in päätöksiä. Hyökkäysten laillistamiseksi keksittiin sanapari *humanitäärinen interventio*. Sen avulla hyökkäyksiä, joita puuttuu laillisuus, perustellaan yhteisellä arvopohjalla, siis yksinomaan poliittisesti, vahvemman oikeudella.

EU:lle rakennetaan sotilaallista ulottuvuutta NATO-yhteensopivan *kriisinhallinnan* savuverhon suojassa, ja savu kätkee sisäänsä asioiden salaisen valmistelun. EU:ssa

sotilaallisten asioiden valmistelu on niin salaista, että ei saa sanoa edes sitä, onko joku asiakirja olemassa vai ei.

Syyskuun lopussa oli pidetty ensimmäinen virallinen tapaaminen EU:n ja NATO:n valtuuskuntien kesken. Tiedotteen mukaan kokouksessa oli ollut "laaja yhteisymmärrys" ja oli yleisesti sovittu siitä, miten edetään kohden EU:n sotilaallisten elinten käyttöönottoa ja yhteistä puolustusta. NATO:n pääsihteerin George Robertsonin mukaan kokous oli ollut "merkittävä ja historiallinen", kun "kaksi strategista pelaajaa ovat nyt löytämässä toisensa". Kun heti tämän kokouksen jälkeen oli asioista vielä informoitu EU:hun kuulumattomia NATO-maita, oltiin löytämässä "globaalinen lähestyminen kriisinhallintaan".

Tätä merkittävää ja historiallista ensitapaamista ja EU:n NATO-suhteiden virallistamista eivät suomalaiset tiedotusvälineet huomanneet, paitsi että Helsingin Sanomissa oli siitä yhden palstan uutinen. Historiaa kirjoitetaan Suomessa pienin kirjaimin.

Tärkeä päivämäärä on 20.11.2000. Silloin EU-maiden puolustusministerit, Suomesta Jan-Erik Enestam, kokoontuvat päättämään siitä, millaisen määrän henkilöstöä ja varustusta maat ovat valmiit antamaan vuonna 2003 aloittavan euroarmeijan käyttöön. Jotkut maat olivat jo ilmoittaneet käyttöön antamistaan joukoista ja strategisesta kuljetuskalustosta, Suomi ei vielä. Tiedetään kuitenkin, että Suomessa on puolenkymmentä vuotta koulutettu erityisiä valmiusjoukkoja, joista euroarmeijan käyttöön osoitetaan 1500 miestä.

Prosessin aikana on kenraali kenraalinpoika Gustav Hägglund ehdottanut, että valmiusjoukkojen miehet ja naiset saisivat palkkaa myös valmiuden ajalta, ja jos siihen mennään, Suomeen tulisi puolittainen palkka-armeija.

Tämä 1500 miestä voi olla suurempikin joukko. Maraskuun kokouksessa maat ilmoittavat, kuinka suuren määrän sotilaita ne ovat valmiita varustamaan euroarmeijalle yhden vuoden ajan. Yksi joukko on taistelutehtävissä neljä kuukautta, toinen lepää ja varustautuu uusiin tehtäviin ja kolmas koulutautuu ja valmistautuu

siirtymään taistelupaikoille. Tämän ajattelun mukaan 60 000 sotilaan euroarmeija tarkoittaa 200 000 sotilas-henkilöä kuljetuksineen ja töpinöineen.

Suomesta ei lähetetä ulos varusmiehiä ja -naisia taistelutehtäviin, mutta valmiusjoukoissa varusmiehistä ja -naisista koulutetaan ammattitappajia.

Sunnuntai 1.10.

Miniperusoikeuskirja on EU:n perustuslain alkio

Suomessa toimittajat ovat paljon vartijoita. Heidän ohitse ei lehtien palstoille pääse. He monistavat lukijoille mieluummin omia mielipiteitään kuin niistä poikkeavia muiden mielipiteitä.

Kun mietin, miten suomalaisille voisi yrittää kertoa perusoikeuskirjan ongelmista, kansallista julkisuutta ei ole paljon tarjolla. Sähköinen media on tukossa. Jäljelle jäävät vain Helsingin Sanomat ja iltapäivälehdet.

Iltalehdessä ei ole avonaisia asiapalstoja, mutta Iltasanomissa on. Iltapäivälehdet ovat yleisesti Suomen ummehtuneen poliittisen ilmapiirin henkireikiä, mutta niissä pääsevät sitten läpi pierutkin.

Valmistelin Iltasanomille, maan toiseksi suurimmalle lehdelle, jutun *perusoikeuskirjasta*. Vertasin sitä kirkon uuteen katekismukseen, jonka piispa Eero Huovinen oli juuri lähettänyt meille kotiin lämpimäiskappaleena. Muistutin, että köyhät tarvitsevat perusoikeuksia, kun taas rikkailla ne ovat omasta takaa. Pidin perusoikeuskirjaa hallitsevan eliitin poliittisena uskontunnustuksena eurokratian ihmeitä tekevään voimaan.

Perusoikeuskirja on EU:n perustuslain alkio. Perusoikeuksia ei olla keksimässä vasta nyt. Yli puolensadan vuoden ajan ihmiskunnalla on ollut käytössä ihan kelvollisia yleismaailmallisia julistuksia, joissa ihmisoikeudet on määrätty absoluuttisiksi, loukkaamattomiksi. Eurooppalaisilla on ollut mahdollisuus viedä asiansa Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimeen.

EU haluaa kuitenkin käsitellä EU-kansalaisten oikeudet EY-tuomioistuimessa, joka on enemmän poliittinen kuin juridinen elin.

Kyseessä ei ole painovirhe. Se on todella "EY"- eikä EU-tuomioistuin. Se johtuu siitä, että EU ei ole juridinen oikeustoimihenkilö. Samasta syystä EU:n nimiin ei voida hyväksyä kansainvälisiä sopimuksia. Ne tehdään aina jäsenmaiden tai EY:n nimissä.

EU:lla ei ole resursseja, eli siis rahaa, turvata tai taata EU-kansalaisille edes miniperusoikeuksia. Ne eivät ole EU:n toimivallassa, vaikka jotkut oikeudet tunnustetaan perusoikeuskirjassa vain, jos EU niin erikseen päättää.

Muistutin, että esityksen mukaan ei EU-kansalaisella ole oikeutta työhön, vaan vain oikeus "tehdä työtä" ja saada maksuttomia työnvälityspalveluja. Ketään ei kuitenkaan "saa pitää orjuudessa tai orjuuden kaltaisessa pakkotyössä".

Kenellekään ei luvata oikeutta asuntoon, vaan vain oikeus sosiaaliapuun ja asumistukeen "yhteisön oikeuden ja kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisesti".

Viime hetkellä luonnoksesta poistettiin sellainenkin teksti, että "joukkoviestinten vapaus ja niiden moniarvoisuus taataan". Niitä ei taata vaan ainoastaan "kunnioitetaan".

Hyvin erikoinen artikla on se, että vain "Euroopan tason poliittiset puolueet vaikuttavat unionin kansalaisten poliittisen tahdon ilmaisemiseen". Kun kansallisista puolueista ei ole mitään mainintaa, kansalaisten kuuleminen ollaan EU:ssa siirtämässä ylikansallisille puolueille.

Ylikansallista lakkoa sen sijaan ei tunnusteta työtaistelukeinoksi.

Jäin elämään toivossa, että Ilta-Sanomat julkaisisi jutuni.

Maanantai 2.10

Pitkät siivet kantavat paremmin

Edessä oli matka Strasbourgiin. Tällä kerralla menin sinne Zürichin kautta. Lentokentältä on Swissairin bussikuljetus Strasbourgiin.

Lentokoneessa istuin Astrid Thorsin ja bussissa Paavo Väyrysen vieressä. Se oli sattuman satoa. Kun tällaisia sattumia esiintyy aika ajoin, me mepit tunnemme toisemme kohtuullisen hyvin.

Astrid Thorsin kanssa puhuimme perusoikeuskirjasta. Hän oli tavannut Leif Sevonin, joka korkeassa A 1-palkkaluokan virassa yhdessä eteläeurooppalaisten katolilaisten tuomareiden kanssa jakaa oikeutta EY-tuomioistuimessa Luxembourgiin. Muistaakseni Leif Sevon osallistui Suomen kansanäänestyksen alla johonkin Itsenäisyysseuran kokoukseen, joten ei hän ole voinut olla kaikkein innokkaimpia EU-faneja. Sellainen ei olisi tullut Itsenäisyysseuraan.

Sevon oli sanonut Astridille perusoikeuskirjan juridisesta merkityksestä sen, mitä olen pelännyt. Vaikka perusoikeuskirjasta ei tulisi sitovaa perussopimusta vaan se hyväksyttäisiin ainoastaan julistuksena, EY-tuomioistuimien rupeaisi tulkitsemaan sitä ja elämään sen hengessä. Vaikka siitä ei tulisi heti alkuun perustuslakia, siitä kehittyisi sellainen tuomioistuinkäytännön kautta.

Bussin takapenkillä pohdimme **Paavo Väyrysen** kanssa syntyjä syviä.

Paavo ei ollut pitänyt siitä, kun olen lehdissä arvostellut hänen joustavuus-kantaansa, sitä että hän on valmis hyväksymään EU:lle eritahtisen kehityksen. Se johtaisi EU:n jakautumiseen ylemmän ja alemman kerroksen väeksi. Paavo hyväksyy sen, koska “ne tekevät sen joka tapauksessa”. Hän haluaa pitää Suomen irti siitä ytimeistä, jossa kuulutaan NATO:on.

Näkemys on perusteltu. Pari asiaa puhuu kuitenkin sitä vastaan.

Ensiksikin sen saman strategian ovat valinneet myös kiihkeimmät EU:n liittovaltioitumisen kannattajat. Toi-

sekseen kova ydin toimii kuin gravitaatiokeskus, joka vetää jäsenkappaleita puoleensa, eikä gravitaatiota voi estää.

Jos sallitaan se, että muodostuu kova ydin, siinä ovat mukana EU:n federalistisimmat voimat. Se saa sitten luvan käyttää - ilman eri korvausta - EU:n instituutioita, EU:n nimeä ja EU:n arvovaltaa samaan tapaan kuin Euroopan Keskuspankkia (EKP) pidetään EU:n pankkina, vaikka siinä ovat mukana vain EMU-maat.

Itse olen valinnut linjani sen mukaan, että samalla puolella on muitakin EU-kriitikkoja ja että en jää olemaan yksin oikeassa.

Vastustan lisäjoustavuuden sallimista eli *tiivimpää yhteistyötä* varsinkin puolustuksen alalla. Jos joustavuutta lisätään, siitä pitää mielestäni päättää mahdollisimman suurella enemmistöllä. Omille teilleen lähtevien maiden lukumäärän pitää olla mahdollisimman suuri, jotta lähteminen olisi vaikeaa. Federalistit taas haluavat alkaa rakentaa tiiviitä liittovaltiorakenteita hyvinkin pienellä porukalla. Jos tulee kova ydin, se merkitsee, että NATO tuodaan EU:n rakenteisiin.

Näillä samoilla Strasbourgin matkoilla tarjosin keväällä Paavo Väyryselle kotimaista yhteistyötä ja ehdotin sellaisen yhteisrintaman rakentamista, jossa eri puolueiden EU-kriittiset tahot yhdistävät voimansa painostusjärjestyksiksi Suomen täysivaltaisuuden säilyttämiseksi. Paavo ei ollut valmis lähtemään mukaan. Hän on vanhan maalaisliiton mies, joka vierastaa vapaata kansalaistoimintaa. Siinä merkityksessä Paavo on poliittinen eläin. Hän ei ota riskejä eikä hänestä niin ollen saa kaveria sellaiseen yhteiseen puuhasteluun, jossa hän olisi vain yksi joukosta. Silti Paavo on kiinnostava keskustelukumppani, lukeut ja kokenut.

Kun Väyrysten kanssa ei synny yhteistä toimintaa, on toimittava niiden kanssa, jotka ovat valmiimpia puolue-rajat ylittävään yhteistyöhön.

Europarlamentissa meillä on eri maiden itsenäistä päätöksentekoa puolustava toimintaryhmä *SOS-Demokratia*. Se käynnistettiin jo edellisen parlamentin aikana, mutta tällä kaudella se on saanut enemmän ilmaa siipiensä alle.

Pitkät siivet kantavat paremmin. Englantilaisten EU-kiel-
teisten konservatiivien vaalivoitto toi europarlamenttiin
kymmeniä uusia EU-kriitikoita. SOS-Demokratiassa, jon-
ka puheenjohtajistoon kuului, on edustajia kaikista puo-
lueryhmistä paitsi kepun liberaaliryhmästä ja melkein
kaikista maista. Itävallasta ei ole edustusta, kun sikä-
läistä äärioikeistoa ei huolita mukaan kuten ei myöskään
Ranskan, Italian ja Belgian rasisteja. Ryhmän perusta-
miskirjaan kirjoitettiin pari lausetta, joita rasistit eivät
voi hyväksyä.

Olen houkutellut Väyrystä ryhmään, mutta hän ei tule.
Kun Väyrynen ei tule, eivät myöskään hänen adjutanttin-
sa Kyösti Virrankoski ja Samuli Pohjamo tule. Muita
suomalaisia en voi edes kuvitella tulevan. Väyrynen näkee,
että ryhmämme vastustaa kaikkea. Se “kaikkea” on EU:n
liittovaltioitumista. Paavolle EU-kriittisyys on teorian eikä
käytännön kysymyksiä.

Itse aion ruveta puhumaan nykyistä enemmän soti-
laallisen liittoutumattomuuden säilyttämisen tarpeesta.
Suomea ei pidä antaa viedä NATO:on. Ehkä en pysty sitä
estämään, mutta voin yrittää muiden kanssa vaikuttaa
siihen, että projekti ei ole salakuljetusta. NATO:lle sanot-
tu EI on Suomelle sanottu KYLLÄ.

Olisikohan mahdollista herättää henkiin Vaihtoehto
EU:lle-järjestö NATO-jäsenyyden vastustamisen tarpei-
siin tilanteessa, jossa EU:lle rakennetaan sotilasulottu-
vuutta?

Kun puhuimme Strasbourgin bussin takapenkillä Väy-
rysen kanssa EU:n militarisoimisesta, hänellä oli valis-
tunut mielipide, jonka jaoin hänen kanssaan.

Suomessa ei ilmeisesti olla tekemässä yhtä NATO-pää-
töstä, johon voisi ottaa kantaa tai jota voisi vastustaa,
vaan Suomi yhteensovitetaan NATO:on EU:n rakentei-
den kautta. Ei siis tule selkeää NATO-päätöstä, tulee vain
päättymätön sarja EU-päätöksiä? Asemaamme voidaan
kuvata Helsingin Sanomien ideologiavastaavan **Max Ja-
kobsonin** ilmaisemassa hengessä siihen tapaan, että “*ase-
voimat liittyvät Natoon, hallitus säilyy liittoutumattomana*”.
Kun **Gustav Hägglund** sanoo, että “EU:sta ei tule NATO:n
korviketta”, hän on oikeassa: *EU:sta ei tule Eurooppaan*

NATO-vapaata aluetta, vaan EU:n sotilasyhteistyön perustana on NATO ja USA:n ydinaseläsnäolo Euroopassa.

Kolmen tunnin bussimatka Zürichistä Strasbourgii tekee mahdolliseksi lehtien perusteellisen lukemisen. Aikaa on.

Der Spiegel-lehti tiesi kertoa, että pääkomissaari **Romano Prodi** käyttäisi seuraavana aamuna Strasbourgissa parlamenttia puhujakorokkeena liittovaltiomyönteisille kannanotoille. Hänen puheestaan oli saksalaislehdellä ennakkotietoa; niillä usein on tietoa. Hän sanoisi, että hallitusten välinen konferenssi (HVK) on epädemokraattinen valmistelutapa EU:n perussopimusten muuttamiseksi verrattuna siihen, että asiat valmistelee komissio. Hän kävisi näin vastahyökkäykseen Saksan ulkoministeriä Joschka Fischeriä ja Ranskan presidenttiä Jacques Chiracia vastaan, joiden suunnitelmissa on ollut antaa komissiolle sivurooli talouspolitiikassa sekä turvallisuus- ja puolustusasioiden valmistelussa. Saksalaislehti tiesi kertoa, että jäsenmaiden ja komission keskinäisessä väänössä pienet maat tukevat Prodia.

Lipposella - ja Helsingin Sanomilla - on Suomessa sellainen käsitys, jota ne kilvan levittävät, että liittovaltiohenkinen komissio on pienen maan paras ystävä ja että valtioiden liitossa EU:n isot maat kävelevät pienten maiden yli. Päätin aamulla kuunnella Prodin puhetta myös tällä korvalla, siis pitäen mielessä, että Suomen virallinen kanta on kääntymässä liittovaltion puolelle. Rotat tulevat vähitellen ulos koloistaan.

Illalla hotellissa katsoin, miten Saksan televisiossa esitettiin maan jälleenyhdistymisen 10-vuotispäivän kunniaksi dokumentti niistä tapahtumista, joiden ansiosta se tuli mahdolliseksi. Yhdistymisestä sovittiin Saksan ulkopuolella ilman että saksalaiset olivat itse paikalla.

Mielenkiintoisin tässä ZDF-yhtiön ohjelmassa oli **Mikhail Gorbatschov** koskeva osuus. Annettiin ymmärtää, että Gorbatschov teki - venäläisten näkökulmasta - historiallisen munauksen puolivahingossa neuvotellessaan USA:n presidentin George Bushin kanssa.

Bush ja Gorbatschov olivat keskustelleet uuden Saksan tulevasta kansainvälis-poliittisesta asemasta. Pu-

heeksi oli tullut Saksan suhde NATO:on. Sen aikainen Neuvostoliitto oli vaatinut yhdistyneeltä Saksalta liittoutumattomuutta. Bush oli nostanut esille ETYK:in päättösasiakirjan, jossa sanottiin jokaisen maan voivan itse valita liittosuhteensa. Gorbatshov jäi kiinni ETYK:in koukuun eikä rimpuillut päästäkseen irti. Kun hän luopui vaatimasta NATO-vapaata Saksaa, muut neuvostoliittolaisedustajat olivat raivoissaan, niin myös mukana ollut marsalkka Sergei Ahromejev. Hän oli sittemmin mukana suunnittelemassa vallankaappauksia ja yhden epäonnistuttua elokuussa 1991 hän teki itsemurhan.

Venäläisten paras Saksa-asiantuntija ja Bush-keskusteluun osallistunut Valentin Fahlin kuvasi tv-ohjelmassa Gorbatshovia “äärimmäisen itserakkaaksi poliitikoksi, jolle lännen imartelu oli tärkeämpää kuin tietoihin nojaava harkinta”.

Ajatusleikkinä voidaan kysyä, millainen maailma meillä nyt olisikaan, jos toisen maailmansodan voittajavaltioihin kuulunut Neuvostoliitto olisi asettanut Saksan yhdistymisen hintalapuksi sen, että se eroaa NATO:sta ja valitsee liittoutumattomuuden. Olisikohan Saksa maksanut yhdistymisestä sen hinnan?

Gorbatshov ei ole Venäjän vapaissa presidentinvaaleissa saanut kuin alle 1 prosentin kannatuksen. Hän haluaa kuitenkin olla presidentti. Niinpä hän on alkanut Venäjän demareiden puoluejohtajaksi eli presidentiksi. Mikä kuolemansuudelma Venäjän demareille!

Tiistai 3.10.

Europarlamentissa on federalistinen hegemonia

Ranskan politiikan rahoitusotkuissa näytti aamun lehtien mukaan polttaneen näppinsä myös kommunistisen puolueen johtaja **Robert Hue**. Hänet ja 19 muuta puoluevirkailijaa oli haastettu kuultaviksi oikeuteen asiassa, jossa syyttäjät katsoi puolueen opintojärjestön Cifcon saaneen maanlaajuiselta vesilaitokselta CGE:lta rahoitusta sitä vastaan, että puolueen kunnanvaltuutetut oli-

vat eri paikkakunnilla äänestäneet tiettyjen vesisopimusten puolesta. Hue tietysti kiisti kaiken.

Porvareilla ja sosialidemokraateilla on pahempi ongelma.

Presidentti Chiracin puolueen entinen rahastonhoitaja Jean-Claude Méry oli ennen kuolemaansa kasetoinut "kaiken varalta" videonauhan, jossa hän kertoi, että Chiracin toimiessa Pariisin pormestarina julkisia töitä oli jaettu sen mukaan, miten urakoitsijat olivat kartuttaneet avustuksin puolueen kassaa. Haudan takaa julkisuuteen tullessa nauhalla hän muun muassa sanoi antaneensa henkilökohtaisesti Chiracille 5 miljoonaa frangia käteistä välitettäväksi puolueelle.

Sama kasetti tuottaa kummallisia ongelmia myös demaripääministeri Jospinille, joka oli presidentinvaalissa Chiracin vastaehdokas. Jospinin ongelma on nimeltään Dominique Strauss-Kahn. Hän oli ollut pääministerin luottohenkilö demareissa jo siihen aikaan kun Jospin oli puoluesihteerinä, ja hän oli pitkään Jospinin hallituksessa valtiovarainministerinä ennen kuin joutui eroamaan rahoitusotkujen takia.

Kosmetiikkakuningas Karl Lagerfeldin asianajaja oli antanut Strauss-Kahnille aidon kopion Méryn nauhasta aikaan, jolloin tutkittiin Lagerfeldin verorötöksiä. (Myöhemmin hän sai anteeksi 34 miljoonan frangin lisäverot.) Strauss-Kahn oli jostain syystä hukannut nauhan sitä "katsomatta tai kuuntelematta". Videonauha olisi ollut demareille poliittinen paukkupommi Chiracia vastaan siinä tapauksessa, että puolueen omassa pussissa jauhot olivat puhtaat. Herää epäily, että jollakin kummallisella tavalla ne eivät olleet, kun meni hukkaan nauha, jossa oli materiaalia Chiracin mutta ei Jospinin päälle menoksi. Miksi nauha hukattiin, ketä suojeltiin?

Chiracille on maan perustuslakituomioistuimien antanut juridisen koskemattomuuden poliisitutkintaa vastaan siksi ajaksi, kun hän on presidentti. Kun koskemattomuus myönnettiin, oikeutta johti muuan herra Roland Dumas, jota - ja jonka rakastajatarta - valtion omistaman Elf-öljyhtiön sanotaan lahjoneen miljoonilla frangeilla niin

ylitsevuotavasti, että siihen aikaan herra Dumasin kengätkin maksoivat 10 000 markkaa pari.

Ranskan poliittisen eliitin toimintatapaa kuvaa hyvin se, että aikoinaan demaripresidentti Francois Mitterrand palkkasi Jospinin korkeaan virkaan ulkoministeriöön ilman työntekovelvollisuutta. Presidentinvaalien voittaja Chirac antoi vastaehdokkaansa Jospinin palkanmaksun jatkua ulkoministeriöstä ilman työvelvollisuutta. Tällä tasolla henkilösuhteet toimivat.

Kommunistien surkean pieniin kansallisiin rahasotkuihin verrattuna porvaripuolueiden ja demareiden epäselvyydet ovat kansainvälistä tasoa.

On taas alettu kysellä sen 256 miljoonan frangin perään, jonka valtion öljy-yhtiö Elf oli maksanut kahdelle konsultille välityspalkkiota siitä, että yhtiö sai uudistaa entisen DDR:n alueella sijainneen Leunan öljynjalostamon. Silloin oli Ranskan presidenttinä Jacques Mitterrand ja Saksan liittokanslerina **Helmut Kohl**.

Mitterrand on kuollut ja Kohl on menettänyt maineensa, kun hän on itsepintaisesti kieltäytynyt paljastamasta kristillisdemokraattisen puolueen piilorahoittajien nimiä. Elfin ja Leunan kaupat on yhdistetty salaiseen rahoitukseen.

Elfin lahjusrahoja maksettiin Sveitsin kautta. Siellä asiaa on tutkinut innokas tuomari Paul Perraudin. Jostain syystä saksalainen oikeuslaitos ei ole tuntenut mielenkiintoa hänen työhönsä.

Mainittu 256 miljoonaa frangia oli maksettu komissioina kahdelle liikemiehelle Pierre Léthjerille ja Dieter Holzerille. He olivat kierrättäneet rahat tuntemattomaan paikkaan veroparatiisiketjun (Liechtenstein, Panama, Sveitsi, Monaco ja Luxembourg) kautta. Sveitsiläistuomarin mukaan jäljet saattavat johtaa Saksan kristillisdemokraattiseen puolueeseen.

Ranskan rahasotkuista europarlamentin istuntopäivän epistolaan.

Romano Prodi puhui sen, minkä Der Spiegel oli tien-nyt ennalta.

Hän aloitti pahoittelemalla Tanskan kansanäänestyksen tulosta ikään kuin olisi ollut virkamiehistön asia valittaa itsenäisen jäsenmaan vapaasta päätöksestä.

Puheessaan hän hyökkäsi jäsenmaiden hallitusten välisen työtavan kimppuun. Paikka oli valittu oikein. Europarlamentissa on federalistinen ylivalta ja siinä merkityksessä se on tällaisten hyökkäilyjen puolella. Se on - niin kuin Prodikin - asioiden yhteisöllisen valmistelun eli ns. Monnet-metodin puolella, koska sellaisessa se on itse mukana.

Prodi puolustaa aina - oman ja komission vallan lisäämiseksi - päätöksenteon yhteisö-metodia "epädemokraattista ja tehotonta" HVK-metodia vastaan. Hänen mielestään asioiden valmisteluvastuu pitää olla komissiolla, joka tarvitsee sitä varten hallituksen valtuudet; lakialoitemonopolihan sillä jo on. Sellainen sopii parlamentille, joka oman valtansa lisäämiseksi haluaa lisää EU-parlamentarismia. Jäsenmaiden veto-oikeutta pitää sekä komission että parlamentin mielestä rajoittaa ja mieluiten poistaa se kokonaan.

Kun Prodi puhui laillisesta päätöksenteosta (rule of law), hän tarkoitti, että päätökset pitää tehdä unionin lakien mukaan eikä hallitusten välisissä elimissä, jotka voivat toimia riippumattomasti komissiosta ja parlamentista. Tässä yhteydessä hän arvosteli - aivan perustellusti - Itävalta-päätöksen demokratiaa. Se ei ollut laillinen päätös.

Prodi nosti esille uhkakuvan siitä, että jäsenmaat alkavat tehdä talouspolitiikkaa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa omaksutulla linjalla, että neuvosto tekee politiikkaa ilman komissiota. Hänen mielestään vain komissio edustaa vakaata talouspolitiikkaa, jota pitää tehdä komissiossa eikä suoraan jäsenmaiden kesken. Sen koor-dinoimista varten ei saa nimetä samanlaista "korkeaa edustajaa" kuin on Mr. Ulkopolitiikka **Javier Solana**, NATO:n entinen pääsihteeri. Prodi - tietysti - kiitteli yhteistoimintaa Solanan kanssa, mutta pitemmän päälle hommaa on hänen mielestään mahdotonta hoitaa nykyisellä tavalla. Siksi Solanan virka pitää saada komissioon.

Prodi asettui joustavuuden ja *tiivimmän yhteistyön* puolelle. On oltava mekanismi jäsenten läheiselle yhteistyölle. Unionin sisälle pitää saada perustaa unionin elimiä, joissa kaikki eivät ole mukana, mutta nopeimpien täytyy pitää ovet auki hitaampien tulla myöhemmin mukaan. Viesti oli, että *tiivimpää yhteistyötä* pitää tehdä unionin rakenteiden sisässä ja komission mukanaollen.

Prodi puhui “kaksinkertaisesta legitimiteetistä” yleisen hyväksyttävyyden lisäämiseksi. Kun hän sanoi, että EU:ssa pitää olla valtioiden edustus ja kansojen edustus, hän nuoleskeli parlamenttia, joka on “unionin demokraattinen sydän” ikään kuin demokratiaa olisi se, että itsenäistä Saksaa edustaa satakunta meppiä ja itsenäistä Suomea kymmenkunta meppiä ja liittoutumalla muiden isojen maiden kanssa Saksa saa tahtonsa aina läpi, Suomi ei koskaan.

Parlamentti, joka on isojen maiden edustajien hallitsema liittovaltiomyönteinen instituutio, innostui Prodin puheesta.

Prodi puhui italiaksi, ja sanatarkan istuntoselostuksen mukaan puhe keskeytettiin kahdeksan kertaa suosionosoituksin (*Applausi*). Sen päätyttyä hän sai pitkät suosionosoitukset (*Prolungati applausi*). Hänen jälkeensä puhuneet liittovaltiomiehet kansanpuolueen Pöttering ja demareiden Barón Crespo keskeytettiin niin ikään monin suosionosoituksin, saksalainen Pöttering kuusi kertaa (*Beifal*) ja Barón Crespo neljä kertaa (*Aplausos*), ja tietysti lopputaputukset päälle.

Neuvoston puheenjohtajamaan edustajana parlamentille puhui Ranskan Eurooppa-ministeri **Pierre Moscovici** (joka ei tietävästi ole sukua saman nimiselle venäläiselle autotehtailijalle). Hän oli ihan eri linjoilla, ja niinpä hänet keskeytettiin suosionosoituksin vain kaksi kertaa (*Applaudissements*). Itse asiassa sitä toistakaan kertaa ei ollut, koska se oli vain puheen jälkeinen taputus. Europarlamentissa jokaisella puheella on aina joku tappaja.

Moscovici halusi varmistettavan, että joulukuussa Nizzan kokouksessa syntyy edes joku yhteinen asiakirja. Sen

takia hän kehui perusoikeuskirjan ja sen valmisteluprosessin. Hän sanoi ääneen sen, mitä olen pelännyt:

Olen varma, että perusoikeuskirja ei tule voimaan vain viittauksena unionin arvoihin vaan on myös inspiraation lähde Luxembourgin EY-tuomioistuimelle.

Suomen puolueettomuutta arvostaneen kansan olisi ollut hyvä kuulla, että “ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ei ole enää paluuta kansalliseen suvereniteettiin”.

Kun Prodi halusi heikentää Solanan asemaa, Moscovici oli valmis vahvistamaan sitä. Hänen mukaansa *tii-viimpi yhteistyö* ei ole tapa mennä kohden kovaa ja suljettua ydintä vaan vaihtoehto edetä määräenemmistöllä siihen, mitä jotkut maat haluavat. Yksittäiselle jäsenmaalle tai muutamalle maalle ei pidä antaa oikeutta sen estämiseen.

Entinen pääkomissaari **Jacques Delors**, joka on federalistien henkinen isä, haluaa jakaa EU:n kahteen osaan. Olisi *unioni*, joka olisi nykyisenlainen EU, ja olisi erityinen sisäpiiriin *federaatio*. Ydinjoukon muodostaisivat ns. avantgarde-maat, ja niillä olisi yhteistä päätöksentekoa varten EU:n sisässä omat instituutiot.

Myös marxismi-leninismissä oli etujoukkoteoria, jossa kommunistinen puolue edusti avantgardea eli etujoukkoa. EU:n avantgarde-ryhmä ovat federalistit, eivätkä he ole vain yksi puolue vaan monen maan monta puoluetta.

Myös Ranskan presidentti **Jacques Chirac** on etujoukkomiehiä. Hän haluaa joustavuuden eli EU:n eritahtisen kehityksen etenevän “pioneerimaiden” johdolla. Hänelle käy liittovaltio, jos muut ovat Saksan ja Ranskan tandem kyydissä.

Saksan vihreän ulkoministeri **Joschka Fischer**, jonka mielestä ei ole vihreää ulkopolitiikkaa vaan vain Saksan ulkopolitiikkaa, haluaa avoimesti muuttaa EU:n “valtioliitosta liittovaltioksi”, jolla olisi liittovaltion perustuslaki ja liittovaltion instituutiot, mukaan lukien EU:n laajuisilla vaaleilla valittu ja vahvoin valtaoikeuksin varustettu liittovaltiopäämies.

Kun Paavo Väyrynen kysyy, millainen liittovaltio se olisi, kysymys on hyvä ja oikein asetettu. On eri lajeja liittovaltioita, ja erilaista mallia voidaan ottaa esimerkiksi USA:sta, Venäjältä, Saksasta tai Sveitsistä. On pakko vähitellen määrittää Suomen suhtautuminen liittovaltioon. *EU:n lopullinen päämäärä on liittovaltio.*

Jos suuret maat eivät saa Nizzassa EU:hun lisäjoustavuutta, pitää kysyä, tekevätkö ne EU:n ulkopuolelle avantgardistisen federaation, jolla on sotilaallinen NATO-ulottuvuus. Painostavatko ne sillä tavalla pieniä liittoutumattomia maita hyväksymään EU:n natottamisen?

Strasbourgin täysistuntopäivän illalla meidän GUE/NGL-ryhmäämme puhututtivat Tanskan kansanäänestyksen EI-tulos, perusoikeuskirja sekä EU:n laajeneminen.

Siteerattiin, mitä perusoikeuskonventissa hallitustaan edustanut ranskalainen Guy Braibant oli sanonut: konventti on instrumentti, jota voidaan käyttää myös tulevaisuudessa EU-asioiden valmisteluun. Se olisi taas yksi uusi naula edustuksellisen parlamentarismien arkkuun.

SOS-Demokratia-ryhmäämme kuuluva ranskalainen gaullisti **Georges Berthu** oli ollut konventissa selkeästi perusoikeuskirjan hyväksymistä vastaan, samoin itävaltalainen demari **Hans-Peter Martin**, jonka mukaan viime vaiheessa tekstistä oli "skandaalimaisesti" poistettu kohta lehdistön vapauden turvaamisesta. Oikeallakin oli ollut tyytymättömyyttä, eikä vain Englannin konservatiiveissa. Baijerin kristillisdemokraatteja ei ollut tyydyttänyt se, että tekstissä oli liian vähän heidän uskonnollis-henkisiä arvojaan sekä yksityisen omaisuuden ja perhe-elämän suojaa. He kuitenkin laskivat voitokseen, että oli torjuttu "vallankumouksellisten modernistien" pyrkimykset homoseksuaalien, pakolaisten ja syrjäytettyjen ihmisten oikeuksien parantamisesta sekä "sosiaaliromantikkojen" halu ankkuroida asiakirjaan EU:n sosiaalisten oikeuksien sopimus.

Laajenemisesta oli ryhmäkokouksessamme esillä seuraavana päivänä käsittelyyn tuleva saksalaisen mepin Elmar Brokin raportti. Tämä Brok oli Helmut Kohlin luot-

tomies, jolle vanhasta muistista on kasautunut valmistavaksi joukko parlamentin tärkeimpiä raportteja. Hän on edustanut parlamenttia HVK:ssa, ja hän oli myös saanut laajenemisraportin.

Ilkka Suomisen vanha kaveri **Elmar Brok** ei ole päätoiminen meppi. Hän saa paljon korkeampaa palkkaa saksalaisen, maailman suurimpiin kuuluvan mediajätin Bertelsmannin Brysselin toimiston johtajana. Hänen päätoimensa on lobata etuisuuksia mediatyönantajalleen. Sivutoimenaan hän edistää EU:n liittovaltioitumista.

Täysistunnoissa puhutaan myös yöaikaan, ja illan päätteeksi kävin salin puolella esittämässä oman kantani laajenemiseen. Sitä kuunteli vain laajenemiskomissaari **Günter Verheugen** sihteeristöineen sekä muutama jälkeeni puhunut meppi, mutta kirjaututinpa kantani pöytäkirjaan.

Mielestäni laajeneminen ei toteudu hallitusti eikä järjestyneesti komission asettaman pika-aikataulun mukaan. Neuvotteluja ei pidä saada päätökseen vuoden 2002 lopussa vain poliittisista syistä, jos ongelmia ei siihen mennessä ole ratkaistu. Niitä ei ole. Suurin ongelma on maiden erilainen kehitystaso. Saksan yhdistyminenkin tuli paljon kalliimmaksi kuin oli annettu ymmärtää, ja tämä tulee vielä suunnattoman paljon kalliimmaksi. On siis torjuttava poliittinen kiire.

Minä esitin, että laajenemisen malli olisi sama, joka toteutui Itävallan, Ruotsin ja Suomen tapauksessa. Hakijamaiden tulisi liittyä ensin Euroopan talousalueeseen (ETA), joka olisi EU:n taloudellinen jäsenyys ilman poliittisia pakkoja. Siinä maat voisivat yhteensovittaa työmarkkinansa ja maataloutensa EU:hun tasapainoisesti ja hallitusti.

Keskiviikko 4.10.

“Me olemme laajenemisen suhteen kärsimättömiä”

Dresdenissä oli ollut edellisenä päivänä Saksan yhdistymisen 10-vuotisjuhlat.

Saksan lehdissä puhuttiin vain siitä, miten Helmut Kohlia oli ylistetty (vaikka hän oli itse jäänyt pois juhlisista, kun häntä ei ollut - maineensa menettäneenä entisenä puoluejohtajana - kutsuttu puhujaksi). Pääpuheen piti Ranskan presidentti **Jacques Chirac**, jota Sddeutsche Zeitung siteerasi etusivullaan niin että “Chirac kiittää Kohlia ansioista yhdistämisen aikaansaamisessa”. “Historia muistaa hänet suurena saksalaisena ja suurena eurooppalaisena.”

Mitä itse asiaan tulee, Chiracin mielestä EU:n täytyy laajeta niin nopeasti kuin mahdollista itään. “Me toteutamme laajenemisen. Me olemme sen suhteen kärsimättömiä.”

On mielenkiintoista, että Ranskan presidentti puhui näin. Muistetaanhan, miten nimenomaan Ranska hermostui Saksan yhdistämisestä, koska se rikkoi maiden keskinäisen voimatasapainon. Sen lisäksi tiedetään, miten laajeneminen on nimenomaan Saksan intresseissä. Taustalla täytyy olla joitakin salaisia sopimuksia näiden maiden kesken. Ranska on jo saanut EMU:n, mutta onko se sen lisäksi saanut myös lupauksen tasavertaisesta johtoasemasta Saksan kanssa tulevan liittovaltion kovassa ytimessä? Sen näyttää Nizza.

Englannin lehdissä Chiracin puheesta siteerattiin ihan eri kohtaa kuin Saksassa.

Financial Timesin mukaan Chirac oli ehdottanut, että Ranska ja Saksa johtavat ydinmaat kohden syvempää integraatiota laajentuvan EU:n sisällä ja niiden “yhteinen velvollisuus” on toimia kahden nopeuden Euroopan puolesta. Saksan liittokansleri **Gerhard Schröder** oli säestänyt Chiracia: Ranskan ja Saksan on yhdessä taattava EU:n institutionaalinen uudistus ennen laajenemista.

Pojilla on käynnissä projekti vallan uusjaosta omaksi hyväkseen.

Strasbourggin keskiviikkopäivä näytti aamusta alkaen pahalta. Monet tilaisuudet olivat päällekkäin. "Stressbourgin" päiväohjelmista antaa kuvan aikatauluni:

Klo 8.00 aamiainen Liikasen ja muiden suomalaismeppeien kanssa, klo 9.00 istunto, klo 9.30 Neuvottelu ITRE-valiokunnan edustajien kanssa WTO-asioista, klo 11.00 pohjoismaisen NGL-ryhmämme kokous omista äänestyslistoista, klo 11.30 parlamentin äänestykset, jotka keskeyttäisi Italian presidentin puhe, jonka jälkeen äänestykset jatkuvat, klo 13.00 Helsingin kaupungin lounas suomalaismeppeille elintarvikeviraston sijaintipaikasta, klo 14.30 eräiden jalkapalloliittojen tilaisuus lajin siirtokorvauksista, klo 15.00 Eestin ja EU:n parlamentaarisen sekavaliokunnan kokous yhdessä virolaisten kanssa, klo 17.30 Venäjä-sekavaliokunnan kokous ja samaan aikaan klo 17.30 kyselytunti komission jäsenille. Yleensä keskiviikkopäivä päättyy johonkin yhteiseen meppipäivälliseen, usein suomalaisen teollisuuden edustajien kanssa.

Aamun avauksen suoritti **Erkki Liikanen**, joka kertoo kerran kuukaudessa aamiaisella ajankohtaisista komission asioista. Liikanen puolusti omaan toimialaansa kuuluvan teleliikenteen avaamista täydelle kilpailulle ja arveli siitä koituvan hyötyä puhelinten käyttäjille. Itse en ole yhtä toiveikas. Jos valtiot myyvät uusia kännykkätaajuuksia 1000 miljardilla markalla puhelinyhtiöille, nämä perivät rahansa takaisin puhelujen hinnoissa. Sitä ennen ne saattavat sekoittaa maailman rahamarkkinat jättäiläismäisillä lainanottotarpeillaan. Ne eivät kestä pörsiromahdusta.

Elämme kummallista aikaa. Entinen vasemmistodemari Erkki Liikanen, joka äänesti eduskunnassa tyhjää Suomen EEC:n kanssa tekemästä vapaakauppasopimuksesta, puolustaa EU:n komissaarina kilpailun ihmeitä tekevää vaikutusta ja markkinoita yhteiskunnan ainoana taloudellisena toimikenttänä. Mikä mahtaa olla ideologia hänen toimintansa takana? Vai elämmekö me kaikki ideologioiden lopun aikaa? Onko demareilla muuta

ideologiaa kuin EU:n liittovaltioituminen? Sitä, että on demari, ei määritä aate vaan se että on henkilösuhteet? Demari on se, jolla on asema demariverkostossa.

Erkin elämä on vaikeaa. Työn puolesta pitää olla oikealla eli siis markkinoiden ja vapaakaupan puolella julkisen vallan vaikutusmahdollisuuksia vastaan, ja vasemmalla demokratian ja ihmisten hyvän sosiaalisen voinnin puolesta hän voi olla vain vapaa-aikoina. EU-byrokratiassa ei ole vapaa-aikoja.

ITRE-valiokunnan työryhmässä keskustelimme maailman kauppajärjestön (WTO) asioista.

Järjestön demokratisoimiseksi on ehdotettu, että koolle kutsuttaisiin WTO-maiden parlamentaarikkojen kokous. Kun mepit kokevat itsensä muita paremmiksi alan asiantuntijoiksi ja haluavat opettaa muita, ongelma on, että muut eivät halua oppia. EU:n seuraavaan budjettiin on varattu muutama miljoona markkaa tällaisen kokouksen valmisteluun. Kokous ei kuitenkaan oikein voi olla Brysselissä, jotta muut eivät kokisi EU:n yrittävän saada sitä kautta itselleen etuja. Samasta syystä koollekutsujakaan ei oikein voi olla EU, vaan sen pitää olla YK, joku sen järjestö tai parlamenttien välinen liitto (IPU). Kolmas ongelma, ja sitä pelätään eniten, on se, että tällainen kokous voisi olla uusi foorumi uusille mielenosoituksille kapitalismia ja maailmankaupan epäoikeudenmukaisuutta vastaan.

Mihin tarkoitukseen ja miksi kokous pitäisi järjestää?

Aktiivisimpien meppien mielestä sitä tarvitaan tukemaan EU:n tavoitteita luonnon ja sosiaaliturvan mukaantottamiseksi kaikkiin kaupan lisävapauttamisneuvotteluihin. Ei ole itsestään selvää, että kehitysmaat haluavat olla mukana sellaisessa kokouksessa. Intia ja Argentiina ovat jo ilmoittaneet, että ne eivät osallistu kokoukseen, jos se järjestetään.

Helsingin kaupungin koolle kutsumalla lounaalla puuttiin EU:n elintarvikeviraston saamisesta Suomeen. Muita isäntäehdokkaita ovat Italian Parma ja Espanjan Barcelona. Helsingin edustajat arvelivat voittavansa nämä kilpailijat, mutta eurokraattien ehdokas on Bryssel, ja sille saatetaan hävitä. Lounaskeskustelujen seuraukse-

na pyysin hollantilaista ryhmätoveriani tekemään komissiolle kysymyksen asiasta, joka on Parmalle epäedullinen: Prodin sisäpiirissä on Parman projektiin sitoutunut avustaja. En tehnyt kysymystä itse, koska piti häivyttää jäljet teolta, joka palveli Helsingin asiaa.

Iltapäivällä ehdin piipahtaa Hollannin jalkapalloliiton, Ajaxin ja Arsenalin sponsoroimassa lobbaustilaisuudessa jalkapallon siirtokorvausten puolesta. Asiaa käsitelään EY-tuomioistuimessa. Jos siirtomaksut poistetaan, siitä hyötyisivät ennen muuta pelaajat ja agentit. Häviäjiä olisivat seurat ja nuorisotyö.

Potkupalloilijoilla ei mene Euroopassa huonosti. Vuosina 1996-1999 ovat pelaajapalkkiot nousseet Hollannissa 143 %, Englannissa 131 %, Espanjassa 126 %, Italiassa 99 %, Ranskassa 87 % ja Saksassa 69 %. Suuret palkkiot maksetaan lajin tv-rahoista. Liigat saavat vuosittain tv-rahaa Italiassa 1 900, Saksassa 1 800, Englannissa 1 700, Espanjassa 1 350, Ranskassa 1 200 ja Hollannissa 180 miljoonaa markkaa. Taistelu siirtokorvausten puolesta on sitä, että tätä kaikkea rahaa ei haluta siirtää pelaajille.

Viro-valtuuskunnassa käsiteltiin Eestin ja EU:n suhteita. Virolaiset kertoivat EU-jäsenyyden kannatuksen olevan Itävalta-boikotin tuottaman pudotuksen jälkeen taas noususuunnassa ja että puolet väestöstä kannattaa jäsenyyttä. Toimivin peruste jäsenyyttä vastaan on ihmisten mielissä se, että Viro päästyä vapaaksi yhdestä unionista sen ei heti pidä mennä toiseen unioniin.

Virossa on tehty poliittinen päätös jäsenyyttä koskevasta kansanäänestyksestä, jonka tulos ei kuitenkaan olisi sitova. Ei se muuten ollut sitä Suomessakaan.

Kokouksessa kävi laajenemiskomissaari Verheugen, joka antoi virolaisten EU-pyrkimyksille tunnustusta. Valuutta on jo EU-vakaa, kun se on ollut sidottuna Saksan markkaan eli mutkan kautta euroon. Kielilakejakin on muutettu EU:n toivomaan suuntaan. Ilman EU-jäsenysshakemusta ei olisi muutettu. Baltian maissa EU-jäsenyys parantaisi venäläisvähemmistöjen asemaa?

Verheugenin mukaan laajeneminen voi tapahtua eritahtisesti, eli yksiä ei pidä panna odottamaan toisia. "Minä

luotan täydellisesti siihen, että Viro ylittää maalilinjan ensimmäisten joukossa.” Muita paalupaikan maita lienevät ainakin Puola ja Unkari.

Eniten mutkia uusien maiden jäsenyyden tielle voi syntyä EU:n omassa valmistautumisessa laajenemiseen. Siksi ei Nizzan päätöksiä saa Verheugenin mielestä lykätä, vaan EU:n on annettava selkeä viesti halustaan uudistua laajenemisen hyväksi. Tätä virttä veisaavat kaikki muutkin saksalaiset ja ranskalaiset.

Virolaisten puolelta riikikogun varapuhemies Tunne Kellam kertoi, että Tanskan EMU-kansanäänestyksen tulos ei ollut vaikuttanut EU-mielipiteisiin Eestissä, mutta Itävalta-boikotti oli koettu erittäin kielteiseksi.

Muutamassa minuutissa siirryin pitkin europarlamentin käytäviä Virosta sen entiseen emämaahan Venäjään.

Venäjä-valtuuskunnassa oli esillä vierailu Venäjälle ja Kaliningradin alueelle. Alun perin oli suunniteltu matkaa Tshetsheniaan, mutta se oli lykkääntynyt, kun meidän turvallisuuttamme ei pystytä takaamaan.

Saksalaiset olivat innoissaan vierailusta Kaliningradiin (Königsbergiin), jonka monet heistä olivat valmiita ottamaan jonkinlaiseksi EU:n ulkojäseneksi Liettuan jäsenyyden mukana. Saksalaisilla on perinteisesti valvottavana etuja eri puolilla Itämerta.

Kesken Venäjä-kokouksen oli juostava kuulemaan komissaari **David Byrnen** vastausta yhdessä Jonas Sjöstedtin kanssa tekemäämme ja hänen nimissään esitettyyn suulliseen kysymykseen EU:n uuden hygieniadirektiivin vaikutuksesta hirvenmetsästyksen pohjoismaisissa. Oli ollut liikkeellä huhuja, joiden mukaan hirvet pitää alkaa kuljettaa metsistä teurastamoihin lihojen käsittelyä varten. Porojakaan ei saa enää teurastaa erotuksella luonnossa, vaan niitä varten on oltava erityisiä liikkuvia teurastamoita.

Byrnen mukaan uusi direktiivi ei vaikuta tapaan, jolla valvotaan metsästäjien omaan käyttöön tulevaa lihaa. Sen sijaan hirvenmetsästäjiä vaaditaan ottamaan suurempi vastuu myyntiin tulevasta lihasta. Sillä ei ole vaikutusta Suomeen, jossa jo nyt myyntiin tulevan hirvenlihan tarkastaa eläinlääkäri. Byrne antoi takuun: “Olen onnelli-

nen voidessani antaa kunnianarvoisalle jäsenelle vakuutuksen siitä, että nämä säännöt eivät koske hirvenlihan yksityiskäyttöä.”

Torstai 5.10.

Tyyny pyllyn alla

Aamun ryhmäkokouksessamme raportoitiin matkoista: ranskalais-algerialainen Yasmin Boudjenah oli ollut Saharassa, saksalainen kurdi Feleknas Uca Turkissa, italialainen Louisa Morgantini Palestiinassa ja hollantilaisjuutalainen Erik Meijer Prahassa.

Ryhmäämme ei yhdistä mikään aate, vaan se koostuu monista puolueiden ja kansalaisliikkeiden aktivisteista. Rasismille ei ole ryhmässämme sijaa.

Erik Meijer kertoi maailmanpankkiryhmän kokouksen mielenosoituksista Prahassa. Näkyvimmin olivat esiintyneet italialaisen Ya Basta-liikkeen edustajat sekä kreikkalaiset ja saksalaiset anarkistit. Oli totta, että McDonalds oli tuhottu, autoja oli vandalisoitu ja seiniä oli tuhrittu. Pidätettyjä oli niin paljon, että Prahän putkat olivat täyttyneet ja osa mielenosoittajista oli kuljetettu Vlkovan sotilasleiriin Plsenin lähelle.

Tshekissä oli mielenosoitusten johdosta kaadettu likasanko paikallisten kommunistien niskaan. Katutaitelijat olivat muka olleet liikkeellä heidän kutsustaan. Se ei ollut totta. Maailmalla fiksu nuoriso on järjestäytymässä kapitalismia vastaan, eivätkä laitostuneet kommunistit ole niissä asioissa mikään etujoukko. Radikaali nuoriso sen sijaan on. Heidän tilaisuuksiaan käyttävät hyväksi jotkut anarkistiryhmät, joiden tavoite on epäjärjestys, ja sen saavuttamisessa ovat kaikki keinot luvallisia. Olin kauhuissani, kun jotkut provokaattorit olivat Prahassa heitelleet poliiseja polttopulloilla. Poliisit edustavat systeemiä, mutta he ovat ihmisiä, eikä kenelläkään ole oikeutta vahingoittaa heitä - eikä heillä omasta puolestaan ole oikeutta vahingoittaa ja pahoinpidellä mielenosoittajia niin kuin nyt oli tehty.

Prahan tapahtumia koordinoi kansainvälinen organisaatio INPEG (Initiative Against Economic Globalisation), joka tuomitsi väkivaltaisuuudet. Vastaavan mielenosoituksen järjestäneen seuraavalla kerralla joku uusi organisaatio, joka ei sekään ole kommunistien peitejärjestö. Kapitalismia vastustavat tänään tehokkaimmin ihan muut voimat kuin kommunistit.

Iltapäivällä oli parlamentin asialistalla meidän ryhmämme vaatimuksesta Israelin tilanne. Istunto kääntyi Serbiaksi, kun siellä oli juuri käynnistynyt kansannousu Milosevicia vastaan. Javier Solana oli paikalla, mutta hänet hälytettiin kesken istunnon Pariisiin neuvottelemaan puheenjohtajamaan kanssa EU:n toimista Serbiassa. Pois lähtiessään hän ehdotti, että parlamentti antaisi julkilausuman Serbian tilanteen johdosta. Julistettiin kokoustauko. Sen aikana konservatiivien kansanpuolue ja demarit sopivat, että puhemies Nicole Fontaine antaisi omissa nimissään kannanoton.

Kun puhemies palasi paikalleen lukemaan kovasanaista tekstiä Milosevicia vastaan ja Kostunican puolesta, sautuin kiinnittämään huomioni siihen, miten yksi vahtimestari asettaa aina puhemiehen istuutuessa tyynyn hänen alleen niin että Fontaine näyttää pöydän takana isommalta. Isotkin ihmiset ovat usein pikkumaisia, saati pienet. Taisi olla Antero Kekkosekin tyyny pyllyn alla, kun hän toimitti poliittisia ohjelmia televisioon ennen nousuaan eduskuntaan ja SDP:n varapuheenjohtajaksi. Liposen vieressä on tyynyille käyttöä.

Meppiurani alussa minua valistettiin perimätiedolla, jonka mukaan europarlamentissa ei kannata olla läsnä perjantaisin. Torstai-iltapäivät ja perjantaiaamut ovat kuitenkin parlamenttityötä, jota meidät on valittu tekemään, ja torstai-illatkin voi Strasbourgissa käyttää hyödyksi. Kun perjantain esityslista on muita päiviä kevyempi, torstai-iltaisin tehdään politiikkaa muiden maiden meppien kanssa.

Parhaat ystäväni EU:ssa ovat ruotsalaismepit **Herman Schmidt** ja **Jonas Sjöstedt**. Aakkosjärjestys on heittänyt meidät istumaan vierekkäin.

Käymme usein torstai-iltaisain yhdessä syömässä tällä ja vähän isommallakin joukolla. Nyt keskustelimme Ruotsin vasemmistopuolueen sisäisestä tilanteesta ja tulevasta puheenjohtajaratkaisusta. Jonas on todennäköinen ehdokas.

Itse asiassa me mepit tunnemme usein muiden vasemmistopuolueiden - ja monien muidenkin puolueiden - sisäiset asiat paremmin kuin asianomaisten puolueiden jäsenet.

Perjantai 6.10.

EKP valvoo itse itseään

Puhehenkilö Nicole Fontainen kannanottoa Serbian tilanteeseen ei ollut siteerattu mediassa. Olivat olleet liikkeellä parlamenttia isommat voimat ja oli annettu merkittävämpiä kannanottoja.

Päiväjärjestyksen ainoa asia oli minun laatimani mietintö Kroatian valtion lisäämisestä Euroopan Investointipankin (EIP) sellaisten lainansaajien joukkoon, joiden luotot EU takaa.

Olen budjettivaliokunnassa pysyvä lainojen ja takausten esittelijä. Siinä ominaisuudessa raportoin muulle parlamentille tästä asiasta ja ehdotin hyväksyttäväksi neuvoston esityksen.

Kroatiassa tapahtui vallanvaihdos, kun presidentti Franco Tuđman kuoli joulukuussa 1999. Sillä tavalla alueelle jäi yksi kansallismielinen diktaattori vähemmän. Kroaattien kansallinen historia ei ole vähemmän verinen kuin nyt vallasta syrjäytettävän Milosevicin. Tuđman oli oikeisto-, Milosevic kommunistidiktaattori.

Maailmanpankkiryhmä on pannut Kroatian laihdutuskuurille "talouden tervehdyttämiseksi". Se merkitsee yli viidenneksen työttömyyttä sekä sosiaalista turvattomuutta. Talouden elpymisen vauhdittamiseksi neuvosto halusi antaa EIP:n Kroatia-lainoille EU:n takaukset. Sillä tavalla Kroatia saisi halvempaa lainarahaa.

Teknisesti ei käsillä olleeseen takauspäätökseen voinut lisätä ehtoja. Jos olisi voinut, olisin esittänyt, että

parlamentti olisi muistuttanut Kroatiaa massatyöttömyydestä ja vaatinut lainojen käyttämistä myös sosiaalisiin tarkoituksiin.

Marraskuun täysistunnossa esittelen parlamentin päätettäväksi Turkin liittämisen samanlaisten EIP-takuiden saajiin. Kun tiedän parlamentin olevan täynnä intohimoja - eikä vähiten kreikkalaisia - Turkkia kohtaan, olen itse asiassa iloinen, että näihin takuisiin ei voi lainsäädäntötekniikan takia esittää poliittisia ehtoja. Sen ansiosta en tahtomattani ajaudu kreikkalaisten viholliseksi.

Mietintöni hyväksyttiin 120 äänellä, ei yhtään vastaan ja kolme tyhjää. Saksalainen ryhmätoverini Helmut Markov totesi osuvasti äänestyksen jälkeen, että minä sain hyvän käsityksen siitä, millaista heillä oli entisen DDR:n parlamentissa.

Lyhyeksi jääneessä istunnossa mietintöni oli ainoa asia. Perjantain istunnossa nimensä läsnäololistaan kirjoittaa yleensä parisen sataa meppiä, ja nyt äänestykseen osallistui 123 meppiä. Täytyypä tarkastaa jälkikäteen, moniko oli kuitenkin kuitannut läsnäolopäivärahan osallistumatta varsinaiseen istuntoon. (Myöhemmän tarkastuksen tulos: 199 meppiä oli kirjoittanut nimensä listaan.)

Istunnon jälkeen olin valmis lähtemään kotiin. Matka Strasbourgista Helsinkiin ei kuitenkaan ole vain hyvän tahdon asia. Kotimatka kestää parhaimmillaankin 7-8 tuntia, ja lentokoneiden myöhästellessä olen tehnyt jopa 14 tunnin matkan. Kun Strasbourgiiin on näin huonot yhteydet, sinne ei mielellään tulla, vaikka nyt lokakuussa sinne pitää tulla vielä toinenkin kerta. EU:n perussopimuksessa nimittäin sanotaan, että parlamentti kokoontuu 12 kertaa vuodessa täysistuntoon Strasbourgiiin, ja kun elokuu ollaan lomalla, lokakuussa on kaksi täysistuntoa, olipa asioita tai ei.

Mepit keksivät tänä vuonna tavan, jolla tehdään kiusaa ranskalaisille. Vuoden 2001 istuntokalenterista poistettiin perjantai kokouspäivien joukosta. Strasbourgissa ollaan 12 kertaa, mutta vain neljän päivän ajan kerrallaan. Sillä tavalla parlamentti säästää vuodessa miljoona euroa eli 6 miljoonaa markkaa. Suurin häviöjä on Strasbourgin kaupungin elinkeinoelämä.

Kaupunki tekee parhaansa, jotta mepit eivät lähtisi avoimeen kapinaan Strasbourgia vastaan. Niissä merkeissä se käyttää samaa keinoa, jolla niin monet tahot uskovat löytävänsä tien mepin sydämeen: vatsan kautta. Se järjestää kerran vuodessa parsajuhlat, joista ei puutu tuoretta parsaa, sianlihaa ja elsassilaista viiniä, ja se myös tarjoaa mepeille ilmaislippuja paikalliseen oopperaan ja konsertteihin. Suurinta iloa on siitä, että kaupunki järjestää mepeille (samoin kuin kolme kertaa vuodessa kaupunkiin kokoontuville Euroopan neuvoston parlamentaarikkokokouksen osanottajille) ilmaisen autokuljetuksen Frankfurtin lentokentälle. Käytin sitä hyväkseni ja lähdin Frankfurtiin.

Kun oli aikaa, käväisin kaupungilla. Sirkka Hämäläisen nykyinen ja Sinikka Salon entinen työpaikka Euroopan Keskuspankki (EKP) on Eurotower-pilvenpiirtäjässä kaupungin keskustassa. Olivat edellisenä päivänä taas nostaneet keskuspankin viitekorkoja inflaation vastaisessa taistelussaan.

Tarja Halonen teki kohtalaisen kompromissin nimitäessään Sinikka Salon Suomen Pankin johtokunnan uudeksi jäseneksi. Sitä ennen oli tapahtunut paljon.

Esityksen johtokunnan jäsenistä tekee Suomen Pankin pankkivaltuusto, enkä entisenä valtuutettuna muista, että siitä olisi poikettu, saati että hallitus olisi poikennut. Hallitus on tässä eduskunnan pankin asiassa ollut vain kumileimasin, ja sitä sen on kuulunutkin olla.

Kun Sirkka Hämäläinen nimettiin johtokuntaan, silloin ei kyselty, oliko nimitettävä henkilö sopiva, pätevä vai nainen. Nyt kyseltiin. Hämäläinen oli ollut yksi kovan markan politiikan arkkitehdeista yhdessä Puntilan, Matti Vanhalan ja Johnny Åkerholmin kanssa, mutta muunlaisia ehdokkaita ei silloin ollut tarjolla, kun koko poliittinen eliitti kaikkine virkamiehineen oli ollut väärässä. Meitä sen pakkodevalvaation kannattajia ei ollut monta, ja yhtä vähän on meitä nykyisen pakkodevalvaation vastustajia. Meillä on tehty tuplapakkodevalvaatio, ja siinä on yksi kerta liikaa.

Kovan markan politiikan vastuuhenkilöistä Hämäläiselle ja Vanhalalle on käynyt hyvin, jos sellaisena asiana

pidetään Suomen Pankin pääjohtajuutta. Åkerholmille-kaan ei ole käynyt huonosti. Hän on valtiovarainministeriön korkea virkamies, joka edustaa Suomea EU:n sala-peräisessä raha- ja talouskomiteassa erittäin vaikutus- valtaisella paikalla.

Nyt Sauli Niinistö oli halunnut **Johnny Åkerholmin** takaisin Suomen Pankkiin. Hän sopi asiasta Lipposen kanssa. Jotta nimitys olisi varmistunut, kääräistiin paketti, johon sisällytettiin myös keskustan kansanedustaja Mauri Pekkarinen. Hän oli toiseen avoinna olleeseen virkaan vähintään yhtä pätevä kuin oman aikansa poliittiset virkanimitykset Harri Holkeri ja Ele Alenius yhteensä.

Halonen ei kuitenkaan halunnut nimittää Åkerholmia.

Se oli linjakas ratkaisu siinä tapauksessa, että se ei ollut pelkästään kosto Vaasan ruotsinkielisen lyseon mafian yhdelle jäsenelle (muut ovat Matti Vanhala ja Sixten Korkman) Johnny Åkerholmille siitä, että tämä oli menettänyt väärään aikaan muistinsa ns. Arja Alhon tapauksessa eikä ollut tärkeällä hetkellä muistanut silloisen valtiovarainministerin soittoa kotiinsa.

Halonen ilmoitti kannastaan Paavolle ja Saulille. Tarjan luottohenkilö hallituksessa oli Suvi-Anne Siimes, joka teki likaisen työn poikkeamalla pankkivaltuuston esityksestä ja ehdottamalla johtokuntaan nuorta Anne Brunilaa.

Pojat joutuivat paniikkiin, mutta sitten he keksivät mielestään oivan tempun. Lipponen ja Niinistö, jotka kävelivät päivittäin eduskunnan ylitse, ilmoittivat yllättäen puolustavansa eduskunnan valtaa ja vaativat, ettei pankkivaltuuston esityksestä pidä hallituksessa poiketa; Suomen Pankkihan on eduskunnan pankki. Kysymys ei kuitenkaan ollut siitä vaan Åkerholmista.

Tarja Halonen piti päänsä ja pyysi Siimestä esittelemään Salon. Niin tapahtui, ja niin Halonen saattoi nimittää hänet.

Tapaus oli ensimmäinen näkyvä konflikti uuden presidentin ja vanhan pääministerin kesken. Lipposelle tulee vielä monta tilaisuutta kostaa. Hallituksen tahto on normaalisti presidentin tahoja ylempi.

Euroopan Keskuspankin pääkonttoria Frankfurtissa katselee yötä päivää, tosin vähän takaviistoon, itse herra kirjailija Johann Wolfgang von Goethe, jonka patsas on sopivasti puiston laidalla. Hän ei kuitenkaan valvo pankkia, vaan se valvoo itse itseään. Keskuspankin 17-jäsenisessä neuvostossa istuvat nimittäin pankin 6 johtokunnan jäsentä sekä 11 (Kreikan tullessa mukaan 12) pankin omien kansallisten haarakonttoreiden pääjohtajaa, eikä muuta valvontaa ole.

Huonompaa demokratian muotoa on lähes mahdotonta keksiä.

Kun aikoinaan selvisi, että **Sirkka Hämäläinen** saa runsaat 50 000 markkaa eläkettä Suomen Pankista ja runsaat 100 000 markkaa palkkaa Euroopan Keskuspankista, tutkin asian laillisuuden niin pitkälle kuin se on EU:ssa mahdollista.

Selvisi, että järjestely on laillinen, koska Euroopan Keskuspankkiin ei sovelleta EU:n työsuhdeohjesääntöä. Jos sovellettaisiin, järjestely olisi ollut laitton. EU:ssa ei ole mahdollista se, mikä on mahdollista EKP:ssa. Eikä EU:ssa voida maksaa virkamiehille optioitakaan, mitä keskuspankki on tehnyt. Tai ei se ole maksanut optioita vaan ylimääräisiä palkkioita. Budjetin valvontavaliokunnassa meille kerrottiin, että virkamiehille oli annettu ennen EKP:n varsinaisen toiminnan käynnistymistä ylimääräinen 38 prosenttia lisäpalkka ilman pankin itsevalvontaa hoitavan neuvoston lupaa. Niin toimii Euroopan keskuspankkiväki.

Kun olin kirjeenvaihdossa pankin edustajien kanssa, he lähettivät minulle asiallisesti pankin oman työsuhdeohjesäännön. Siinä oli palkkataulukko, joka ei täsmännyt sen pääjohtaja Wim Duisenbergin europarlamentissa käyttämän puheenvuoron kanssa, jonka mukaan pääjohtaja saa 40 % ja muut johtokunnan jäsenet 10 % korkeampaa palkkaa kuin on EU:n korkein palkkaluokka. Palkkataulukosta, jonka vahvistavat johtokunnan jäseniä varten heidän alaisensa haarakonttoreiden pääjohtajat, kävi ilmi, että EKP:ssa oli sanottua korkeammat palkkaluokat. Kun kysyin pankista, keitä varten ne olivat, vastausta ei enää tullut. EKP:n ei tarvitse vastata

europarlamentaarikkojen kirjeisiin. Euroopan parlamentilla ei ole valtuuksia valvoa pankin toimintaa, sillä se tehtävä on varattu sille itselleen.

Iltapäivällä lensin Frankfurtista kotiin.

Seuraavana päivänä piti lähteä työmatkalle Tessalonikiin yhtenä jäsenenä ITRE-valiokunnan 8-henkisessä delegaatiossa. Nämä matkat ovat valiokuntien rutiinia. Joka vuosi jokainen valiokunta saa lähettää jäsenmaihiin 25 jäsentään tutustumismatkoille. *Teollisuus, ulkomaankauppa, tutkimus ja energiavaliokunta (ITRE)* on iso valiokunta, ja siinä tällainen matka osuu kohdalle noin keran parissa vuodessa. Matkoilla oppii tuntemaan muiden maiden meppikollegoja. Se on hyödyllistä, sillä yllättävän monet asiat hoidetaan EU:ssa henkilökohtaisten suhteiden kautta.

Miksi en mennyt Tessalonikiin suoraan Strasbourgiin, lähempää?

Meppien matkakulukorvausjärjestelmän takia.

Se tuottaa sellaisia kummallisuuksia, että minun ei kannattanut lentää suoraan Kreikkaan vaan piti käydä välillä kotona. Meille mepeille nimittäin maksetaan työmatkoista kalleimman business-luokan lentolipun mukaan, mutta jos me matkustamme turistiluokassa, me saamme pitää lippujen hintojen erotuksen itse. Meidän pitää vain esittää parlamentin kassalla mairinnouskortit siitä, että olemme käyneet kotona, ja sellaisen saamiseen matkustin perjantain ja lauantain väliseksi yöksi Suomeen. Kun systeemi on tämä, on tosi kallista olla käymättä viikonloppuna kotona.

Kaikki mepit eivät saa pitää lippujen hinnan erotusta itsellään. Ainakin ruotsalaiset ja kreikkalaiset ryhmätoverini tilittävät rahat puolueelleen, joka taas hoitaa heille tarpeelliset matkaliput. Muissa maissa puolueet valitsevat mepit sijoittamalla heidät listavaalissa puolueen listan kärkeen, eikä kukaan ole meppi ilman puoluettaan. Puolueet perivät siitä korvauksen.

Palkkiojärjestelmää ollaan parlamentissa uudistamassa, itse asiassa on oltu koko sen ajan kuin olen ollut mukana. Nyt on pohjana **Elisabeth Rehnin** johtaman viiden "merkittävän" henkilön työryhmän muistio, jossa

tärkeää on, että matkakulut korvataan todellisten kustannusten mukaan.

Työryhmän jäsenille itselleen maksettiin palkkauudistuksen pohtimisesta europarlamentin päiväraha 1 440 markkaa, palkkaa kultakin noin 20 työpäivältä 2 400 markkaa sekä matkakulut. Puhemiehistön päätös kulu- jen korvauksesta voidaan lukea niin, että heille korvattiin matka samalla tavalla kuin mepeillekin: tietty könt- täsumma maihinnousukorttia vastaan.

Tämä työryhmä oli laskenut, että neljän väkirikkaim- man EU-maan parlamenttien keskimääräinen palkka on 6 225,76 euroa (37 400 markkaa). Jos siitä maksettai- siin EU-vero, käteen jäävä nettosumma olisi 4 843 euroa (29 200 markkaa). Sillä perusteella, että meppien työn erityinen luonne on runsas matkustelu, työryhmä ehdotti mepeille palkaksi 7 420 euroa (45 000 markkaa) kuu- kaudessa. Se olisi kaikille sama toisin kuin nykyisin, jol- loin meppien palkka on sama kuin kunkin jäsenen oman maan kansanedustajan palkka.

Työryhmä oli valmis säilyttämään nykyisen päivära- han, joka on 240 euroa (1 440 markkaa) työpäivältä. Siit- tä maksetaan asuminen Strasbourgissa ja Brysselissä.

Työryhmä oli valmis säilyttämään ns. yleisen kulukor- vauksen, joka on 3 385 euroa (20 300 markkaa) kuu- kaudessa, mutta sen käytön valvontaa haluttiin kiristää niin että meppien on toimitettava kerran vuodessa parla- mentille tositteet siitä, että vähintään 50 % kulukorva- uksesta on käytetty asianmukaisella tavalla.

Suomessa meppi maksaa kotimaan matkat eli koko maan laajuisen vaalipiirin hoidon omasta pussista, ja näitä rahoja käytetään muun muassa siihen tarkoituk- seen. Monissa muissa maissa mepeillä on ilmaiset koti- maan matkat niin kuin suomalaisillakin kansanedusta- jilla.

Työryhmä oli valmis säilyttämään ns. täydentävän mat- kakorvauksen, joka on 3 000 euroa (18 000 markkaa) vuodessa. Sillä korvataan viranhoidosta aiheutuneita matkoja, joita parlamentti ei muuten korvaa. Useimmilla mepeillä tämä etu jää käyttämättä, sillä ei ole aikaa mat- kustaa lisää, vaikka olisi haluakin.

Työryhmä on valmis säilyttämään avustajakorvausten määrärahan 9 765 euroa (58 500 markkaa) kuukaudessa. Näitä rahoja meppien ei kuulu nähdä, sillä ne menevät suoraan avustajien palkkojen ja matkakorvausten maksajille.

Kun monissa EU-maissa (Ruotsissakin) on käytäntö, jonka mukaan työnsä päättävälle kansanedustajille maksetaan erityinen siirtymäkauden korvaus, Rehnin työryhmä ehdotti sitä myös europarlamenttiin. Parlamentti on itse ehdottanut, että sitä maksetaan vähintään 6 ja enintään 12 kuukautta, mutta työryhmä halusi laskea alarajan 3 kuukauteen. Siitä maksettaisiin yhteisövero.

Eläkejärjestelmä olisi europarlamentissa uuteen järjestelmään siirryttäessä sotkuinen, eikä työryhmä tehnyt yksiselitteistä ehdotusta siitä, miten se pitää järjestää.

Nykyisin palkanmaksaja (Suomessa ulkoministeriö) vastaa kansallisista eläkemaksuista, minkä lisäksi käytössä on europarlamentin vapaaehtoinen eläkejärjestelmä. Suurin osa suomalaisedustajista kuuluu siihen. Me maksamme kuukausittain eläkerahastoon noin 4 600 markkaa, ja eläke, jota aletaan saada 60-vuotiaana, on sitten runsaat 6 000 markkaa kuukaudessa.

Ei ole varmaa, että tämä systeemi on meille edullinen. Se riippuu eläkkeen yhteensovittamisesta muiden kotimaisten eläkkeiden kanssa sekä verotuksesta (suomalainen vai EU-verotus). Ennen meppikauden päättymistä on itse kunkin harkittava, onko kannattavampaa irtisanoa eläke ja ottaa maksamansa rahat pois 3 prosentin korolla kuin ruveta saamaan 60-vuotiaana mainittua eläkettä.

Parlamentti itse on ehdottanut, että uudessakin systeemissä eläkettä saadaan 60-vuotiaana ja että sitä kertyy 3,5 % meppipalkkiosta jokaista täyttä jäsenyysvuotta kohden. Työryhmä ehdotti harkittavaksi eläkeiän nostamisen 65 vuoteen. Se ehdotti myös, että eläkkeistä maksetaan yhteisövero, joka on alempi kuin kansalliset verot, ja että meppien tulee itse osallistua eläkkeidensä rahoittamiseen maksamalla palkkiostaan 12 prosentin suuruinen eläkemaksu.

On jonkin verran epäselvää, mikä yhteisvaikutus kaikella sillä, mitä edellä esitettiin, olisi suomalaisen mepin etuisuuksiin. Palkka nousisi yli puolella, mutta käteen jäävät tulot saattaisivat alentua jopa kolmanneksella. Siihen johtaisi matkakulujen korvaaminen tositteiden mukaan.

Lauantai 7.10.

Poliittinen ja taloudellinen supervalta

Aamu Helsingissä alkoi menneen viikon lehtien luvulla. Strasbourgiin emme saa kotimaisia lehtiä. Yleisradion kansainvälinen televisio-ohjelma näkyy parlamentin sisäisillä kanavilla.

Kaksi asiaa kiinnitti huomiotani.

Kansan Uutisissa ei ollut lainkaan mainintaa siitä, että Tanskassa EI-puoli oli voittanut EMU-kansanäänestyksen. Se oli kai pettymys lehden linjan vetäjille.

On ikävää, kun vasemmistoliiton pää-äänenkannattaja eristää puoluetta pohjoismaisesta vasemmistosta. Enemmän pitäisi ottaa oppia. Ruotsin puolueen gallupkannatus on 15-16 %. Yksi sen kannatuksen kasvun perusteista on ollut kansallisen itsenäisyyden säilyttäminen liittovaltioituvassa EU:ssa.

Toinen asia, joka jäi mieleen, oli se, että liittovaltioituvan EU:n perustuslain luonnos eli perusoikeuskirjan valmistuminen vaiettiin. Vain Helsingin Sanomissa oli siitä pieni maininta kotimaan politiikan sivuilla. Utinen oli kahdella palstalla. Sen päällä huomion varasti kolmen palstan otsikko suhteellisen yhdentekeväästä asiasta "Lipponen ei huolestunut Paperiliiton lausumasta". Asiaan perehtymättömän lukijan oli mahdotonta ymmärtää tästä taitosta, että EU:lle oli valmistunut asiakirja, josta yritetään tehdä sen perustuslaki. Monet isot maat yrittävät.

Ilta-Sanomien vapaassa sanassa oli kirjoitukseni perusoikeuskirjasta. Eläköön vapaa sana!

Matkalla Kreikkaan oli aikaa perehtyä ulkomaan lehtiin. Englannin pääministeri **Tony Blair** oli pitänyt edel-

lisenä päivänä puheen. Kun tärkeällä puheella pitää olla kansainvälistä kaikupohjaa, puhepaikka ei ollut Lontoo vaan Varsova. Ennalta oli kuiskuteltu, että tulossa oli jotain tärkeää ja että puheesta oli informoitu Prodiakin.

Blairilla oli mukanaan Varsovassa sangen köyhät eväät.

Hän puhui Euroopasta, mutta hän tarkoitti ilmiselvästi EU:ta. Oli laskettu, että puheesta jäisi elämään lause: "Eurooppa voi olla poliittinen ja taloudellinen supervalta ilman että se muuttuu supervaltioksi." Sitä varten Euroopalla pitää Blairin mukaan olla ja sen pitää näyttää kollektiivista voimaa.

Sitten alkoi sotku. Blair sallisi jonkun maaryhmän tehdä keskenään *tiivimpää yhteistyötä*, mutta se ei hänen mukaansa saa johtaa sellaisen ydinryhmän muodostumiseen, joka sanelisi politiikan muille maille.

EU:ssa kuuluu ottaa kantaa *tiivimmän yhteistyön* puolesta, vaikka olisi sitä vastaan, ja siksi Blair kannatti sitä. Kun Saksan ja Ranskan ydinryhmälle ei kuitenkaan pidä antaa saneluvaltaa, Blair puolusti vahvaa Eurooppa-neuvostoa eli valtionpäämiesten kokousta.

Englannin konservatiivit kävivät heti vastahyökkäykseen. Miten EU muka voi olla supervalta olematta supervaltio?

Sitten heillä itsellään menivät askelmerkit sekaisin. He kutsuivat Blairin mallia federalistiseksi. Itse he olivat kuitenkin samalla viikolla esittäneet, että pitää sallia monen nopeuden Eurooppa. Se taas ei eroaisi federalistisesta joustavuudesta eli *tiivimmästä yhteistyöstä* millään muotoa. He olivat tulleet Väyrysen linjalle! Vain Väyrynen on johdonmukainen, mutta muut eivät, ja silloin se, joka on oikeassa, saattaakin olla väärässä. Englannin konservatiiveja on epäreilua syyttää johdonmukaisuudesta.

Omaa joustavuus-myönteistä kantaansa brittitority puolustelevat sillä, että joustavuutta pitää olla molempiin suuntiin, myös ajassa taaksepäin. Heidän mukaansa EU-juna ei saa ajaa vain yksisuuntaista raidetta. Liik kuvastakin junasta pitää voida hypätä pois.

Saavuin iltapäivällä Tessalonikiin, Kreikan Makedoniaan.

On toinenkin Makedonia. Jugoslavian raunioille on syntynyt itsenäinen Makedonian tasavalta. Kreikkalaisten mielestä se ei ole mikään oikea Makedonia. Vain Kreikassa on Makedonia. Heidän vaatimuksestaan pohjoisen naapurivaltion nimi on virallisesti FYROM eli lyhenys englanninkielisistä sanoista Entinen Jugoslavian Tasavalta Makedonia.

FYROM:in asukkaat ovat etnisesti eri väkeä kuin Kreikan makedonialaiset. He ovat tulleet sinne Bulgariasta päin ja puhuvat kieltä, jota muut slaavit ymmärtävät mutta kreikkalaiset eivät. Entinen Jugoslaviahan oli - nimensä mukaisesti - ennen muuta jugo/slaavien tasavalta, vaikka Serbiassa slaavit ovatkin eri slaaveja kuin FYROM:issa. Molemmat ovat uskonnoltaan ortodokseja toisin kuin Kroatian katoliset slaavit. Kosovon ja Bosnia-Herzegovinan muslimit taas eivät ole slaaveja, mutta niissä tasavalloissa puolet väestöstä on ortodokseja. Heitä on yhdistänyt entiseen Jugoslaviaan enemmän uskonto kuin etninen alkuperä.

Olin vuonna 1968 kesätöissä Zagrebissa, Kroatiaassa. Asuin opiskelija-asuntolassa, jossa oli väkeä kaikkialta Jugoslaviasta. Nuorten kesken ei ollut merkkejä vihanpidosta. Sillä, mitä etnistä alkuperää kukin oli, ei ollut sosiaalisesti merkitystä. Tai sitten oli. Sitä vaan ei näytetty.

Silloin oli kulunut vain neljännesvuosisata niistä hirmutöistä, joita saksalaiset paikallisine liittolaisineen olivat tehneet. Etnisissä puhdistuksissa he tappoivat satoja tuhansia serbejä. Ne haavat eivät umpeudu nopeasti, vaikka minusta näytti silloin siltä, että kaikki jugot olivat yhtä isoa perhettä.

Jugoslavia ei ole hajonnut vain sisäisistä paineista, vaan sitä on siinä autettu ulkoa käsin. Saksa sooloiili tunnustamalla vuonna 1991 Kroatian itsenäisyyden, ja muut EU-maat olivat pakotettuja seuraamaan perässä. Mitä Kosovon sodan rahoittamiseen tulee, albaanisissit ovat saaneet merkittävää ase- ja talousapua lännestä. Sisällissotia ei käydä ilman ulkomaisia aseita. Eurooppalaisen rahoituksen aseiden hankintaa varten myönsi avoi-

mesti USA:n ulkoministeriön tiedottaja James Rubin Financial Times-lehdessä julkaistussa sotapäiväkirjassaan.

No, nyt olin Kreikassa, jonka tavoite on ollut liittyä EMU:un eli Eurolandiaan vuoden 2001 alussa. Pian sen jälkeen otetaan kierrosta pois maailman vanhin käytössä oleva raha: Kreikan drakma. Olympiakisoissa vuonna 2004 maksetaan euroilla.

Kreikassa on erikoinen vaalijärjestelmä. Se puolue, joka saa eniten ääniä, saa enemmistön parlamenttipaikoista riippumatta siitä, paljonko ääniä se on saanut. Sosiaalidemokraattinen Pasok-puolue voitti niukasti viimeksi käydyt vaalit ja sai enemmistön parlamenttiin. Se on kreikkalaista demokratiaa.

Ennen näillä seuduin kutsuttiin demokratiaksi sitä, että oli vapaita miehiä ja oli orjia ja että vain vapaat äänestivät. Silloin ei ollut oikeistoa ja vasemmistoa.

Liekö demokratia saanut nimensä lähes kaksi ja puoli tuhatta vuotta sitten eläneestä Demokritoksesta? Häntä pidetään ensimmäisenä ns. materialistina. Hän väitti, että kaikki olemassa oleva ja sen mukana myös sielu koostuu atomeista. Äänestäjien sielu on demokratiaa?

Ilman kysymysmerkkiä voidaan sanoa, että demokratia on valtaa väkivaltakoneiston hallintaan, poliisiin ja armeijaan. En tiedä, onko parempaa vai huonompaa demokratiaa se, että Suomeen on perustettu mellakkapoliisi ja valmiusjoukot, mutta demokratia riippunee niiden tapauksessa siitä, kenen käskyjä ne tottelevat.

Tällaisessa merkityksessä Kreikka on sangen nuori demokratia.

Syksyllä vuonna 1968 olin Lundissa Ruotsissa, ja samassa hotellissa asui muuan kansantaloustieteilijä **Andreas Papandreou**. Yhtenä päivänä uutisissa kerrottiin, että kenraalit ovat kaapanneet vallan Kreikassa. Pääsin sattumoisin illalla keskustelemaan Papandreoun kanssa, ja muistan pelokkaan miehen. Sen näki silmistä. Hän pelkäsi ihan perustellusti, sillä kun hän palasi kotiin, hän joutui vankilaan. Liekö syy ollut muun muassa se, että hän oli entisen sosialistipääministerin poika.

Samanlainen kokemus minulla oli Moskovassa kesälä 2000, jolloin EU:n parlamenttivaltuuskunnan kanssa

tapasimme mediaoligarkki **Vladimir Gusinskin**. Tapamisen oli järjestänyt meppi, joka oli aikaisemmin työskennellyt Englannin vakoilujärjestön MI6:n palveluksessa. Hänellä oli yhteyksiä.

Gusinski oli juuri päässyt vankilasta. Pidätyksen aikana hänelle oli sanottu, että hänen pitäisi luovuttaa hallituskriittinen NMT-televisiokanava Putinin valtiolle. Hänelle oli luvattu, että jos hän tekee niin, hän saa pitää vapautensa, rahansa ja sanomalehtensä. Gusinskin silmissä oli aistittavissa pelko väkivaltakoneistoa kohtaan. Pian sen jälkeen hän matkusti maanpakoon.

Niille, jotka muistavat muinaisen Neuvostoliiton tapoja ja käytäntöjä, kerrottakoon pieni yksityiskohta. Kun oli tavattu Gusinski virallisen ohjelman ulkopuolella, seuraavana päivänä ohjelman mukaiset tapaamiset oli sairastumistapausten vuoksi peruttu.

Andreas Papandreousta tuli myöhemmin Kreikan pääministeri, vaikka hänen isänsä, joka siis oli ollut pääministeri, oli sanonut, että se olisi Kreikalle turmion tie. Oikeistolaiset sanovat, että sitä se olikin, mutta oikeisto ei ole vakuuttava. Kansa nimittäin valitsi heidän sijastaan valtaan sosialistit, ja nyt on ulkoministerinä taas yksi Papandreou, Andreaksen poika.

Kun sotilasvalta päättyi Kreikassa vaaleihin vuonna 1974, pääministeriksi valittiin oikeistolainen Konstantin Karamanlis. Nykyisellä oppositiojohtajalla on sama nimi, ja hän on entisen pääministerin veljenpoika. Kreikan sisäpolitiikka näyttää suomalaiselta savusaunalta.

Illalla katselin televisiosta jalkapallo-ottelun Kreikka-Suomi. Kreikka teki maalin ja voitti. Se oli parempi, mutta parempi ei aina voita.

Ottelun jälkeen Vojislav Kostunican vannoi suorassa lähetyksessä neljällä kreikkalaisella televisiokanavalla (noin kymmenestä) virkavalansa. Lähetys tuli Belgradista.

Olen sataan kertaan tarkistanut, onko paikkakunta Beograd vai Belgrad, mutta koskaan en sitä muista. Suomeksi se on "valkoinen kaupunki", ja sen muistan. Kostunica oli valittu valkoisen puolen edustajana Jugoslavi-

an (mutta ei Serbian) presidentiksi, ja Serbialla on oma presidenttinsä. Jugoslavian tynkäliittovaltioon kuuluvat Serbian lisäksi vain itsenäisyyttä haluava Montenegro sekä ennen pitkää itsenäistyvä Kosovo. Serbian presidentillä, parlamentilla ja hallituksella on enemmän valtaa kuin vastaavilla Jugoslavian elimillä, mutta nyt oli käynnissä vallankumous, jolla näitä valtasuhteita muutetaan.

Kun en ymmärtänyt mitään kielestä tai tulkkauksesta, katselin Kostunicaa televisiokuvassa. Sanotaan, että kuva ei valehtele. Näin kuvan miehestä, joka vaikutti avoimelta ja rehelliseltä. Hänen missionsa on liittää Jugoslavia takaisin "kansojen yhteisöön". Kostunica ei ollut nautiskellut muiden oppositiojohtajien tapaan Milosevicin tarjoamista vallan rippeistä, ja siksi hän oli ollut uskottava vastaehdokas. Hän oli vasta edellisenä iltana tavannut Milosevicin ensimmäistä kertaa.

Milosevic istuu nyt pelkääjän paikalla. Balkanilla päin on sellaisia tapoja, että vakuutusyhtiön miehenä en möisi hänelle henkivakuutusta. Sen lisäksi maan YK-jäsenyyden palauttamisen ehtona saattaa olla se, että Milosevic tukijoiheen luovutetaan Haagin sotarikostuomioistuimeen. Sieltä hän ei palaisi takaisin vapaana miehenä.

Toisaalta vaikka Milosevic on ollut roisto, hän ei ole Balkanilla päin ainoa laatuaan. Puhtaita pulmusia ei ole ollut vallassa, mutta toivottavasti Kostunica on. Tämän vallankumouksen myötä alkoi Kostunican aika.

Vallankumouksissa ajoitukset ovat tärkeitä. Venäjällä maaorjuus kypsyi vallankumoukseksi vuonna 1917. Alku oli lähes veretön, sillä ns. Talvipalatsin valtauksessa lie nee mahtavista historiallisista lavasteista huolimatta kuollut vain kymmenkunta ihmistä. Sen jälkeen sisällissodissa kuoli kyllä miljoonia, osa nälkään.

Prahassa vuonna 1968 oli niin ikään vallankumouksellinen tilanne, mutta silloin historian suuren käänteen esti ulkomaiden sotilaallinen väliintulo. Puolassa yritettiin vallanvaihtoa 1980-luvun alussa, mutta se lykkääntyi, kun julistettiin sotatila. Kommunismin korttitalo romahti vasta Berliinin muurin kaatumiseen ja Saksojen yhdistymiseen. Tilanne oli silloin siihen kypsä.

Serbiaan vallankumous saapui kymmenen vuotta myöhässä. Oli onnellista, että Milosevicin aika päättyi veretömmästi.

Milosevic oli vienyt serbialaiset kolmeen sotaan, syylistynyt kokonaisen kansan massakarkotukseen kodeistaan, tehnyt vaaliväärennöksiä, kerännyt perheelleen miljoonaomaisuuksia ja syylistynyt ylelliseen elämäntapaan. Oikeiden sosialistien elämäntapojen kuuluu olla vaatimattomat. Ainakin Marxin elämäntavat olivat, paitsi kun hän sai Engelsiltä rahaa. Hän tuhlassi ne - perheensä sosiaalisen arvostuksen säilyttämisen hyväksi - yläluokkaiseen elämään, mutta suurimman osan aikaa hänellä ei ollut sellaiseen varaa. Jos on hyvä sosialisti se, joka elää köyhyydessä ja velassa, Marx oli sitä.

Entisen Jugoslavian alueella länsi on tukenut monia roistoja ja murhaajia, aikanaan myös Milosevicia. Länsi puolustaa lännen liittolaisia. Mitenkähän olisi muuten villissä lännessä reagoitu siihen, jos oma mies Jeltsin, joka ammututti panssarivaunujen tykeillä tuleen oman parlamenttinsa niin kuin nyt sytyttiin tulitikuilla Beogradin parlamentti, olisi pannut vuonna 1996 toimeen suunnittelemansa vallankaappauksen? Hän pelkäsi tappiota presidentinvaalissa ja uuden muistelmakirjansa mukaan hän valmisteli vallankaappauksen tappion varalta.

Sunnuntai 8.10.

Suomen nuori itsenäisyys

Tessaloniki oli Aleksanteri Suuren sisaren nimi. Hän oli naimisissa erään herra Kassandroksen kanssa. Kyseinen mahtimies halusi muutama sata vuotta ennen ajanlaskun alkua saada itsensä ja vaimonsa nimen historiaan, ja siinä tarkoituksessa hän perusti molempien nimellä oman kaupungin. Tänäpäin Tessalonikissa on miljoona asukasta ja se on Kreikan toiseksi suurin kaupunki, mutta Kassandros on jäänyt pieneksi kyläpahaseksi.

Muutamaa sataa vuotta myöhemmin Paavali-niminen lähetyssaarnaaja käännötytti näillä seuduilla väestöä kris-

tinuskoon ja kirjoitti tessalonikilaiskirjeensä, joissa tosin puhuttiin enemmän uskon kuin maakunnan asioista.

Kun Kreikassa kenraalit kaappasivat vallan, sotilasdiktatuuria kesti seitsemän vuotta. Sen päättymisen aikoihin alkoi tapahtua Kyproksella. Ensin äärikreikkalaiset yrittivät vuonna 1974 vallankaappausta. Se epäonnistui, mutta sillä varjolla Turkki miehitti saaren pohjoisosan ja pitää sitä miehitettyinä tänäkin päivänä.

On vaikea kuvitella, miten miehitetty Kypros voidaan ottaa EU:n jäseneksi. Siinä on kaikki suuren kreikkalais-turkkilaisen konfliktin ainekset. Kreikka kuitenkin pitää Kyproksen jäsenhakemusta yhtä hyvänä kuin jotain muutakin. Saaren kreikkalaisosan vaaleissa muuten kolmannes äänestäjistä antaa tukensa Akel-vasemmistopuolueelle, GUE-ryhmämme pikkuserkuille.

Kreikassa vapauduttiin diktatuurista runsas neljännesvuosisata sitten. Vähän sitä ennen Espanja vapautui Francon diktatuurista ja vähän sen jälkeen syöstiin valasta Portugalin äärioikeisto neilikkavallankumouksessa.

Näissä Etelä-Euroopan maissa EU edustaa demokratiaa vastapainoksi vain neljännesvuosisadan takaisille diktatuureille. Siitä syystä monet eteläeurooppalaiset ovat innokkaita EU:n kannattajia. Yhteisössä ei vallan ja rahan väärinkäyttöksiä voida peitellä ja salata niin kuin omien maiden oikeisto teki vuosikymmeniä. Tosin kyllä EU:ssakin salattaisiin ja peiteltäisiin, jos se olisi Etelä-Euroopasta kiinni.

Kreikka, Espanja ja Portugali ovat olleet kansakuntia ja valtioita vuosisatojen ajan, kun taas Suomi on EU:n toiseksi nuorin itsenäinen maa. Vain Irlanti on itsenäistynyt myöhemmin. Siitä syystä me olemme enemmän alamaisia kuin esimerkiksi kreikkalaiset, espanjalaiset tai portugalilaiset, ruotsalaisista puhumattakaan?

Maanantai 9.10.

Belgiassakin väärä vaalitulos

Valtuuskuntamme belgialaisjäsen, maan pitkäaikainen ministeri **Eduard Beysen** tiesi kertoa, että edellisen päivän paikallisvaaleissa oli voittanut äärioikeisto eli ns. Vlaamse Blok. Tieto oli mielenkiintoinen. Olihan Belgian pääministeri ollut yksi päällepäsmäreistä, kun 14 maata julisti Itävallan diplomaattiseen boikottiin väärän vaalituloksen johdosta. Emme kai me nyt julista Belgiaa boikottiin väärän vaalituloksen johdosta?

Jollakin päivän viidestä ateriasta juttelimme Itävalta-boikotista kansanpuolueeseen kuuluvan itävaltalaisem-pin Paul Rübigin kanssa. Hän piti selvänä, että EU:ssa oli kokeiltu uutta toimintatapaa, jolla testattiin EU:n val-lankäytön rajoja. Jos boikotti olisi toiminut, suuret maat olisivat olleet valmiita tekemään poliittisella voimalla lis-ää laittomia päätöksiä. Näihin uusiin laillisuuden rajo-ja hipoviin toimintatapoihin kuului myös perusoikeus-konventti.

Tessalonikissa meidän delegaatiomme edusti teolli-suus-, kauppa-, tutkimus- ja energiavaliokuntaa (ITRE). Ohjelmassamme oli esityksiä kaikilta näiltä aloilta.

Selvisi, että 70 % Kreikan energiasta tuotetaan hiilel-lä, että maahan tulee kaasuputki Venäjältä ja että ener-gian lisätarve tuotetaan kaasulla. Atomivoimaa ei raken-neta (eikä vähiten maanjäristysten pelon takia).

Tessalonikin satama on alueen keskeinen kauppatie, ja sitä kautta Kreikka hyötyy koko Balkanin alueen kau-pasta. Satamasta on suuria osia yksityistetty. Meille ei kerrottu, mutta tiedän, että jättisatama on myös Balka-nin alueen salakuljetuskeskuksia.

Tessalonikissa on pari EU:n toimistoa. On CEDEFOB, jossa työskentelee satakunta ihmistä kehittelemässä EU:lle ammatillisen koulutuksen malleja, ja on Euroo-pan jälleenrakennusvirasto, jonka palveluksessa on Tes-salonikissa 15-20 ja Kosovossa 80 ihmistä ja jonka joh-dolla Kosovoa jälleenrakennetaan.

Jälleenrakennusvirasto perustettiin, kun Bosnian sodan jälkihoitoa hallinnoi EU:n komissio huonolla menestyksellä. Rahankäytössä syntyi suuria mittatappioita. Tällainen toimintamalli saattaa olla oikea. On perustettu organisaatio, joka panee toimeen rajallista tehtävää ja joka jossain vaiheessa lakkauttaa itsensä. Sen henkilöstöä ei pidä jättää EU:n hallinnon kiviriipaksi.

Kosovossa on pari miljoonaa albaania ja ehkä 100 000 serbiä. Albaanit eivät äänestäneet presidentinvaalissa, koska he katsoivat maansa olevan itsenäinen eikä heillä ollut halua vaikuttaa toisen maan asioihin. Kun Kostunica voitti, heille saattoi syntyä poliittinen ongelma. Milosevicin voitto olisi nimittäin taannut heille sekä läntisen rahavirran että poliittisen tuen. Nyt rahantulo jatkuu, mutta poliittinen tuki saattaa siirtyä Kostunican taakse. Hän ei voi luopua Kosovossa serbien oikeuksista.

Kosovossa EU:n rahoilla rakennetaan taloja ja teitä sekä pidetään yllä energiantuotantoa. Siellä oli heti sodan jälkeen 600 kansalaisjärjestöä erilaisissa avustamistehtävissä. Monille niistä se oli kuulemma business eikä humanitaarinen operaatio. Oli seksikästä olla Kosovossa, sitten tuli ajankohtaiseksi Itä-Timor ja sitten taas joku muu kansojen karttuksaan käteen tarttuva kriisi. Kosovossa on jäljellä enää 200 avustusjärjestöä.

Tiistai 10.10.

Informaatioyhteiskunta on sähköistä kapitalismia

Delegaatiomme päivä oli omistettu tieteelle ja tutkimukselle. Vierailtiin sekä edellä mainitussa CEDEFOP:issa että Aristoteleen yliopistossa. Yliopisto on Kreikan suurin, 60 000 opiskelijaa.

Selvisi, että informaatioteknologia on tunkemassa oppimisen jokaiselle osa-alueelle. Nykyisin vaaditaan elinlän jatkuvaa uuden oppimista. Tieto vanhenee.

Tajunnantuotantovälineitä väärinkäytetään istuvan tai omistavan vallan pönkitykseen. Tiedonvälitys, joka on yksisuuntaista, ei ole vapaata.

Informaatioyhteiskunta on näyttäytynyt kansalaisille mediassa kaoottisina pörssikursseina ja kuplataloutena, sosiaalisena eriarvoisuutena ja epätasa-arvona. Se on ollut sosiaalinen vallankumous, jossa vanhojen kapitalistien vallan kyseenalaistivat uudet miljonäärit ja miljardöörit. He ovat tuhonneet vanhan vallan rakenteet. Heidän vallankumouksensa on ollut myydä koneita, ohjelmia ja pelejä kaikille.

Sähköisessä kapitalismissa syntyy kaiken aikaa uusia tuotantovoimia ja tuotantosuhteita. Yhteiskunta järjestyy uudelleen teknologisten muutosten kautta. Informaatioyhteiskunta on sähköisen kapitalismin uusi ilmiäsu, ja taistelu kapitalismia vastaan voi olla taistelua tietoyhteiskunnan puolesta. Pitää tietää myös sosiaalisesti eikä vain teknisesti.

Tietoyhteiskunta kaikille on informaatiovallankumouksen vastavallankumous. Kysymys ei ole siitä, että jokaisella on oikeus kännykkään, sähköpostiin ja ostoksiin e-kaupasta. Tietoyhteiskunta kaikille on uuden ajan demokratiaa, sitä, että on ja osataan käyttää tietoa ja että ei olla sisältöteollisuuden armoilla.

Kun kuuntelin Aristoteleen yliopiston professoreiden esityksiä tiedon valtateistä ja verkoista, ajatukseni harhailivat tieteen roolissa nykyisen järjestyksen ylläpidossa. Tiede on menestyjien maailma. Korkeasti koulutetut ihmiset ovat saaneet hegemonian tiedotusvälineissä ja päässeet päärooleihin yhteiskunnan sähköisellä näyttämöllä. Kansalaisten vastaisku ei tule tieteen tai tiedonvälityksen vaan katujen kautta. Parhaassa tapauksessa se tulee vaaleissa, mutta sitä varten pitäisi olla poliittisia vaihtoehtoja, ja niitä ei esimerkiksi Suomessa ole.

Tessalonikin yliopistossa todisteltiin sitovasti, että tiedeyhteisö on päässyt koneiden käytön opettelusta ylöspäin seuraavalle tieteen askelmalle ja on tarttumassa kiinni sisältöihin. Tietovallan perusta on kansainvälinen verkostuminen, joka ei tunne kansallisia rajoja. Vaikka tieteen päätuote on tieteellinen tieto, sen sivutuote on

arkitieto, joka on arkiuskomusten kohde. Tieteellä on suuri vaikutusvalta siihen, mikä koetaan uskottavaksi ja mikä ei.

Tiedeyhteisössä tuntui olevan huolia tekijänoikeuksista, joiden säilyttämiseksi näyttää keksityn salauksen (kryptaus) ohella myös tuotteiden vesileimaus (watermarking): sähköiseen tuotteeseen lisätään näkymättömiä osia myöhempää tunnistamista varten.

Illalla matkustin Wienin kautta Brysseliin. Itävallan lentoyhtiön kone oli pari tuntia myöhässä. Parempi sekin kuin heitteinen sää. Sekin kuuluu meppielämään.

Oli aikaa lukea Der Spiegelä, jossa oli kiinnostava juttu Saksan salaisesta avusta Serbian oppositiolle. Kuu-kausien ajan ennen presidentinvaalia oli Saksan hallitus tukenut oppositiota sekä rahalla että ideoilla. Oppositio oli saanut ”massiivista tukea” sekä Berliinistä että muista lännen pääkaupungeista.

Toiminta käynnistyi tarkalleen 17.12.1999 Berliinin Intercontinental-hotellissa, jonne USA:n ja Saksan ulkoministerit olivat kutsuneet opposition johtajat salaiseen tapaamiseen. Siellä päätettiin, että yhteiseksi presidenttiehdokkaaksi asetetaan **Vojislav Kostunica**. Vaalikampanjaa ruvettiin käymään toimittamalla talousapua opposition johtamiin kaupunkeihin ja antamalla ymmärtää, että vallanvaihdos toisi lisää rahaa lännestä.

Budapestissa sijainneen peitetoimiston kautta oppositiolle ohjattiin salarahoitusta Euroopasta 200 miljoonaa markkaa. Apua koordinoi EU:n Balkanin vakaussopimustoimisto Szeged-prosessin salanimellä. Szeged oli unkarilainen kaupunki Jugoslavian rajan tuntumassa, ja avun antamista johti EU:n Balkanin vakaussopimusta valvovan toimiston saksalainen päällikkö Bodo Hombach. Tämän firman toimistossa Brysselissä työskenteli kesään saakka Martti Ahtisaaren aivot **Alpo Rusi**; aivot siinä merkityksessä että Rusia ottivat aivoon Ahtisaarta vastaan kohdistuneet kuvitellut salaliitot. Hombach ei antanut Rusin johtaa toisin kuin Ahtisaari.

Muistan keskusteluni Rusin kanssa Martti Ahtisaaren vieraillessa Strasbourgissa. Kun moitiskelin häntä Ahtisaaren puheen tekstistä ja syytin häntä Suomen na-

tottamisesta, Rusi lupasi minulle, että Suomi liittyy NATO:on vain hänen ruumiinsa. Tätä estettä ei enää ole, kun Rusista on tullut poliittinen ruumis. Kaiken kukkuraksi hän on vielä ruvennut vaatimaan Suomen NATO-jäsenyyttä! Peruste on se, että tilanne olisi sillä tavalla selkeämpi. *Poliittisen eliitin linjahan on sumea NATO-jäsenyys: ei jäsen, mutta yhteensopiva.*

Mitä salaiseen jugoapuun tulee, Unkarin Szegedistä rahoja ei toimitettu Serbiaan oikealla lähettäjänimellä, vaan 135 miljoonaa markkaa avusta tuli muka eri maiden kummikaupungeilta. Siitä 40 saksalaisen “kummi-kaupungin” osuus oli tarkalleen 16 951 800 demaria eli yli 50 miljoonaa Suomen markkaa. Kaupungit saivat rahat takaisin Saksan valtiolta.

Serbialaisia journalisteja koulutettiin vallanvaihtotehtäviin salaa Saksassa, ja opposition perustamille ja hallitsemille tiedotusvälineille annettiin materiaalista apua paperina, painokoneina ja radiolähtettiminä. Muodollisesti avun antajana oli radio- ja tv-yhtiö Deutsche Welle, mutta viime kädessä rahat tulivat Saksan hallitukselta.

USA antoi poliittista rahaa saman verran kuin EU-maat. Lisäksi se antoi opposition käyttöön tieteellisen tarkkoja mielipidekartoituksen menetelmiä ja osajia, joiden tuotteet olivat mielikuvia ja vastarintaa. Amerikkalaiset maksoivat jopa Milosevic-vastaisten graffitien ja tagien maalit!

Keskiviikko 11.10.

Europarlamentti haastettiin oikeuteen

Brysselissä kokoontuivat kaikki kolme valiokuntaani ITRE-, budjetti- sekä budjetin valvontavaliokunta.

Budjetin valvontavaliokunnassa keskusteltiin mietinnöstä, joka koski asiakirjojen julkisuutta.

Siinä valiokunnassa monet meistä jäsenistä ovat olleet tyytymättömiä, kun europarlamentti teki komission kanssa kesällä puitesopimuksen tiedon kulusta. Meidän

mielestämme kyse oli tiedon salaamisesta. Valiokunnassamme valmistellaan vastuuvapauden myöntäminen komissiolle, ja meidän näkökulmastamme komissiolle annettiin sopimuksessa oikeus salata vastuuvapauteen vaikuttavia asiakirjoja. Parlamentti hyväksyi salauspimuksen äänin 365 puolesta, 145 vastaan ja 40 tyhjää.

Suomessa ei tulisi kuuloonkaan, että kansanedustaja nostaisi oikeudessa kanteen eduskuntaa vastaan. Eduskunta on nimittäin oikea parlamentti eli korkein valtiolin, mitä taas Euroopan parlamentti ei ole. Sen on noudatettava toimissaan EU:n perussopimuksia, joita se ei ole itse laatinut. Oikeissa parlamenteissa päätetään perustuslaeista, mutta euoparlamentin toimenkuvan ja koontumispaikankin määräävät jäsenvaltiot.

Perussopimuksen artiklan 230 mukaan yhteisön tuomioistuin tutkii "Euroopan parlamentin sellaisten säästöjen laillisuuden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiiin osapuoliin" ja luonnollinen henkilö voi nostaa kanteen, jos "se koskee ensin mainittua henkilöä suoraan tai erikseen".

Tältä pohjalta 22 Euroopan parlamentin jäsentä, joista minä olin yksi, nosti syyskuun alussa EY:n ensimmäisen asteen tuomioistuimessa kanteen komissiota ja parlamenttia vastaan puitesopimuksesta. Meidän mielestämme se rikkoi EU:n perussopimusta.

Me lähdimme siitä, että perussopimuksen artikla 197(3) antaa mepeille mahdollisuuden saada parempaa tietoa komission toimista kuin mistä parlamentti meni sopimaan komission kanssa.

Asianomainen artikla kuuluu seuraavasti:

Komissio vastaa suullisesti tai kirjallisesti parlamentin tai sen jäsenten sille esittämiin kysymyksiin.

Puitesopimuksella yritetään yhteisöllistää meppien työ. Sen mukaan meppejä ei kohdella yksittäisinä jäseninä suhteessa komissioon, vaikka edellä olevassa lauseessa on sana "tai". Parlamentti ottaa puitesopimuksessa oikeuden valvoa ja rajoittaa yksittäisten meppien toimintaa puhemiesten ja valiokuntien puheenjohtajien kaut-

ta. Perussopimuksen mukaan jokaisella pitää kuitenkin olla samat oikeudet, ja ainoa keino taistella tiedonhankinnan rajoittamiseen suuntautunutta ja tiukkaa puoluekuria kannattavaa enemmistöä vastaan oli viedä parlamentti ja komissio oikeuteen. Me kantajat edustimme kahdeksaa maata ja kaikkia poliittisia ryhmiä.

Puitesopimuksessa asetetaan muita parempaan asemaan myös raporttien laatijat, mutta kun raportit jaetaan ryhmien ja meppien kesken epätasaisesti, sopimus on syrjivä.

Me kantajat emme hyväksy sitä, että mepeillä ei olisi parempia tiedonsaantioikeuksia kuin on yleensä kansalaisilla, koska meppien tehtävä on näiden muiden kansalaisten puolesta valmistella ja myöntää komissiolle vastuuvapaus. Komissiolle, jota valvotaan, ei pidä antaa oikeutta päättää sitä, mitä asiakirjoja se luovuttaa käyttöön ja mitä ei.

Samaan aikaan budjetin valvontavaliokunnan kanssa pidetyssä budjettivaliokunnan kokouksessa äänesteltiin talousarvion vihoviimeisistä hännistä. Kun molemmissa valiokunnissa on paljon samoja jäseniä, kokousten päällekkäisyys on osoitus europarlamentin tehottomasta tavasta organisoida oma toimintansa.

Meidän ryhmämme oli edellisenä vuonna saanut läpi 2 miljoonan euron (12 miljoonan markan) määrärahan perheviljelmien tukemiseen. Rahamäärä ei ollut suuri, mutta asia oli tärkeä. Haluttiin kiinnittää huomio perheviljelmiin, joiden asemaa agrobisneksen markkinavoimat uhkaavat.

Komissio ei ollut pannut maksuun tämän budjettikohdan tukia. Niille ei muka ollut ollut oikeusperustaa. Summa oli kuitenkin niin pieni, että valiokuntamme tulkin mukaan oikeusperustana olivat ns. pilottihankkeet.

Kun komissio ei halua käyttää rahoja parlamentin haluamaan tarkoitukseen, sen tavanomaisin peruste on laillisuuspohjan puuttuminen. Jos sen kantaan ollaan tyytymättömiä, asia pitää viedä EY-tuomioistuimeen. Kanne viipyy matkalla useita vuosia. Kun pienissä asi-

oissa ei helposti mennä oikeuteen, komissio voi näin olen käyttää näillä tulkinnoilla valtaa parlamentin ylitse.

Kokouksessamme komission edustaja sanoi, että parlamentin ei pitäisi ottaa samaa rahaa uuteen budjettiin. Monet mepit suuttuivat: budjettivaltaa käyttää parlamentti eikä komissio. Rahat otettiin uudelleen budjettiin. Jos komissio ei edelleenkaan pane päätöstä toimeen, on riski, että se vie EY-tuomioistuimeen. Tässä tapauksessa se on aika pieni.

Eräistä muistakin asioista äänestettiin, mutta mieleen jäi vain keskustelu ennenaikaisista eläkkeistä.

Komissiossa on 17 087 vakinaista työpaikkaa, joista kolmannes on käännös- ja tulkkaustöissä. Jos lasketaan mukaan neuvoston ja parlamentin virkamiehet ja muut eurokraatit, EU:ssa on yli 31 000 työntekijää. Helsingin kaupungilla on enemmän, 38 700.

Komissio ilmoitti syyskuun alussa, että 600 eurokraattia on väärissä hommissa eikä heistä saa uudelleenkoulutuksellakaan irti uutta työtehoa. Heidät pitää panna joko vapaaehtoisesti tai pakolla ennenaikaiselle mutta hyvin palkatulle eläkkeelle. Se maksaa Euroopan veronmaksajille yli 300 miljoonaa markkaa vuodessa.

Parlamentti näytti olevan myöntämässä rahat kyvyttömiä virkamiesten eläköittämiseen. Muita potkuja ei eurokратиassa anneta.

Päivän käytäväpuheiden aihe oli viikon lopulla pidettävä EU:n epävirallinen huippukokous Biarritzissa Ranskan puheenjohtajalla.

Saksa ja Italia olivat olleet liikkeellä puuhaamassa hyväksyntää *tiivimmälle yhteistyölle*. Ranskakin oli mukana taustalla, mutta puheenjohtajamaana se piti matalaa profiilia.

Espanja, jossa on 40 miljoonaa asukasta, on mukana suurten maiden kerhossa. Se on pienempi kuin suuret, mutta suurempi kuin pienet. Se on yksi varmimpia HVK-prosessin häviäjiä. Nimittäin liittyessään unioniin se sai valita, ottaako se suurten maiden kiintiön mukaan 2 jäsentä komissioon vai 8 ääntä neuvostoon. Vaihtoehto oli 1 komissaari ja 10 ääntä. Se otti kaksi komissaaria. Se on HVK:ssa menettämässä toisen. Sopu vaatii, että kaik-

kien jäsenmaiden äänimäärää neuvostossa lisätään. Suurten äänimäärää lisätään siinä yhteydessä suhteeseen paljon enemmän kuin pienten. Espanjan äänimäärää lisätään 8 äänen eikä 10 äänen perusteella, ja tässä katsannossa sen olisi aikoinaan kannattanut valita kahden komissaarin sijasta 10 ääntä.

Kolme pientä Benelux-maata oli nostanut kokouksen alla esille kysymyksen suurten maiden vallasta. Pieniä maita ei niiden mukaan saa syrjiä eikä siirtää marginaaliin. Nämä maat ovat yhteisövallan maita, jotka haluavat liittovaltion ja joita ei huoleta ylikansallinen päätöksenteko tai täysivaltaisuuden menettäminen. Ne ovat sopeutuneet osaansa Saksan ja Ranskan välisen rauhan turvaajina, ja niiltä etujen metsästäminen siinä välimaastossa vaatii itsenäisyydestä luopumista.

Paavo Lipponen näytti liittoutuneen näiden maiden kanssa ohi pohjoismaiden!

Lipponen on liittovaltiomies, kun taas Ruotsin ja Tanskan kansat haluavat pitää EU:n vain valtioliittona.

Ranska oli Biarritzia varten nostamassa HVK-keskusteluun kysymyksen perussopimuksen artiklasta 133. Se koskee jäsenmaiden toimivaltaa kansainvälisissä kauppaneuvotteluissa. Ranska ei ole valmis yhteisöllistämään kauppaneuvotteluja komission monopoliksi kuten komissio haluaisi. Se saa tukea niiltä kansalaisjärjestöiltä, jotka mielenosoituksillaan kaatoivat WTO:n Seattlen kokouksen. Kansalaisaktivistit eivät luota EU:n komissioon niin että se ottaisi neuvotteluissa huomioon muutkin asiat kuin vain vapaakaupan vaatimukset. Maat toimivat demokraattisemmin kuin EU.

Torstai 12.10.

Kieliteollisuutta ja kielellistä räätälöintiä

Budjettivaliokunnassa esittelin kirjoittamani lausuntonuonnoksen komission ehdottamasta *eContents-ohjelmasta*, jolla yritetään lisätä median ja tietotekniikan eurooppalaista sisältöä ja monikielisyttä. Kulttuurit köyhtyvät,

jos internetin sisällöstä 70-80 % on englannin kielellä. Euroopan vahva kielellinen rikkaus ei pääse arvoon vain englanniksi.

Mepit saavat valmisteltavakseen kahdenlaisia pohjapapereita: raportteja ja lausuntoja. *Raportit* esitellään koko parlamentille, kun taas *lausunnot* ovat yhden valiokunnan kannanottoja toiselle (pää)valiokunnalle.

Tämä oli budjettivaliokunnan lausunto ITRE-valiokunnalle. Se hyväksyttiin ja lähetettiin päävaliokuntaan.

Traditionaaliset sanomalehdet ja aikakauslehdet sekä sähköinen media ovat avoimen ja demokraattisen yhteiskunnan selkäranka. Ne ilmentävät kielellistä ja kulttuurillista rikkautta. Elektronisessa sisältöteollisuudessa rajat eri medioiden väliltä ovat katoamassa.

Informaation määrä kasvaa, kun informaation välittämiseksi ei ole enää entisiä rajoitteita. Digitaalinen sisältö on ollut vielä toistaiseksi enemmän määrää kuin laatua. Se samanlaistaa ja tyypistää kulttuurista ja sosiaalista monimuotoisuutta. Vaikka kielellisistä eroista aiheutuu kustannuksia, monikieliset sisällöt ovat demokratian tärkeä edellytys. On tuettava sellaisen kieliteollisuuden syntyä, joka keskittyy kielelliseen räätälöimiseen ja monipuolistaa digitaalisten sisältöjen kieli-infrastruktuuria. On tärkeää, että sisältötuotantoa mukautetaan kielellisten ja kulttuuristen tarpeiden mukaan.

Sisältöteollisuudessa määrän maksimointi saattaa tapahtua kielellisen sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti arvokkaan sisällön kustannuksella. Sen takia EU:n tukitoimien tavoitteena pitää olla korkean sivistystason ja monimuotoisen kulttuurin saavuttaminen. Tärkeitä eivät saa olla vain välineet, joilla informaatiota käsitellään ja tietoa tuotetaan ja välitetään, vaan myös viestien sisältö. Sisältö on työvaltaisempi tuote kuin väline.

Tämä lausunnon hyväksymisen jälkeen kiirehdin ITRE-valiokuntaan, jossa oli käsittelyssä lausuntoni eläinkokeiden kieltämisestä kosmetiikan testaamisessa sekä *eläinkokeilla testatun kosmetiikan markkinointikiellosta* EU:n alueella.

Euroopassa on saanut jalansijaa yleinen eettinen vaatimus elämän kunnioittamisesta, ja siksi monissa mais-

sa kansalaismielipide on kääntynyt tarpeettomia eläinkokeita vastaan. Englannissa on vapaaehtoisesti kokonaan luovuttu eläinkokeista kosmetiikan testaamiseksi. Se on aiemmin ollut myös Euroopan parlamentin kanta. Tuottajien käytössä arvellaan olevan 8 000-10 000 ainesosaa ilman uusiakin eläinkokeita.

EU:ssa hyväksyttiin jo vuonna 1992 tavoite koe-eläinten kaikkinaisen käytön puolittamisesta. Puutteellisten tilastomenetelmien vuoksi ei tiedetä, mitä on tapahtunut, mutta ilmeisestikään koe-eläinten käyttö ei ole vähentynyt.

Kosmetiikan iho- ja terveysvaikutuksia pitää testata, mutta kokeet pitää europarlamentin mukaan tehdä mieluummin vaihtoehtoisilla koemenetelmillä kuin eläimillä. Vaihtoehtojen kehittäminen on kuitenkin ollut hidasta. Siihen ovat epäilemättä vaikuttaneet myös eläimiä myyvien, kokeita tekevien ja niitä tulkitsevien yritysten kaupalliset edut.

Komissio oli uudessa direktiiviesityksessä luopunut eläinkokeilla testatun kosmetiikan yleisestä myyntikiellosta ja esitti eläinkoekiellon EU-alueella koskemaan vain valmiiden tuotteiden testaamista. Sitäkin lykättiin 3-5 vuodella. Kemikalioita ja raaka-aineita saisi edelleen testata eläimillä.

Kun komissio ei ehdottanut eläinkokeilla testattujen tuotteiden markkinointikieltoa, eurooppalaiset yhtiöt voisivat viedä kiellettäväksi tulevien valmiiden tuotteiden eläinkokeet EU:n ulkopuolelle. Kokeet eivät loppuisi, vaan ainoastaan niiden paikka vaihtuisi. Yhtiöillä ei olisi kiihoketta siirtyä vaihtoehtoihin menetelmiin.

Päävaliokunta tässä asiassa oli ympäristövaliokunta, ja ITRE:ssä keskityin arvioimaan direktiivin teollisia, tutkimuksellisia sekä kauppasopimusvaikutuksia.

Olin tehnyt alan komissaarille Erkki Liikaselälle kirjallisen kysymyksen komission kannasta eläinkokein testatun kosmetiikan markkinointikiellon kauppapoliittisista vaikutuksista.

Komissio katsoo, että olivatpa tuotteet yhteisössä valmistettuja tai kolmansista maista tuotuja, tuonnin kiel-

täminen sillä perusteella, että tuotteet on testattu eläinkokeilla, ei olisi WTO:n sääntöjen mukaista (tullitariffija ja kauppaa koskevan GATT:in 1994 yleissopimuksen III ja XX artiklan ja kaupan teknisistä esteistä tehdyn TBT-sopimuksen 2 artiklan mukaan).

Yhteisö on velvollinen hyväksymään kolmansissa maissa eläinkokeilla saadut tulokset, koska tietojen vastavuoroisesta tunnustamisesta on tehty sopimus. Toisin sanoen, kosmeettisten ainesosien testaaminen eläinkokeilla yhteisössä voidaan kieltää, mutta jos joku haluaa saattaa yhteisön markkinoille kosmetiikkatuotteita, joiden ainesosia on testattu kolmannessa maassa niiden ominaisuuksien määrittämiseksi noudattaen hyväksytyttä OECD:n ohjeita ja hyvää laboratoriokäytäntöä, yhteisön olisi hyväksyttävä nuo tulokset.

Jos kosmetiikkaa on USA:ssa tai Japanissa testattu eläimillä, se on valmistustapa, ja kieltö myydä sellaisia tuotteita EU:n alueella rikkoisi kansainvälisen kaupan sääntöjä. Sen takia komissio halusi uudessa esityksessään luopua eläinkokein testattujen valmiiden kosmetiikkatuotteiden markkinointikiellosta, joka oli kirjattu hyväksytyyn vanhaan direktiiviin (ilman että se oli vielä pantu täytäntöön). Se muka "syrjii" eläinkoemaita. Niin toimii kansainvälinen vapaakauppa, jota valvoo kansainvälinen kauppajärjestö (WTO).

Läntisten maiden talousliitossa OECD:ssä ei voida sen paremmin puolustaa eläinten - eikä ihmistenkään - oikeuksia, sillä OECD:ssä edetään aina hitaimpien maiden tahdissa. Sen päätöksille vaaditaan aina yksimielisyys.

Toinen tärkeä kysymys ITRE-valiokunnan näkökulmasta oli se, pitäisikö kuluttajien voida niin halutessaan tunnistaa ns. *cruelty free-tuotteet*, joita ei ole testattu eläimillä. Jos pitää, heidän pitää saada asianmukaista informaatiota.

Komission mukaan sen hyväksymissä tuotemerkinnoissa pitää olla maininta, jos jotakin ainesosaa on joskus testattu eläinkokein.

On kuitenkin melkein mahdotonta löytää tuotetta, jonka jotain ainesosaa ei olisi joskus testattu sillä tavalla.

Niinpä eläinten oikeuksien puolustajillekin riittäisi, että tuoteselostuksen maininta eläinkokeettomuudesta voisi pitää sisällään sen, että tuotteen valmistaja on sitoutunut olemaan käyttämättä ainesosia, joita on testattu eläimillä jonkun tietyn päivämäärän (esimerkiksi direktiivin voimaantulonajan) jälkeen.

Komissio ei näytä olevan valmis sallimaan tällaisia tuotemerkintöjä. Se puhuu tuotemerkintöjen väärinkäytöksistä. Saattaa olla, että sellaista esiintyy. Ainakin ns. Body Shop-tuotteita syytetään väärästä informaatiosta.

Minun mielestäni merkinnät ovat tarpeellisia eikä tässä asiassa pidä tyytyä komission tahtoon. Kuluttajilla pitää olla oikeus eettiseen valintaan.

Asia on parlamentissa *yhteispäätösmenettelyssä*, ja siksi europarlamentilla on tässä asiassa aitoa lainsäädäntövaltaa. Asian mutkallisuuden takia on selvää, että lopullinen säädös päätetään vasta ns. *sovittelumenettelyssä*, jossa neuvoston eli eri jäsenmaiden valtuuskunta ja parlamentin valtuuskunta yhdessä sopivat direktiivin sisällöstä. Jos sopimusta ei synny, säädöstäkään ei synny.

Yhteispäätösmenettelyyn tulevat asiat lisääntyivät merkittävästi Amsterdamin sopimuksessa ja lisääntyivät edelleen viimeisimmän HVK:n seurauksena. Se merkitsee, että europarlamentin valta kasvaa. Suomen näkökulmasta vallan kasvuun liittyy ongelma: vallan kasvu on yhteydessä sekä oman eduskunnan vallan että suomalaismeppien määrän vähenemiseen.

Illaksi kotiin Helsinkiin.

Perjantai 13.10.

Tiiviimpi yhteistyö on juoni juttu

Biarritzin huippukokous oli alkanut. Siellä oli keskusteltu hallitusten välisen kokouksen (HVK) asialistasta: määräenemmistöpäätösten lisäämisestä, *tiiviimmästä yhteistyöstä*, komission jäsenluvusta sekä jäsenmaiden veto-oikeuden supistamisesta. Pakollisiin poliittisiin kuvioi-

hin kuului tapaaminen Jugoslavian uuden presidentin kanssa. Hänestä pitää tehdä "meidän mies".

Kansanpuolueen europarlamenttiryhmän puheenjohtaja saksalainen **Hans-Gert Pöttering** näytti ottaneen kokouksen kulkuun ennalta kannan, jonka mukaan EU:ssa pitää lisätä määräänemmistöpäätöksiä, vahvistaa komission asemaa ja siirtää lisää valtaa europarlamentille. Se, joka saa puhua muiden nimissä, käyttää valtaa. Tuskinpa kaikki hänen ryhmänsä kokoomuslaiset jakoivat nämä saksalaisedustajan terveiset valtionpäämiehille Biarritziin. Ainakaan Englannin konservatiivit eivät jakaneet.

Demareiden **Enrique Barón-Crespo** omasta puolestaan halusi vahvistaa päätöksenteon yhteisö-metodia. Monet Suomen demarit ovat hänen kanssaan ihan eri linjalla, mutta eivät kuitenkaan puolueen päättäjät eivätkä missään tapauksessa ainakaan julkisesti. Lipponen on tiukasti eurodemareiden linjalla.

Selvältä näytti, että *tiivimpi yhteistyö* on tulollaan eikä sitä voi enää estää. Utta on se, että se tulee puolustukseenkin ja että Suomi ei pane vastaan. Meillä on yhden kerran veto-oikeus tähän asiaan. Jos Nizzassa ei käytetä vetoa, sen jälkeen sitä ei enää ole tässä eikä monissa muissakaan asioissa.

Gerhard Schröder oli yllättäen sanonut, että Saksa suostuu komissaarien kierrättämiseen. Nyt heillä on kaksi komissaaria, mutta he olisivat muka valmiita olemaan jonkun ajanjakson kokonaan ilman komissaaria. Ei vaikea uskottavalta. Jos näin tehtäisiin, saksalaiset maksattaisivat siitä meillä ja muilla kalliin hinnan muussa päätöksenteossa, esimerkiksi neuvoston äänissä ja parlamentin paikkaluvussa. Saksalaisethan hyötyvät eniten siitä, jos neuvoston päätöksenteko perustetaan kaksois-enemmistöön niin että voittaneiden ehdotusten takana pitää olla enemmistö sekä maiden äänistä että niiden asukasluvusta. Se myös helpottaisi mahdollisuutta estää epämieluiset päätökset määrävähemmistön kautta.

Kun olivat tulossa kuntavaalit ja olin Suomessa, kävin Jyväskylän kävelykadulla jakamassa vaalimainoksia yhdessä Mauri Ojasen ja Arvi Hakkaraisen kanssa. Katutason mielenkiinto politiikkaan tuntui aikaisempaan ver-

rattuna niin vähäiseltä, että on ihme, jos äänestysprosentti nousee paljon yli viidenkymmenen. Mitään ei ole asialle enää tehtävissä. Nyt maksetaan hintaa siitä, mitä on tehty tai jätetty tekemättä valtakunnan politiikassa. Kaikki vaalit kaikissa puolueissa ratkaistaan pääsääntöisesti Helsingin pään tekemisillä. On poikkeuksellista, jos valtuutetut äänestetään kuntiin heidän omien tekemistensä perusteella.

Iltahartaudessa Yleisradion tv-uutisissa raportoitiin Biarritzista suomalaisten keskinäisistä linjaerimielisyyksistä. Sai sen vaikutelman, että Halonen ja Lipponen olivat olleet eri linjoilla. Jos olivat olleet, mikä ei ole varmaa, olen asiakohtaa tuntematta Halosen puolella. Tiedän, että Lipponen mielipiteet liittovaltion puolesta eivät vastaa omiani, eivätkä välttämättä Halosenkaan mielipiteet, mutta kukaan toinen suomalainen ei voi olla EU:ssa yhtä paljon liittovaltion ja sen NATO-yhteensopivuuden puolella kuin on Lipponen.

Vain kahdella maalla on kaksi edustajaa huippukokouksissa, Suomella ja Ranskalla. Tärkein meidän edustajamme on pääministeri. Niinpä suurimman osan kokousajasta Tarja Halonen voi viettää ostoksilla, mikä on hänen hobbynsa. Kun hän oli ulkoministeri, suurlähettiläät tiesivät lisätä hänen vierailuohjelmiinsa riittävästi aikaa shoppailuun.

Chirac oli Biarritzissa uhkaillut, että pienet maat ovat vastuussa laajenemisen viivästyisestä, jos Nizzassa ei saavuteta suurten maiden haluamia tuloksia. Olihan röyhkeästi sanottu!

Lauantai 14.10.

Suomi on joutunut alennusmyyntiin

Tein valmiiksi kirjoituksen suomalaisten yhtiöiden ulkomaalaisomistuksesta kirjaan, jonka kustantaa Itsenäisyysseura. Jan-Magnus Jansson on Nokia-miljoonillaan luvannut maksaa kirjan tekemisen.

Monien muiden osakkeenomistajien tapaan Jansson on joutunut viime päivinä todistamaan Nokia-osakkeiden sa arvon sahaamisen alas ja ylös. Pudotuksesta huolimatta niiden hinta on edelleenkin niin ylhäällä, että kylä Jansson 47 000 osakkeella yhden kirjan tekemisen kustantaa.

Nyt käsissä olevan meppipäiväkirjan 7000 kappaleen painattaminen maksaa runsaat kolmekymmentä tonnia. Se on halpaa lystiä, eikä sananvapaus kaadu Suomessa kirjojen painatuskustannuksiin. Sen sijaan se kaatuu leh tien ja television toimittajiin, joilla on sensuuri päällä. On käynnissä liittovaltiosumutus. Siitä ei puhuta.

Itsenäisyysseura perustettiin EU-kansanäänestyksen alla uuden ulkopoliittisen keskustelun forumiksi ja vaihtoehdoksi poliittisesti pystyynkuolleen Paasikivi-seuran liturgiselle toiminnalle EU-jäsenyyden puolesta. Alussa mukana oli suuri joukko eri puolueiden kansanedustajia, mutta vähitellen he ovat jättäytyneet pois. Suomen politiikassa ei näytä enää olevan tilaa EU-kriittisyydelle.

Tyypillinen esimerkki siitä on kepun kansanedustaja Jukka Vihriälä Etelä-Pohjanmaalta. Mies ja koko suku olivat maan itsenäisyyden puolella EU:ta vastaan, mutta nyt puolenkymmentä vuotta myöhemmin Jukka jo junttasi kepun puoluekokousvalmisteluissa puheenjohtajaksi liittovaltiomies Olli Rehniä, toisen savolaisen Erkki Liikasen ylemmän palkkaluokan kabinettipäällikköä Brysselistä.

Itsenäisyysseuran kirjan toimittaa **Thomas Wallgren**, joka on ottanut EU-kriittisyyden tosissaan. Soitin hänelle, kun jutustani saattoi tulla liian pitkä, ja annoin valtuudet lyhentää tekstiä hänen hyväksi katsomallaan tavalla. Samalla sovimme tapaamisesta. Minun intresseissäni on yrittää elvyttää kansalaistoimintaa poliittisen toiminnan sijasta, kun Suomessa ei ole uskottavaa liittovaltiokriittistä poliittista puoluetta. Wallgrenin tiesin yhdeksi harvoista Vaihtoehto EU:-liikkeen vielä jäljellä olevista aktivisteista.

Tässä lyhennetty versio työotsikolla "Ulkomaalaisomistus Suomessa" Itsenäisyysseuran kirjasta:

Ennen varsinaisia jäsenyysneuvotteluja Suomea pantiin EU-kuntoon. Sitä varten toteutettiin pääomamarkkinoiden liberalisointi. Pääomien maahantuonnilta ja maastavienniltä alettiin poistaa rajoituksia 1980-luvun puolivälissä. Suomen Pankki liberalisoi markkinat ilman eduskunnan uusia päätöksiä.

Isänmaattomat pääomat tulevat ja lähtevät

Hallitsematon liberalisointi oli ortodoksista kovan markan politiikkaa, ja ulkomaisten sijoittajien kannatti niissä oloissa - yliarvostetulla markan vaihtokurssilla - tuoda maahan ulkomaista velkaa. Rahalle sai 1980-luvun loppussa hyvän tuoton suomalaisista koroista, joille "vain taivas oli kattona". Kun velka annettiin ja otettiin ulkomaan valuutoissa, velanmyyjillä ei ollut valuuttakurssiriskiä. Ostajilla sen sijaan oli, ja kovan markan politiikka päättyi konkurssien konkurssiin: "pakkodevalvaatioon".

Pankkikriisi oli sitä, että yhteiskunta turvasi kansalaisten säästöt, joita pankit eivät pystyneet turvaamaan annettuaan sekä omat että säästäjien rahat ja vielä tuontirahaakin riittämättömillä vakuuksilla lainaksi maksukyvyttömille velallisille. Pankkikriisin hinta yhteiskunnalle on ollut - laskutavasta riippuen - 40-50 miljardia markkaa. Sen lisäksi KOP:n ja SYP:n yksityiset omistajat menettivät luottotappioina pankkiensa vanhoja voitoja 32 miljardia markkaa, eivätkä ne pystyneet säilymään itsenäisinä vaan joutuivat ulkomaiseen omistukseen.

Mistä tulivat nämä rahat, jotka menetettiin luottotappioina, konkurssina ja henkilökohtaisina murhenäytelminä?

Rahat tulivat ulkoa sen saman periaatteen mukaan, jolla alikehittyneet maat velkaannutettiin myöhemmin 1990-luvulla. Malesialle, Etelä-Korealle, Indonesialle, Thaimaalle, Brasilialle, Venäjälle ja monelle muullekin maalle kävi silloin niin kuin Suomelle. Yhdet ottivat velkoja ja toiset pantiin niiden maksajiksi yhteiskuntien kriisiytyessä.

Taas väärä valuuttakurssi ja pakkodevalvaatio

Kymmenen vuotta edellisen pesänselvityksen jälkeen on taas ollut väärä valuuttakurssi ja on taas ajauduttu pak-

kodevalvaatioon. Se on ollut tuontidevalvaatio, peräisin Saksan ja Ranskan tarpeesta säilyttää kilpailukykynsä maailman markkinoilla. Kun ne eivät ole voineet maiden sisäisen poliittisen tilanteen takia devalvoita, ne ovat tehneet sen EMU:n kautta. EMU:un kiinnittyneelle Suomelle se on ollut tuplapakkodevalvaatio; meidän olimme devalvoineet jo vuosikymmenen alussa toisin kuin Saksa ja Ranska.

Valuuttakurssi oli ollut 1990-luvun lopussa väärä toiseen suuntaan kuin vuosikymmenen alussa. EMU-peräinen pakkodevalvaatio on ollut sitä, että euro - ja markka - on heikentynyt 25-28 % suhteessa dollariin. Kun markka on ollut sidottu EMU:un, öljy on kallistunut ja kuluttajahinnat ovat nousseet, eivätkä palkan- korotukset ole olleet tämän uuden devalvaatio-inflaatio-kierteen syy.

Pakkodevalvaation johdosta pörssiosakkeet ovat olleet Suomessa halpoja amerikkalaisille eläkesäätiöille ja muille suuria tuottoja havitteleville instituutio-naalisille sijoittajille. Isänmaattomat suomalaiset osakkeenomistajat ovat myyneet niille osakkeitaan tukkumitassa.

Se, että ulkomaalaisilla on vapaa omistusoikeus Suomessa ja Suomeen, ei periydy kovinkaan vanhasta historiasta. Panttaessa Suomea EU-kuntoon muodostettiin ensin Euroopan talousalue (ETA), joka merkitsi EU:n taloudellista jäsenyyttä ilman poliittisia sitoumuksia. Silloin, vain kymmenkunta vuotta sitten, Suomi avasi rajansa niin että ulkomaalaiset saattoivat omistaa Suomea samoin oikeuksin kuin alkuperäiskansakin.

Suomi liittyi EU:n jäseneksi vuonna 1995.

EU-jäsenyyden aikana markkinat ovat astuneet Suomen johtoon tavalla, jota EU-oloissa ei voida estää. Ei sitä olisi ehkä voitu estää ilman EU-jäsenyyttä, mutta EU-ilmapiiri on joka tapauksessa vaihtoehtoton, eikä tunnelin päässä ole valoa: kestävä kehitystä ja hyvää sosiaalista vointia. Maassa ei ole puoluetta, joka puolustaisi köyhän asiaa.

Kaikki, mitä Suomelle tapahtuu, ei ole EU:n syy. EU sattuu kuitenkin olemaan uuden sähköisen kapitalismin uusi olomuoto Euroopassa. Se on eurooppalaista

reaalikapitalismia, eikä se ole mikään punavihreä tasa-arvoprojekti.

Ulkomainen velka

Ensimmäisen EU-vuoden päättyessä Suomessa oli ulkomaisia portfoliosijoituksia 60 miljardin markan arvosta. Ne olivat rahoja, joiden maihinnousun kannustimena oli ollut pörssiosakkeiden arvonnousu. Myyjiä olivat ne, joiden hallussa oli aikaisemmin kasautunutta ja osakkeiksi esineellistynyttä työtä.

Viiden EU-vuoden aikana ulkomaiset sijoittajat ovat tuoneet Suomeen uutta pörssirahaa 175 miljardia markkaa (netto).

Rahat on jaettu suomalaisille osakkeenomistajille myyntivoittoina tavalla, joka on tehnyt yhteiskunnan tuloerot ennenkokemattomiksi. Viiden vuoden aikana suurituloisin viidennes kotitalouksista on rahanut yhteiskunnassa tuloja yli 30 kertaa enemmän kuin pienituloisimmat kotitaloudet. Tulonjakotilaston mukaan niille on ollut jaossa lisätuloja 20 miljardia, pienituloisimmille runsaat puoli miljardia.

Myytävä on loppumassa

Kun ulkomaalaiset ovat ostaneet EU-vuosina 175 miljardilla markalla suomalaisia osakkeita, he ovat saaneet maahan tuomillaan rahoilla 1 350 miljardin markan arvoon nousseet osakkeet. Tieto on viimeisimmästä maksutasetilastosta kesäkuulta 2000.

On siis ostettu 175 miljardilla 1 350 miljardia!

Pörssiyhtiöiden osakkeiden arvosta on 72 % joutunut ulkomaisiin käsiin, eikä uutta rahaa näin ollen ole enää kovin paljon tarjolla suomalaisten tulla uusrikkaiksi. Tästä eteenpäin ulkomaiset omistajat alkavat jakaa voittoja ja tappioita ennen muuta keskenään. Suomalaisilla on enää vähän uutta myytävää.

Osa näistä voitoista on virtuaalisia eivätkä ne toteudu pörssi-ilmapallon tyhjetessä (mitä on tapahtunut maaliskuusta alkaen). Ulkomaalaisten sijoittajien ja jäljellä olevien suomalaisomistajien täytyy osata muuttaa virtuaalivoittonsa todelliseksi rahaksi ennen seuraavaa romahdusta. Sen tulosta ei ole varmaa tietoa. Ei tiedetä, kenen käteen jää Musta Pekka.

Suomessa ajetun osakerallin lopputulokset tuntuvat yhteiskunnassamme vielä vuosikymmeniä. Tuontirahalla on tuhottu suomalaisen työn ja suomalaisen pääoman historiallinen hintasuhde. Maapohja ja asunnot ovat kallistuneet, kun löysä pörssiraha on etsinyt uusia sijoituskohteita ja kilpaillut reaaliomaisuudesta sen työperäisen rahan kanssa, jota suomalaiset kotitaloudet ovat säästäneet asumistaan ja vapaa-aikaa varten.

Seuraavassa taulukossa on maksutasetilaston tieto- ja portfoliosijoituksista eli löysän rahan liikkeistä. On erotettava toisistaan virrat ja varannot (kanta). Virtatiedot perustuvat rahan liikkeisiin, kun taas kantatiedot on päivitetty vastaamaan kulloisiakin pörssikursseja. Vuoden 2000 luvut ovat tammi-kesäkuulta.

Taulukko: Portfolio-osakkeet (30.6.2000, mrd.mk)

(a) Virta Suomesta ulkomaille, (b) Virta ulkomailta Suomeen, (c) Suomalaisijoitusten kanta ulkomaille, (d) Ulkomaisten sijoitusten kanta Suomessa

Vuosi	(a)	(b)	(c)	(d)
1990	0,0	0,4		
1991	-0,4	0,0	0,4	4,1
1992	0,0	0,4	0,5	5,1
1993	0,9	12,7	1,8	30,4
1994	0,4	13,4	2,0	60,6
1995	0,9	8,7	3,2	63,7
1996	3,4	8,9	7,3	108,9
1997	8,8	20,8	17,6	156,5
1998	11,1	41,1	26,8	406,3
1999	26,6	58,2	73,2	1 223,5
2000	34,7	37,4	120,9	1 351,7

Tilasto kertoo, että on myyty vajaalla parilla sadalla miljardilla 1 350 miljardia.

Suomalaiset rahan viejinä

Ei ole vain tuotu rahaa Suomeen, vaan sitä on myös viety ulos. Puolenkymmenen vuoden aikana ovat suomalaiset tehneet ulkomaille portfoliosijoituksia 85 miljardilla markalla. Asialla ovat olleet isänmaattomat kapitalistit. Näillä rahoilla on edellä esitetyn maksutasetilaston mukaan saatu ulkomailta 121 miljardin markan osakkeet.

Luvut kertovat, että ulkomailla pörssihinnat olivat jo taivaissa suomalaisten kapitalistien alkaessa ostaa osakkeita ulkomailta.

Suorat sijoitukset

Erotukseksi portfoliosijoituksista, jotka ovat nopeasti liikkuvan isänmaattoman rahan virtoja, on myös pitkäaikaisempia sijoituksia: suoria sijoituksia. Ne ovat vakaampia, työllistävämpiä ja tarpeellisempia kuin osakesalkkurahat.

Perinteisesti Suomi on ollut näiden rahojen osalta nettoviejä, eli suomalaisyritykset ovat tehneet ulkomaille enemmän sijoituksia kuin ulkomaalaiset Suomeen. Jos ruotsalaisten kanssa tehtyjä Meritan, Stora-Enson ja Outokummun omistusjärjestelyjä ei oteta huomioon, sijoitusvirta saattaa olla kääntynyt akanvirraksi. On kuitenkin käynyt niin, että ulkomaalaisomistus on kasvanut olemassa olevissa suomalaisyrityksissä, eikä maahan ole tuotu uusia työllistäviä investointeja.

Taulukko: Suorat sijoitukset (30.6.2000, mrd.mk)
(a) Virrat Suomesta ulkomaille, (b) Virta ulkomailta Suomeen, (c) Suomalaisijoitusten kanta ulkomailla, (d) Ulkomaisten sijoitusten kanta Suomessa

Vuosi	(a)	(b)	(c)	(d)
1990	10,3	3,0	40,8	18,7
1991	- 0,5	- 1,0	44,8	17,4
1992	- 3,4	1,8	44,9	19,3
1993	8,0	4,9	53,1	24,4
1994	22,4	8,2	59,5	31,9
1995	6,5	4,6	66,1	36,9
1996	16,5	5,1	82,0	40,8
1997	27,4	11,0	110,0	51,7
1998	99,6	64,9	149,9	83,9
1999	32,6	26,3	186,5	107,7
2000	43,0	38,5	231,9	132,2

Näiden tietojen perusteella työtä viedään enemmän kuin tuodaan.

Tapaus Nokia

Nokia työllistää Suomessa yli 23 000 työntekijää. Se maksoi vuodelta 1999 Suomeen yhteisöveroa 4 400 000

000 markkaa. Se maksoi vuonna 2000 omistajilleen osinkoja 5 500 000 000 markkaa. Sen jäljellä olevat suomalaisomistajat saivat omansa verottomina; osingothan ovat Suomessa saajilleen verovapaita. Sen osuus Suomen viennistä on yli 30 %.

Nokia on suomalainen menestystarina. Se on suurin yhtiö, jolla on pääkonttori Suomessa, mutta omistajat ulkomailla.

Nokiassa on ollut yli 11 000 sellaista suomalaista omistajaa, joilla on ollut hallussaan yli miljoonan markan osakkeet. Näiden virtuaalimiljonäärien lisäksi tuhannet suomalaiset ovat tulleet kovan rahan miljonääreiksi myymällä osakkeensa pois, ulkomaalaisille. He ovat Suomen demokraattisimpia miljonäärejä, jotka ovat saaneet rahansa sukuun tai syntyperään katsomatta. Heidän ei ole tarvinnut tehdä mitään, ei riistää tai varastaa. Ulkomaiset sijoittajat ovat tulleet omasta aloitestaan Suomeen tarjoamaan heille muhkeat voitot.

Siitä, miten Nokiasta on tullut ulkomaalaisomistajien yhtiö, jossa enää kymmenkunta prosenttia osakkeista antaa suomalaisille puhevaltaa (kun vielä suomalaisomisteisiin osakkeisiin kiinnittynyttä suurempaa äänimäärää vapaaehtoisesti alennettiin!), antaa kuvan seuraava taulukko. Siinä esitetään ensin Nokian ulkomaalaisomistus (vuoden päättyessä) ja sen jälkeen kaikkien osakkeiden yhteinen pörssi-arvo.

1992	11,1 %	5 mrd.mk
1993	23,4 %	19 mrd.mk
1994	56,2 %	49 mrd.mk
1995	63,3 %	48 mrd.mk
1996	64,9 %	75 mrd.mk
1997	70,5 %	110 mrd.mk
1998	76,5 %	355 mrd.mk
1999	85,6 %	1 240 mrd.mk
2000	90 % ?	1 500 mrd.mk?

Tässä on osaselitys sille, miten ulkomaalaisomistajat ovat voineet saada Suomesta alle 200 miljardilla markalla 1 350 miljardin osakkeet.

Ulkomaalaisomistus kasvaa

Nokia on Suomen kansantalouden veturi, mutta metsäyhtiöt ovat edelleen enemmän kuin resiinoita. Ne ovat

edelleen taloutemme monimuotoinen selkäranka, vaikka muodissa onkin sähköinen talous. Stora-Ensosta ulkomaalaiset omistavat 69 %, UPM-Kymmenestä 57 % ja Metsä-Serlasta 35 %.

Metallin suuryhtiöstä Metsosta ulkomaalaiset omistavat 46 %.

Entisistä suurista valtion yhtiöistä (Stora-Enson ohella) ulkomaalaisilla on seuraavat osuudet: Sonera 31 %, Outokumpu 26 %, Kemira 18 %, Rautaruukki 14 % ja Fortum 4 %. Valtio ei enää pidä kiinni strategisista eduista. Vastikään meni määräysvalta Outokummun moderniin jaloterästuotantoon, ja uhattuna on kaiken aikaa valtion omistus Sonerassa. Yhtiö on kaappauskohde.

Merita on ruotsalaispankki. Toinen suurpankki Leoniakin on siirtymässä vieraisiin käsiin tultuaan fuusioituksi Sampoon. Vakuutusyhtiöistä mainitussa Sammossa on ulkomaalaisten osuus 46 % ja Pohjossa 31 %.

Helpointa on rahastaa ulkomaisia sijoittajia erilaisilla IT-yhtiöillä, joiden osakkeiden hinnoilla ei näytä olevan mitään tekemistä reaalielämän kanssa. Runsaan kolmanneksen ulkomaalaisomistus on esimerkiksi JOT:issa, jonka osakkeita Veikko Lesonen möi yli miljardilla. Nyt niiden samojen osakkeiden arvo on pudonnut puoleen. Toivottavasti raha oli tullut ulkomailta.

Poliittinen saldo

Kun suomalaisomistajat ovat myyneet EU-vuosina ulkomaalaisille 175 miljardilla markalla 1 350 miljardin osakkeet, pörssin osakkeista 70 % on ulkomaisissa käsissä.

Mitä pahaa siinä on?

Historia osoittanee joskus jälkikäteen, että EU-jäsenyyden alkuvuosina suomalaisten keskinäinen solidarisuus, yhteisöllisyys ja kanssaihmisistä välittäminen on murennut auki reväistyihin tuloeroihin ja poliittisen eliitin piittaamattomuuteen ihmisten tunnoista.

Varsinaisessa jutussa oli vielä kertomus Masa-Yardsin, Pohjolan ja Soneran tapauksista, mikä kiinnostuneille Itsenäisyysseuran kirjan mainoksena kerrottakoon.

Sitä olisi ehkä vielä pitänyt täydentää tiedoilla suomalaisten eläkerahastojen sijoitustoiminnasta ulkomaille. Joka kolmas eläkemarkka, yhteensä 120 miljardia markkaa, on viety maasta ulos. Onneksi kuitenkin kaksi kolmannesta rahoista on kiinni joukkovelkakirjoissa ja vain yksi kolmannes osakkeissa.

Sunnuntai 15.10.

Virta vie nukkuvien puolueeseen

Kunnallisvaalityöni jatkui. Kävin useammassa vaalilaisuudessa Satakunnassa ja Hämeessä. Väkeä oli hyvin liikkeellä Huittisissa mutta huonommin Hämeenkyrön ja Viljakkalan suunnalla sekä Kangasalla.

Jos ennustan syksyn aikana käymieni parinkymmenen vaalilaisuuden perusteella äänestysprosentin, arvioin, että se laskee selvästi. Siitä huolimatta vasemmistoliitto säilyttää asemansa. On paljon tyytymättömiä, mutta on myös tyytymättömiä ehdokkaita, jotka voivat saada tyytymättömien ääniä. Virta nukkuvien puolueeseen, joka on vaalien suuri voittaja, vie mukanaan enemmän tyytymättömiä kuin tyytyväisiä, vaikka äänestämisen on köyhiä varten ja rikkaat hoitavat asiansa ilman politiikkaakin.

Maanantai 16.10.

Kuningas on pedofiilirenkaan jäsen?

Aamulla Belgiaan.

Pääkaupunki Bryssel alkaa tulla tutuksi. Useimmilla mepeillä on siellä asunto, itselläni pieni kaksio. Olisin voinut äänestää edellisen pyhän kunnallisvaaleissa, mutta kun äänestää saa vain yhdessä maassa, äänestän Suomessa.

Belgia on kummallinen liittovaltio. Sitä asuttaa 10 miljoonaa asukasta, jotka ovat joko ranskankielisiä (köyhempiä) vallooneja etelässä tai hollanninkielisiä (rikkaampia)

flaameja pohjoisessa. Erimielisyydet maan asukkaiden kesken tuntuvat yhteensovittamattomilta. Siitä seuraa hallinnon heikkous: uskomaton byrokratia. Se alkaa liit-tovaltation hallituksesta, mutta ei lopu siihen. Vallooneilla, flaameilla sekä Brysselillä on omat hallituksensa, jotka sotkevat toinen toistensa asioita.

Federaation hallituksessa on 15 jäsentä, ja pääministerin lisäksi siihen kuuluu 7 valloonia ja 7 flaamia. Valloonioiden hallituksessa on 17, flaamioiden hallituksessa 9 ja Brysselin hallituksessa 6 ministeriä. Jokaisella ministerillä on oma sihteeri sekä tietysti auto ja autonkuljettaja. Niinpä maassa on yksinomaan ministereiden autonkuljettajia 47, ja varakuskit päälle. Eikä tässä vielä kaikki, ei alkuunkaan. Jokaisella ministerillä on 30-50 hengen poliittinen sihteeristö eli kabinetti. Valtion palkkalistoilla on Belgiassa yli 1000 poliittista toimitsijaa.

Ei ole ihme, että pedofiilejä ei saada kiinni, kuriinsaamisesta puhumattakaan. Hallinto ei toimi. Maassa katoaa jatkuvasti lisää lapsia.

Valloonioiden äärioikeistoa edustava meppi **Olivier Dupuis** pitää meitä muita meppejä hyvin informoituina kullissien takaisista asioista lähettelemällä kiertokirjeitä.

Hän on kirjoittanut kuningas Albertista, jolla on ollut mieltymys nuoriin huoriin. Kuningatar Paolan kanssa hänellä ei ole lapsia, mutta avioliiton ulkopuolella on poika Delphine Boël, joka elää Lontoossa taitelijana. Monet lehdet ovat tienneet asiasta, mutta kuningasperheen moraalisen auktoriteetin säilyttämiseksi tietoa ei julkaistu ennen kuin asia tuli julki eräässä kirjassa. Sen kirjoittaja oli niin nuori mies, että hän ei tuntenut vaikenemisen perinnettä. Toisaalta, vaiettiinhan Ranskassakin presidentti Mitterrandin avioton tytär, ja Suomessa presidentti Kekkonen sairaus.

Jos on luottaminen Dupuisiin, kuningas Albertin seksielämä on poikkeavaa jopa Belgian mittapuun mukaan. Hän on osallistunut belgialaisen eliitin pippaloihin, joihin on hankittu lapsia hyväksi käytettäväksi "sillä tavalla". Heitä on orgioiden jälkeen kadonnut jäljettömiin. On ollut monia kummallisia kuolemantapauksia, ja puhutaan eroottisista hirttä(yty)misistä (mikä ei ole ollut ihan

vierasta Englannin entisen konservatiivihallituksen ministereille).

Tiedetään, että joku cannesilainen huora oli varastanut kuninkaalta shekkivihon tämän lähtiessä kesken kaiken kiireesti Belgiaan, kun hänelle välitettiin tieto pedofiilimurhaaja Marc Dutrouxin pakoyrityksestä. Kuninkaalla on ollut syytä hermostua ja yrittää vaikuttaa tapahtumien kulkuun.

Sodan aikainen saksalaisjoukkojen turvallisuuspäällikkö Canaris kirjoittaa muistelmissaan joutuneensa hankkimaan kuningas Leopold III:lle (1901-1983) tämän huvitukseksi prostituoituja, mutta tämä kohta kirjasta sensuroitiin Belgiassa kuningasperheen pyynnöstä.

Olivier Dupuis väittää nykyisen kuninkaan syyllistyneen lapsiseksiin. Asian selvittämisen taustalta löytyy ainakin kymmenen "itsemurhaa" tai murhaa. Kadonneiden lapsien puolesta toimivat kansalaisjärjestöt ovat löytäneet suoria yhteyksiä pedofiiliorganisaation päätekijän Marc Dutrouxin ja kieroutuneen eliitin välillä, mutta poliisi on lahjottu lopettamaan tutkimukset. Tehtävänsä vakavasti ottaneita poliiseja on siirretty syrjään tutkimuksista samaan aikaan kun salailevia ja todisteita hukanneita poliiseja on palkittu ja ylennetty.

Jos Dupuisin syytökset eivät pidä paikkaansa, häntä vastaan kuuluisi nostaa oikeusjuttuja kuningasperheen ja maan poliisijohdon kunnian loukkaamisista, mutta Belgiassa hänet vaietaan. Niin tehdään kuningasperheen suojelemiseksi? Sellainen heikentää kansalaismoraalia ja ravitsee äärioikeiston kasvualustaa.

Kuvan "Belgian hengestä" antaa se, että kun varas tunkeutui asuntooni ja vei sieltä pikkuesineitä ja vähän rahaakin, poliisi neuvoi ilmoittamaan vakuutusyhtiölle varastetuksi enemmän tavaraa, jotta saisin korvauksen rahoista, joita ei muuten korvata. En ilmoittanut. Parlamentissa katoaa niin paljon tavaraa lukituista huoneista, että epäilemme varkaiden olevan töissä yksityistetyissä turvapalveluissa.

Parlamentissa meillä oli jälleen budjettivaliokunnan kokous, jossa päätettiin vielä keskeneräisistä budjettikohdista. Niihin kuului europuoluetuki.

Koko sen neljän vuoden ajan, jonka olen ollut Euroopan parlamentin jäsen Brysselissä, on puhuttu europuoluetusta. Taas kerran se on tulollaan, eikä sitä enää voitane estää.

Federalistiset europuolueet, joiden tarkoituksena on myötävaikuttaa "eurooppalaisen tietoisuuden" muodostumiseen, eivät voi päättää puoluetusta itse. Sitä varten ei ole tarvittavaa laillista perustaa. Siihen tarvitaan hallitusten päätös.

Sitä varten komissio on nostamassa laillisuuskysymyksen hallitusten välisen konferenssin (HVK) asialistalle. Komissaarit tietävät, että konflikti suurpuolueiden kanssa voisi haitata heidän omien asioidensa hoitoa. Näin he ostavat itselleen parlamentin myötämielisyyttä.

Euroopan parlamentissa on neljä Euroopan tason poliittista puoluetta. Kokoomuslaiset, demarit, kepulaiset ja vihreät edustavat siellä kukin omaa europuoluettaan.

Europuolueita on rahoitettu salaa europarlamenttiryhmien varoista. Siitä jäätiin kiinni mutta selvittiin vähälä. Rahojen väärinkäyttöä ei ollut sanktioitu ja europuolueiden omat jäsenet myönsivät parlamentissa itse itselleen vastuuvapauden.

Erikoinis on ollut vihreiden tapaus. Heidän europarlamenttiryhmällään, joka on pyörittänyt miljoonien liikevaihtoa, ei ole ollut kunnollista kirjanpitoa saati että olisi pidetty erillään parlamenttiryhmän rahat ja europuolueen menot.

Europuolueiden ajattelutapaa kuvaa se, että sosialidemokraatti Richard Corbett pyrki parlamentin toimientapoja koskevassa mietinnössään saamaan käyttöön sellaisen puoluekurin, jonka mukaan kukin europarlamenttiryhmä saisi asettaa äänestykseen vain yhdenlaisia esityksiä. Europuolueissa kaikkien pitää siis olla samaa mieltä jo siitä, mistä äänestetään eikä vain äänestyksissä?

Suomen suurimmat puolueet ovat europarlamentissa pienipuolueita. Ei ole kuin kaksi maata, joilla on suurten europuolueiden eli kansanpuolueen ja sosialidemokraattien ryhmissä vielä vähemmän edustajia kuin kokoomuksella ja demareilla.

Vasemmistoryhmämme GUE/NGL vastustaa europuoluetuen käyttöönottoa. Varsinkin pohjoisessa nähdään, ettei Euroopan parlamentin tehtävänä ole maksaa puoluetukea tarkoituksiin, jotka kaventavat vapaiden mep-pien toimintamahdollisuuksia.

Europarlamentti on federalistinen. Se on vaatinut, että vuoden 2009 eurovaaleissa 10 % europarlamentin edustajista pitää valita ylikansallisella listavaalilla. Listalleen europuolueet saivat asettaa ehdokkaat siihen järjestykseen, jossa heidät valitaan. Jos vasemmistolla ei olisi omaa europuoluetta, jota me emme ole halunneet, se ei voisi asettaa ehdokkaita valittavaksi tästä ylikansallisesta kiintiöstä.

Budjettivaliokuntaan oli tuotu esitys, jonka mukaan europuoluetukia rahoitetaan komission budjetista. Sitä varten budjettiin avattiin uusi nimike, jolle siirretään rahaa joulukuussa Nizzan kokouksen jälkeen, jos valtionpäämiehet hyväksyvät asian ja valtiovarainministerit hoitavat sille laillisuusperustan sekä myöntävät rahat. Neuvosto päättää budjetista määränemmistöllä, joten Sauli Niinistö ei voi yksin estää europuoluetuen tuloa. Voi olla, ettei hänellä ole haluakaan niin tehdä. Onhan hän itsekin yhden oikeistolaisen europuolueen puheenjohtaja, ei kuitenkaan sen jolle puoluetukea ruvettaisiin maksamaan.

Kysyin budjetin esittelijältä **Jutta Haugilta** (sos.dem), mistä summasta on ollut puhetta, ja hän vastasi, että tässä vaiheessa 7 miljoonasta eurosta (42 miljoonasta markasta).

On kummallista, että vihreä budjettikomissaari Michelle Schreyer ehdotti puoluetukea komission budjettiin. Europuolueet toimisivat parlamentissa, mutta rahat ja niiden valvojat olisivat ihan muualla, komissiossa. Onkin mahdollista, että puolueet suunnittelevat hyötyvänsä sekä komission että parlamentin rahoista.

Budjettivaliokunnassa keskusteltiin Serbian auttami-sen budjettitekniikasta. Nopean avun osalta ei ollut ongelmia. Jälleenrakennuksen rahoituksesta taas ollaan erimielisiä, mutta näytti siltä, että parlamentti antaa periksi omasta kannastaan ja suostuu leikkaamaan muita

määrärahoja. Voimakeinoja oman kannan puolesta ei ole. Suuressa salissa parlamentin omien esitysten taakse on saatava 314 mepin enemmistö.

Itse esittelin valiokunnalle mietintöni Turkille annettavista Euroopan Investointipankin (EIP) luottojen takuista. Mietintö hyväksyttiin marraskuun täysistuntoon.

Euroopan Investointipankki on yksi maailman viimeisiä julkisen pankkitoiminnan suojasatamia. Sen toimintaa valvoo hallintoneuvosto, jossa ovat jäsenmaiden valtiovarainministeriöiden edustajat. He eivät saa työstään palkkaa. He kokoontuvat kerran kuussa Luxembourgisiin hyväksymään johtokunnan esitykset.

Ihmettelin, mistä Euroopan Keskuspankkiin keksittiin maailman epädemokraattisin hallintomalli. Johtokuntaa valvoo neuvosto, jossa täysivaltaisia jäseninä ovat myös valvonnan kohteena olevat johtokunnan jäsenet. Kun tustuin EIP:n hallintoon, keksin, että sieltähän se on saatanut tulla: pankin johtokunnan jäsenet ovat myös itseään valvovan hallintoneuvoston jäseniä.

Kun EIP jakaa lähivuosina 150 miljardia markkaa EU:n takaamia rahoja itse valitsemiinsa tarkoituksiin, se on riskitöntä toimintaa. Pankki ei kuitenkaan suostu kertomaan takaajalle, millaisin kriteerein luottoja myönnetään, ja siksi on nousussa kansalaisliike, joka haluaa valvoa rahojen käytön ehtoja esimerkiksi ympäristö- ja sosiaalinäkökulmasta. Parlamenttikin haluaa osallistua luottojen kohdentamisen tehokkuuden arviointiin. Parlamentin mielestä EU:n antamaa apua myönnetään aivan liikaa Maailmanpankin ja Kansainvälisen Valuuttarahaston (IMF) kovilla ehdoilla.

Minun tehtäväni on vaatia parlamentin puolesta avoimuutta, julkisuutta ja tehokkuutta EIP:n toimintaan.

Illalla kävin kämpillä läpi monen eri maan lehdet Biarritzin kokouksen tuloksista. Huippukokous oli jäänyt pahasti Israelin tapahtumien varjoon, mutta se olikin vain Nizzan kokouksen kuivaharjoittelua.

Kun kunkin maan puheenjohtajakaudella pidetään kaksi huippukokousta, epävirallinen ja virallinen, tämä oli se epävirallinen.

Suomen ollessa puheenjohtajamaa federalistit saivat läpi isoja asioita molemmissa kokouksissa. Tampereella yhteisöllistettiin oikeusasioita ja Helsingissä käynnistettiin EU:n sotilasyhteistyö eli aloitettiin unionin militarisointi. Suomen jälkeen Portugalin puheenjohtajuudella ei tapahtunut mitään merkittävää, mutta Nizzassa tapahtuu, jos siellä jotain tapahtuu. Siellä ollaan EU:sta tekemässä eri EU kuin se on ollut.

Biarritzissa sovittiin, että perusoikeuskirjasta ei käydä enää uusia neuvotteluja vaan se hyväksytään sanaakaan muuttamatta Nizzassa.

Saksa, Ranska ja muut alkuperäiset EEC-maat sekä Kreikka ja yllättäen myös Portugali haluavat tehdä perusoikeuskirjasta sitovan, mutta muun muassa Englanti ei halua. Kun sen kirjaaminen perussopimukseksi vaatii yksimielisyyden, sitä ei saavuteta, ja niin siitä tulee vain julistus.

Komissaari **Antonio Vitorino**, joka edusti komissiota perusoikeuskonventissa, hermostutti minua taas uudelleen lausunnollaan:

Kun on poliittinen tahto, tuomarit voivat alkaa soveltaa perusoikeuskirjaa siitä, mitkä ovat perusoikeudet.

Tällaisilla tulkinnoilla asiakirjasta tehdään perustuslain veroista lakia.

Helmut Schröder oli vaatinut Biarritzissa, että komission pitää olla superkansallinen elin mutta oli ollut valmis kierrättämään myös saksalaiskomissaaria. Hän ei kuitenkin ollut malttanut olla muistuttamatta, että muissa elimissä Saksa on väestöönsä nähden aliedustettu. Saksalaisten mukaan “on tunnustettava demograafiset realiteetit”.

Ajatus myös saksalaiskomissaarin kierrättämisestä on poliittista kauppatavaraa. Pelin lopputulos on se, että jokainen maa säilyttää oman komissaarin, mutta siitä joudutaan maksamaan joku “hint”. Se tapahtunee neuvoston äänimäärien muuttamisena isojen hyväksi sekä kaksosienemmistön käyttöönottona.

Biarritz merkitsi isojen ja pienten maiden välisen konfliktin julkistumista. Kun Prodi kielsi sen, hän vahvisti sen.

Tiistai 17.10.

NATO:n pomminheittäjä

Aamupäivällä oli budjettivaliokunta, iltapäivällä ryhmän byroo.

GUE-ryhmän työvaliokunnassa hyväksyimme keskustelutta parlamentin päätöksen perustaa tilapäinen valiokunta tutkimaan ihmiskeeniteknologian kehitystä. Poliitikassa on otettava kantaa, saako ihmissikiöitä käyttää tieteellisiin tarkoituksiin tai sallitaanko (tautien ehkäisyssä ja lääkkeiden kehittäelyssä) ns. terapeuttinen kloonaus (eli kloonaus ilman lisääntymistarkoituksia). Kyseessä ovat eettiset ja sosiaaliset ongelmat, eikä niitä voida jättää tiedeyhteisön itsensä ratkaistaviksi. Kysymys on ihmisen perimmäisestä oikeudesta, joka on oikeus omaan identiteettiin.

Sen sijaan puhetta riitti kotitarpeiksi asti Kiinan hallituksen ryhmällemme esittämästä kutsusta lähettää valtuuskunta Kiinaan. Pohjosmaiset toverini suhtautuivat kutsuun kielteisesti, koska Kiinassa ei kunnioiteta ihmisoikeuksia. Minä pidin tärkeänä mennä paikan päälle tutkimaan tilanne. Olen ollut Kiinassa Suomen eduskunnan ympäristövaliokunnan kanssa, ja matka herätti minut Kiinan ympäristötodellisuuteen: maan talouskasvu tapahtuu ympäristön kustannuksella. Kiina on liian suuri maa eristettäväksi.

Ryhmä päätti ottaa kutsun vastaan. Myös jotkut muut europarlamenttiryhvät olivat saaneet aikaisemmin samanlaisen kutsun ja lähettäneet valtuuskunnan matkaan.

Keskusteltiin asiakirjojen julkisuudesta. Ryhmän oli otettava kantaa siihen, halusimmeko me parlamentin haastavan neuvoston oikeuteen ns. Solana-päätöksestä, jolla kaikki neuvoston komissiolle toimittamat asiakirjat EU:n puolustusulottuvuuden rakentamisesta oli päätet-

ty julistaa salaisiksi. Sillä tavalla NATO:n annetaan määrätä, mikä on EU:ssa julkista ja mikä ei. NATO:n luonteesta antaa hyvän kuvan se, että se on määrännyt myös siviilikriisinhallinnan valmistelun EU:ssa salaiseksi.

Amsterdamin huippukokouksen jälkeen edustajamme mainostivat Suomen saaneen asiakirjojen julkisuusasiassa suuren voiton: kaikki, mikä ei ole salaista, olisi julkista. Eteläisemmissä maissa kaikki, mikä ei ole julkista, on salaista.

Kansalaisilla on oikeus saada nähtäväkseen EU:n asiakirjoja. Vuosittain komissiolta pyydetään nähtäväksi noin 6000 asiakirjaa. Pyynnöistä 900 evätään. Kielteisestä päätöksestä saa valittaa oikeusasiamiehelle, joka tutkii tapauksen. Virkamiesten on kerrottava, miksi asiakirjaa ei näytetä, ja oikeusasiamies arvioi perusteet.

Olin yllättynyt siitä, miten eteläisten maiden vasemmistomepit puolustivat hallinnon oikeutta salata asiakirjoja. He eivät tiedä muuta tapaa toimia. Työllä ja tuskalla ryhmä käännettiin sille kannalle, että parlamentin on vietävä neuvosto EY-tuomioistuimeen. NATO ei meitä määräile!

Asiakirjasalailun isä on neuvoston nykyinen ja NATO:n entinen pääsihteeri **Javier Solana**, joka on EU:n ulkopolitiikan korkea edustaja. Edellisessä elämässä parikymmentä vuotta sitten hän kirjoitti ryhmätoverini Alonso Puertan kanssa kirjasen "51 hyvää syytä erota NATO:sta". Kun Espanja ei eronnut, takki kääntyi ja Solanalle urkeni ura NATO:n pomminheittäjänä.

Keskiviikko 18.10.

Suomi tiivistäisi yhteistä puolustusta

Aamulla oli sähköpostissa viesti, että minulla laadittavana ollut raportti EU:n metsäteollisuuden kilpailukyvystä oli saatava käännytukseen saman päivänä aikana. Siitä syntyi päivän mittainen ongelma.

Komissio oli laatinut metsäasioista tiedonannon. Siitä vastasi suomalainen komissaari Erkki Liikanen. Virka-

miesvalmistelija komissiossa oli suomalainen Kim Holmström. Parlamentissa minä oli ottanut raportin itselleni, ja suurissa ryhmissä sen varjoesittelijöinä toimivat Marjo Matikainen ja Reino Paasilinna. Maatalousvaliokunnan lausunnon laati Mikko Pesälä.

Sen täydellisempää suomalaisketjua ei ole tainnut olla missään muussa asiassa. Isoilla mailla on paljon tällaisia ketjuja.

Kyseessä oli komission tiedonanto mutta ei lainsäädäntöesitys. Siitä tehdään parlamentissa erityinen COS-raportti. Sitä koskivat muotomääräykset, joista kukaan ei ollut muistanut kertoa minulle. Johdanto ja johtopäätösosuuksien saivat olla valiokuntakäsittelyyn tulevassa raporttiluonnoksessa yhteensä enintään 4200 merkkiä eli runsaat kaksi liuskaa, ja minä puolestani olin tehnyt luonnoksen, jossa niitä oli viisi liuskaa. Ei kun lyhentämään! Siirsin pitkin päivää johtopäätöksiä perusteluihin, joita sai olla muotomääräyksen mukaan viisi liuskaa. Kun mietinnön lopullisessa versiossa ei enää ole pituusrajoi- tuksia, osa perusteluista pitää käsittelyn kuluessa uit- taan johtopäätöksiin. Vain niistä päätetään parlamentis- sa.

Parasta olisi, jos minulle tärkeitä johtopäätöksiä lisätään raporttiin muiden ryhmien ehdotuksina. Sitä varten suomalaisten pitää tehdä yhteistyötä, ja yleensä me teemmekin.

Mietinnön valmisteluun tullutta yllättävää kiirettä häirit- sivät monet rutiinit. Meillä oli pohjoismaisten toverieni kanssa NGL:n ryhmäkokous, jossa valmistauduimme GUE:n ryhmäkokoukseen. Oli myös työkokous budjetin valvontavaliokuntaan keväällä tulevasta mietinnöstäni, joka koskee vastuuvapautta Euroopan hiili- ja teräsyh- teisön tileistä. En ehtinyt, vaikka olisin halunnut, Eng- lannin konservatiivien koollekutsumaan kokoukseen, jossa he tarjosivat muille yhteistoimintaa sellaisten muu- tosesitysten tekemiseksi suuren salin budjettiaänestyk- siin, joilla estettäisiin sekä avoin että salainen rahanjako liittovaltiomiesten ja -naisten tarkoituksiin.

Oli myös meppilounas Suomen EU-edustustossa.

Jos joku taho hoitaa yhteydenpitoa meppeihin kiitetävästi, se on suurlähettiläs **Antti Satuli**. Hän kutsuu mepit joka kuukausi informoitaviksi Suomen kannoista neuvoston asioihin. Nyt oli esillä Biarritzin kokouksen asialista.

Paikan päällä olleena Satuli ei ollut havainnut mitään erimielisyyttä Halosen ja Lipposen linjojen välillä, mutta ei hänen tässä seurassa ollut kuulunut niitä havaitakaan. Kokouksessa oli näyttänyt siltä, että suuret maat olivat koordinoineet toimintaansa, ja mukana siinä joukossa oli nyt myös Saksa toisin kuin ennen. Satuli vahvisti, että oli ollut paljon valmiutta siirtyä määräenemmistö-päätöksiin ja ottaa käyttöön *joustavuus* ja *tiivimpi yhteistyö* myös turvallisuuspolitiikassa ja puolustuksessa. Saksa oli todella ollut valmis komissaarien täyskierrätykseen, mutta kaikki olivat tienneet, että komissio ilman Saksan - tai Ranskan - komissaaria olisi liian heikko.

Vallan uusjakoon kuuluu myös parlamentin jäsenmäärä. Saksa myy mallia, jossa sen meppien määrä olisi satakunta ja Suomen meppien määrä kymmenkunta. Se olisi Suomessa katastrofi EU:n yleiselle hyväksyttävyydelle. Vaalimatematiikka nimittäin huolehtisi silloin siitä, että Suomesta europarlamenttiin valittaisiin vain kolmen puolueen edustajia ja että suomalaisedustuksessa ei olisi demokraattisia särmiä.

Määräenemmistöllä jää Satulin mukaan Nizzan jälkeenkin päätettäväksi veroasiat, sosiaaliasiat, kauppapolitiikka, oikeusasiat ja turvapaikkakysymykset. Kauppapolitiikan osalta on Suomessa ollut toisenlaistakin tietoa. Eurooppa-ministeri **Kimmo Sasi** on näyttänyt olevan valmis luovuttamaan komissiolle yksinomaisen toimivallan kaupan lisävapauttamisneuvotteluissa WTO:ssa. Se on liittovaltiohenkinen kanta: EU:n toimivaltaa lisätään kansallisvaltioiden kustannuksella. Eri puolilla Eurooppaa, Suomessakin, on noussut kansalaisliikehdintää sitä vastaan, että perussopimuksen artiklan 133 mukaiset kauppaneuvottelut kävisi maiden puolesta EU:n komissio. On enemmän luottamusta valtioihin kuin yhteisöön asioissa, joissa vapaakauppa ei ole ongelmien ratkaisu.

Suomi voi Satulin mukaan suostua *tiiviimmän yhteistyön* käyttöönottoon myös turvallisuus- ja puolustusasi-oissa, EU-rakennelman II-pilarissa. Se oli ollut Suomelta Feirassa selvä myönnytys liittovaltion tekijöille. Poliittinen eliittimme on pannut merkille, että liittovaltio tulee. Suomen johtajilla ei siinä tilanteessa ole tahtoa eikä halua puolustaa siviili-EU:ta.

Esillä ovat myös maiden väliset jännitteet. Voiko Saksalla olla enemmän valtaa kuin Ranskalla? Jos voi, silloin Hollannin pitää saada enemmän valtaa kuin on Belgialla. Luxembourgilla taas on kokoonsa nähden ihan liian paljon valtaa. Jos Viro liittyy unioniin, Suomella pitää olla selvästi enemmän valtaa kuin se saa. Sen taas pitää saada enemmän ääniä kuin on Luxembourgilla, Maltalla tai Kyproksella. Ja niin edelleen. Tällainen palapeli voi hyvinkin johtaa siihen, että kaikkien tarpeita ei tyydytetä ja että Nizzan kokous hajoaa käsiin.

Iltapäivällä GUE/NGL-ryhmän kokousta hallitsi suuri intohimo. Esillä olivat Biarritzin kokouksen jälkeen HVK-prosessi ja perusoikeuskirja.

Ranskalaiset ja saksalaiset meppimme puhuivat hallitustensa suulla, suurten maiden äänenpainoilla. Meidän kokouksissamme ensimmäistä kertaa saattoi puheista kuulla myös sen kansakunnan äänen, jota itse kukin edustaa.

Saksalaismeppi halusi perusoikeuskirjasta Euroopan laajuisen kansanäänestyksen (jossa saksalaisilla on paljon ääniä) ja EU:n rakenteiden tehostamista (= lisää valtaa Saksalle). Espanjalaiset puolustivat federalistisia arvoja ja ilmoittivat tuntevansa itsensä eurooppalaisiksi enemmän kuin espanjalaisiksi. He haluavat liittovaltion, ja siksi he ovat valmiita hyväksymään perusoikeuskirjan. Espanjassa se merkitsee sosiaalista edistystä. He olisivat uskottavampia, jos Espanja ei olisi EU:n suurin nettohyötyjämaa. Portugalilaiset olivat meidän pohjoismaalaisten kanssa samalla linjalla; Euroopan koillinen ja lounainen kolkka löytävät ainakin meidän ryhmässämme hyvin usein toisensa. Italian puoluejohtaja Fausto Bertinotti edustaa EU:n federalistisinta maata, mutta hän oli perusoikeuskirjan hyväksymistä vastaan: asia on hyvä,

mutta asiakirja huono, ja koska se on huono, se pitää hylätä. Hänen mukaansa se ei ole vain riittämätön vaan se on väärä ja tuottaa kansalaisille vääriä mielikuvia oikeudenmukaisesta Euroopasta.

Minä puolustin pienten maiden oikeuksia. Jos tulee tunne, että isot sanelevat, se tunne on aito, vaikka isoilla mailla olisi eri tunne. Demokratiassa syntyy yleinen hyväksyttävyyys vain, jos vähemmistöillä on ollut todellinen vaikutusmahdollisuus asioiden kulkuun.

Ranskalaiset ryhmätoverini olivat päätyneet vaatimaan uusia neuvotteluja perusoikeuskirjan parantamiseksi. Ranskassa on nousemassa liike, jossa on kommunistien lisäksi demareita ja vihreitä ja joka pitää asiakirjaa liian uusliberalistisena.

Tiedän, että perusoikeuskirja ei enää muutu ennen Nizzaa. Päätin siksi kannattaa lämpimästi ranskalaista vastarintaliikettä. Kun he vaativat, että sitä pitää muuttaa ja kun se ei muutu, ranskalaiset ryhmätoverini voidaan saada äänestämään sitä vastaan, vaikka siitä päätetäänkin Ranskan puheenjohdolla. Ryhmämme musta mies Fode Sylla on Ranskassa tunnettu ihmisoikeusaktivisti, ja hän äänestää varmuudella vastaan samoin kuin ryhmämme viisi ranskalaista trotskilaista.

Johtopäätös päivästä oli, että Nizzan kokous saattaa epäonnistuaakin. Pienten ja suurten maiden erimielisyydet ovat todellisia, ja Nizzassa tarvitaan yksimielisyydet.

Saksalaiset jakoivat kokouksen päätteeksi paperin puoluekokouksensa tuloksista. Oli valittu uusi naispuheenjohtaja **Gabi Zimmer**, joka oli asettanut tavoitteeksi viedä Demokraattisen Sosialismin Puoluee (PDS) seuraavien vaalien jälkeen hallitukseen. Puolueessa on sukupuolikiintiö: 50 % päättävien elinten jäsenistä pitää olla naisia. Naispuheenjohtajan ohella siihen kiintiöön kuului puoluehallituksessa vasemman laidan eli ns. kommunistisen platformin edustajana Sahra Wagenknecht, kaunis kolmikymppinen itäsaksalainen filosofi, joka on muuttanut asumaan länteen. Hän on teräväsarminen kivi puolueen hallituskengissä.

Zimmer selitti, että huolimatta hallituspyrkimyksestä ei ole vaaraa puolueen sosialidemokratisoitumisesta, kos-

ka demarit eivät kannata sosialismia. PDS ei hänen mukaansa ole kommunistinen eikä sosialidemokraattinen mutta on niiden välissä ja kannattaa demokraattista sosialismia. Mitähän se sellainen sosialismi on? Pelkkää sanahelinää. Jos se ei ole tuotantovälineiden yhteisomistusta, vaikea on sosialismi joksikin muuksikin määritellä.

Puheenjohtajalla näytti olleen suuri tarve todistella, että PDS ei ole sosialidemokratisoitumassa. Se on kysymys, jota on pohdittu muuallakin, muun muassa puoluetta lähellä olevassa lehdessä (www.sozialismus.de).

Uusi demokraattinen sosialismi on Zimmerin mielestä hyvää sosiaaliturvaa, työtä, parempia eläkkeitä, terveyttä ja koulutusta kaikille, toimintaa rikkaita ja suuryrityksiä vastaan sekä yhteistyötä keskusta-vasemmiston kanssa äärioikeistoa, nationalismia, muukalaisvihaa, rasismia ja väkivaltaa vastaan. Se ei ole budjettileikkauksia, marginalisointumista, ihmisten oikeuksien rajoituksia eikä toimintaa Saksan suurvaltapyrkimysten puolesta.

Että sellaista sosialismia.

Torstai 19.10.

Euroopalle yksi yhteinen ääni

Aamun avaukseksi amerikkalaiset kosmetiikka-alan kauppamatkustajat kävivät työhuoneessani näyttämässä lippua. He olivat sitä mieltä, että EU:n ei pitäisi säättää markkinointikieltoa kosmetiikalle, jota - tai jonka ainesosia - on testattu eläimillä. Tuli selväksi, että jos säädamme kiellon, nahkurin orsilla tavataan: asiat viedään maailman kauppajärjestön (WTO) käsittelyyn, ja siitä ei EU:lle hyvä seuraa.

Mieleni teki yksin tämän käynnin perusteella ehdottaa valiokunnassa koe-eläimillä testatun kosmetiikan myynnin kieltämisestä EU:n kaupoissa. Asia on kuitenkin monimutkainen, eikä valistunutta kantaa voi muodostaa pel-

kästään joidenkin ihmisten öykkärimäisen esiintymisen perusteella.

Aamupostissa tuli päivittäinen Bulletin Quotidien Europe-moniste, joka edustaa parasta saatavilla olevaa EU-informaatiota. Punaisille A 4-monisteille on koottu edellisen päivän tärkeimmät EU-tapahtumat. Päätoimittaja on federalismin ystävää, mutta alan miehiä, mitä tulee informaation tuotantoon.

Euroopan federalistien unioni, jonka puheenjohtaja on parlamentin mietinnön hallitusten välisen kokouksesta laatinut saksalainen demari **Jo Leinen**, näytti onnitelleen Prodia hänen Strasbourgin puheestaan. Onniteltiin nimenomaan siitä, että hän oli puolustanut yhteisömetodia hallitusten välistä metodia vastaan. Federalistien unioni vaati, että komissiosta pitää tulla Eurooppaan hallitus, ja että "Euroopan pitäisi puhua yhdellä äänellä sekä yhteisön sisässä että ulkopuolisessa maailmassa".

Jos puhutaan yhdellä äänellä, ei ole kansallisia äänenpainoja. Ja taas puhuttiin Euroopasta, vaikka tarkoitettiin EU:ta.

Länsi-Euroopan unionin (WEU) - eli EU:n nykyisen sotilasliiton - sotilaskomitea oli pitänyt kokouksen Pariisissa. Siellä oli hyväksytty suunnitelma, jonka mukaan WEU:sta tehdään paperiorganisaatio. Sen sotilaalliset tehtävät annetaan EU:n omille pysyville sotilaselimille, kun ne saadaan toimintakuntoon vuonna 2001. Ns. viides artikla, jonka mukaan WEU myöntää jäsenilleen - NATO:n lukuun - sotilaalliset turvatakuut, jäädytetään toistaiseksi odottamaan aikaa, jolloin kaikki EU-maat ovat NATO:ssa. Espanjan Torrejossa sijaitseva satelliittikeskus ja Pariisin turvallisuustutkimuskeskus siirretään EU:n alaisuuteen. Lisäksi säilytetään WEAG-yhteistyö, jonka mukaan Suomikin toimittaa NATO:lle tiedot sota- väen materiaaliarpeista mahdollisia NATO-yhteensopivia yhteishankintoja varten.

Europe-tiedotteessa kerrottiin edelleen, että parlamentin perusasiain komiteassa oli hyväksytty mietintö, jossa oli vaadittu EU:ta valmistelemaan perustuslaki sillä samalla metodilla, jota oli käytetty perusoikeuskonventis-

sa. Perusoikeuskirja olisi uuden perustuslain ensimmäinen luku. Uudesta perustuslaista haluttiin järjestää kansanäänestykset eri maissa jo ennen seuraavia eurovaaleja.

Mitä minä olenkaan aina sanonut: europarlamentti on federalistinen! Valiokunnan kanta oli sitä itseään, ja valiokunnan mietinnön hyväksymisen kautta sama kanta tulee koko parlamentin kannaksi.

GUE-ryhmän kokouksessa meillä oli laajenemispäivä. Sitä varten oli jaossa materiaalia, jonka saksalaiset olivat valmistelleet.

Kun PDS on Saksassa liittopäiväpuolue, sillä on käytössä runsaat taloudelliset resurssit. Jokainen puolue saa valtiolta rahoituksen sitä lähellä olevan säätiön toiminnalle. Säätiöt tekevät tutkimuksia, ja niillä on myös varoja ylläpitää omia edustustoja muissa maissa. Useammallakin Saksan puolueella esimerkiksi on oma toimisto Moskovassa. Kristillisdemokraattien säätiö on nimetty Konrad Adenauerin mukaan, demareilla on Friedrich Ebert-säätiö, vihreillä Heinrich Böll-säätiö ja PDS:llä Rosa Luxemburg-säätiö.

Ryhmämme laajenemisvastaava on **Hans Modrow**, yli seitsemänkymppinen kiltti ukkeli, joka oli DDR:n viimeinen pääministeri. Häntä ei ole kukaan syyttänyt ihmisoikeusrikkomuksista. Hänellä on vanhalta ajalta hyvät yhteydet Itä-Euroopan maihin, ja niitä oli käytetty hyväksi valmisteltaessa asiakirjoja laajenemisesta.

Oli torstai, ja se merkitsi, että illaksi ehti kotiin.

Suomessa televisiosta tuli puoluejohtajien kuntavaalikeskustelu. Kesken kaiken tuli uni silmään. Sen takia, että politiikka on Suomessa yhtä kuin puoluejohtajien keskustelut, monet nukkuvat vaalien yli. Ei ole näkösilä vaihtoehtoja.

Perjantai 20.10.

Heikko euro tupoteatterin sivuroolissa

Euron alamäki oli jatkunut. Oli käyty suhteessa dollariin alempana kuin koskaan. Parissa vuodessa euro on devalvoitunut 28 prosenttia.

Markkinat kyselevät, onko se Euroopan Keskuspankin syy. Ne osoittavat sormella pääjohtaja **Wim** "Tuiskuvaara" **Duisenbergia** (65 vuotta). Kesken puolustustistelun tämä oli mennyt sanomaan, että "ikäni takia on tuskin todennäköistä, että jatkan kahdeksan vuoden toimikauteni loppuun". Se oli viimeisin selitys euron alamäkeen.

Tiedossa on, että Duisenbergin vastaehdokas pankin pääjohtajaksi oli Ranskan keskuspankin pääjohtaja **Jean-Claude Trichet**. Kielletään, että Duisenbergin nimityksen yhteydessä oli sovittu hänen pyytävän vapaaehtoisesti eroa tehtävästään puolivälissä kahdeksan vuoden toimikautta. Kielletään, että hänen tilalleen tulee Trichet. Niin kuitenkin tapahtuu? Ongelma on se, että Ranskassa Trichetiä epäillään väärinkäytöksistä aikana, jolloin hän 1990-luvun alussa oli suuren liikepankin pääjohtaja, eikä häntä ainakaan tutkinnan aikana voida nimittää Euroopan Keskuspankkiin. Ranskassa on harvoin savua ilman tulta.

Nokia oli aikaistanut osavuosikatsauksensa julkistamisen. Sen edellisenä päivänä julkistama voitto oli enustettua suurempi, ja yhtiön pörssikurssi nousi rajusti. Eikä vain Nokian pörssikurssi, vaan Nokia veti kaiken maailman pörssikurssit nousuun.

Vielä muutama vuosi sitten olisi ollut uskomaton asia se, että suomalaisen yhtiön tuloksella on vaikutusta New Yorkin pörssiin. Nyt oli. Toisaalta Nokia ei ole enää suomalainen yhtiö. Sehän on 90-prosenttisesti ulkomaisessa omistuksessa. Jos sen pörssikurssi nousee, se nousee ulkomaisten omistajien hyväksi.

Suomalaiset ovat 1990-luvun aikana myyneet 4/5 Nokian osakkeista ulkomaille runsaalla 100 miljardilla mar-

kalla. Nyt yhtiön osakkeiden arvo on 1 300 miljardin markan suuruusluokkaa. Hyöty kymmenkertaisesta kurssinoususta on mennyt Suomen rajojen ulkopuolelle.

Kymmenen vuotta sitten Nokian jokaisen osakkeen nimellisarvo oli 20 markkaa. Nykyisin se on 6 eurosenttiä eli vain noin 36 penniä.

Osakkeiden nimellisarvot on vuosien varrella splitattu - eli kukin osake on jaettu pieniin osiin - niin että yksi vuoden 1990 osake vastaa 64 vuoden 2000 osaketta. Uusia osakkeita on jaettu vanhoille omistajille ilmaiseksi.

Jos joku osti vuonna 1990 pörssistä yhden Nokian osakkeen, sen sai siihen hintaan vapailla markkinoilla 48 markalla. Nyt se sama osake on muuttunut itsestään 64 osakkeeksi, ja niistä jokaisen arvo on näinä aikoina ollut noin 300 markkaa. Näin laskettuna yhden osakkeen hinta on noussut kymmenessä vuodessa noin 400 - kertaiseksi. Viisikymppinen on kasvanut itsestään vajaaksi 20 000 markaksi, ja osingot päälle.

Kurssinousu on hyödyttänyt myös Nokian johtajia, optioherroja. Miljardien markkojen optioherrat (ja yksi -rouva) yhtiön johtokunnassa ovat Matti Alahuhta, Pekka Ala-Pietilä, Sari Baldauf, Mikko Heikkonen, Olli-Pekka Kallasvuo, Yrjö Neuvo, Jorma Ollila, Veli Sundbäck ja Anssi Vanjoki. Näistä nimistä vielä kuullaan, kun vuoden 1999 verotiedot julkistetaan marraskuun alussa. Viime vuonna olivat Nokian optioiden ensimmäiset isommat rahak-simuuttoviikot.

Johtokunnan jäsenet ovat saaneet yhtiöltä palkanlisänä oikeuden merkitä osakkeita tiettyinä ajankohtana ennalta määrättyyn hintaan, ja sitä oikeutta kutsutaan optioksi. Marraskuun alussa 1999 useimmat johtajat rahastivat optioitaan. Heidän kollektiivinen arvionsa pörssikurssien kehityksestä näyttää olleen se, että silloin oli saavutettu huippuhinta. Pörssikurssi oli silloin noin 650 markkaa.

Arvio oli väärä. Myymällä osakkeita 650 markalla johtajat menettivät mahdollisuuden myydä niitä muutamaa

kuukautta myöhemmin kaksi kertaa kalliimmalla eli 1 300 markalla ja vieläkin kalliimmalla.

Johtokunnan jäsenet ovat parin vuoden aikana myyneet optioita miljardilla, ja sen lisäksi heillä on vielä myytävää arviolta 5 miljardin markan arvosta. Yhtiön runsaan 5000 "avainhenkilön" hallussa on 40 000 000 000 markan optiot.

Se on aikamoinen tulopotti Nokian kanssaihmisillemme kuukausittaisen - hyvän - palkan lisäksi! He tosin maksavat siitä tuloveroa toisin kuin JOT-miljonääri Veikko Lesonen miljardistaan (josta meni vain 14,5 % pääomaveroa). Lesonen oli tehnyt hyvät kaupat. Nyt hän ei saisi miljardilla myymistään osakkeista kuin puoli miljardia. Vielä nokkelammin olivat osakkeitaan rahastaneet TJ Groupin Jyrki Salminen ja Tuomo Tilman, jotka molemmat saivat IT-osakkeidensa myynnillä aliverotettua tuloa yli 400 miljoonaa markkaa. IT-kuplan tyhjennyttyä ei niistä samoista osakkeista saisi enää kuin 50 miljoonaa.

Alkuviikolla oli Helsingin Sanomissa Tuomo Pietiläisen keräämä taulukko yhtiöistä, joiden sisäpiiriläiset omistajat ovat myyneet osakkeita juuri ennen tulosvaroitusta ja kurssien laskua. Sisäpiiriosakkeita oli myyty JOT Automationissa, Salmisen ja Tilmanin TJ Groupissa, Satama Interactivessa, Paanasten Eimossa, Stonesoftissa, Perloksessa ja jonkin verran myös Novossa ja Liinoksessa. Ketkä ovat myyneet, sitä ei lehdessä kerrottu. Pitää ottaa selvää.

(Myöhemmän selvilleoton tulos: Sisäpiiriläisistä osakkeitaan olivat myyneet erityisen nokkelasti TJ Groupin Espen Halvorsen ja Markku Montonen, JOT Automationin Jukka Sipilä ja Mikko Kettula Veikko Lesosen lisäksi, Liinoksen Matti Häll ja Juha Saikkonen sekä Satama Interactiven Kim Weckström, Samu Mielonen ja Marjut Randelin. Kun sanon, että nokkelasti myyty, muiden tehtävä on selvittää asioiden laillisuuspuoli. TJ Group sai joka tapauksessa pörssiltä isot sakot tulosvaroitustensa viivästyttämisestä. Miksi näitä nimiä ei ole missään julkaistu niin että heidän toimintaansa voitaisiin julkisesti arvioida?)

Nokian osakkeiden kurssit nousevat ja laskevat. Pörs-sipelistä on tullut siksakkia. Siihen vaikuttaa varmaan-kin se, että osakkeiden kurssinousu on ollut Euroopas-sa liian nopea. Se, mikä vei USA:ssa 5 vuotta, on tapah-tunut Euroopassa runsaassa vuodessa. Myös alas tullaan nopeammin? Ainakin euro on tullut.

Jotta osakkeista saa suuren hyödyn, niitä pitää osata ostaa ja myydä. Kurssinoususta ei ole iloa, jos osakkeita ei myy kalliiseen aikaan ja osta takaisin halpaan aikaan. Se, joka ei myy, on vain virtuaalimiljonääri.

On käymässä ilmi, että e-ajan IT-yhtiöt ovat olleet di-nosauruksia, jotka kasvoivat liian nopeasti liian isoiksi ja joille ei riitä reaalitaloudesta ravintoa. Niiden jääkausi on pörssikurssien lasku. En ennusta sitä, koska sitä ei voi ennustaa, mutta arvelen lopun pään olevan näkyvis-sä. Pitää osata katsoa tarpeeksi kauas.

Optiot ja osakekurssit ovat yhteiskunnan hyväosais-ten tupo. Vasenoikealla hallituksella taas on ollut teon alla kolmen vuoden tupo. Se rauhoittaisi suomalaisen yhteiskunnan tulonjakotaisteluilta aikana, jolloin EU:ta militarisoidaan ja Suomen yhteensovitetaan NATO:n kanssa EU:n liittovaltioituessa. Se myös estäisi optiosodan syttymisen yritysten johtajien ja työntekijöiden kes-ken tupo-neuvottelujen kautta. Lähivuosina Suomessa saattaa tulla jakoon muutamalle tuhannelle ihmiselle usean kymmenen miljardin markan optiotulot, ja sellaista tulonjaon vääristymää joillakin saattaisi tehdä mieli kor-jata kansantulon uusjakoneuvotteluissa tupoteatterissa.

EMU on paljon enemmän inflaation syy kuin palkat. Ja jos irtonaiset vientivoitot jätetään yrityksiin, ne kier-rättävät ne osakkeenomistajilleen, eivätkä verottomat osingot ole mitään työllistämistukea.

Pörssikurssien nousu on rahoitettu tuomalla maahan pari sataa miljardia markkaa keinottelurahaa. Se on mu-rentanut yhteiskuntamme tulonjaon perusteet: asunnot, maapohja, kesämökkit ja muut pääomahyödykkeet ovat karkaamassa työn tekijöiden saavuttamattomiin.

Palkkojen osuus kansantulosta on alempi kuin kos-kaan.

Seuraavat luvut kuvaavat palkkojen osuutta kansantalouden arvonlisäyksestä:

1975	62,1 %
1980	60,5 %
1985	61,5 %
1990	63,8 %
1995	56,3 %
1999	53,5 %

Yhteiskuntapelin säännöt ovat 1990-luvulla tulleet Suomessakin amerikkalaisiksi. Voitot, jotka jäävät yrityksiin palkkojen osuuden pienetessä, otetaan yhtiöistä ulos osinkoina, jotka ovat verottomia, ja myyntivoitoina, jotka ovat aliverotettuja. Kaikki irtonainen raha tyhjenetään yhtiöistä osakkeenomistajien plakkareihin.

Kaiken tämän seurauksena Suomessa on tänään kenties suuremmat tuloerot kuin koskaan.

Illalla olin samassa kyläpaikassa Suomalaisen Yhteiskoulun (SYK) opettajan Heikki Pohjalan kanssa. Hän kutsui minut luennoimaan EU:n laajenemisesta. Se sopi; olimmehan juuri edellisenä päivänä käyttäneet koko GUE-ryhmän kokouksen sen asian monipuoliseen tarkasteluun. Lupasin mennä kouluun marraskuun alussa, jolloin meillä olisi europarlamentissa vaalipiiriviikko ja jolloin en olisi Brysselissä.

Näitä vaalipiiriviikkoja on vuonna 2000 ollut kolme, vuonna 2001 niitä on viisi. En oikein pidä niistä. Meidän on tehtävä niiden takia kaikki valiokuntatyöt tiivistetyssä aikataulussa. On paljon päällekkäisiä kokouksia ja on ainainen kiire. Kukaan ei meitä kaipaa vaalipiireissä?

Lauantai 21.10.

Laajeneminen tulee uskomattoman kalliiksi

Lehdessä luki, että Elisan yhtiökokouksessa oli kiristetty johtajien optioiden ehtoja.

Teleyhtiöt ovat nauttineet monista paikallisista monopolieduista, ja ne ovat tuottaneet jättivoittoja. Vaikka nii-

den ei ole tarvinnut tehdä suuria investointeja vanhoihin verkkoihin, ne ovat korottaneet puheluhintoja.

Tilastojen mukaan ovat kauko- ja matkapuhelut vuosina 1995-2000 halventuneet, mutta puheluista tavallisimmat eli paikallispuhelut (joilla internet-yhteydet hoidetaan) ovat samana aikana kallistuneet neljänneksellä!

Siitä pitäisi sitten vielä jakaa optioita entisen Helsingin Puhelinyhdistyksen herroille. He ovat yhtiöittäneet yhdistyksen, ja kaikki uusien osakkeenomistajien voitot he maksattavat lankapuheluiden hinnoissa.

Martti Ahtisaari porskuttaa maailmalla omine Elco-teq-optioineen, joiden ehtoja ei ole kiristetty.

Kun oli arvosteltu hänen optiokäyttäytymistään, illan televisiohaastattelussa Ahtisaari nimesi suomalaisten perimmäisiksi ominaisuuksiksi kateuden ja pahasuopaisuuden. Hän ei ollut omien sanojensa mukaan odottanutkaan, että hänestä tulisi Nobel-mies; harvoinhan palkinto on jaettu viisaille. Hän on viisas mies, koska oman ilmoituksensa mukaan hän oli "yhdessä kahden muun viisaan miehen" kanssa ratkaissut EU:n Itävalta-ongelman.

On vahinko, että Ahtisaari ei ole edes sääliittävä, jotta häntä kohtaan voisi tuntea sympatiaa.

Koska mepillä on aikaa vähän ja töitä paljon, kävin läpi viikolla pidetyn GUE-ryhmän laajenemiseminaarin aineiston ja tein edellisenä iltana sovitun SYK:in luennon pohjapaperin. Tällainen oli lyhennetty versio näkökulmastani EU:n laajenemiseen:

EU-maiden ja monien itänaapureiden välillä on syvä elintasokuilu. Suurimmat tuloerot Euroopassa ovat Suomen ja Venäjän rajalla. Jotta vältyttäisiin suurilta väestöliikkeiltä elintason perässä, on tehty poliittinen päätös EU:n laajentamisesta itään ja etelään. Siitä, kuinka kauas itään laajennutaan, ei keskustella.

Kaikkien maiden on mahdollista hakea EU:n jäsenyyttä. Sitä varten niiden pitää täyttää ns. *Kööpenhaminan kriteerit*. Maissa pitää olla sellaiset vakaat instituutiot, jotka takaavat demokratian, laillisuusperiaatteen toteutumisen, ihmisoikeudet ja vähemmistöjen suojelun sekä

niillä pitää olla kyky selvittää kilpailun ja markkinavoimien paineesta unionin sisällä. Sisään pääsykriteerit ovat taloudellisia ja poliittisia, mutta eivät sosiaalisia. Jos niistä seuraa epätasaista tulonjakoa tai ihmisille huonoa sosiaalista vointia, sitä ei lasketa.

Jokaisella jäsenmaalla on uusiin jäseniin veto-oikeus. Asioita ei kuitenkaan päästettäne niin pitkälle, että joku vanha jäsenmaa kaataisi uusien mukaantulon veto-oikeudella. Epämieluisan uuden tulijan asia kaadetaan johonkin muuhun asiaan.

EU:n pitää olla "valmis" ottamaan uusia jäseniä. Se merkitsee, että EU:n rakenteita uudistetaan niin, että valta säilyy vanhoilla suurilla. Pienet jäsenmaat maksavat EU:n laajenemisen oman valtansa vähennyksellä.

Poliittinen aikataulu laajenemisen toteuttamiseksi on ylikireä. Tavoitteeksi on asetettu, että neuvottelut ensimmäisten hakijamaiden kanssa saatetaan päätökseen vuoden 2002 lopussa.

Laajenemisesta aiheutuu suunnattomat taloudelliset kustannukset. Arvellaan, että ne on helpompi panna maksuun vanhojen jäsenmaiden veronmaksajille, jos laajeneminen tehdään ensin peruuttamattomaksi ja vasta sen jälkeen ruvetaan puhumaan rahasta. Niin toimittiin, kun Saksat yhdistettiin. Taloudellista ja sosiaalista hintaa ei uskalleta selvittää ennalta, koska se hidastaisi poliittista prosessia.

Laajenemista haluaa erityisesti Saksa, jonne kohdistuu ulkoa kovin muuttopaine. Siellä asuu 2/3 EU-alueelle tulevista maahanmuuttajista.

Laajenemisen kustannukset

Budjettipolitiikan suuntaviivat laajenemista varten on määritelty ns. *Agenda 2000-ohjelmassa* vuosiksi 2000-2006. Hakijamaille on varattu suurin piirtein saman verran rahaa kuin EU:n omille köyhille, ns. koheesio-maille. Se on vain noin seitsemäs osa siitä summasta, mitä DDR:n uudelleenrakentamiseen on käytetty, ja laajenemisessa on sentään kysymys monta kertaa suuremmasta ihmisjoukosta kuin oli 17 miljoonaa ossia.

Itäsaksalainen tulotaso oli vuonna 1990 kolmannes lännen tasosta. Kymmenen vuotta myöhemmin se on noin 60 % lännen tasosta. Työttömyys on edelleen yli 10

% . Suurellakaan rahalla ei ole saatu aikaan järjestelmien parempaa yhteensovitusta.

Hakijamaat yhteensovittava EU:n kanssa EU:n avulla sekä sosiaalisesti että alueellisesti.

Jos hakijamaiden taloudellinen kasvu olisi 6 % ja EU-maiden kasvu 2% vuodessa, hakijamaissa BKT-osuus henkeä kohden saavuttaisi EU:n keskimääräisen tason Tshekissä ja Unkarissa vuonna 2035 ja Puolassa vuonna 2045. Jos kasvuluvut ovat alhaisemmat, esimerkiksi 4,5 % ja 1,5 % vuodessa, EU:n taso saavutettaisiin vasta vuosina 2050 ja 2060.

Nämä arviot ovat optimistisia. Vanhojen jäsenmaiden pitäisi tukea uusia jäsenmaita valtaisilla summilla ainakin puoli vuosisataa.

Kun laajenemisen keskeisin peruste on *eurooppalaisten solidaarisuus muita eurooppalaisia kohtaan*, on epävarmaa, onko solidaarisuus niin suurta, että vanhojen jäsenmaiden kansalaiset ovat valmiita maksamaan laajenemisesta vuosikymmenten ajan solidaarisuusveroa, joka tulisi maksuun EU:n (kohoavan?) jäsenmaksun muodossa.

Kapitalismin rehabilitointi

Kun sosialistinen leiri hajosi, markkinat maiden välillä sulkeutuivat eikä monille tuotteille ollut enää entistä kysyntää. Monet tuotantolaitokset ajautuivat konkurssiin. Vallankumous oli niin nopea, että ei ollut aikaa miettiä alueellisia ratkaisuja tuotannon ylläpitämiseksi.

Siitä johtuen elintaso on useissa Itä-Euroopan hakijamaissa alentunut. Kansalaisten tulot alenivat 1990-luvun alussa 20-50 %, työttömyys ja sosiaalinen kurjuus kasvoivat, rikollisuus lisääntyi ja jäljelle jäänyttä tuotantoa jatkettiin usein ympäristön kustannuksella. Monet hakijamaat ovat olleet poliittisesti epävakaita. Monet hallitukset ovat hakeneet tukea oman kansan sijasta lännestä.

Hakijamaiden keskimääräinen kansantuote asukasta kohden oli vuosina 1995-1997 Sloveniassa 66 %. Tshekissä 64 %, Unkarissa 47 %, Slovakiassa 44 %, Puolassa 39 %, Romaniassa 37 %, Virossa 34 %, Liettuassa 29 %, Latviassa 25 % ja Bulgariassa 25 % EU:n keskimäärästä. Vuonna 1999 Tshekin teollisuustuotanto oli 85

% ja Bulgarian 20 % kymmenen vuoden takaisesta tasosta.

Vallankumousten jälkeen ero EU-maihin on kasvanut. Samoin on maiden sisässä polarisoitunut ero pienen uusrikkaiden joukon ja köyhän kansan välillä. Varsinkin eläkeläisillä on vaikeaa, sillä inflaatio on syönyt heidän säästönsä pahojen päivien varalta. Monet hakijamaat ovat velkaantuneet, ja pääomat virtaavat ulos korkoina ja voittoina länteen.

Kun tähän saakka sopeutuminen mahdolliseen EU-jäsenyyteen on tapahtunut hakijamaiden omalla kustannuksella ilman merkittävää ulkopuolista apua, niin ei voi jatkaa. Sellaista sisäistä kehitystä, mitä on tapahtunut, kansat eivät helposti kestä loputtomiin. Jos EU-jäsenyys ei toteudu tai jos se ei vastaa kansalaisten odotuksia, se merkitsee lisää poliittista epävakautta.

Unkari on ensimmäisiä hakijamaita, joka lähestyy EU-kuntoa. Siellä kapitalismin kunnia palautettiin nopeimmin ja markkinauudistukset toteutettiin täydellisimmin. Siitä on maksettu hinta sosiaalisena ja poliittisena rapautumisena.

Kun vuonna 1991 oli 15 % unkarilaisista köyhyysrajan alapuolella, vuoden 1995 jälkeen vastaava luku on ollut 35-40 %. Unkarissa työssä käyvien osuus työikäisestä väestöstä on vain 52 % (kun se on Suomessa 70 %), ja siihen nähden 10 prosentin työttömyys on hyvin korkea; alle puolet väestöstä käy töissä. Sosiaalista pahoinvointia kuvaa miesten keskimääräisen eliniän aleneminen 64 vuoteen. Se on tosin korkeampi kuin Venäjällä, jossa se on 57 vuotta, mutta Suomessa vastaava ikä on lähes 80 vuotta.

On tehty monia virheitä. Kapitalismin palauttaminen eli privatisaatio ei ole ollut mikään ihmelääke kaikkiin tauteihin, koska sen eduista ovat päässeet nauttimaan vain röyhkeimmät ja taitavimmat oman edun tavoittelijat. He ovat hoitaneet asioita niin, että kannattavinta on ollut sulkea tuotantolaitoksia, myydä niiden omaisuuksia ja nauttia pääomalle myönnettyistä veroeduista.

On ollut vain yksi malli. Kaikki on tehty samalla tavalla kuin lännessä. Ei ole kysytty, onko malli sopiva. Siihen ovat näitä maita sitä paitsi neuvoneet ylikansalliset instituutiot Maailmanpankin ja Kansainvälisen

Valuuttarahaston johdolla. Ne eivät ole ottaneet huomioon alueellisia, taloudellisia, kulttuurisia tai alueelliseen turvallisuuteen liittyviä erityispiirteitä.

Ainoa tuotannon tekijä, jolla hakijamaat voivat kilpailla vanhojen jäsenmaiden kanssa, ovat *palkat*. Hakijamaissa ne vaihtelevat Tshekin keskimääräisestä 2 600 markasta kuukausipalkasta Bulgarian 700 markkaan. Vuonna 1997 työnantajan keskimääräinen työtuntikutannus oli Saksassa 144 (Suomen) markkaa, mutta Sloveniassa 33, Puolassa 16,50, Tshekissä 15, Virossa 11, Romaniassa 6 ja Bulgariassa 4,50 markkaa. Jos otetaan huomioon rahan ostovoima, kehittyneimmissä hakijamaissa Puolassa ja Tshekissä työvoimakustannus on neljännes EU:n keskimääräisestä tasosta.

Työntekijöiden keskimääräinen kuukausipalkka vuonna 1996 oli eräissä Itä-Euroopan maissa seuraavanlainen: Puola 2 470, Kroatia 2 400, Tshekki 1 700, Unkari 1 400, Viro 1 250, Venäjä 1 040, Liettua 960, Romania 580, Ukraina 520, Bulgaria 450 ja Serbia 250 markkaa.

Jos jäsenyyden myötä EU-työmarkkinat avautuvat hakijamaiden kansalaisille, palkkaerot johtaisivat monien ammattilaisten maastamuuttoon ja sitä kautta vakavaan aivovuotoon. Niinpä hakijamaiden etujen mukaista olisi saada kehittyntä tuotantoa tulemaan työvoiman perässä eikä päinvastoin. Se veisi työpaikkoja niistä maista, joista yritykset lähtevät. Sillä taas olisi vakavia poliittisia seuraamuksia lähtömaissa.

Alhaiset työvoimakustannukset ovat hyvä kilpailutekijä, mutta niiden pitäisi saada nousta, jotta alemman kehitystason maissa tapahtuisi pääomanmuodostusta ja hakijamaat kykenisivät auttamaan itse itseään.

Lienee mahdollista vetää sellainen johtopäätös, että länsi on ollut innokkaampi avaamaan markkinoita omille tuotteilleen kuin myötävaikuttamaan ihmisten elintason nousuun hakijamaiden markkinoilla. Samoin on uskottava arvio, jonka mukaan hakijamaiden markkinoiden täysyys lännestä tulevalle kilpailulle on niille tuhoisaa ja saattaa johtaa näiden maiden kolonialisoitumiseen, uusien alusmaiden syntyyn Euroopan sisällä.

Ylipääsemätön ongelma: maatalous?

Maatalous on jäsenyysneuvottelujen suurin ongelma. Siitä neuvotellaan viimeisenä, ja jos neuvottelut ovat jumiutuakseen, niin tapahtuu tässä neuvottelukohdassa.

Hakijamaat tarvitsevat pitkiä siirtymäaikoja. Muussa tapauksessa niiden maatalouden alasajo johtaa suurtyöttömyyteen. Yksinomaan Puolalla on 120-sivuinen toivomuslista maatalouspoikkeuksista. Maassa on 2 miljoonaa tilaa, joista puolet tuottavat elintarvikkeita vain omaan käyttöön. EU:n näkökulmasta maassa on hygieniavaje, kun vain 10 myllyä 400:sta ja 19 meijeriä 2743:sta on EU-kelpoisia. Näistä lähtökohdista käsin Puolan maataloudesta ei tule halvalla EU-yhteensopiva.

Maatalous on mitä poliittisin asia, sillä Puolan vaaleissa 40 % äänestäjistä on jollakin tavalla riippuvainen maanviljelyksestä.

Hakijamaissa asuu paljon ihmisiä maalla ja viljelee maata. EU:ssa alan osuus BKT:sta on 2 %, kun taas hakijamaissa se on keskimäärin 7 % (Bulgariassa 21 % ja Romaniassa 17 %). Hakijamaissa maata viljelee keskimäärin 22 % työvoimasta (Romaniassa 37 %, Puolassa 28 %, Bulgariassa 28 %, Liettuassa 21 %, Unkarissa 7 % ja Tshekissä 5 %), kun taas unionimaissa vastaava luku on vain 5 %. Puolassa on maatalousväestön osuus kasvanut, kun kaupunkien työttömyys on ajanut ihmisiä sukulaisiin maaseudulle.

Hakijamaissa maanviljelyksen tuottavuus on huono. Maiden yksityistäminen on merkinnyt tilojen pirstaloitumista ja tuotannon alenemista. Kun entisen DDR:n maatalous ajettiin alas, työllisyys maataloudessa aleni 85 %.

EU-maihin verrattuna työn tuottavuus hakijamaiden maataloudessa on ehkä vain 1/10. Jos se paranee puolella (mikä vaatii lisää pääomia eli koneita), se merkitsee 6 miljoonaa uutta työtöntä maaseudulla, yksin Puolassa 2 miljoonaa. Näillä ihmisillä ei ole paikkaa, mihin mennä ja missä työllistyä uudelleen, ja siksi nämä kustannukset tulevat ennemmin tai myöhemmin maksuun EU:lle. Vaikka EU:n rahoita kaikille näille ihmisille löydettäisiinkin uudet työpaikat, sillä olisi vaikutuksensa koko unionin toimintaan: energiakriisi ja muut talou-

dellisen kasvun rajat tulisivat vastaan entistä aikaisemmin.

EU:n kanssa tehdyissä tullisopimuksissa maataloustuotteet on otettu vapaakauppaan. Sen seurauksena EU on maataloustuotteiden nettoviejä kaikkiin muihin hakijamaihin paitsi Unkariin. Vastakkain ovat joutuneet EU:n - ja varsinkin Saksan - agrobisnes ja hakijamaiden pienet tuottajat. Tiedetään, kuka voittaa sellaisessa kilpailussa.

Maatalousneuvotteluissa on kaksi hintaongelmaa: tuottajahinnat ja kuluttajahinnat.

EU:ssa *tuottajahinnat* ovat - varsinkin Ranskan etujen mukaisesti - paljon korkeammat kuin ns. maailmanmarkkinahinnat. Maatalous olisi niillä hinnoilla hakijamaissa erittäin kannattava tuotannonala, mutta se tahtuisi sen kustannuksella, että modernimmat alat eivät kehittyisi ja että kuluttajahinnat nousisivat kaupunkiväestön näkökulmasta sietämättömän korkeiksi.

Jos tuottajahinnat nousisivat, ruuan hinta nousisi hakijamaissa ilman että palkat ja eläkkeet vastaavasti nousisivat. Se saisi aikaan yhteiskunnallista levottomuutta.

Yhden vaihtoehdon politiikka: EU-jäsenyys

Yksi pääministeri sanoi vuonna 1990, että Unkarille oli luvattu EU-jäsenyys vuonna 1996. Seuraava sanoi vuonna 1994, että 1998. Kolmas sanoi heti perään, että vuonna 2002.

Jos Unkarin EU-jäsenyys ei toteudu vuosituhanen alussa, ns. yleinen mielipide alkanee osoittaa hermostumisen merkkejä. Uhraukset, joita EU-jäsenyyden eteen on tehty, ovat olleet mittavia. Teollisuusyritykset ovat siirtyneet 80-prosenttisesti ulkomalaisomistukseen, ja suurimmista 25 yrityksestä on 22 ulkomaalaisten hallussa. Maataloustuotannosta on uhattu kolmannes. Seuraavaksi menee maapohja.

Silti unkarilaisista 2/3 on EU-jäsenyyden puolella. Sen sijaan Puolassa ja Tshekissä kannatus on ollut alenemaan päin. Esimerkiksi Puolassa kansallistunne on uskonnon veroinen sieluntila, ja jos siitä tulee EU:ssa B-luokan maa, puolalaisten itsetunto ei sitä kestä. Mitä uskontoon tulee, monissa maissa on hyvä peruste EU:n jäsenyydelle se, että se koetaan kristilliseksi yhteisöksi.

Tshekissä kansan enemmistö saattaa olla - eri syistä - jäsenyyttä vastaan. Esimerkiksi uuskapitalistit pelkäävät EU:n tuovan mukaan sellaisen laillisuuden, että ruvetaan tutkimaan tapoja, joilla he ovat hankkineet omaisuutensa. Toisaalta EU:ta vastustetaan siksi, että halutaan kunnioittaa toisen maailmansodan lopputulosta eikä olla valmiita palauttamaan saksalaisille heidän vanhoja tshekkiomaisuuksiaan.

On kiistämätöntä, että monet jäsenhakijamaat ovat kaaostilassa, poliittisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti. Omin voimin ei tulla toimeen.

Niinpä EU-jäsenyydessä houkuttaa eniten se, että silloin ollaan mukana jossain isommassa: jossain, joka antaa toivoa paremmasta. *Toivo on talousapua*, ja sen odotuksessa hakijamaat ovat valmiita hyväksymään jäsenyydelle lähes mitä tahansa ehtoja ilman että jäsenyyden perusteet saatetaan julkiseen keskusteluun. Poliitikot pääsevät piiloutumaan EU:n selän taakse sanomalla, että kyllä he, mutta ei EU.

Jos hakijamaissa käytäisiin keskustelua siitä, mikä niitä EU:ssa saattaa odottaa, kansalaiset saattaisivat olla jäsenyyttä vastaan. Se taas merkitsisi poliittisen tyhjiön syntyä. EU:n jättämän tyhjän tilan saattaisi täyttää oikeistoradikalismi, joka olisi traditionalismia, nationalismia sekä länsi- ja kapitalismivastaisuutta.

Keski-Euroopassa on jo nousussa äärioikeistolainen "Alppien populismi". Se on muukalaisvihamielisyttä ja EU-vastaisuutta. Sen enemmän tai vähemmän EU-vastaisia johtohahmoja on jo vallassa Baijerissa (Stoiber), Itävallassa (Schlüssel ja Haider) ja Unkarissa (Orbán), ja on sillä jalansijaa Sveitsissäkin.

Jos jäsenyys viivästyy, se murentaa niiden liikkeiden poliittisen pohjan, jotka ovat olleet EU-jäsenyyden kannalla. Jokainen kielteinen toimi, jonka EU tekee, on käyteainetta jäsenyyttä vastaan. Esimerkiksi EU-maiden julistama Itävallan diplomaattinen boikotti oli merkittävä tekijä EU-vastaisuuden kasvussa. Näytti siltä, että muut rupeavat määräälemään, mitä itsenäisessä jäsenmaassa voidaan tehdä.

Hyvässä tapauksessa uusien maiden jäsenyys merkitsee rauhaa ja vakautta sekä lakia ja demokratiaa. Jos kansat tulisivat toimeen keskenään ilman nationalismia ja etnistä vihaa, Euroopan jako ja vanhat rinta-

malinjat jäisivät historiaan ja syntyisi uusi eurooppalainen tila ja tietoisuus. EU olisi silloin aidommin koko "Eurooppa" kuin tänään.

Puolesta ja vastaan

EU:lle laajeneminen on ollut hyvä bisnes. Sen varjolla on saatu rajat auki omille elintarvikkeille ja investointitavaroille (joiden ei tarvitse olla laadullisesti ihan priimaa). EU:lla on kymmenien miljardien markkojen kauppaylijäämä hakijamaiden kanssa.

Hakijamaiden markkinoita on toistaiseksi suojelut heikko valuutta (jonka vakaus on monissa maissa turvattu sitomalla se Saksan markkaan). Se on yhdessä alhaisten työvoimakustannusten kanssa antanut muuten kilpailukyvyttömille talouksille kilpailuedun. Jos hakijamaat liittyvät EMU:un (mihin niiden ei tarvitse heti alkuun sitoutua), se lisäisi deflaatiopaineita niiden talouteen.

Hakijamaat saattavat tarvita suojalausekkeita kiinteän omaisuuden vapaakauppaa vastaan. Hakijamaisissa maapohjan ja kiinteistöjen hinnat eivät vastaa lännen markkinoiden tasoa. Jos niitä ei suojella, länsimaiset sijoittajat tulevat ja nostavat hintatason kotimaisten tarvitsijoiden ulottumattomiin. Jos ulkomaalaiset ostavat maapohjan ja asunnot omien kansalaisten ulottuvilta, syntyy poliittisesti kestävä tilanne.

Monista maista on löysä raha lähtenyt pääomasijoituksiksi länteen samaan aikaan kun maahan on tuotu uutta länsirahaa velaksi. Eri ihmiset ovat näissä maissa ottaneet velkaa ja eri ihmiset joutuvat maksamaan velat pois. Jos omasta maasta lähtenyt raha ei palaa takaisin sijoituksiksi, ei ole paljon toivoa saada vieraita pääomia. Rikkaat eivät ole erityisen isänmaallisia.

Saksassa ja Itävallassa tehtyjen mielipidetutkimusten mukaan Unkarin EU-jäsenyyttä kannattaa vain vähän yli puolet väestöstä, Baltian maiden jäsenyyttä alle puolet, Slovenian ja Tshekin jäsenyyttä vain 40 % sekä Romanian, Bulgarian, Puolan ja Slovakian jäsenyyttä vain kolmannes kansalaisista. On luultavaa, että kauempana hakijamaiden rajoista Pyreneiden niemimaalla päin jäsenyyden kannatus on vielä alhaisempi, varsinkin jos joku sanoo ääneen, että EU-tuet näille maille romahtavat.

Kansanäänestykset laajenemisesta tuhoaisivat käynnissä olevan prosessin, ja siksi niitä ei järjestetä.

Niinpä EU:n laajeneminen on eliittien projekti, puolin ja toisin.

On EU:n laajeneminen ja NATO:n laajeneminen. Uudet NATO-maat (Puola, Tshekki ja Unkari) joutuvat - NATO:n vaatimuksen mukaan - käyttämään vuosittain sotilasmenoihin 2 % BKT:sta. Varustelurahat ovat pois sosiaaliturvasta ja muusta kehityksestä. EU:sta toivotaan saatavan rahaa takaisin.

Syystä, että se tulee kalliiksi, Liettua ei näytä enää olevan innokas NATO:on menijä. Sen EU-jäsenyyshaluakin koetellaan, kun EU vaatii Liettuaa luopumaan ydinsähköstä, jolla tuotetaan 77 % maan energiatarpeesta. EU ei rahoittaisi vaihtoehtoista tuotantoa, vaan Liettua joutuisi maksamaan ydinvoimaloiden alasajon pääosin itse. Siis sekä NATO- että EY-jäsenyys maksaa.

Komissiossa laaditaan listoja siitä, millaisessa EU-kunnossa hakijamaat ovat. Jäsenvalmiuden mukaan maat on ryhmitelty suurin piirtein seuraavalla tavalla: 1) Kypros ja Malta, 2) Eesti, Unkari ja Puola, 3) Tshekki ja Slovenia, 4) Latvia, Liettua ja Slovakia, 5) Bulgaria ja Romania sekä 6) Turkki. On selvää, että nämä kaikki maat eivät tule jäseniksi yhdessä suuressa pamauksessa.

Jos jotkut pääsevät sisään ja toiset eivät, EU:n ympärille nousee helposti Schengenin muuri, jolla voi olla poliittisesti samoja vaikutuksia kuin Berliinin muurilla. Sillä muurilla ei ammuta, mutta sillä pudotaan elintasokui luun.

Sunnuntai 22.10.

Vasemmisto hävisi taas uudet vaalit

Kunnallisvaaleissa nukkuvien puolue sai eniten ääniä, joissakin vasemmistovahvoissa kaupungeissa yli puolet. Keskusta voitti maaseudulla sekä juppipuolueet kokoo-

mus ja vihreät kaupungeissa. Vasemmisto menetti sata-tuhatta äänestäjää.

Demareille tämä oli viimeinen vaalihäviö Lipposen johdolla? Kun hänelle ei ole näköpiirissä vahvaa seuraajaa, SDP:lle on tulossa johtajapula.

Vasemmistoliitolle tämä oli kolmas perättäinen vaalihäviö Suvi-Anne Siimeksen puheenjohtajuudella. On hävitty eduskuntavaalit, eurovaalit ja nyt kuntavaalit. Sen lisäksi on tuhlattu tilaisuus nostaa omaa profiilia presidentinvaalissa, joissa Siimes meni ilman omaa ehdokasta Halosen leiriin.

Tämä oli vaalihäviö siksi, ettei ole torjuttu tulojaon vääristymistä, ei itsekkyyttä eikä oman edun tavoittelun rehabilitointia, ei yhteiskunnan militarisoimista eikä EU-propagandaa. Ei ole puolustettu köyhän asiaa. Kuka äänestää puoluetta, joka ei ole oikein mitään?

Aamulla on taas edessä lähtö Strasbourgiin. Ranskassa oli löytynyt hullun lehmän tautia melko läheltä Strasbourgia, Voskeeseilta. Taitaa olla viisasta alkaa ruohon-syöjäksi Belgian ohella myös Ranskassa.

Meppipäiväkirjan osalta pidän nyt kuukauden mittaisen tauon. Säästän tilaa niille tapahtumille, jotka edeltävät tärkeää Nizzan huippukokousta.

Marras-joulukuu

Maanantai 20.11.

Kuukauden aikana on tapahtunut

USA:ssa on valittu presidenttiä huonolla menestyksellä.

Vaalit antavat oikean kuvan USA:sta asianajajien paratiisina: presidentin valitsevat viime kädessä lakimiehet eikä kansa. On vahinko, että venäläiset eivät lähettäneet paikalle vaalitarkkailijoita, mitä oli mietitty duumassa. Heillä olisi ollut antaa hyviä neuvoja ääntenlaskuun. Olimme vuosi sitten Paavo Väyrysen kanssa tarkkailemassa duuman vaaleja Moskovassa ja näimme, että äänestyskoneet tulostivat siellä ehdokkaiden äänimäärät minuutissa äänestyksen päättymisen jälkeen.

Vielä paremmin systeemi toimi neuvosto-aikaan. Silloin tiedettiin vaalitulokset jo ennen äänestystä.

Totta toinen puoli on siinäkin jutussa, jossa kerrotaan, miten (tunnetusti Putiniin päin kallellaan olevan) Moskovan keskusvaalilautakunnan puheenjohtajaa pyydettiin apuun Floridan ääntenlaskuun. Muutaman päivän kuluttua hänelle soitettiin Moskovasta ja kysyttiin että miten menee. Vastaus oli, että hyvin menee: Putin johtaa.

Venäjän vihreät ovat vuoden aikana keränneet 2,5 miljoonaa nimeä vetoomukseen, jossa vaadittiin kansanäänestystä käytetyn ydinpolttoaineen maahantuontia vastaan, jotta Venäjältä ei tule ydinjätteen kaatopaikka. Lain mukaan äänestys on järjestettävä, jos 2 miljoonaa kansalaista sitä vaatii. Kylmän rauhallisesti mainittu putinilainen keskusvaalilautakunta kuitenkin hylkäsi 700 000 nimikirjoitusta, ja niin ollen ei tule kansanäänestystä. Putinin Venäjä haluaa tuontirahaa ja on valmis säilömään maaperäänsä myös muiden maiden säteilyjätteen - ikään kuin omissa jätteissä ei jo olisi tarpeeksi vaaraa.

Europarlamentissa äänestettiin marraskuun puolivälissä *perusoikeuskirjasta*. Se hyväksyttiin äänin 410-93, 27 tyhjää. Suomalaismepeistä vastaan äänestivät lisäksi Matikainen-Kallström ja Väyrynen, kun taas Pesälä ja Pohjamo äänestivät vain tyhjää.

Perusoikeuskirja sinänsä on vaaraton. Se ei tuo mitään eikä vie mitään. Se on kuitenkin askel liittovaltion suuntaan, ja sellaista askelta me kaikki mepit emme olleet valmiita ottamaan. *Konventti-metodi*, jolla EU:lle tehtiin - ja tehdään - perustuslakia, ei edusta kansan- tai kansojenvaltaa.

Ennen europarlamentin äänestystä olivat perusoikeuskirjalta vetäneet tukensa pois Euroopan merkittävimmät ympäristöjärjestöt, mm. BirdLife, Greenpeace, Euroopan ympäristötoimisto (EEF), Maan ystävät ja Maailman luonnonsäätiö (WWF). Niiden mielestä asiakirja saattoi jopa heikentää mahdollisuuksia puolustaa ympäristöä.

Perusoikeuskirjasta päätetään lopullisesti Nizzassa.

Europarlamentin istuntosalien ulkopuolella esiteltiin marraskuun alussa puhemies **Nicole Fontainen** nimiin kirjattu ehdotus *parlamentin jäsenten ohjesäännöstä*, jolla määrätään meppien palkoista. Kaikille - seuraavan - parlamentin jäsenille ehdotettiin samaa, korkeata palkkaa ja sille alhaista EU-verotusta.

Pohjoismaat ovat halunneet panna omien meppiensä palkat EU:n yhteisöveron lisäksi myös kansalliselle verolle. Jos siitä kannasta pidetään kiinni, esitys saattaa

juuttua parlamenttiin. Vaikka pohjoismaiset mepit itse hyväksyisivät kansallisen lisäverotuksen, parlamentissa on (federalistisia) voimia, jotka haluavat kaikille samat edut.

Parlamentissa uusi ohjesääntö vaatii taakseen 314 (626:sta) meppiä. Jos suurten maiden meppien edut huononevat liikaa, he kaatavat sen. Silloin säilyy voimassa nykyinen järjestelmä, josta mepit hyötyvät eniten.

Fontainen esitykseen liittyisi ilmeisesti kulukorvausjärjestelmä, joka olisi yhdenmukainen sivuilla 62-63 esitellyn Rehnin työryhmän esityksen kanssa.

Jos uudistus toteutuu, tapahtuisi mitä ilmeisimmin seuraavaa:

1) Parlamentti maksaa kaikille jäsenille samansuuruisia 8 420 euron eli noin 50 000 markan suuruista palkkaa, josta maksetaan yhteisövero ja eläkemaksu. Niiden suuruus olisi runsas kolmannes bruttopalkasta.

2) Matkat korvataan todellisten kustannusten mukaan.

3) Parlamentin jäsenille maksetaan eläkettä 65 vuoden iässä. Sen suuruus olisi 3,5 % palkasta jokaiselta parlamenttivuodelta, enimmillään 70 % palkasta.

4) Parlamentin jäsenet saavat ns. siirtymäkauden korvauksena 6-12 kuukauden palkan (yhteisöverolla) mutta eivät kulukorvauksia.

Vaikka seuraavien suomalaismeppien palkka näyttää nousevan 72-76 % ja olisi huikeat 50 000 markkaa kuukaudessa (muutosesitykset, joilla palkkaa yritetään alentaa, eivät ilmeisesti mene läpi), matkakulujen korvaustavan uudistamisen johdosta meppien käteen jäävät tulot kuitenkin alenevat 15 000-25 000 markkaa kuukaudessa. Siis palkka nousisi, tulot alenisivat!

Eniten alenisivat niiden tulot, joiden kotipaikka on Suomen pohjois- ja itäosissa tai jotka käyttävät lennoilla halpoja opiskelijalippuja.

Marraskuun puolivälissä *EY:n tilintarkastustuomioistu*in julkisti raportin vuoden 1999 tileistä ja sen mukaan löydettiin taas sama määrä "epäselvyyksiä" kuin aina ennenkin: 30 miljardia markkaa. Siitä varsinaisten petosten osuus on ehkä 6 miljardia, minkä lisäksi valtiot raportoivat löytäneensä omia petoksia saman verran.

Tilintarkastajat eivät katsoneet tälläkään kerralla voivansa ehdottaa vastuuvapauden myöntämistä komissiolle. Sellaista suositusta ei ole annettu puoleenkymmeneen vuoteen. Sitä, miten vastuuvapauteen suhtaudutaan, selvitämme kevään ajan budjetin valvontavaliokunnassa.

Tilintarkastajien raportin perusteella on mahdollista arvioida EU:n nettomaksajia ja -saajia vuonna 1999.

“Hävikistä” maksetaan hallintomenot sekä avustukset kolmansille maille. Siinä, miten se jakautuu maiden kesken, on suuria eroja.

Maat jakautuvat nettomaksajiin (-) ja nettosaajiin (+) seuraavasti:

Saksa	- 68 100 milj.mk
Englanti	- 31 700 milj.mk
Hollanti	- 19 100 milj.mk
Italia	- 10 500 milj.mk
Belgia	- 7 600 milj.mk
Ruotsi	- 7 300 milj.mk
Ranska	- 7 000 milj.mk
Itävalta	- 5 000 milj.mk
Suomi	- 1 850 milj.mk
Tanska	- 850 milj.mk
Luxembourg	- 100 milj.mk
Irlanti	+ 10 900 milj.mk
Portugali	+ 16 000 milj.mk
Kreikka	+ 21 800 milj.mk
Espanja	+ 39 900 milj.mk

Suomalaisten Brysseliin lähettämistä rahoista jäi sille tielleen 1 850 miljoonaa markkaa. Valtiontalouden tilinpidon mukaan hävikki on vähän suurempi, runsaat 2 miljardia, mutta se lasketaan hieman eri perustein.

Englanti, Hollanti ja Belgia ovat tässä suurempia nettomaksajia kuin todellisuudessa. Näissä maissa on nimittäin suuria satamia, joiden kautta EU-alueelle tulee paljon muiden maiden tavaroita. Kun tullit peritään tuulosatamissa, nämä maat tilittävät EU:lle omina varoina - eli jäsenmaksuina - myös muiden maiden puolesta perittyjä tulleja. Englanti esimerkiksi tilittää tulleja 90 mil-

jardia markkaa, samankokoiset Ranska ja Italia vain puolet siitä.

Sitten vielä asia, jota ei voi ohittaa. **Paavo Lipponen** oli pitänyt Bruggessä puheen, jota ei ole mahdollista tulkita muuten kuin liittovaltiohenkiseksi. Euroopan federalistien puheenjohtaja Jo Leinen sanoi, että hän yhtyy joka sanaan.

Kommentoin Lipposta ja liittovaltiota kirjoituksessani Turun Sanomissa muun muassa seuraavalla tavalla:

Kun pääministeri Paavo Lipponen tunnustautui liittovaltiomieheksi, hänen ei pitäisi alkaa heti selitellä, ettei hän tarkasti ottaen tiedä, mikä on liittovaltio. Hänen Brünnen puheensa osoitti, että hän kyllä tietää.

Liittovaltio on valtioliitto, jossa käytetään ylikansallista valtaa. Kaikkien on noudatettava yhteisiä päätöksiä, joita tehtäessä maat ovat eriarvoisia: isoilla mailla on iso ja pienillä mailla pieni äänimäärä. Liittovaltiossa kansallisvaltiot menettävät täysivaltaisuutensa keskusvallalle, joka ei ole yksi maa. EU:ssa se on Saksa-Ranska akselivaltioineen.

Liittovaltio on vallansiirtoprojekti kotimaasta ulkomaille. Se ei ole mikään demokratia- tai tasa-arvo-projekti.

EU:ssa kaikki federalistit haluavat päätöksenteon pohjaksi yhteisömetodin. Se on sitä, että päätökset EU:n kehittämisestä tehdään EU:n elimissä eikä jäsenmaissa. Federalistit haluavat, että komissio olisi liittovaltiohallitus, joka nauttisi europarlamentin luottamusta.

Jos komissio olisi hallitus, siellä tehtäisiin enemmistöpäätöksiä ilman että yhdelläkään komissaarilla on veto-oikeus. Hallitustenvälisessä yhteistyössä jäsenmailla sen sijaan on veto-oikeus joissakin tärkeissä asioissa Nizzan jälkeenkin, vaikka Suomi on ollutkin valmis luopumaan siitä jopa eräissä ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä.

Jos me saamme Nizzassa pitää oman komissaarin, se tarkoittaa, että me emme saa mitään lisää, mutta meiltä ei oteta pois sitä, mikä meillä jo on.

Sen vastineeksi, että on komissaari, hallituksemme on hyväksymässä sen, että isojen maiden äänimäärää

neuvostossa lisätään ja käyttöön otetaan niitä suosiva kaksoisenemmistömenettely: määräenemmistöön vaaditaan sekä äänten että asukkaiden enemmistö. Samalla määrävähemmistökynnys alenee suurille maille. Suomen edustajien määrää europarlamentissa suostutaan niin ikään vähentämään.

Lipposen ja Helsingin Sanomien mukaan vahva ja itsenäinen komissio palvelee parhaiten pienten maiden etua.

Pienet maat eivät kuitenkaan ole aina samaa mieltä, eivätkä varsinkaan, jos niillä on erilaiset edut. Oman komissaarin ja muiden pienten maiden komissaarien saaminen samalle puolelle ajamaan omaa asiaa on mahdotonta. Jokainen komissaari on antanut virkavalan, jonka mukaan hän ei aja minkään maan etua, ja suuret maat osaavat aina hajottaa pienten maiden yhteisrintaman.

Kun Lipponen tekee liittoumaa eli eräänlaista Benefinluxia, on muistettava, että Benelux-maat turvaavat etujaan liittovaltion hengessä. Ne edustavat naapuruuutta, tasapainoa ja rauhantilaa Saksan ja Ranskan kesken. Jos tehdään liitto niiden kanssa, etsitään ystäviä kaukaa. Lähempänä olisivat pohjoismaat eli valtioliittomaat. Olisi hienoa, kun Ruotsin tai Tanskan pääministeri voisi sanoa, että "emme me tainneet olla eri mieltä mistään". Nyt niin sanoi federalistisen Belgian pääministeri Guy Verhofstadt.

Lipposen ensimmäisen hallituksen ohjelmaan oli kirjattu tavoite, jonka mukaan Euroopan unionia pitää kehittää itsenäisten valtioiden yhteenliittymänä. Se otettiin pois Lipposen toisen hallituksen ohjelmasta. Sillä tavalla tehtiin tilaa kannanmuutokselle, jonka Lipponen esitti Brügessä.

Toiseenkin linjantarkistukseen varauduttiin Lipposen toisen hallituksen ohjelmassa. Siitä on jätetty pois edellisen hallitusohjelman kohta, jonka mukaan Suomi nojaa itsenäiseen puolustukseen. Se, että hallitusohjelmaa muutettiin, oli ns. NATO-optio. Suomesta tehdään nyt sotilaallisesti NATO-yhteensopivaa (asevoimat natotetaan, hallitus säilyy liittoutumattomana), ja varsinainen NATO-jäsenyys tulee vasta myöhemmin poliittiseksi välttämättömyydeksi EU:n rakenteiden kautta.

EU:ta militarisoidaan. Sitä varten unionissa otetaan vuonna 2003 käyttöön kollektiiviset kriisinhallintajoukot, jotka ovat käytännössä euroarmeija. Suomi antaa EU:n käyttöön 1500 sotilasta Brysselissä 20-21.11.2000, jolloin pidetään EU:n puolustusministereiden suuri joukkojenluovutuskokous.

Euroarmeija, jonka suuruus on teoriassa 60 000 ja käytännössä 200 000 sotilasta, on NATO-yhteensopiva. Se panee toimeen rauhanpakottamista, mikä merkitsee, että näille interventiojoukoille voidaan antaa myös hyökkäystehtäviä. Mitä kaikkea ne saavat tehdä, sitä ei ole vielä päätetty. Joka tapauksessa on selvää, että suomalaisten komentokieli näissä uusissa tehtävissä on englantia. Sitä varten suomen uudesta perustuslaista otettiin pois määräys, jonka mukaan sotaväkemme komentokieli on suomi.

Kesällä Feirassa Suomi hyväksyi ensimmäisen keran sen, että ns. joustavuus tai tiiviimpi yhteistyö (enhanced cooperation) ulotetaan myös turvallisuuspolitiikkaan ja puolustukseen. Lipposen puheen perusteella voidaan päätellä, että Suomi ei halua olla EU:n sotilaallisen (NATO-)yhteistyön ulkopuolella. Suomi haluaa olla kovassa ytimessä. Mutta miksi Suomi haluaa olla kovassa ytimessä ja liittovaltiossa?

Kun Lipponen haluaa olla tekemässä EU:sta supervaltaa, joka perustaa tulevaisuudessa voimansa myös aseisiin, se näyttää olevan EU:n lopullinen päämäärä. EU-kansanäänestyksen alla se, mitä nyt on tapahtumassa, kiellettiin. Oliko se vaalipetos?

Pääministeri ansaitsee joka tapauksessa suurkiitoksen. Hän kertoo avoimesti, missä EU:ssa mennään, vaikka hänellä ei ole halua eikä riitä voima sen vastustamiseen.

Entä Halonen ja Tuomioja?

Kun liitettiin EU:hun, Erkki Tuomioja nojasi No jaa-liikkeeseen. Sen liikkeen suuri saavutus oli eduskunnan lausuma, jonka mukaan EMU:sta päätettäisiin erikseen. Ei päätetty, vaan siitä sanottiin päätetyn EU-kansanäänestyksessä.

Rohkenen epäillä, että nyt käy samoin.

EU:ssa on valta, voima ja kunnia federalisteilla, jotka haluavat tehdä siitä liittovaltion. He haluavat liittoval-

tiolle perustuslain. He haluavat myös liittovaltiohallituksen (komissio), jonka on nautittava liittovaltioparlamentin (europarlamentti) luottamusta. Liittovaltion asioista he haluavat päättää yhteisö-metodilla (community method) niin, että päätökset tehdään unionin - eli siis liittovaltion - elimissä eikä viime kädessä kansallisissa parlamenteissa.

Kaikkea tätä ilmoitti Brüggessä haluavansa Paavo Lipponen, Suomen pääministeri.

Paine käyttäytyä tällä tavalla on suuri ja kasvaa joka kerran, kun annetaan lisää periksi. Pidän selvänä, että sellaista demaripainetta ei pysty pitkän päälle vastustamaan kumpikaan demaritoivoistamme, ei Halonen eikä Tuomioja.

Minun mielestäni Lipponen on tehnyt suuren virheen, kun hän kurkottaa "Eurooppaan" Ruotsin ja Tanskan yli eikä rakenna EU:sta valtioliittoa yhdessä niiden kanssa. Me tarvitsemme pohjoismaista yhteistyötä emmekä mitään **BENEFINLUX**:ia. Valitettavasti Lipponen on sellaiseen yhteistyökyvytön.

Tiistai 21.11.

Joukkojenluovutusta à la NATO

EU:ssa kokoontuivat puolustusministerit. Ennen eivät kokoontuneet. Tämä kolmas kokous jää merkitykseltään historiaan: luovutettiin sotajoukkoja EU:n käyttöön.

Brysselin kokouksen malli oli lainattu NATO:lta. Sotaliiton puolustusministerit kokoontuvat määräajoin vastaavanlaisiin joukkojenluovutustilaisuuksiin.

EU:n kriisinhallintajoukot ovat NATO-yhteensopivat, osin samoja joukkoja, jotka on alistettu NATO:n johtoon ja komentoon, ja niitä käytetään yhteistyössä NATO:n kanssa. Niin tehdään käyttäen hyväksi NATO:n sodanjohto-, vakoilu-, viestintä- ja esikuntaresursseja.

Sotaväkeä tarvitaan niin sanottuun sotilaallisen kriisinhallintaan, joka voi olla myös rauhaanpakottamista. Se taas on sotaa. Siinä ammutaan kohti.

Pohjoismaista Tanska ei ollut antanut lainkaan sotilaita yhteiskäyttöön. Vaikka Ruotsi on suurempi maa kuin Suomi, sen osuus euroarmeijasta on sama kuin Suomen: 1500 sotilasta. Suomi on innokas höökimään. Suhteellinen osuutemme joukoista olisi ollut vain alle tuhat miestä.

EU:ssa Suomi on kummajainen: pieni, pohjoinen, liittoutumaton maa. Lipposen hallitusohjelman mukaan liittoutumattomuus säilytetään *vallitsevissa oloissa*. Saatua tulla muitakin oloja.

Vaikka Helsingin huippukokouksessa päätettiin, että eurojoukot eivät ole euroarmeija, tietysti ne ovat. Kun asiaa myydään kansalaisille, puhutaan kauniimmin. Samoista (NATO-)sotilaista on eurojoukoissa kyse kuin euroarmeijassakin.

Siltä osin kyseessä on vain *paperiarmeija*, että joukoilla ei ole yhteisiä kasarmeja, että niiden operaatiot on rajoitettu ns. Petersbergin tehtäviin eli kriisinhallintaan (johon sitten kuuluu myös rauhaanpakottaminen) ja että täyden rintaman taistelut hoitaa NATO. EU:n NATO-mailla on sen lisäksi varastossa myös Länsi-Euroopan unionissa (WEU) naftaliiniin säilötty V artikla keskinäisistä turvatakuista: jos yksi joutuu sotaan, muut alkavat samaan sotaan.

Vaikka euroarmeijalle luovutettiin korvamerkityt joukot, tärkein asia jäi vielä täsmentämättä: *missä pääte-tään ja kuka päättää eurojoukkojen lähettämisestä taiste-luun ja mihin kaikkiin tehtäviin niitä lähetetään*. Mikä on niiden mandaatti?

Kansainvälisen oikeuden mukaan hyökkäys jotakin maata vastaan on laillinen vain, jos sen perustana on kansainvälisen yhteisön päätös. Sillä siis pitää olla YK:n tai ETYJ:in mandaatti. NATO kuitenkin päätti Washing-tonissa huhtikuussa 1999 yksipuolisesti, että sitä eivät sido kansainvälisen oikeuden määräykset ja että se päät-tää itse omista hyökkäyksistään. Tätä päätöstä pannaan toimeen euroarmeijassa?

Kun eurojoukkoja voidaan käyttää *rauhaanpakottami-seen*, on epäselvää, mitä se on. Suomen rauhanturvalaista on - varmuuden vuoksi - otettu pois määräys, jon-

ka mukaan rauhaanpakottaminen oli suomalaisilta kielletty. Olipa se mitä tahansa, Suomen laissa ei ole enää sille täyskieltoa.

Lain mukaan Suomen osallistumisesta *laajennettuun rauhanturvaamiseen* päättää aina eduskunta, eikä niihin tehtäviin käytetä varusmiehiä. Niissä tehtävissä ei myöskään puolusteta Suomea. Sitä varten meillä on ollut kansanarmeijana omat puolustusvoimat.

Euroarmeijaa eivät sido Euroopan rajat.

Lissabonin huippukokouksen asiakirjoissa oli maininta, jonka mukaan armeija voidaan lähettää konflikteihin, joissa on kyse etnisten tai uskonnollisten ryhmien välisestä kiistoista, kilpailusta vähistä resursseista valtioiden välillä tai kansojen liikkeistä pois kotiseudultaan.

Laaja-alaisin on tulkinta, jonka mukaan euroarmeija puolustaa unionin “yhteisiä etuja ja arvoja”.

Voimavarojen luovutustilaisuudeksi kutsutun puolustusministereiden kokouksen jälkeen ei julkisuuteen kerrottu, mitä oli päätetty. Niin avointa ja julkista on EU:n sotilaallinen toiminta.

Luotettavia lienevät olleet arviot siitä, että euroarmeijaan oli luvattu 100 000 sotilasta, 400 taistelulentokonetta ja 100 laivaa. EU:hun kuulumattomilta NATO-mailta saadaan joukkoihin täydennyksiä.

Kokouksen päätteeksi annettussa julkilausumassa sanottiin, että kyseessä ei ole euroarmeija. Jos poliitikot sanovat niin, kyllä sen täytyy olla euroarmeija. Myös englantilainen laatulehti The Times kirjoitti suoraan, että “tämä on merkittävä askel kohden itsenäistä eurooppalaista puolustusvoimaa, joka työskentelee sekä NATO:n kautta että sen ulkopuolella”.

Ruotsin puolustusvoimain komentajan **Johan Hederstedtin** mukaan Ruotsi menettää tätä kautta vähitellen puolueettomuutensa uskottavuuden, kun taas demari-puolustusministeri sanoi, että ei menetä. Poliitikot myyvät sotaa kansalaisille kauniimmassa paketissa kuin soti-laat.

Julkilausumassa sanottiin, että päävastuu (mutta ei päätösvaltamonopoli) rauhanturvaamisesta ja kansainvälisestä turvallisuudesta on YK:n turvallisuusneuvos-

tolla. Se oli tapa kiertää perusasia, eli tämä sanamuoto pitää sisällään sen, että joukkoja voidaan käyttää myös ilman YK:n mandaattia. Suomen rauhanturvalaissa on - vielä toistaiseksi - määräys, että sellainen pitäisi olla.

Puolustusministerit ilmoittivat rakentavansa EU:n *sotilaallis-taloudellista kompleksia* yhteishankkein. Kehitetään WEU:n satelliittikeskusta vakoilua varten ja Helios II-satelliittijärjestelmää sekä rakennetaan yhdessä kuljetuslentokoneita, laivoja ja kuljetushelikoptereita (joita suojataan taisteluhelikoptereilla).

Kaikkeä tätä palvelevat EU:n uudet pysyvät sotilaalliset elimet, joiden johtotehtäviin Suomi on tarjonnut kenraaleitaan. Ei ole kelvannut, ei tietystikään.

Samaan aikaan, kun puolustusministerit ja heidän kenraalinsa suunnittelivat Brysselissä euroarmeijaa, muutaman korttelin päässä niistä esikunnista oli meillä kansojen valituilla tavallinen työpäivä.

Budjetin valvontavaliokunnassa puhuttiin tiedon salaamisesta, ja esille nousi sen johdosta oikeusjuttumme parlamenttia (ja komissiota) vastaan.

Luxembourgin alemman tason oikeusistuimessa asiaa oli käsitelty ensimmäisen kerran lokakuun lopussa. Sen jälkeen oikeuden puheenjohtaja ehdotti sopua, joka perustuisi seuraavanlaiseen yhteiseen julkilausumaan:

Puitesopimus Euroopan parlamentin ja komission suhteista, erityisesti sen kohdat 17, 29 sekä sen liite 3 koskien luottamuksellisten tietojen välittämistä Euroopan parlamentille, ei muuta EU:n perustamissopimuksen artiklan 197 kolmannen alakohdan määräyksiä.

Tämä puitesopimus ei loukkaa jokaisen Euroopan parlamentin jäsenen oikeutta omissa nimissään tehdä komissiolle kysymyksiä ja saada niihin vastauksia, jotka edellyttävät tarvittaessa luottamuksellisten tietojen välittämistä, mikä on ollut tilanne ennen puitesopimuksen hyväksymistä.

Me kantajat olimme valmiita lopettamaan jutun tähän julkilausumaan, mutta parlamentissa ryhmien puheenjohtajien enemmistö ei hyväksynyt sitä. Kun parlamentin tehtävä ei saisi olla salailun maksimointi, me yritäm-

me saada tämän kannan nurin ja jatkamme oikeusprosessia.

Iltapäivällä oli ITRE-valiokunta ja illalla sen *koordinaattoreiden kokous*.

Valiokuntien työtä johtavat parlamenttiryhmiä nimeämät koordinaattorit. He jakavat mietinnöt ryhmien kesken ja ryhmien sisällä. On etuoikeus olla koordinaattori, koska se tekee mahdolliseksi syödä kuormasta. Olen GUE-ryhmän koordinaattori virallisesti ITRE-valiokunnassa ja budjetin valvontavaliokunnassa sekä päivystävä koordinaattori myös budjettivaliokunnassa.

Mietinnöt jaetaan erityisen pisteytysjärjestelmän mukaan. Se on eri valiokunnissa erilainen. ITRE:ssä on jokaiselle ryhmälle sen suuruuden mukaan annettu tietty pistemäärä kahden ja puolen vuoden ajaksi. Puolivälissä viiden vuoden parlamenttikauttamme valiokuntien kokoonpanot tarkistetaan ja pistelasku aletaan alusta.

Jokainen mietintö ja lausunto on pisteytetty, ja sen ottaminen ryhmälle syö käytettävissä olevia pisteitä. Ryhmä, jolla on jäljellä eniten kiintiöpisteitä, valitsee ensimmäisenä.

Pistetilanne oli sellainen, että meidän ryhmämme kiintiöstä oli käytetty 58,33 % ja demareiden 58,82 %. Minä olin ensimmäinen, joka sai valita.

Valittavana oli todellinen herkkupala: kuudes tutkimuksen ja tieteen puiteohjelma vuosiksi 2003-2007. Se on yksi parlamentin supermietintöjä.

Ilmoitin, että me otamme sen. Olin ryhmätovereideni kanssa sopinut, että jos se tulisi meille, se tulisi minulle.

Tiesimme, ettei parlamentti toimi niin, että keskikokoinen ryhmä saisi näin helpolla supermietinnön. Lähinnä oli tarkoitus katsoa, mitä tapahtuu.

Demarikoordinaattori Eryl McNally kauhistui. Hän oli valmistautunut ottamaan mietinnön itselleen.

Hän alkoi toimia vähän kuin oli tehty Floridan ääntenlaskussa. Piti voittaa aikaa. Hän ehdotti asian panemista pöydälle. Samalla demarit ilmoittivat luopuvansa yhdestä aikaisemmasta mietinnöstään ja vaativat itselleen palautettavaksi sen "ostoon" käytetyt pisteet. Se toisi heille

ensimmäisen valintamahdollisuuden, kun asiasta päätettäisiin uudelleen pöydällepanon jälkeen.

Prosessin jatko on mielenkiintoinen. Tekeekö demari McNally kaupat kansanpuolueen koordinaattorin Giles Chichesterin kanssa vai minun kanssani? Vanhan "oston" peruutukseen vaaditaan konservatiivien tuki.

Ei ole varmaa, että konservatiivit, jotka eivät itse saa mietintöä, ovat valmiita kaupankäyntiin. He saattavat nähdä hyväksi, että supermietintöä ei saa sen saman europuolueen henkilö, jolla on asianomainen komissaari. Tiedekomissaari on belgialainen demari Philippe Busquin. Hän on ihan asiallinen henkilö, vaikka olikin nimi-tyksensä yhteydessä vahvasti korruptioepäilyjen kohteena, koska silloin tuntui uskomattomalta, ettei hän puolueen puheenjohtajana tiennyt mitään puolueen saamista korruptiorahoista.

Torstai 23.11.

Saksan ja Ranskan tandem

Aikaa Nizzan huippukokoukseen oli pari viikkoa. Olivat käynnissä ratkaisuviikot.

Tilanne päätöksentekorintamalla ei näyttänyt helpolta. Valmistelussa oli vielä kymmenen erilaista mallia äänen yksinkertaisesta painotuksesta (ilman että asukasluku otetaan huomioon) ja kolme kaksoisenemmistömallia (niin että on määräenemmistön - ja erityisesti määrävähemmistön - ratkaisee myös asukasluku). Jäljelle on jätävä vain yksi malli.

Saksa oli ehdottanut komissioon hierarkiaa niin, että sille valittaisiin puolen tusinaa varapresidenttiä. Se eriarvoistaisi komissaarien aseman. Tarkoitus varmaankin on, että sillä tavalla komissioon syntyisi suurten maiden politbyroo. **Gerhard Schröder** näytti myös ehdottaneen uutta hallitusten välistä konferenssia, joka alkaisi vuonna 2004.

Näillä pojilla ei ole koskaan missään asiassa mitään takarajaa. Jos jotain ei tapahdu tänään, se yritetään saada tapahtumaan huomenna. Näissä asioissa ei aika loppu.

Isojen maiden hyväksi toteutettavan vallan uusjaon muodollinen peruste on EU:n laajeneminen, johon on aidoimmin sitoutunut Saksa.

Uskotaan, että kun Saksa yhdistyi, Ranska asetti sille hinnan. Se oli yhteinen raha. Sen takia Saksan markka (eli demari) yhteisöllistetään EMU:ksi ja euroksi. Uskotaan, että Saksa sai siinä yhteydessä Ranskalta sitoutumisen EU:n itälaajenemiseen.

Sekä Saksa ja Ranska ajavat aidon tuntuisesti laajentumista, kun taas EU:n budjettivarojen suuret eteläiset nettosaajamaat ovat kulisseyssä sitä vastaan. Ne pelkäävät menettävänsä miljardien koheesiorahat.

EU perustettiin rauhanliitoksi Saksan ja Ranskan välille. Valtaa jaettaessa ne saivat tasavertaisen aseman. Saksa joutui kuitenkin sovittamaan natsihistoriaansa ja toimeenpanemaansa Ranskan miehitystä niin, että siitä tuli suuri nettomaksaja muun muassa Ranskan maatalouden hyväksi. Kun Saksa on sittemmin yhdistynyt, se on tänään voimakkaampi ja vauraampi maa kuin Ranska. Siksi yksi Nizzan kiintoisimpia asioita onkin se, voiko Saksa saada suuruuttaan vastaavan aseman EU:ssa vai pitääkö Ranska kiinni siitä, että ne ovat loppuun saakka tasavertaisia.

Jos EU laajenee ja kaikki jäsenmaat saavat samanlaiset oikeudet, Saksa ja Ranska eivät voi säilyttää millään demokraattisella tavalla tandem-valtaansa. Jos EU laajenee niillä mailla, jotka ovat nyt jonossa, Saksassa on sen jälkeen yhtä paljon asukkaita kuin 17 pienimmässä jäsenmaassa yhteensä. Sellaisessa tilanteessa ei päätöksiä tehdä maaluvun mukaan.

Niin ollen EU:ssa ei voi olla maiden tasa-arvoa!

Kun sitä ei ole ja kun se voidaan saada aikaan vain yksimielisin päätöksin, sitä ei tule. Siihen ei suostu Saksa eikä Ranska. Ranskalaiset ovat tottuneet puhumaan EU:ssa osuuttaan kovemmalla äänellä, ja se voi tapahtua vain, jos se on yhteistyössä Saksan kanssa.

Luxembourgien pääministerin Jean-Claude Junckerin mukaan nämä suuret maat löisivät päitään yhteen niin että paukkuisi, jos samassa liitossa niiden kanssa ei olisi muita maita. Juncker tietää, mistä puhuu. Hän sovit-

teli suurten maiden kannat Maastrichtin sopimukseksi. Jos Nizzaa hallitsee "Biarritzin henki", se on sitä, että Chirac ja Schröder estävät kaikissa olosuhteissa pieniä maita saavuttamasta sellaisen enemmistön, jolla äänestetään kumoon suurten maiden - mielellään kolmen suuren - vähemmistö. Jos sitä ei turvata Nizzassa, kokous päättyy surkeaan epäonnistumiseen.

Jos Nizzan kokous "onnistuu", Lipponen hyväksyy kokouksessa seuraavaa:

- 1) Jokainen maa saa pitää oman komissaarin.
- 2) Neuvostossa kaikkien jäsenmaiden äänimäärää nostetaan, mutta suurten maiden suhteessa enemmän kuin pienten. Suomen painoarvo vähenee.
- 3) Europarlamentti saa enemmän valtaa, kun uusia asioita siirretään yhteispäätösmenettelyyn, mutta Suomen ja muiden pienten maiden meppien määrä vähenee.
- 4) Yhä useampi neuvoston päätöksistä tehdään määräenemmistöllä. Suomi menettää niillä aloilla veto-oikeutensa. Helpotetaan suurten maiden määrävähemmistön käyttöä.
- 5) Unionin toiminnaksi hyväksytään puolustuksenkin alalla *tiivimpi yhteistyö* eli joustavuus, joka tekee pienille maaryhmille mahdolliseksi tehdä EU:lle politbyroon eli Saksan ja Ranskan johtaman kovan ytimen. Suomi haluaa siihen mukaan, kun taas muut pohjoismaat haluavat säilyttää täysivaltaisuutensa.
- 6) EU:ta militarisoidaan hyväksymällä lisää määräenemmistöpäätöksiä ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä puolustuksen aloille. Suomen liittoutumattomuus on entistä epäuskottavampaa.
- 7) EU:n toimivaltaa kauppapolitiikassa lisätään muuttamalla perussopimuksen artiklaa 133 niin että komissio voi entistä paremmin edistää vapaakauppaideologiaa.
- 8) Vahvistetaan laillisuuspohja sille, että ylikansallisille europuolueille voidaan ruveta maksamaan europuoluetukea komission rahoista.

Jos kokous "onnistuu", Suomi on Nizzan suuria häviäjiä. Meillä ei ole mitään voitettavaa.

Europarlamentissa olivat esillä arkisemmat asiat kuin vallan uusjako jäsenmaiden kesken.

ITRE-valiokunnassa äänestettiin lausunnostani, joka koski eläinkokeita kosmetiikan testaamisessa.

Esitykseni näytti putoavan jokaiseen mahdolliseen rakkoon. Sitä vastusti eläinsuojelulobby, kun en halunnut kiellettäväksi muissa maissa eläinkokein testatun kosmetiikan myyntiä EU:ssa (vaan jätin asian voimasuhteitaan erilaisen päävaliokunnan eli ympäristövaliokunnan käsiin) ja kun pidin tuotemerkintöjä parempana vaihtoehtona kuin markkinapakkoja. Sitä vastusti kosmetiikkateollisuus, koska halusin kieltää eläinkokeet kosmetiikan ja sen ainesosien testaamiseksi EU:ssa. Sitä vastusti myös komissio, joka halusi kieltää eläinkokeet vain jos oli tarjolla vaihtoehtoisia menetelmiä (ja jolle eivät riitä käytössä jo olevat 8000 ainesosaa) ja joka ei halunnut selkeitä tuotemerkintöjä siitä, onko tuotteita tai niiden aineosia testattu eläimillä jonkun tietyn päivämäärän jälkeen.

Äänestyksissä valiokunta hyväksyi lausuntoni viimeisen päälle: eläinkokeet kosmetiikan testaamiseksi kielletään EU-alueella ja tuotemerkinnät sallitaan. Muissa maissa testatun kosmetiikan markkinointikielto jäi päätettäväksi ympäristövaliokunnassa. Jos kielto halutaan, sen taakse on saatava 314 meppiä. Sen jälkeen se menee sovitteluun neuvoston kanssa. Kiellon aikaansaaminen on tarkan taktikoimisen takana.

Illalla myöhään Helsinkiin.

Perjantai 24.11.

EU, tietoyhteiskunta ja tutkimus

Oli koko päivä aikaa tehdä alustus EU:n tiedepolitiikasta seuraavaksi päiväksi Kiikalaan.

ITRE-valiokunnassamme käsitellään tiede- ja tutkimusasiat, ja niissä merkeissä olen pyytänyt joitakin tiedemiehiä avustamaan minua. Yhdelle heistä, patologian professori **Ari Rinteelle**, olin luvannut tulla alustamaan

hänen EU-tutkimusprojektinsa päätöstilaisuuteen Kiikalaan. Tällainen tuli alustuksestani:

Elämme suurten tieteellisten löytöretkien aikaa. Informaatioteknologia on mullistanut maailman markkinat. Yhteiskunnallinen muutos ei kuitenkaan ole pelkkää teknologiaa. Yhteiskunnat joutuvat sopeutumaan uuteen tilanteeseen järjestäytymällä uudelleen, ja tieteen uusien maanosien löytäjien pitäisi tietää entistä enemmän myös sosiaalisesti eikä vain teknisesti.

Yhteiskunnallinen muutos on myös sosiaalinen. Nokia-optioilla on enemmän yhteiskuntapoliittisia vaikutuksia kuin yhtiön tuotteilla? Kännykkäsukupolvet vaihtuvat, mutta optioilla aikaansaatu tulonjakomuutos on pysyvä. Sillä on vaikutusta perintöihin.

Politiikka on tänä päivänä viihteellistä, subjektivistä - ja samalla subjektitonta - sekä elämyshakuisia. Se johtuu median, ei politiikan, tarpeista. Jos tutkijat antavat periksi, tiede kehittyy samaan suuntaan. Ihanne olisi tiedeperustainen ja tiedevetoinen politiikka, mutta se on liikaa vaadittu. Politiikassa ei ole yhtäältä/toisaalta-ulottuvuutta.

Tiede on perusolemukseltaan epädemokraattista. Ei voida päättää äänestämällä, mikä on tiedettä tai mikä tutkimustulos on oikea. Tieteen demokratiaa on se, että sen tulokset ovat julkisesti arvioitavissa. Usein ne ovat. Siinä merkityksessä julkisesti rahoitettu tiede on demokraattisempaa kuin yritysten rahoittama tiede, jossa tutkijoille maksetaan siitä, että he eivät julkista tutkimustuloksia.

Julkisesti kustannetun tutkimuksen maksajien eli kansalaisten on perusteltua vaatia, että tiede on eettisesti korkeatasoista, vaikkakin yrityksissä sen valvonta on vaikeaa. Tutkimuksen eettiset normit eivät voi olla vain tutkijayhteisön sisäinen asia. Kaikki ei voi olla sallittua silloin, kun punnittavana on ihmislajin erityispiirre: moraalinen selkäranka.

Politiikan on oltava konservatiivisempaa - eli siis varovaisempaa - kuin tieteen.

Suurimman osan soveltavan tieteen rahoituksesta maksavat yksityiset yritykset, ja niillä on kiire saada rahansa takaisin. Yhteiskunnalla ei saa olla vastavaa kiirettä, kun tutkitaan esimerkiksi geenimanipu-

loitujen lajikkeiden risteytymistä luonnonlajikkeiden kanssa tai arvioidaan karjankasvatuksessa käytettyjen hormonien tai antibioottien vaikutusta luonnon eliöihin, ihmisiinkin.

Tieteellinen tieto vanhenee nopeammin kuin arkitieto uudistuu. Jos esimerkiksi tieteen viimeinen sana BSE-taudin eli hullun lehmän taudin tartuntavoista on tosi, maatalousministeri Kalevi Hemilän - epäilemättä johonkin vanhempaan tieteelliseen käsitykseen pohjaava - tieto siitä, että Suomessa ei ole BSE-tautia, on vaaraksi ihmisten terveydelle. Tiede ei kerro, onko vaarallisia prioneja jo Suomessa. Sen kertoo käytäntö.

EU:ssa tavoitellaan tietoyhteiskuntaa.

On erotettava toisistaan informaatio ja tieto.

Informaatio on tiedon raaka-ainetta. *Tieto* on tuote: informaatiosta johdettu väite, totta tai ei. Inhimillisen ajattelun korkein taso on tietämys, tietoisuus ja tajunta.

Informaatiota voi olla ilman subjektia, vapaana, ilman järjestystä. Tiedolla on subjekti: se jonka tietoa se on. Tieto ei ole koskaan täysin valmis lopputuote, vaan se on aina myös informaatiota, uuden tiedon raaka-ainetta.

EU:ssa tavoitteeksi asetetun tietoyhteiskunnan pitää olla nimenomaan tieto- eikä informaatioyhteiskunta. Sen pitää olla myös sosiaalisen järjestyksen, kulttuurisen monimuotoisuuden ja ihmisten keskinäisen solidaarisuuden yhteiskunta. Se ei saa olla vain teknologiaa, vain välineitä, vaan sen pitää olla myös sisältöjä. Sisältö on työvaltaisempi tuote kuin väline.

Demokratiaa on se, että tietoyhteiskunta ulotetaan kaikkien saataville. Tietoyhteiskunta on sitä, että on tietoa. Sitä varten ihmisiltä vaaditaan uutta digitaalista uuslukutaitoa. Pitää osata lukea uusia sisältöjä uusista välineistä. Aivan yhtä tärkeä on tieteellisen tiedon lukutaito. On opittava epäilemään tietoa. Tiede on myös huuhaata.

Eurokratia köyhdyttää kielellistä rikkautta ja monimuotoisuutta. Muuten ei niin suuri byrokratia toimi 370 miljoonan ihmisen hallinnoinnissa. Jos EU laajenee, sen alueella asuu pian puoli miljardia ihmistä, ja silloin se on liian iso olemaan poliittisesti yhtä. Se on jo nyt?

Euroopan unionin budjetista runsas 40 % käytetään maatalouteen eli pannaan uusjakoon maanviljelijöiden hyväksi. Myös hengen viljelyyn käytetään valtavia rahamääriä. Niitä ohjataan tavalla, josta on päätetty *tutkimuksen viidennessä puiteohjelmassa vuosiksi 1999-2002*. Rahaa käytetään parikymmentä miljardia markkaa vuodessa.

EU-raha on jäsenvaltioiden rahaa, jota EU jakaa EU:n tärkeinä pitämiin tarkoituksiin. Rahanjakoa toteutetaan projekteina, joissa pitää olla mukana vähintään kaksi jäsenmaata. Tutkimuksen puiteohjelmaa on täydennetty sopimuksin, joilla se on avattu jäsenhakijamaille ja myös muille maille, Venäjällekin. Tiedeyhteisöä eivät rajoita EU:n rajat.

Paraikaa valmistellaan tutkimuksen *kuudetta puiteohjelmaa* eli rahanjakoa tieteellisiin tarkoituksiin vuodesta 2003 alkaen. Komissio saanee valmiiksi ensimmäisen luonnoksen maaliskuussa. Siinä otetaan huomioon EU:n poliittiset päätökset yhteisöllisen, siis liittovaltiohenkisen, tietoyhteiskunnan rakentamisesta USA:n ja Japanin teknologisen etumatkan tavoittamiseksi. EU haluaa olla tieteen suurvalta.

Euroopassa tutkimukseen käytetään varoja 1,8 % BKT:sta, kun Japanissa vastaava luku on 2,9 % ja USA:ssa 2,8 %. Amerikan ja Japanin etumatkan saavuttamiseksi tarvitaan lisää rahaa, mutta ei siinä kaikki.

Rahan ohella keskustellaan myös tutkimustoiminnan kohdentamisesta. Sitä varten komissio on laatinut *tiedonannon eurooppalaisesta tutkimusalueesta*, itse asiassa kaksikin. Tavaroiden yhteismarkkinoita halutaan täydentää tieteen yhteismarkkinoilla ja vapaa-kaupalla.

USA:ssa yksityinen tutkimustoiminta toimii tieteellisen kehityksen veturina, ja sitä rahoitetaan julkisin ase- ja avaruustutkimuksen varoin. USA:ssa varusteluteollisuuden tutkimustarpeisiin käytetään vuosittain yli kymmenen kertaa enemmän varoja kuin on EU:n tiedebudjetti: lähes 250 miljardia markkaa. USA:ssa julkisen vallan osuus yksityisen tutkimuksen rahoituksesta on 15 %. Kun OECD:ssa vastaava luku on 12 %, EU:ssa se on niin muodoin alhaisempi.

Ei ole itsestään selvää, että EU-rahaa kannattaa ottaa vastaan aina, kun sitä on tarjolla. Aina ei ole puute rahasta. Usein on enemmän puutetta tiedemiesten ja -naisten ajasta, ja jarruna ovat enemmän yksittäisten ihmisten fyysisen kapasiteetin kuin rahan tai henkisten toimintamahdollisuuksien rajat.

Kun EU-projekteihin tarvitaan yleensä 50 prosentin kansallinen omavastuuosuus, pitää miettiä, löytyykö samalle rahalle parempaa käyttöä kotimaisissa kohteissa tai saadaanko sille suurempi hyöty yhteistyössä EU:n ulkopuolisten tiedeyhteisöjen kanssa. Voi olla kannattavampaa hankkia kumppaneita Amerikasta tai vaikkapa Norjasta kuin EU:sta.

EU-rahoja jaetaan löysäkätisesti, eikä EU valvo tarkasti niiden käyttöä. Sillä voidaan tarkoittaa tilinpidon ohella myös valvontaa, joka liittyy tieteen tuloksiin: mitä rahoilla on saatu aikaan. Tulokset jäävät tutkijoiden omaisuudeksi. Jos niitä ei arvioida ulkoa päin, on vaara, että kuluu liikaa rahaa hallintoon ja nollatutkimukseen. Valvonnassa EU:n käytäntö on salaileva ja mitä ilmeisimmin tehoton. Eurokratia on luovuusrajoitteinen valvonta- ja hallinnointitapa.

Valtaosa tutkimuksesta rahoitetaan eri maissa kansallisesti. Vaikka tiede on kansainvälistä, korkeatasoisin tutkimus on ollut kansallista. Olisikin tärkeää avata suurten jäsenmaiden kansallisia projekteja pienemmillä maille, jotta saataisiin yhteiskäyttöön huippututkimusta, mutta silloin vastaan tulevat varusteluteollisuuden rajat.

EU:n varoilla ei pidä rahoittaa vain niitä jäämiä, jotka eivät saa muuta rahoitusta.

Tieteen ja sen maksajien keskinäinen vuorovaikutus on liian vähäistä. Tieteellisen lukutaidon kehittämiseksi tarvitaan uusia menetelmiä. Saksassa on koottu Amerikan oikeuskäytännön malliin kansalaisista juryjä, joiden edessä tieteellinen tieto pannaan julkiseen kansalaisarviointiin. Tanskassa ja Hollannissa järjestetään oikeusistuntojen tapaisia tilaisuuksia, joihin eri osapuolet kutsuvat kantansa tueksi todistajia. Maallikkotuomarit päättävät, mikä on näyttö.

On yleisesti tarve kaventaa byrokraattisen tieteen ja kansalaisyhteiskunnan välistä kuilua, ja tieteen on myös opittava eikä vain opetettava. Arkitajuntaa pitää vetää mukana, mutta tieteen sosiaalistaminen vaatii tutkijoi-
ta itseään sosiaalistumaan.

Tieteessä maailmankatsomusten rakennusaineita voidaan panna järjestykseen, mutta sen tuottama nykyinen järjestys on elitistinen. Rakennetaan tieteen sisäisiä verkkoja, mutta ei yhteiskunnallista demokratiaa. Kovissa yhteiskuntatieteissä ei tunneta huolta syrjäytyvistä kanssaihmisistä. Pahin on kansantaloustiede, jossa ollaan aina voittajien puolella. Se on voittajien teologiaa.

Tieteessä olisi syytä pohtia enemmän sen omaa itsetuntemusta, moralia ja eettisiä rajoja. On määriteltävä, mitä halutaan, ettei tehdä sellaista, mitä ei haluta. Tiedeyhteisön jäsenillä pitää olla sosiaalinen omatunto.

Lauantai 25.11.

Vasemmalta puuttuu ”joku juttu”

Kukonlaulun aikaan aamulla lähdimme eduskunnan ympäristövaliokunnan puheenjohtajan Pentti Tiusasen kanssa Kiikalaan. Siellä patologi Ari Rinne puhui kuolemasta tieteen näkökulmasta.

Eliöt ja oliot, joiden solut ovat erikoistuneet, ovat ennen pitkää kuoleman omia. Luonto toimii enemmän solujen lisääntymisen kuin niiden tuottamien ”tekovirheidensä” korjaantumisen suuntaan, ja lopulta koko erikoistuneiden osien rakennelma romahtaa kuolemaksi. Kaikki solut eivät kuole samaan aikaan, ja se tekee mahdolliseksi elinsiirrot.

Näitä asioita oli tutkittu EU:n varoilla yhteistyössä norjalaisten ja saksalaisten kanssa kaloilla.

Oman alustukseni jälkeen matka jatkui Turkuun vasemmistoliiton puoluevaltuuston kokoukseen.

Olin päivän Iltalehdessä esittänyt suhteellisen näkyvästi tyytymätöntä Paavo Lipposen liittovaltiolinjauksiin ja samalla patistellut **Suvi-Anne Siimestä** ottamaan etäi-

syyttä Lipposeen. Ensimmäistä kertaa arvostelin Suvi-Annea julkisesti. Pidin häntä kelvollisena puoluejohtajana mutta en vasemmistujohtajana.

Kokouksessa ei Suvi-Anne ottanut kantaa Lipposen linjaa vastaan. Hänen puheessaan oli paljon löysää, eikä vähiten EU-asioissa. Ministerin aika ei riitä uusien linjausten valmisteluun.

Pentti Tiusanen kiteytti asian puheenvuorossaan niin, että vasemmistoliitolta puuttuu "joku juttu". Itse asiassa vasemmistoliitolta puuttuu monia juttuja.

Jos minulta olisi kysytty, mikä on vialla, olisin vastannut seuraavaa.

Köyhät tarvitsevat politiikkaa, kun taas rikkaat tulevat toimeen omillaan. Vasemmiston on oltava köyhien puolella, mutta viime vuosina se on ollut mukana murentamassa sosiaaliturvaa eikä sen sosiaalinen paatos ole enää uskottava. Viime vuosina ovat tuloerot kasvaneet Suomessa ennätysuuriksi.

Pohjoismaisessa yhteiskuntamallissa ollaan solidarisia kanssaihmisille ja on pystytetty sosiaalisia turva- verkkoja. Viime vuosina vasemmisto on repinyt niitä alas.

Vasemmistolaisen pitää tunnistaa riisto. Tänä päivänä riisto on sitä, että annetaan osakkeenomistajien ottaa itselleen koko tuotos tyhjentämällä yhtiöt rahasta. Vasemmistopamput ovat tulleet markkinauskovaisiksi ja pyhittäneet markkinat. Kuitenkaan markkinat eivät tuota työtä, leipää, asuntoja ja hyvää sosiaalista vointia kaikille. Vasemmiston on puolustettava julkista valtaa markkinavoimia vastaan.

Eduard Bernsteinin mielestä *socialismi on sama asia kuin demokratia*. Sillä tavalla määriteltynä vasemmiston tulee olla sosialistinen liike.

On vain kansallisvaltion demokratiaa - eli sosialismia? Ei ole ylikansallista demokratiaa. On puolustettava sitä, mitä on. EU ei ole demokratia-projekti. Jäsenkirjademarit ja eurovihreät tekevät siitä liittovaltiota, joka ei ole sosiaalinen eikä demokraattinen.

EU ei ole mikään rauhanyhdistys. EU:ta militarisoidaan, ja sitä varten *liittovaltiovasemmisto* tekee Suomesta NATO-yhteensopivaa.

Vasemmistolla ei ole asetta mitään reaalikapitalismin tilalle. Sen ei kuulu puolustaa valtiomonopolistista sosialismia eikä valtiouskontoa, mutta silti on perusteltua puolustaa valtion omistusta. On ajettava kansallista etua tilanteessa, jossa yli 70 % pörssiyhtiöiden arvosta on siirtynyt ulkomaiseen omistukseen ja 1/3 eläkerahoista on sijoitettu ulkomaille.

Vasemmistolaisuus on yhteisöllisyyttä: kanssaihmistä ei jätetä. Viime vuosina sen on korvannut *korporatiivinen kolmikantamalli*, jossa valtiovalta, työnantajat ja ammattiyhdistysliike ovat samaa suurta perhettä. Vasemmisto on hylännyt ne, joita ei johdeta työehtosopimuksin.

Vasemmistolaisuus on ollut kansainvälistä liikettä riistovapaan maailman puolesta. Viime vuosina liike on pysähtynyt. Taistelua paremmasta maailmasta käy enää vain edistyksellinen nuoriso vasemmistopoliitikkojen huippukokousten barrikadeilla. Valtiokirkon piispatkin tajuavat kapitalismin ristiriidat selkeämmin kuin vasemmisto.

Vasemmistolaisuus on tasa-arvoa. Viime vuosina naiset ovat nousseet vaatimaan ja puolustamaan sukupuolten tasa-arvoa. Siinä mielessä vasemmistolaisuus on poliittista feminismiä.

Vasemmiston kuuluisi tasata alueellisia kehityseroja. Sitä eivät markkinavoimat tee. Vasemmisto on kuitenkin hylännyt maaseudulla asuvat suomalaiset.

Vasemmistolaiset osaavat puolustaa ihmisiä toisten ihmisten riistolta. Mutta ihmiset riistävät myös luontoa. Uuden vasemmiston pitäisi olla punavihreää liikettä terveellisen ruuan ja puhtaan ympäristön puolesta.

Vasen on tänään oikea, ihan oikeasti, eikä ole näköpiirissä uutta vasemmistoa.

Vaikka olen puolueen varapuheenjohtaja, minulle ei tarjota puolueessa tilaisuutta saada ääntä kuuluviin saati toimia. Jos minulle ei ole tilaa, monille ei ole.

Sunnuntai 26.11.

Haagissa itsekkyyks voitti

Kioton sopimuksen jälkiseurantaa varten koolle kutsutussa Haagin ilmastokokouksessa ei ollut löytynyt sopua käytännön toimista kasviuonekaasujen vähentämiseksi. Elämme itsekästä aikaa.

Maanantai 27.1.

Putin on politiikan tsaari?

Europarlamentin ja Venäjän duuman yhteistyövaltuuskunnalla oli kokous Brysselissä. Kesäkuussa me olimme olleet Moskovassa.

Valtuuskunnassa on kolme suomalaista, minun lisäksi Reino Paasilinna ja Paavo Väyrynen. He edustavat näissä asioissa vanhempaa valtiomiessarjaa, Paasilinna entisenä ulkoministeriön miehenä ja Väyrynen entisenä ulkoministerinä. Heistä vain Väyrysellä on edelleen diplomaattipassi. Entisillä ulkoministereillä on.

Me suomalaiset olemme aktiivisimpia kaikista ja pidämme Venäjä-yhteistyötä tärkeänä. Silloin tällöin käymme tällä porukalla aamiaisella Venäjän Suomen suurlähetystössä, ja viime tapaamisessa esillä oli ainainen Tshetshenia. Kävi taas selväksi, että venäläiset eivät anna tuumaakaan periksi: terroristit on tuhottava.

Erkki Tuomioja näytti jossain sanoneen, että Suomella on oma yhteistyöohjelma Venäjän kanssa. Se oli liian paljon sanottu. Suomi on nimittäin hyväksynyt EU:ssa yhteisen Venäjä-strategian, josta ei poiketa. Siitä ei poiketa, koska se on yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Jos poikettaisiin, se ei olisi yhteistä. Suomi kuuluu joukkoon.

Venäjä sen sijaan ei kuulu mihinkään joukkoon. Jeltsin taisi joskus ehdottaa sille NATO:n ja EU:n jäsenyyttä, mutta hänen puheistaan ei ole ollut väliä. Pysyvä este jäsenyydelle on Venäjän koko. EU ei kestä sellaista de-

mokratiaa, että Venäjällä olisi EU:n päätöksenteossa enemmän ääniä kuin Saksalla ja Ranskalla yhteensä.

Duuman valtuuskuntaa johti **Vladimir Lukin**, joka on entinen Venäjän Washingtonin suurlähettiläs. Duumas- sa oikeisto-opposition Jabloko-ryhmää edustava Lukin ei nähnyt maansa keskipitkän aikavälin strategiassa sija- jaa EU-jäsenyydelle.

Pitkällä aikavälillä Venäjän tavoite on tehdä Venäjästä eurooppalainen, ei EU-valtio. Se ei ole mikään helppo tehtävä.

Karl Marx kirjoitti aikoinaan pamfletin 18. vuosisadan salaisen diplomatian historiasta. Siinä hän piti venäläi- siä lähes aasialais-mongolialaisena paimentolaiskansana, jolla on erilainen yhteisöllinen kulttuuritausta kuin Marxin tuntemilla eurooppalaisilla sivistysvaltioilla. Pietari Suuren kavala salajuoni oli ollut se, kun Venäjää oli lähdetty eurooppalaistamaan. Francis Wheenin syksyllä suomeksi ilmestyneen elämänkerran mukaan tohtori Marxilla oli russofobia, (tsaarin)venäjäkauhu. Marxismi- leninismien aikaan sitä selvittiin niin, että kirjaa salaisesta diplomatiasta ei käännetty venäjän kielelle eikä siihen esitetty viittauksia kirjallisuudessa.

Ongelma Venäjästä eurooppalaisuuden ja aasialaisuuden välimaastossa on edelleen ajankohtainen. Maa hakee edelleen omaa itsetuntemustaan. Se ei ole mikään tavallinen EU:n jäsenhakija, joka on valmis mihin tahansa muutoksiin päästäkseen EU:hun luopumaan kansallisesta itsemääräämisoikeudesta.

EU:n puolelta piti puheen entinen Hongkongin kuvernööri, nykyinen komissaari **Chris Patten**. Hän halusi turvata energian saannin Venäjältä ja kehittää kauppasuhteita niin että myös Venäjä saadaan mukaan maailman kauppajärjestykseen (WTO). Kiina on juuri tullut mukaan 14 vuoden neuvottelujen jälkeen, ja EU:n tavoitteena on hoitaa Venäjän asia nopeammin.

Keskustelussa venäläiset esittelivät vuoden vanhaa duumaansa. Se on poliittisella kartalla keskeisellä kuin edellinen. Siihen on suuri vaikutus presidentti Putinilla, jonka presidentinvaalikampanjan tueksi luotiin tyhjästä

muutamassa kuukaudessa ennen duumanvaalia valtion omistamien televisiokanavien häikäilemättömän propagandan avulla puolueen tapainen organisaatio, jedintsvo (yhtenäisyys), joka sai vaaleissa - kommunistien jälkeen - toiseksi eniten ääniä. Kun Venäjällä kansalaisyhteiskunta on edelleen lapsenkengissä, sen korvaavat poliittisen eliitin organisaatiot, joilla ei ole todellista perustaa kansan parissa. Niiden suosioonkaan ei tarvitse kestää kuin vaalin verran. Kommunistit ovat Venäjällä ainoa kansanpuolue, jolla on maanlaajuinen organisaatio.

Putinia tukee duumassa hänen vaalipuolueensa lisäksi toista sataa sitoutumatonta, alueellista tai puolueisiin kuulumatonta kansanedustajaa. Niin ollen on selvää, että uusi duuma antaa enemmän periksi hallitukselle kuin kommunistien hallitsema vanha. Oikeisto-oppositiomies Lukin piti ongelmana sitä, että Venäjällä demokratiaa voidaan ohjailta - ja ohjailtaankin - Kremlistä. Hänestä se oli jopa pelottavaa. Jos Putin haluaa Suur-Venäjää, vasemmistokin tukee häntä.

Putin on vahvan keskusvallan miehiä. Hän keskittää valtaa itselleen valtion televisiokanavien täyshallinnalla ja hakee liittolaisensa väkivaltakoneistosta: armeijasta, salaisesta poliisista ja vanhoista takinkääntäjäbyrokraateista. Hän puhuu oikeusvaltiosta mutta pitää tuomareita väliaikaisissa viroissa, joista heidät on helppo irtisanoa väärin päätösten jälkeen. Pelkällä presidentin ukasilla hän lopetti parlamentin toisen kamarin eli liittoneuvoston vallan ja lähetti paikalliset kuvernöörit takaisin alueille. Siellä heidän valtaansa rajoittaa seitsemän Moskovan nimeämää superkuvernööriä, joista viisi on sotilaita. Alueellisissa vaaleissa hän tukee ehdokkaita, joilla on kuvaan kuuluva tausta. Jos valitaan väärä henkilö, sitä pahempi asia alueelle: keskusvalta ei anna rahaa. Putin on keskusvalta.

Lukinin mukaan Jeltsin ei kyennyt integroimaan maata kansainväliseen talouteen, mutta Putinilla on sellainen yritys. Siinä tarkoituksessa hän on tehnyt sinunkaupat useimpien EU-johtajien kanssa: Volodja vaan.

Mielenkiintoinen uusi henkilö europarlamentin duuma-kuvioissa oli oikeistopuolueen edustaja **Irina Kha-**

kamada, taloustieteen tohtori, jota pidetään Venäjän tunnetuimpana naispoliitikkona. Hänen isänsä oli sodan jälkeen Venäjälle loikannut japanilaiskommunisti.

Hänkään ei halua Venäjää EU:hun, vaan sen tavoitteena tulee olla talouskasvu ja aseman vakiinnuttaminen valtiona. Kun halutaan tehdä maasta eurooppalainen valtio, tarvitaan vuoropuhelua EU-maiden kanssa, eikä Venäjää saisi syrjiä. Hänen viestinsä oli aika yksi-viivainen: jos jatkatte NATO:ssa, ei ole edellytyksiä yhteistyölle.

Kokouksen jälkeen luin päivän postit, joiden joukossa oli mielenosoituskutsu Nizzaan. Me olemme GUE-ryhmässä valmistelleet yhdessä eteläeurooppalaisen ay-liikkeen (pohjoiset ay-pamput taas ovat EU-miehiä) ja kansalaisjärjestöjen kanssa mielenosoituksia EU:ta vastaan, mutta järjesteillä näyttää olevan myös vastamielenosoitus sen puolesta. **Heidi Hautala** oli yhdessä EU:n tiukimpien federalistien kanssa kutsunut mielenosoittajia Nizzaan vaatimaan säädettäväksi EU:lle perustuslaki. Heidi on ruvennut liputtamaan avoimesti liittovaltion puolesta. Siitä vaan! Näin äänestäjät saavat oikean kuvan myös hänestä.

Illalla oli päivällinen venäläisten kunniaksi paikallisessa hyvänpuoleisessa ravitsemusliikkeessä. Oli salaattia Les coquilles St.James sautés à l'ail, kalaa Les ailes de raie au confit de chicons ja jälkiruuaksi pikkuleivoksia Les mini-tartelettes à la ananas et à la mandarine. Juomina oli valkoviiniä Pouilly-Fumé de Ladourette 1998 ja punaviiniä Margaux Chateau Siran 1997.

Istuin samassa pöydässä useiden duumalaisten sekä meppikollegani paronitar **Emma Nicholsonin** kanssa. Briteille, jotka on aateloitu, tuntuu olevan tärkeä käyttää arvonimiä.

Paronitar oli seurannut Romanian vaaleja, ja hän tiesi, että presidentinvaalissa oli toiseksi eniten ääniä - sosialidemokratisoituneen kommunistijohtaja Ion Iliescun jälkeen (38 %) - saanut äärioikeistolainen/zhirinovskimainen Vadim Tudor (28 %), joka oli luvannut käyttää konepistooleja romanialaisen, venäläisen, turkkilaisen ja kreikkalaisen mafian kukistamiseen ja luoda 500 000

uutta työpaikkaa myymällä tavaraa kehitysmaihiin. Mies oli asunut 20 vuotta USA:ssa ja tuonut sieltä mukaan uskonnollisen päätöksen ja myös ripauksen antisemitismistä, vaikka juutalaisvastaisuuden hän kieltääkin. Hänen asenteillaan ei Romaniasta tule EU:n jäsentä, mutta voipi tulla Balkanin oikeistodiktatuuri. Jos EU laajenee, kaikki eivät tule sisään yhtä aikaa. Romania on jäsenyyden peräpäähän valvoja (Ranskan yksipuolisesta tuesta huolimatta).

Illan mittaan kävi ilmi, että venäläisille vieraillemme oli käynyt Brysselissä kuten eräälle entiselle avoparille, jolle ei ollut löytynyt sijaa majatalosta. Kaupungissa oli useita konferensseja, ja niin vieraamme oli jouduttu majoittamaan Antwerpeniin. Kahvit calvadoksineen jäivät juomatta, kun heidän piti lähteä kesken kaiken pitkän matkan päähän nukkumaan.

Tiistai 28.11.

Venäjä tukee euroarmeijaa!

Kokouksen alku myöhästyi aamulla tunnin, kun ruuhka maantiellä oli viivästyttänyt venäläisvieraiden paluuta Brysseliin. Se lyhensi keskusteluun varattua aikaa, mikä oli vahinko, sillä nyt olivat esillä perusasiat.

Hollantilainen konservatiivi **Ari Oostlander** raportoi EU:n yhteisestä Venäjä-strategiasta. Hän oli laatinut asiasta parlamentille mietinnön, joka olisi äänestyksessä joulukuun täysistunnossa. Ranskalainen demari **Catherine Lalumiere** puolestaan raportoi uusista eurojoukoista sekä EU:n yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Siitä oli määrä olla äänestys alkaneella viikolla.

Oostlanderin raportti oli yhteistyöhakuinen. Sai kuvan, että haavoittuneenakin Venäjä on voimakas valta, johon eivät boikotit pure. Ihmisoikeudet eivät ole minäkään maan sisäinen asia, mutta Venäjän kanssa niitä halutaan korjata vuoropuhelulla. Tärkein yhteistyön alue on energiapolitiikka. Siihen liittyy suurvaltapolitiikkaa: mitä kautta öljy ja kaasu kuljetetaan idästä länteen.

Venäjän etujen mukaista on, että rakennetaan uusi kaasuputki ohi Ukrainan, jossa on kaasulle liian suuri hävikki. Siitä ovat valtion kaasu-yhtiöt Gazprom sekä italialainen, saksalainen ja ranskalainen yhtiö alustavasti sopineet. Puola ei kuitenkaan halua, että sen ystävä ja naapuri Ukraina ohitetaan, ja se tuo mutkia kaasuputken matkaan. Venäjälle tuottaa arvaamattomia ongelmia tällainen Puola-Ukraina-yhteistyö, ja pitkän päälle on odotettavissa muunkinlaisia konflikteja Ukrainan ja Venäjän suhteissa. NATO:ssa on pantu nämä asiat merkille, ja sen kenraalit ovat alkaneet pitää yhteiskokouksia ukrainalaisten kanssa.

Madame Lalumiere on byrokraattipoliitikko, joka on uransa aikana ehtinyt loikata demareista ja demareihin. Hän on ennen kaikkea ranskalainen, ja niinpä hän alusti - meidän muidenkin nimissä - siitä, mitä tavoitteita Ranskalla on EU:n ulkopoliitikassa. Hän haikaili EU:lle NATO:sta riippumatonta autonomiaa, kun perustetaan eurojoukkoja, tehdään päätöksiä niiden käyttämisestä sekä vakoillaan, tiedustellaan ja analysoidaan tietoja sotilastarkoituksiin.

Käyttämässäni puheenvuorossa ilmoitin edustavani parlamentin sitä neljänneksen tai kolmanneksen suuruisia vähemmistöä, joka vastustaa EU:n militarisoimista. Kävi ilmi, ettei Venäjällä ole mitään sitä vastaan eikä mitään EU:n liittovaltioitumistakaan vastaan. Heistähän on luonnollista, että valtaa keskitetään. Heilläkinhän on liittovaltion joukkoja käytössä Tshetshenian tapaisten paikallisten konfliktien hoitoon.

Minä näin, ettei euroarmeija ole NATO-vapaa armeijakunta, kun taas venäläiset näkivät, että euroarmeija on vaihtoehto NATO:lle ja USA:n läsnäololle Euroopassa. Heille uhka on USA, ei Eurooppa tai euroarmeija. He vastustavat kiivaasti NATO:n laajenemista. He eivät - ainaakaan vielä - osaa vastustaa NATO:n salakavalaa laajenemista EU:n rakenteiden kautta.

Venäläiset arvelevat euroarmeijan perustamisen heikentävän NATO:a ja johtavan USA:n sotilaallisen läsnäolon päättymiseen Euroopassa. Erityisen myönteisesti he

suhtautuvat Ranskan kantoihin, koska se on sotilasasi-oissa eniten eurooppalainen ja vähiten atlanttinen.

Se, mikä on venäläisten näkökulmasta viisas strategia heille, ei tee siitä hyväksyttävää meille. Meidän näkökulmastamme EU:ta militarisoidaan ja sen myötä Suomi joutuu suurvaltojen pelinappulaksi. Jos eurooppalaiset NATO-maat haluavat pitkällä aikavälillä USA:n ulos Euroopasta, tehkööt keskenään sotilasliiton, mutta EU:n sisälle sitä ei pidä antaa tehdä. Se veisi meidät mukanaan. Konfliktitilanteessa yleiset ja yhteiset paineet saisivat meidät käyttäytymään tavalla, joka saattaisi olla ristiriidassa pienen maamme kansallisen edun kanssa.

On selvää, että entiset siirtomaavallat haluavat suomalaisia nuoria miehiä kuolemaan EU:n arvojen puolesta Afrikassa, minkä Lalumiere esitti erääksi euroarmeijan toimintakohteeksi, mutta meidän ei pitäisi olla niissä aseleikeissä mukana.

Euroopan rauhanvoimien ei pidä tanssia Venäjän tai eurokenraalien pillin tahtiin. Suurvalloilla on suurvalta-edut.

Rauhanturvatehtävissä meilläkin pitää voida käydä ja käydäänkin, mutta niitä tehtäviä voidaan hoitaa ilman osanottoa euroarmeijaan. On ollut meille turvallista, että on ollut itsenäinen puolustus eikä ole oltu sotilasliitossa. Vähän tosin on vallattu Itä-Karjalaa ja oltu liitossa Saksan natsien kanssa, mutta niiden kokemusten jälkeen on opittu seisomaan tukevasti omalla kamaralla ja puolustamaan omaa maata. Euroarmeija ei ole maanpuolustusarmeija.

Lounaalla venäläisten kanssa nautittiin alkuruuaksi hanhenmaksaa La Tourelle de Foie Gras d'Oie au Ganda et sa Rougaille de Mangue et Papaye, pääruuaksi kalaa Le Saint-Pierre aux Pleurottes et Confit de Poireau Sa-bayon au Louis Roederer ja jälkiruuaksi sorbettia La Tu-lipe d'Amande Glacée de nos Sorbets Maison, viineinä olivat Muscat Leon Beyer 1998 ja shamppanja Louis Roederer. Hyvää. Mutta tätä hyvää saa joka päivä mahan täydeltä, ja sitä kautta se muuttuu painolastiksi. Olin pari viikkoa aikaisemmin päättänyt alkaa syödä vähem-

män, mutta päätös ei ole pitänyt. Pitäisi olla enemmän aikaa itselle.

Illalla oli vastaanotto Venäjän suurlähettilään asunnolla. Se ei ole Brysselissä mikään pikku juttu. Herrat asuvat yleensä kaukana kaupungin ulkopuolella, ja tunnin vastaanotto vie matkoineen niin paljon aikaa, että siinä menee koko ilta pilalle. Mutta käytävä on. Näissä kuvioissa on opittava tuntemaan ihmiset niin että myös he tuntevat, ja sitä ei saa ilmaiseksi. On annettava vastineeksi pois omaa aikaa.

Keskiviikko 29.11.

Suomella on edelleen puujalat

Päivän työasiana olivat parlamenttiryhmäme järjestämä kuulemistilaisuus meriturvallisuudesta, ryhmäkokoitus sekä parlamentin *mini-istunto*.

Euroopan parlamentin virallinen kokouspaikka on Strasbourg. Siellä pidetään EU:n peruskirjan mukaan täysistunnot. Sääntöön on saatu sellainen poikkeus, että puolen tusinaa kertaa vuodessa Brysselissä voidaan pitää mini-istunto, kahden päivän kokous.

Suuressa salissa puhuttiin venäläisille esitellystä Lalumieren mietinnöstä. Äänestykset ovat aina mini-istuntojen toisena päivänä, niin tämäkin.

Euroarmeija-äänestyksessä vastakohtat löytänevät toisensa. Monet meistä vasemmistolaisista vastustavat EU:n yhteistä puolustusta, koska se lähentää meitä NATO:on. Toisella laidalla brittikonservatiivit vastustavat, koska se heikentää NATO:a. Kannoissamme ei ole ristiriitaa. Kysymys on erilaisesta arviosta siitä, voiko EU olla NATO-vapaa alue. Meistä siitä ei tule sellaista euroarmeijan kehityksen kautta, vaan NATO pikemminkin vahvistuu. Brittitoryt taas uskovat, että euroarmeija heikentää NATO:a. Kummallakin laidalla on syynsä vastustaa euroarmeijaa.

Illalla oli eurooppalaisen metsäteollisuuden vuosikokouksen juhlapäivällinen Hiltonissa. Listalla oli ankanmaksaa Panaché de volaille et foie gras de canard, kalaa

Filet de bar roti sur peau, jus de crustacés au basilic, (hullun?) lehmän lihaa Grenadins de veau à la crème de morilles, farfalles aux petits légumes ja jäätelöä Parfait glacé au Génépi, coulis de myrtilles sauvages ja juomina valkoviiniä “Caves du Gué d’Argent 1998 ja punaviiniä Château Pechaurieux, Bergerac 1998. Taas tuli yksi turha ateria, mutta se oli hinta uusien ihmisten tapaamisesta.

Olin paikalla, koska parlamentissa on tulossa äänestukseen raporttini metsäteollisuuden kilpailukyvyistä.

Puuhun perustuva teollisuus tuottaa kymmenennen osan koko EU:n arvonlisäyksestä. Yli kolmannes EU:n jäsenmaiden maa-alasta on metsiä, kaikkiaan 130 miljoonaa hehtaaria. Siitä Suomen osuus on vajaa kuudennes. Maailman mitassa EU:ssa on vähän metsiä, vain 1/25 metsistä.

Venäjällä on maailman suurimmat puuvarat. Sieltä tuodaan puuta Suomeenkin, vaikka maamme omissa metsissä puuston kasvu on suurempi kuin puun hyötykäyttö. Kapitalisti ajaa sillä tavalla alas puun hintaa.

EU-maissa halutaan lisätä uusiutuvan energian tuotantoa. Puuta halutaan myös polttaa. Viisaampaa saat-
taa olla käyttää puu ensin paperiin ja polttaa sitten paperi.

Metsiä tarvitaan maapallon hengityselimistöksi. Vapaa hiilidioksidi lämmittää maapalloa. Metsät ovat nieluja, jotka sitovat hiilidioksidia. Metsien maapohja sitoo sitä jopa enemmän kuin puusto. Maapallo lämpenee liikaa, jos metsiä hakataan liikaa.

Puolet paperista kierrätetään EU-maissa takaisin uusiokäyttöön. Ilman neitsytkuitua ei kuitenkaan tulla toimeen. *Suomi on EU:n neitsytkuitumaa.*

Metsäteollisuus on energiavaltaista tuotantoa. Lähes kolmannes kustannuksista on energian hintaa. Sen ohella yhtiöiden kannattavuus riippuu ratkaisevasti raakapuun hinnasta, siis kantohinnoista.

Kuitupuusta, josta tehdään paperia, kalleinta on kuusi. Sellupuun kantohinnat ovat 1990-luvulla nousseet maltillisesti. Itse asiassa ne ovat olleet jopa alemmat kuin

10 vuotta sitten. Näin ollen yhtiöistä ei ole vuotanut voittoja metsänomistajille, jos ei lasketa vuotamiseksi sitä, että jollekulle ylipäättään maksetaan luojan eli luonnon työstä. Amerikassa puu maksaa puolet Suomen hinnoista.

Metsäteollisuus on lyhyessä ajassa menettänyt asemansa maamme suurimpana vientialana Nokialle. Nokia vie Suomen viennistä 32 %, metsäteollisuus enää vain 27-28 %. Metsäteollisuudella on kuitenkin Nokiaa tukevammin juuret Suomen maaperässä, mutta ei enää niin tukevasti kuin ennen.

Nokia on maailman suurin kännykkätehdas, mutta eivät ole pieniä mainitut metsäjätikään. Amerikkalaisen International Paper-yhtiön jälkeen **Stora-Enso** on maailman toiseksi suurin paperi- ja kartonkiyhtiö, **UPM-Kymmene** on neljäs ja **Metsä-Serla** viidestoista. Jos otetaan mukaan myös sellu ja sahatavara, Metsä-Serlakin on maailman kymmenen suurimman metsäyhtiön joukossa. EMU-pakkodevalvaation ansiosta sellulla vuollaan tänään maailman markkinoilla kultaa. Sen hinta on 40 prosenttia korkeampi kuin vuotta aikaisemmin, ja kun teollisuuden kulut eivät ole nousseet läheskään samassa tahdissa, suurin osa hinnannoususta on voittoa, jonka nykyajattelun mukaan omistajat katsovat kuuluvan kokonaan itselleen.

Torstai 30.11.

Mini-istunnon maxi-asia: eurojoukot

Suuressa salissa äänestettiin.

Äänestysten alkaessa paikalla oli 545 meppiä. Kun kokopäiväraha läsnäolosta maksetaan vain niille, jotka osallistuvat puoleen äänestyksistä, mepit ovat istunnon alussa pääsääntöisesti paikalla. Puolivälin jälkeen porukka rupeaa harvenemaan, ja viimeisessä äänestyksessä oli sitten mukana enää 323 meppiä.

Monet italialaiset mepit ovat myös kansallisessa parlamentissa ja monet ranskalaiset ovat omien paikkakun-

tiensa pormestareita. Listavaali tuottaa niissä maissa sellaisia meppejä. He ovat usein kokonaan pois parlamentin työstä.

Italiasta on europarlamentissa poliittisesti huipputasoinen edustus, mutta se on vain kulissi. Erittäin harvoin paikan päällä käyvät mediakeisari, Euroopan rikkaimpiin kuuluva **Silvio Berlusconi** ja Rooman pormestari **Francesco Rutelli**, jotka kevään vaaleissa kilpailevat Italian seuraavan pääministerin paikasta. Meidän ryhmämme puoluejohtajat Fausto Bertinotti ja Armando Cossutta ovat niin ikään harvinaisia vieraita, samoin pohjoisen Italian itsenäisyyttä ajava Umberto Bossi.

Meppejä on moneen lähtöön.

Entisiä komissaareja ovat Jacques Santer ja Emma Bonino, kun taas nykyisen komissaarin Neil Kinnockin vaimo Gladys on meppi, samoin heidän tanskalainen miniänsä Helle Thorning-Schmidt. Ana Palacio Valleler-sundi on komissaarin sisar.

Portugalin entinen presidentti Mario Soares on parlamentin ikäpuhemies. Ranskan entisen presidentin Charles de Gaullen samanniminen poika on äärioikeistolainen meppi, jonka puolueen johtaja Jean-Marie Le Pen sai potkut parlamentista menetettyään Ranskassa vaalikelpoisuutensa sen johdosta, että hän tuli pahoinpidelleeksi kilpailevan ranskalaispuolueen kansanedustajaa.

Entisiä pääministereitä ovat Ranskasta Michael Rocard, Belgiasta Willy de Clercq ja DDR:stä Hans Modrow. Tanskalaismeppi Lone Dybkjaer on pääministerin vaimo. Kaitenlaisia salavaimoja ja -sukulaisia saattaa mepeistä löytyä runsain mitoin, sillä muissa maissa listavaali tuottaa paljon erilaisia epäsuoria etuoikeuksia puolue-elii-teille.

Nimekkäitä meppejä ovat Pohjois-Irlannista ääriprotestantti Ian Paisley ja samalta saarelta Nobelin rauhanpalkinnon kuitannut katolilaisjohtaja John Hume. Ranskalainen Vihreä- (entinen Punainen-) Dany eli Daniel Cohn-Bendit veti mukanaan europarlamenttiin 8 muuta vihreää Ranskasta. Hän on superfederalisti päin vastoin kuin tanskalainen kansanliikemies Jens-Peter Bonde, joka on ollut kivenä parlamentin kengässä vuodesta 1979

lähtien. Yhtä kauan on mukana ollut vain tusinan ver-
ran meppejä.

Tärkein äänestys koski madame Lalumieren mietin-
töä. Siinä erottuivat suomalaiset liittovaltiojyvät akanois-
ta.

Mietinnössä haluttiin todeta, että keskinäisen yhteis-
vastuullisuuden henki “johtaa tulevaisuudessa siihen,
että YUTP:lla taataan sekä jäsenvaltioiden rajat että uni-
onin ulkorajat”. Huh huh. Se on turvallisuus- ja puolus-
tuspoliitiikan (YTPP) täydellinen liittovaltio-ulottuvuus!

Tämän puolesta äänestivät Hautala, Iivari, Kauppi,
Matikainen-Kallström, Myller, Suominen ja Vatanen. EU-
henkisistä mepeistä oli Thors poissa äänestyksistä ja
Korhola lienee toheloinut äänestyskoneensa kanssa. Vih-
reistä Hautalan euroarmeijamyönteisyys sai tässä äänes-
tyksessä eri sisällön kuin Wuoren militarismi-kielteisyy-
s.

Vihreiden ryhmä oli tehnyt muutosesityksen, jonka
mukaan parlamentti “katsoo, että EYTPP:n ei tulisi pa-
kottaa jäsenvaltioita, jotka pitävät puolueettomuutta ja/
tai sitoutumattomuutta myönteisenä, mukaan aseellisiin
konflikteihin vastoin niiden tahtoa”.

Tätä vastaan äänestivät Iivari, Kauppi, Matikainen-
Kallström, Suominen ja Vatanen. Jostakin uskomatto-
masta syystä Pesälä ja Pohjamo äänestivät vain tyhjä.

GUE-ryhmämme muutosesityksen mukaan Euroopan
parlamentti “edellyttää, että sotilaallisesti liittoutumat-
tomien valtioiden on edelleen voitava säilyttää erikois-
asemansa ja että niiden oikeutta harjoittaa itsenäistä
politiikkaa ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan
aloilla kunnioitetaan”.

Tällaista Suomen linjaa vastustivat Iivari, Matikainen-
Kallström, Suominen ja Vatanen. Korhola ja Myller ää-
nestivät sentään tyhjä.

Mietintöön hyväksyttiin ensin maininta heikkouksista
ja puutteista tulevan euroarmeijan “viestinnässä, johta-
misessa, valvonnassa ja tiedottamisessa, strategisessa
liikkuvuudessa (raskaat lentokuljetukset, tankkaus il-
massa), tiedustelussa, kyvyssä läpäistä vihollisen ilma-
puolustus, kyvyssä hyökätä joka säässä päivällä ja yö-
lä, täsmäaseissa ja risteilyohjuksissa” Sitten äänestet-

tiin siitä, että nämä puutteet pitää poistaa varustamalla näihin EU:n tarkoituksiin lisää aseistusta. Siinä tarkoituksessa parlamentti päätti ehdottaa, että “kriisinhallintaan osoitettavia voimavaroja käsittelevän konferenssin jälkeen jäsenvaltiot ryhtyvät korjaamaan näitä puutteita, kuten ne jo ovat tehneet strategisten ilmakuljetusten (Airbus A400M), ilmataisteluoohjusten (Météor), risteilyohjusten (Scalp/Storm Shadow) ja tiedustelu- ja navigointisatelliittien alalla”.

Tämän sotaisan vaatimuksen puolesta äänestivät Iivari, Korhola, Matikainen-Kallström, Myller, Paasilinna, Pesälä, Pohjamo ja Vatanen. Haukoista Kauppi ja Suominen äänestivät vastaan.

Kun oli todettu, että jäsenvaltioiden tulee kehittää “ilma- ja meritoimintavalmiuksiaan neljän jäsenvaltion käytössä olevien lentotukialusten pohjalta”, parlamentti päätti kehottaa Euroopan maita yhdistämään “laivaston ilmavoimien operaatioiden saatto- ja tukivalmiudet Euroopan lentotukialusten asianmukaisen suojaamisen varmistamiseksi”.

Suomalaisia laivoja muiden lentotukialuksia suojaamaan olivat valmiita lähettämään Iivari, Kauppi, Korhola, Matikainen-Kallström, Myller, Paasilinna, Pesälä, Pohjamo, Suominen, Vatanen ja Virrankoski.

Parlamentti päätti “palauttaa mieleen, että toimintakykyisen EYTPP:n täytäntöönpano edellyttää päättäväisyyttä ja sitoutumista yhteiseen poliittiseen visioon ja yhteisten etujen määrittämiseen, mutta korostaa samalla, että sen tehokkuus perustuu jäsenvaltioiden hankkiin yhdenmukaisesti väliintulovalmiuksiin ja huipputeknologian kehittämiseen”.

Mieliin päättivät tämän asian palauttaa Iivari, Kauppi, Matikainen-Kallström, Myller, Pesälä, Pohjamo, Suominen, Vatanen ja Virrankoski. Haukoista Korhola äänesti tyhjää.

Tässä oli muutamia esimerkkejä siitä, miten europarlamentissa äänestetään. Suomalainen media ei sitä seuraakaan, joten ilmeisesti näillä asioilla ei ole merkitystä Suomessa. EU:ssa niillä on.

Loppuäänestyksessä Lalumieren mietintö hyväksyttiin äänin 326-119, 49 tyhjää. Kaiken hyväksyivät Iivari, Kauppi, Korhola, Matikainen-Kallström, Myller, Suominen ja Vatanen. Suomea edustaa europarlamentissa epäisänmaallinen oikeisto!

Iltapäivällä kotiin isänmaahan.

Kotimatalla luin lentokoneessa Wall Street Journalista, että Venäjä tahtoo hajottaa NATO:a sisältäpäin ja tukee sen takia toimia euroarmeijan perustamiseksi.

Siitä kirjoittanut amerikkalainen professori Sean Kay perusti kantansa ulkoministeri Igor Ivanovin lausuntoihin, joten duumalaiset olivat edustaneet asiassa maansa virallista linjaa. Ivanov haluaa Venäjän ja EU:n välille "strategisen liittoutuman".

Jeltsinin aikaan EU:ssa veisattiin itkuvirttä siitä, miten venäläiset hoitavat ulkoasiansa ohi Brysselin suoraan jäsenmaiden kanssa. Nyt ovat venäläiset alkaneet kumartaa EU:n suuntaan. EU:n toivotaan kumartavan takaisin niin että sen selkä kääntyy NATO:n suuntaan. Venäjä haluaa yksinapaisen, USA-keskeisen maailman sijalle moninapaisuuden. Euroarmeija ei ole heille ongelma, jos sen mandatointi sekä poliittinen johtojärjestelmä ovat NATO-vapaita.

Sitä ne eivät ole, ja siksi venäläisillä on nyt väärä analyysi. Saahan sitä kuitenkin yrittää.

Perjantai 1.12.

EU on riippuvainen Venäjän kaasusta

Matkustin Moskovaan Venäjän kommunistisen puolueen puoluekokoukseen europarlamenttiryhämme edustajana.

Olin halunnut matkustaa, vaikka pohjoismaiset ryhmätoverini eivät pitäneet meidän edustustamme tarpeellisenä. Minun mielestäni meidän pitää toimia niin, ettei venäläisiä kommunisteja eristetä omiin oloihinsa, että on keskusteluyhteys.

Vuonna 2020 92 % maailman energiatarpeesta saadaan fossiilista polttoaineista.

Öljylle ei ole vaihtoehtoa varsinkaan liikenteessä. Sen takia sen kulutus kasvaa parissakymmenessä vuodessa 65 %. Se on uusiutumaton luonnonvara.

Nykyisin 30-40 % EU-maiden *kaasusta* tulee Venäjältä, ja kymmenen vuoden kuluttua EU on lähes täysin riippuvainen Venäjän kaasusta. Kun EU-maissa energiankulutus lisääntyy, kasvu tyydytetään lähes yksinomaan venäläisen kaasun lisätuonnilla. Ei ole tarjolla pohjoista, länttä tai etelää, mistä tuoda.

Venäjällä on maailman suurimmat kaasuvarat, joita hallinnoi lähes monopoliasemassa yksityinen yhtiö **Gazprom**. Se käy 27 % maailman kaasukaupasta ja sillä on hallinnassaan 38 % maapallon reserveistä.

Venäjän valtio omistaa Gazpromista enää 38 %. Viime vuosikymmenen privatisoimisvuosina sen osakkeita siirsivät itselleen yhtiön entinen pääjohtaja, entinen pääministeri ja entinen Kosovo-neuvottelija **Viktor Tshernomyrdin** (joka otti Kosovo-ohjeensa Kremlistä samaan tapaan kuin Ahtisaari sai ne Pentagonista) ja nykyinen pääjohtaja **Rem Vyakhirev**. Amerikan CIA:n mukaan Tshernomyrdinin omaisuuden arvo on 30 000 000 000 markkaa.

Kaasu kulkee putkissa, ja putkien reititys on maailmanpolitiikkaa. Gazprom tekee kaasudiplomatiaa sen ohella, että se vastaa kaasuntuotannosta Venäjällä.

Länsi-Eurooppaan tulevat johdot kulkevat Ukrainan läpi. Sattumoisin tuli juuri uutisista tieto siitä, että Ukraina on luvannut lopettaa kaasun varastamisen näistä putkista sitä vastaan että Venäjä antaa sen vanhoille maksurästeille kymmenen vuoden maksuajan ja myy uuden kaasun puoleen hintaan. Ukrainan läpikulusta riippuvainen Gazprom on luvannut tätä sopimusta vastaan toimittaa lähes puolet Ukrainan kaasutarpeesta. Toinen puoli tulee Turkmenistanista. Millähän rahalla kaasuriippuvainen Ukraina, joka on luvannut sulkea Tshernobylin ydinvoimalan joulukuussa, maksaa laskunsa?

Politiikkaa ja kaasudiplomatiaa on myös se, että Kostunican vaalivoiton jälkeen Gazprom lopettelee kaasutoimituksiaan Jugoslaviaan. Se on luvannut turvata jakelun vain joulukuun loppuun saakka. Saattaa olla, että Jugoslavian uusi hallitus pyytää neuvotteluja Venäjän hallituksen kanssa, ja silloin varmaankin keskustellaan kaasun ohella myös Jugoslavian uudesta suunnasta. Jos kaasua on tähän saakka myyty alehintaan Milosevicille, mahtaako länsi nyt joutua markkinahintaisen kaasun maksajaksi? Jugoslaviallahan ei ole omaa rahaa selvitä talven yli.

Toisissa strategisissa putkissa kuljetetaan öljyä.

Venäjän öljyntuotanto on puolittunut sitten Neuvostoliiton aikojen. Samaan aikaan on sen entisistä osatasavalloista löydetty esiintymiä, joiden hyväksikäyttöä varten tarvitaan uusia putkia.

Suurimmat uudet öljylöydöt on tehty Kaspian meren alueelta, jossa strategisia tuottajia ovat Azerbaidzan ja Kazakstan.

Niiden alueelta lyhin ja halvin putki kulkee Iranin läpi Intian valtamerelle, mutta sen rakentaminen merkitsisi, että länsiyhtiöiden olisi tehtävä yhteistyötä Iranin hallituksen kanssa. Sitä ei USA:n hallitus ole sallinut.

Toiseksi paras vaihtoehto olisi kuljettaa öljy Venäjän alueen läpi Mustan meren satamiin. USA:n hallitus on myös sitä vastaan, sillä se turvaisi Venäjälle monopoliaseman öljyn kauttakulussa.

Huonoin ja kallein vaihtoehto on se, että putki kulkisi reittiä Bakusta Georgian läpi Turkkiin ja Ceyhanin satamaan Välimerelle. Se sopisi USA:lle, sillä se olisi strateginen linjaus putken kauttakulkumaiden vapauttamiseksi Venäjän vaikutuspiiristä. Maailmanpolitiikkaa on, keken poliittisessa vaikutuspiirissä ovat Kaukasus ja Kaspian meren alue. Suurin uhka Venäjälle ei ole tänään mikään sotilasliitto, vaan sen hidas poistoyöntäminen alueilta, joita se pitää itselleen tärkeinä.

Kansainväliset öljy-yhtiöt, jotka putken rakentavat, vaativat länsihallituksilta tukiaisia, jos putki vedetään ja öljy pumpataan poliittisista syistä kallista reittiä pitkin.

Alueen uudet itsenäiset valtiot ovat suuntautumassa länteen, vaikka Azerbaidzanissa on vallassa neuvostojen KGB-mies **Geidar Alijev** ja Georgiassa saman firman mies **Eduard Shevarnadze**. He ovat hoitaneet valtioidensa asioiden ohella myös omia asioitaan niin kuin myös heidän toverinsa NKP:n politbyroosta Kazakstanin presidentti **Nursultan Nazarbajev**.

Alijevin poika Ilkham on Azerbaidzanin valtion öljy-yhtiön varapääjohtaja. Juuri käytyjen vaalien voittajana hän pyrkii maansa parlamentin puhemieheksi. Hän on hyvä muslimi seuraajaksi isä-Geidarille!

Kazakstanissa on tehty maailman merkittävin öljylöytö vuosikymmeniin: Kashaganin kenttä. Se tekee maasta alueen suurvallan ja sen johtajista rikkaita.

Vuoteen 1996 saakka Kazakstanin valtiolla ei ollut yhtään ulkomaista pankkitiliä, vaan kaikki öljyrahat kulkivat sen johtajien henkilökohtaisten tilien kautta. Siinä on mitä ilmeisimmin syntynyt hävikkiä, jota on alettu tutkia - lahjusepäilyjen takia - USA:ssa ja Sveitsissä sen jälkeen kun Nazarbajev ajautui väliin entisen pääministerinsä Ahezda Kazhegelgin kanssa. Kashegelgi on muuttanut maasta ja syyttää presidenttiä korruptiosta, jossa osallisina ovat lännen öljy-yhtiöt ja niiden agenttina yhdysvaltalainen liikemies James Gaffen. Öljyrahaa on virrannut ainakin puoli miljardia markkaa erilaisten kuoriyhtiöiden kautta kansainvälisiin veroparatiiseihin perustetuille säätiöille, joita hallitsevat johtavat poliitikot.

Kuvaavaa on, että Kazakstanin valtion suurimpia kaupakumppaneita ovat Bermuda ja Neitsytsaaret, jotka eivät ole tulleet tunnetuiksi tuotannollisesta toiminnasta vaan rahanpesusta.

Öljyn hinnannousu (ynnä dollarin revalvoituminen) on nostanut kaikkien öljyntuottajien tuloja. Venäjänkin on saanut 30 miljardia markkaa ilmaista rahaa. Sitä ei haluta antaa duuman käyttöön jaettavaksi köyhille, vaan sillä tuetaan Putinin valtaperustaa. Jonkinlainen yllätys lienee ollut Kremlille se, että Kansainvälinen Valuuttarahasto (IMF) on ollut sitä mieltä, ettei Venäjälle pidä myöntää uusia luottoja ja että öljyrahoilla pitäisi alkaa mak-

saa vanhoja velkoja takaisin. Kukaan ei koskaan muista Venäjän köyhiä!

Voi olla niinkin, että öljyn hinta alenee markkinoilla ja että Venäjän ilmaiset öljytulot eivät jatku. Silloin on valtion ollut viisasta vähän säästää. On mahdollista, että öljyn hinnannousu on ollut seurausta onnistuneesta keinottelusta ns. futuurimarkkinoilla Lontoon öljypörssissä ja New Yorkin raaka-ainepörssissä (NYMEX) ja että josakin vaiheessa joillekin keinottelijoille jää Musta Pekka käteen ja hinnat kääntyvät laskuun. Kun OPEC-maat tuottavat maailman tuotannosta vain runsaan kolmanneksen, ne eivät yksin hallitse öljyn kysyntä- ja tarjontavoimia. Niiden yhteinen toiminta-ajatus tuntuu olevan määrän eikä hinnan maksimointi.

Rahaa tulee Venäjälle myös aseviennistä. Se menee vanhojen tehtaiden ylläpitoon ja uusien aseiden kehitykseen. Venäjä on USA:n, Englannin ja Ranskan jälkeen maailman neljänneksi suurin aseviejä, jonka markkinaosuus on kasvanut viime vuosina puolella: 6,6 prosenttiin. Rahaa on sitä kautta virrannut Venäjälle 30 miljardia markkaa.

Venäjän tilaa arvioitaessa eivät rahasuureet toimi. Kun valtion budjetti on vain puolitoistakertainen Suomeen verrattuna ja kun sen sisällä puolustusbudjetti on yhtä suuri (eli pieni) kuin pikkuruisen Singaporen, raha ei ratkaise sotaa ja rauhaa. Venäjällä on edelleenkin aseissa miljoona miestä, heistä kolmannes varusmiehiä (13 % ikäluokasta) ja valiojoukkoina palkka-armeija. Venäjä turvaa suurvalta-asemansa strategisiin ohjuksiin ja ydinaseisiin. On luovuttu siitä periaatteesta, että ei käytetä ensin ydinaseita. Jos kaikki tavanomaiset keinot on käytetty loppuun hyökkääjän torjumiseksi eikä hyökkäys taltu, Venäjä voi uusimman sotilasdoktriininsa mukaan käyttää ydinaseita myös ensi-iskuun.

Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen on julkistettu tietoja salaisista biologisten aseiden ohjelmista. Läntisen tiedustelun mukaan niitä jatketaan edelleen. Vanhoja myrkyjä on varastossa kaikkiin kuviteltavissa oleviin käyttötarkoituksiin. Yksin pernaruttobakteeria on tallella 300

tonnia, ja pienikin annos sitä tappaa kaiken kotona (mutta ei puutarhassa).

Monet bioasetiedemiehet ovat joutuneet työttömiksi ilman lakkautuspalkkaa, ja siksi monilla voi olla suuri houkutus etsiä uusia työnantajia ulkomailta. Se on lännelle turvallisuusuhka. Toinen turvallisuusuhka Venäjälle itselleen on se, mihin pannaan aseriisuntaneuvotte-lujen seurauksena hävitettäväksi tulevista ohjuksista poistettava jäteplutonium. USA:n kanssa on tehty sopimus siitä, että se antaa apua hävittämisen kustannuksiin, mutta rahaa on käytössä liian vähän valtavan suurten - ja tappavien - plutoniummäärien eristämiseksi maapallon luonnon kiertokuluista.

Tutkaillessani näitä asioita illalla hotellihuoneessa puhelin soi pariinkin kertaan. Venäjänkielisestä puheesta erotin muutaman englanninkielisen sanan, kuten hey, hey, Russian girl, sex. Venäjällä on vapaa markkinatalous. Yrittänyttä ei laiteta.

Lauantai 2.12.

“Toveri, älä pelkää olla patriotti”

Venäjän federaation kommunistisen puolueen (KPRF) 7. edustajakokous alkoi minuutilleen ilmoitettuun aikaan kello 9.00 kristallikruunujen loisteessa ammattiliittojen talossa Moskovan keskustassa. Naapurissa on Bolshoi-teatteri, jonka salissa pidettiin 80 vuotta sitten maailman ensimmäinen suunnitelmatalouskokous. Siellä asetettiin tavoitteeksi Venäjän sähköistäminen (Kommunisti = neuvostojen valta ja koko maan sähköistäminen) GOELRO-suunnitelman avulla. Tilaisuuteen saatiin sähkö katkaisemalla se samaan aikaan naapurista, Kremlinä. Siellä ei tarvittu valoja, kun Lenin oli läsnä kokouksessa.

Myös tässä kokouksessa oli Lenin paikalla. Suurikokoinen pääveistos oli kunniapaikalla salin edessä, ja kokous hyväksyi yksimielisesti sen, että kokouksen osanottajakortti numero 1 varattiin hänen nimelleen. Muita

valtuutettuja oli 401 ympäri laajan maan Karjalasta Kalmukiaan ja Tshetsheniasta Tjumeniin.

Venäjällä on tuntematon määrä kommunistipuolueita ja -ryhmittymiä. Tämä oli se, jolla on yhdessä liittolaisensa (teollisuus- ja maatalousryhmän) kanssa 160 paikkaa 450-jäsenisessä duumassa.

Puolueen tunnus riippui katosta. Siihen oli avoimen kirjan päälle kuvattu perinteinen sirppi ja vasara ja sitä reunusti teksti: Venäjä, työ, kansanvalta, sosialismi.

Kokouksen alkajaisiksi kovaäänisistä soitettiin ”Suuri ja mahtava Neuvostoliitto”, ja osoittaakseen sitoutumistaan yhteiseen asiaan kaikki nousivat ylös.

Kokouksen puheenjohtajistoon valittiin nelisenkymmentä edustajaa, heistä 4 naista. Presidium edusti jämäärää miesenergiaa.

Kun käytettiin puheenvuoroja, puhujien joukossa oli yllättävän vähän takataigojen miehiä ja yllättävän paljon ensimmäisiä sihteereitä. Puhe aika oli 7 minuuttia, mutta yleensä siitä vähät välitettiin.

Kokouksessa oli vieraita 82 maan puolueista sekä edustus Euroopan parlamentin GUE-ryhmästä (minä) ja Euroopan neuvoston vasemmistoryhmästä (ruotsalainen kansanedustaja Mats Einarson).

Kokouksen alkupuolella joku Putinin virkamies kävi lukemassa presidentin tervehdyksen, jolle taputettiin. Edellisessä kokouksessa oli vihelletty Jeltsinin tervehdykselle.

Vladimir Putin on kommunisteille paha kilpailija, joka pohjaa valtansa samaan perustaan kuin kommunistitkin: *vahvaan valtioon, armeijaan ja turvallisuuselimiin*. Ne ovat myös kommunisteille kova luu, jonka ympärille yritetään löytää poliittista lihaa.

Puolueessa on yli puoli miljoonaa jäsentä. Niinpä oli mahdollista asettaa sekä duuman että presidentin vaalissa joka ainoalle vaalipaikalle tarkkailija, ja sen ansiosta kommunistit pystyivät raportoimaan laajasta vaalivilpistä putinilaisten hyväksi. Vaalien tulosta se ei muuttanut.

Keskuskomitean puheenjohtaja **Gennadi Andrejevits Ziganov** esitti toimintaselostuksen, jossa kuului köyhi-

en ja syrjäytettyjen ääni: puolet venäläisperheistä elää köyhyysrajan alapuolella. Kymmenen kapitalismin vuoden jälkeen kansan menetykset alkavat jo olla isompia kuin suuressa isänmaallisessa sodassa. Zuganoville kansainvälinen kapitalismi oli globaalista imperialismia, jossa ulkomaiset voimat ovat venäläisten talousoligarkkien ja muiden varkaiden puolella.

Kommunistien vaihtoehto Venäjän nykyvallalle on *patrioottinen ideologia*.

Siihen kuuluu välttämättömänä osana maan sosiaalisen jälleenrakennuksen ohjelma. Yhteistyötä muiden patrioottisten voimien kanssa tehdään Venäjän Isänmaallisessa Unionissa, jonka perustamisen idea on vähän sama kuin se että Suomessa oli SKP ja SKDL.

Näytti siltä, että kommunistiset arvot ovat Venäjällä patrioottisia, isänmaallisia arvoja. Puolue asettaa tavoitteeksi tuottaa *moderni versio venäläisestä patriotismista*. Oikeisto on kansallismielinen, vain vasemmisto isänmaallinen.

Puolueen ydin on työväenluokka. Se on palkkatyöväen mutta ei yrittäjien puolue, paitsi tietysti maatalousyrittäjien, joiden äänitorvi sen pitää olla, jotta se säilyttäisi kannatuspohjansa entisten kollektiivitulojen väen keskuudessa. Puolueen pitää Zuganovin mukaan toimia aktiivisemmin ay-liikkeessä, koska siellä on vastarintavoimia. Olin kuulevinani, että Zuganov piti joitakin maansa uusien "vapaiden" ay-liittojen johtajia työväen omina oligarkkeina, mutta kirjoitetussa puheessa ei ollut sellaista mainintaa. Sen sijaan vaadittiin ay-liikkeen neuvostoaikaisen omaisuuden palauttamista työläisten sosiaalietujen parantamiseksi.

Kun edustajat pääsivät puhumaan, monet antoivat palaa. Puolue on parlamentarisoitu, sillä on epälojaali parlamenttiryhmä, duumassa on petetty marxismi-leninismi, puoluejohtajan ei pidä toimia parlamenttiryhmän johdossa eikä puolueen aluesihteereiden pidä toimia vain duumasta käsin. Esitettiin, että puolue on duumaryhmän jatke eikä päivästoin.

Päivä päättyi kulttuuriohjelmaan, jossa esiintyi monia entisen Neuvostoliiton kansantaiteilijoita. Hyvin esiintyivät, upea konsertti.

Sunnuntai 3.12.

”On korruptoitu venäläinen sielu”

Aamulla kokousedustajat jatkoivat siitä, mihin oli edellisenä iltana jääty. Duuman edustajien lisäksi kyytiä sai myös keskuskomitea, tuo taistelussa ujo joukko, jonka pitäisi olla protestiliikkeen etujoukko. Tuontiaatteille, joiden avulla kansallinen kulttuuri korvataan tuontisisälöillä ja joihin nuoriso tuntee viehätystä, pitää tuottaa vastavoimaksi *patriotismi*. Työ nykynuorison parissa on kuin uusi Stalingradin taistelu, jonka käymiseksi tarvitaan Venäjän sekä fyysinen että henkinen elpyminen.

Useilla puhujilla oli huolena moraalinen, joka on kuin Sodomassa ja Gomorrassa. HIV-positiivisten määrän pelätään lähivuosina nousevan lähemmäksi 600 000, ja tauti on iskemässä nuorisoon; nykytartunnoista 80 % on alle 25-vuotiailla. Syntyvyys alenee ja kuolleisuus kasvaa, ja Venäjän asukasluvun nettomenetys on miljoona ihmistä vuodessa. On alueita, joilla vain 20 % vauvoista syntyy terveinä. Viidesosa Venäjän sairaaloista on ilman juoksevaa vettä, kaksi viidennestä ilman lämmintä vettä. Lääkkeitä ei ole, ja jos on, ne ovat sairaille liian kalliita. Hoitohenkilökunta on alipalkattua ja etsii muita töitä.

Öljyn kallistuminenkin puhutti. Kouluja pidetään kiinni öljypulan takia. Liikennevälineet eivät toimi. Ennen maanviljelijä joutui antamaan tonnista öljyä tonnin viljaa, nyt kolme.

Putin edustaa vahvaa valtiota ja isänmaata, mutta häntä arvosteltiin siitä, että hänen tärkein tekonsa on ollut korvata yhdet oligarkit toisilla. Niitä, jotka ovat menettäneet Kremlin suosion, ei kaivata takaisin. Pahin kaikesta tuntui olevan kahden passin mies (lue: juutalainen) Boris Berezovski. Samanveroinen vihollinen oli pää-

ministeri **Mihail Kasjanov** hallituksineen. Putin ja hallitus eivät ole sama asia.

Entisen kommunistin Putinin suhde nykyisiin kommunisteihin on monimutkainen. Putin tarvitsee kommunisteja, mutta kommunistit eivät tarvitse Putinia. Presidentti silittää puoluetta myötäkärvaan, mutta samaan aikaan hän on tehnyt erikoisen (sala)liiton duuman puhemieheksi valitun **Gennadi Selezjovin** kanssa. Tämä on perustanut oman Venäjä (Russija)-liikkeen, jonka monet arvelevat olevan - tarvittaessa - uuden puolueen sikiö. Kokouksessa Selezjov selitteli tekemisiään parhain päin. Russija-liike on liittynyt kommunistien Isänmaalliseen Unioniin. Jännite kuitenkin elää kommunistien keskuudessa Putinin-Selezjovin linjan suhteen.

Kun kokouksessa vaadittiin sosialismia, sillä tarkoitettiin sekä valtion että muunlaista (ay-liikkeen) kollektiivista omistusta. Kun Jeltsin - pelätessään häviävänsä vuoden 1996 presidentivaalit - siirrätytti juuri ennen vaalia jättiläismäiset omaisuudet valtiolta yksityisomistukseen, hänen tarkoituksensa oli tehdä yhteiskunnallinen muutos peruuttamattomaksi. Oli kiire, ja siksi privatisoinnit toteutettiin valtion näkökulmasta alihintaan. Jeltsinin aikana kaiken kaikkiaan 75 % yrityksistä privatisoitiin. Tekemisen tapa ei kestä oikeudenmukaista tutkimista. Siihen perustuu kansan viha oligarkkeihin.

Johtopäätöksenä kommunistien kokouksesta voi sanoa, että sille oli leimaa antavaa valtio-usko: usko vahvaan valtioon. Sille oli leimaa-antavaa myös se, että valta puolueessa näyttää siirtyneen duumaan. Se jättää kentän auki kritiikille ja puolueen sirpaloitumiselle, sillä kaikki eivät voi samaan aikaan olla duuman hyväetuisia jäseniä. Ne puoluejohtajat, jotka olivat paikalla (tai jotka ovat duumassa), ovat enemmän hallinnoinnin ja teorian kuin suoran toiminnan miehiä.

Gennadi Zuganov on yksiselitteinen johtaja, mutta ongelma on tulossa se, ettei seuraajaa ole näköpiirissä. Hän ei ole enää seuraavissa presidentinvaaleissa ehdokas, jonka voittoon voitaisiin uskoa.

Venäjän kommunistinen puolue (KPRF) on keski-ikäisten miesten, sosiaalisen hyvinvoinnin, muistojen suur-

ten saavutusten, sosialististen ikonien, järjestyksen, kansanterveyden sekä palkkatyöläisten ja eläkeläisten puole. Sen ideologia on *sosialistinen patriotismi*: ilman, että on sosialistinen Venäjä, ei ole toivoa moninapaisesta maailmasta, jossa voitaisiin murtaa USA:n ylivalta.

Patriotismi ei ole mikään ideologinen systeemi. Se on tunne. Siteerattiin Leniniä, jonka mielestä se on sitä, että venäläiset tuntevat yhteenkuuluvuutta, joka on syntynyt vuosisatojen ja -tuhanten aikana. Joku edustaja puolusti patriotismia sillä, että aikoinaan jo Trotski oli ollut sitä vastaan (ja internationalismin puolesta). Toinen päätti puheensa taisteluterveisin: voitto ei tule patriooteille itsestään. Ei todellakaan tule, eikä ole varmaa, että ylipäätään tulee voitto. Kun Neuvostoliitossa jaettiin köyhyys tasaisemmin kuin nyky-Venäjällä rikkaus, monet haluavat takaisin entisen jaon, jossa kansa voi paremmin, mutta kun siihen liittyy muistoissa myös kommunistisen puolueen yksin-, mieli- ja hirmuvalta, puolueen tarjoama vaihtoehto saattaa edustaa entisen paluuta tulevaisuuteen.

Nämä ihmiset olivat kuitenkin tosissaan isänmaansa asialla, isänmaan, jossa monilla ei voi mennä huonommin kuin menee tänään. Pitää voida sanoa ääneen, että kaikki ei ollut Neuvostoliitossa päin helvettiä ja että nyt suurella osalla kansaa menee huonommin kuin silloin. Minä en ehkä itse olisi kestänyt silloista tapaa tukahduttaa ajattelua ja keskustelua ja olisin ehkä neuvostokansalaisena ajautunut kansanviholliseksi, mutta jos tarjolla on vain nykyinen vaihtoehto, monet katsovat perustuspeiliin. Kymmenen vuotta kapitalismia on murentamassa venäläisen yhteiskunnan kestokyvyn.

Kokouksessa oli tilaisuus keskustella ulkomaisten vieraiden kanssa. Kävi ilmi, että vasemmistoa on muuallakin kuin Euroopassa. Japanissa kommunistien kannatus on yli 10 %, ja se on suurempi kuin demaripuolue.

Länsieurooppalainen vasemmisto on Venäjän näkökulmasta niin arvaamaton, ettei meille tarjottu puhemahdollisuutta. Puheen piti - myrskyisten suosionosoitusten saattamana - Kiinan puolueen edustaja, ja myös Uk-

rainan, Unkarin, Vietnamin ja arabiliiton edustajia kuultiin.

Lähtiessäni kokouspaikalta ostin kokoustorilta vuoden 2001 kalenterin, jossa jokaisen kuukauden kohdalla oli kuva Stalinista hänen monissa työtehtävissään.

Zuganov oli vaatinut puheessaan jokaista puolueorganisaatiota ottamaan käyttöön internetin kotisivun. Myös puolue on netissä. Kun yritin kotona tarkistaa kokouksen tulokset (luvatussa) englanninkielisessä muodossa osoitteesta *www.kprf.ru*, sivujen latautuminen näytti vievän niin kauan, ettei kärsivällisyyteni riittänyt odottamaan kyrillisen kirjaimisto-ohjelman latautumista. Mutta siellä se varmaankin on, Venäjän kommunistinen puolue, informaatioajan palvelimilla mainitussa osoitteessa.

Lentokentällä törmäsin erikoiseen byrokraatiaan. Lähdin suunniteltua aikaisemmin pois ja halusin vaihtaa Finnairilta ostamani lentolipun Aeroflotin lippuun. Se ei onnistunut, koska lipussa ei ollut Finnairin leimaa. Piti ostaa uusi lippu. Jos en olisi ostanut, Aeroflot olisi menettänyt muutaman tonnin.

Jäin miettimään, kuinka monta lippua on Aeroflotin pitänyt myydä näin byrokraattisella tavalla, jotta on saatu kokoon se 6 000 000 000 markkaa, jonka kahden passin miehen Boris Berezovskin sanotaan puhaltaneen Aeroflotilta sveitsiläisille yhtiöilleen Farukselle ja Andavalle.

Nämä yhtiöt antoivat rahaa Putinin vaalikampanjaan samoin kuin Berezovski itse. Berezovski, joka omien sanojensa mukaan teki television avulla Jeltsinistä presidentin vuonna 1996, kuvitteli saavansa rahan avulla ostetuksi suhteet kuntoon Putinin kanssa. Ei saanut. Putin on jättänyt Jeltsinin rauhaan mutta ruvennut vainoamaan hänen oligarkkejaan, ei tosin ihan kaikkia. Yksi sen sukuinen mies on nimittäin hänen henkilöstöpäällikkönsä Aleksander Voloshin. Yhdessä Berezovskin kanssa hän on ollut privatisoimassa Togliattin Lada-tehtaita, jotka Berezovski on - ulkomailta käsin maanpaosta - juuri kaapannut AVVA-yhtiölleen. Kun Berezovski sanoo, että valtiobyrokration KGB-miehet ovat nyt kaappaamassa liikemiesten rikkaudet valtiolle, näyttää siltä, että hän

itse pystyy toimimaan sangen tehokkaasti ihan toiseen suuntaan.

Putinilla on kansa takanaan, jos hän palauttaa edellä mainittuja omaisuuksia valtiolle eikä ota niitä itselleen. Syntyy kuitenkin demokratiaongelma. Venäjällä ollaan palaamassa totalitaarisen valtion valtaan, jossa media on keskusjohdon käsissä.

Maanantai 4.12.

Suomesta käytetyn ydinpolttoaineen hautuunmaa?

Brysselissä oli kolme valiokuntieni kokousta.

ITRE-valiokunnan koordinaattorien kokouksessa selvisi, että demarit olivat keksineet keinon saada itselleen tutkimuksen kuudennen puiteohjelman mietintö. He olivat luopuneet yhdestä aikaisemmasta kiistelystä mietinnöstä antamalla sen vapaaehtoisesti toisen valiokunnan toimivaltaan. Niin he ovat nyt ensimmäisellä valintajaksolla, kun pöydälle pannun tutkimusmietinnön jako tulee uudelleen esille.

Mutta demareille syntyi uusi ongelma: myös vihreät halusivat tehdä demareiden tempun ja luopua yhdestä vanhasta mietinnöstä toisen valiokunnan hyväksi! Jos se onnistuu, vihreät saavat ottaa seuraavassa jaossa ensimmäisenä uuden mietinnön, ja he puolestaan saattavat ottaa tutkimusohjelman.

Taistelu mietinnöistä on europarlamentin merkittävin kamppailulaji.

Illalla oli parikin päivällistilaisuutta.

Kävin alkuruualla Euroopan energiasäätiön tilaisuudessa, jossa puhuttiin ydinjätteestä.

Kävi ilmi, että EU-alueella ei ole vielä yhdessäkään maassa ratkaistu ongelmaa käytetyn ydinpolttoaineen ikuisvarastoisesta. Kävi ilmi, että eurooppalainen ydinvoimalobby odottaa Suomen hallituksen tekevän ensimmäisenä päätöksen loppuvarastoinnista jo lähiviikkoina. Kävi ilmi, että Euroopan koko ydinvoimalobby odottaa sitä päätöstä. Halutaan, että aletaan tehdä kansallisia

päätöksiä, joiden perusteella omat jätteet säilötään omaan maaperään.

Kun muutamia tällaisia kansallisia päätöksiä on tehty, näitä säteileviä hautuumaita ruvetaan sen jälkeen yhteisöllistämään. Sellaisia ratkaisuja saatetaan tarvita myös hakijamaiden, muun muassa Liettuan, käytetyn ydinpolttoaineen ikuissäilytykseen.

Kävi siis ilmi, että on todellinen riski siitä, että Suomeen säilötään EU:n tulevilla päätöksillä myös muiden maiden käytettyä ydinpolttoainetta.

Ongelmallisin osa käytetystä polttoaineesta, jossa on 99 % sen radioaktiivisuudesta, vie sen tilavuudesta vain 5 %. Tilanpuute ei ole ongelma, vaan se, että monet kansalaiset eivät halua oman maansa maaperään muiden maiden jätteitä. Se on politiikkaa.

Pääruuan söin Euroopan aikakauslehdenkustantajien tilaisuudessa. Seuraavana päivänä olisi ITRE-valiokunnassa äänestys metsäteollisuusmietinnöstäni, ja niissä merkeissä minun on pitänyt kuulla kaikkia osapuolia.

Tilaisuudessa tapasin lobbarin, joka kertoi toiminnastaan julkisuuden saamiseksi sitä Suomen hallituksen päätöstä vastaan, jolla lopetettiin olutralli Tallinnasta.

Tiedettiin, että silloinen kilpailukomissaari Mario Monti olisi tulossa tiettyyn valiokuntakokoukseen, jossa hänen oli määrä vastata meppien kysymyksiin. Kysyjäksi hankittiin irlantilainen meppi. Sen jälkeen komissaarin kabinettiin ilmoitettiin etukäteen kysymyksestä, jotta komissaari osasi siihen varautua. Suomalaismedialle vuodettiin, että tulossa olisi Montin kannanotto Suomen olutpolitiikkaan. Valiokunnassa kilpailukomissaari otti Suomen hallituksen päätökseen kielteisen kannan, joka Suomen tiedotusvälineissä monistettiin EU:n kantana.

Elämään Suomessa yritetään vaikuttaa myös tällä tavalla ulkoparlamentarisesti: saadaan esitetyksi oma asia EU:n asiana.

Tiistai 5.12.

Suomi on Nizzassa ajopuu

Budjettivaliokunnassa oli vieraana komissaari **Viviane Reading**, jolla ei ollut mitään sitä vastaan, että komission käyttöön päätettiin antaa lähes 200 miljoonaa markkaa liittovaltion rahoja euron propagoimiseen ja että päätettiin edelleen ostaa myönteisiä uutisia Euronews-yhtiöltä. Uutisia on Euroopassa mahdollista myös ostaa.

ITRE-valiokunnassa äänestettiin metsäteollisuusmiettinnöstäni, johon oli tehty yli 60 muutosesitystä. Se hyväksyttiin yksimielisesti sen ansiosta, että meidän suomalaisten yhteistyö oli ollut hyvä.

Iltapäivällä keskusteltiin suurlähettiläs **Antti Satulin** tarjoamalla meppilounaalla aivan huulilla olevasta Nizzan kokouksesta. Satuli on johtanut Brysselissä Suomen valmistautumista kokoukseen.

Vapaassa keskustelussa tuli esille, että Ranska on ollut huonompi puheenjohtaja kuin kenties koskaan mikään muu maa. Epäjärjestys on ollut suuri eivätkä asiat ole edenneet. Se johtuu myös siitä, että presidentti Chirac ja pääministeri Jospin kilpailevat maan seuraavan presidentinvaalin paalupaikasta. Niinpä muka tiedetään, että Ranskan pääministerin virastossa on valmiiksi kirjoitettuna kaksi televisiopuhetta. Jos kokous onnistuu, Jospin sanoo Chiracin myyneen Ranskan edut. Jos se epäonnistuu, Jospin sanoo Chiracin olleen kykenemättömän saamaan aikaan tuloksia.

Tapahtuipa kokouksessa mitä tahansa, se markkinoidaan menestyksenä. Niin aina tehdään. Ei ole vielä ollut epäonnistunutta huippukokousta.

Kokouksen tulokset olivat pari päivää ennen sen alkua enemmän auki kuin on näyttänyt ulospäin ja enemmän kuin Amsterdamin alla.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla EU:n II pilarissa hyväksytään kuulemma joustavuus yhteisten päätösten toimeenpanossa ja puolustusteollisessa yhteistyössä, vaikka saman päivän Financial Times-lehti tiesi Blairin panevan - konservatiivien puolustaessa NATO:a - kapu-

loita rattaisiin. Ulkoministeri Cook oli esittänyt, että joustavuus sopii vain varusteluyhteistyöhän mutta ei varsinaiseen puolustukseen.

Puolustuksen alalla *Chiracin Ranska* haluaa yhdessä Saksan, Italian ja Itävallan kanssa täyttää EU:n laajuista puolustusyhteistyötä, kun taas muun muassa *Jospinin Ranska* panee vastaan. Suomi ei pane. Valitettavasti.

Suomen virkamiehillä ei ollut tietoa, kumpi edustaa HVK-asioissa Suomea, presidentti vaiko pääministeri. Jos on kaksi linjaa kuten Ranskassa, Ranskan osalta soisin pääministerin voittavan, Suomen osalta presidentin.

Totta puhuen Halosen ja Lipposen linjoissa ei ole nähtävissä suurta eroa.

Koko kriisinhallinnan euroarmeija-ajatus, joka määrittää tulevaisuudessa EU:n yhden ulottuvuuden liittovaltiona, on Halosen ehdotus, jonka hän esitti ulkoministerinä yhdessä ruotsalaisen demarivirkasaisarensa kanssa. Voi myös olla, että Halonen ei ole vain idean äiti vaan rakastaa armeijaa kuin äiti lastaan. Naiset pitävät usein kenraaleista.

Suomi ei näyttele Nizzassa mitään roolia. Lipponen on jo antanut periksi kaikessa.

Oltiin pitkään vastaan kaksoisenemmistöä, koska se suosii suuria maita. Nyt on siirrytty sitä kannattamaan. Oltiin pitkään vastaan sitä, että puolustusasioissa otetaan käyttöön joustavuus sisäpiirin (NATO-yhteensopivaa) sotilasydintä varten, mutta siihen suostuttiin jo Feirassa. Kuukausi sitten vielä naureskeltiin Saksan ehdotukselle komissaarien tasapuolisesta kierrättämisestä, koska sitä pidettiin vain neuvottelujuonena, mutta nyt sekin hyväksytään, vaikka siitä joudutaan maksamaan hinta suurten maiden äänimäärien kasvuna ja menetettävänä europarlamenttipaikkoina.

Nyt hyväksytään jopa se, että Suomella ei ole aina omaa komissaaria!

Perusteena sille, että kaikki käy, on Suomen kanta EU:n laajenemiseen: ollaan laajenemisen puolesta. Mutta mihin Suomi tarvitsee laajenemista niin, että sitä vastaan ollaan valmiita myymään täysitsenäisyys ja täysivaltaisuus?

Nizzassa sovitaan ennakkotietojen mukaan siitä, että europuolueet saavat komission rahoista europuoluetukea. Sille hyväksytään laillisuusperusta.

Lähellä hyväksymistä on periaate, jonka mukaan jäsenmaat menettävät itsenäisyytensä kappaneuvotteluisa niillä aloilla, joilla komissiolla on toimivalta sisämarkkinoilla. Tätä vastaan monet kansalaisjärjestöt osoittavat mieltä Nizzassa.

Nizzassa ei ilmeisesti sovita mitään sellaista, josta pitäisi jossakin maassa järjestää kansanäänestys. Sellainen rajoitteen Nizzan liittovaltioitumiskokouksen asialistaan sai aikaan Tanskan EMU-äänestyksen tulos!

Mitä tulee Nizzan jälkihoitoon, on pelättävissä, että liisaliittovaltioitumista aletaan jatkossa valmistella sillä samalla *konventti-metodilla*, jolla tehtiin perusoikeuskirja. Schröder on kuitenkin toistaiseksi puhunut vain uudesta HVK:sta.

Iltapäivällä europarlamentissa Ranskan puolalais-bulgarialainen Eurooppa-ministeri Pierre Moscovici alkoi ennakoida Nizzan tuloksia. "On parempi, ettei tule sopimusta olleenkaan kuin että tulee huono sopimus." Myös pienten syyllistäminen jatkui. "Jos Nizzassa epäonnistutaan, se ei mene ilman vaikutuksia laajenemiseen."

Illalla matkalla kotiin luin lehdestä, että Putin oli ehdottanut "Suuren ja mahtavan Neuvostoliiton" palauttamista Venäjän kansallishymniksi.

Toisessa lehdessä arvioitiin osuvasti euroarmeijaa: "Eurooppalaiset eivät oikein tiedä (tai eivät myönnä), mitä varten heillä on tällaiset joukot. Heistä vain tuntuu, että heillä pitää ne olla."

Huolestuttava oli kotimaan lehden uutinen siitä, että **Björn Wahlroosista** on tulossa Sampo-Leonian uusi pääjohtaja. Sen kauemmaksi oikealle ei Suvi-Anne Siimes pääse nimityspolitiikassa. Siimeksen hyväksynnällä Wahlroosin Mandatum-yhtiö fuusioidaan Sampo-Leonianaan ja siitä maksetaan huikaiseva 2,5 miljardin markan kauppa(yli)hintaa. Siitä Wahlroosin osuus on päivän pörssikurssein runsaat 700 miljoonaa markkaa noin 14,5 prosenttia pääomaverolla.

Kauppahinnasta oli sopinut ostajan eli Sampo-Leonian puolesta Stora-Enson pääjohtaja **Jukka Härmälä**, vanha opiskelukaverini, joka hoiteli Kouri-kauppoja KOP:in puolesta ja osallistui KOP:in tuhoamiseen. SYP:in puolella taas Wahlroos oli yksi tuhoamisvastaavia.

Pankkilaman vuosina KOP:ille ja SYP:ille syntyi luottotappioita 32 miljardia, säästöpankeille 29 miljardia, osuuspankeille 16 miljardia ja Postipankille 6 miljardia markkaa. Näitä tappioita valtio maksoi veronmaksajien rahoista 40-50 miljardia. KOP:in sekä SYP:in omistajat menettivät pankkiensa itsenäisyyden.

Näyttää siltä, että Härmälän, joka nautti viime vuodelta 13 miljoonan markan optiotulot, ja Wahlroosin, joka on muuttanut tulonsa aliverotetuiksi pääomatuloiksi, on vasemmisto rehabilitoinut kotimaisten suurpankkien hävittämisestä. Että sellainen vasemmisto.

Keskiviikko 6.12.

Itsenäisyys- vai kansallispäivä?

Haluavat tehdä itsenäisyyspäivästä kansallispäivän. Totta on, että ei olla enää itsenäisiä, mutta muistoja pitää olla siitä, mikä on yhdistänyt Suomen kansakunnaksi. Itsenäisyyspäivä on mieleenpainuva muisto.

Suomen itsenäisyyspäivänä pitää muistaa myös köyhiä ja osattomia kanssaihmissiämme. On hyvä lainata Kansan Uutisten esittely Anneli Anttosen ja Jorma Sipilän kirjasta suomalaisesta sosiaaliturvasta:

Viime vuosikymmeninä vallinnut käsitys korkeista sosiaalimenoista ei pidä enää paikkaansa eikä varsinkaan jos tarkastellaan nettomenoja. Terveysturvallisuuden rahoitus suhteessa bruttokansantuotteeseen on eurooppalaista minimitasoa. Sairausvakuutus on heikko ja potilaan on maksettava terveyspalveluista poikkeuksellisen suuri osuus. Peruspäivärahan vaihtuminen työmarkkinatueksi ei enää takaa kansalaisille yleistä työttömyysturvaa. Kansaneläkettä ja sairausvakuutuksen päivärahaa ei enää makseta kaikille. Marginaalisen toimeentuloturvan

eli toimeentulotuen rooli on korostunut. Leipäjonot ovat jääneet osaksi toimeentuloturvaa. Ikääntyneiden laitoshoido on supistunut vanhainkotien vaihtuessa palveluasuntoihin. Kotiäitien taloudellista tukea on supistettu. Yksityisten sosiaalipalvelujen osuus on kasvanut nopeasti.

Presidentin linnan vastaanotolta jäi mieleen, kun Aatos Erkon kanssa keskustellessani Lipponen rynni tervehtimättä ohitse Erkkoa tönäisten. "Taisin olla tiellä", totesi Erkko.

Torstai 7.12.

Europommi vai ei?

Brysselissä oli Euroopan rauhanvoimien kokous, jossa valmisteltiin mahdollista yhteistä konferenssia poliitikkojen, rauhanliikkeiden, muiden kansalaisjärjestöjen ja kirkon edustajien kesken. Koolla oltiin Bertrand Russell-säätiön puheenjohtajan, viime kauden demarimepin **Ken Coatesin** aloitteesta.

Liikkeellä olivat vanhat pasifistit, jotka haluavat uudet sukupolvet mukaan rauhanliikkeeseen. Se olisi toivon kulttuuri nuorille.

Haluttiin vähentää varustelumenoja sen sijasta, että niitä ollaan nostamassa valmisteltaessa EU:n uutta puolustusulottuvuutta ja euroarmeijaa. Haluttiin vallata Euroopassa takaisin se aloitteiden tila, joka ennen oli puolueettomilla mailla.

Esille nousi myös kysymys europommista. Jos tulee euroarmeija ja USA karkotetaan Euroopasta, pitääkö EU-maiden ottaa käyttöön oma ydinasepelote? Jos niin tehdään, on valmistettava europommeja. Tehdäänkö Nizzasassa, jossa alkoi EU:n huippukokous, poliittista esivalmistelua myös europommille?

Tapaamisessa mietittiin, millä teemoilla on lähdettävä uudelleen liikkeelle. Jos puhutaan vain europommista ja muista uhkista, pelättiin, että pelko lamaannuttaa eikä mobilisoi.

Uusien nuorisoliikkeiden kanssa on myös strategia-ongelma. Kun radikaalit nuoret haluavat usein olla - ja ovatkin - vanhaa valtaa ja istuvia eliittejä vastaan, perinteisen rauhanliikkeen toimintatavat ovat ns. sivistyneitä. Kun nuoret puolustavat kaduilla rauhaa ja ympäristöä yhteistä vihollista eli kapitalismia vastaan, vanhat istuvat turvallisissa seminaareissaan.

Syntyy ongelma myös laitosvasemmistolle. Mitä tekee vasemmisto, kun vasemmalta ajetaan sen ohi sen perinteisin toimintatavoin? Siinä ei lisälaitostuminen auta.

Nizzassa isojen maiden Coup d'Etat

EU:ssa on erilaisia kansakuntia, joilla on monenlaisia lakeja ja määräyksiä sekä omintakeisia tapoja ja käytäntöjä. EU yhdenmukaistaa ja samanlaistaa kaiken samalla tavalla kuin teki kristinusko, paitsi että EU ei ole uskon asia eivätkä kaikki kristityt halua olla tämän maallisen vallan poliittisia sotilaita. Sen lisäksi monissa EU-maissa on vielä tekemättä uskonpuhdistus.

Hakijamaille EU ei ole mikään pelastusarmeija. Se ei edusta maiden välistä demokratiaa.

Jotta uusi keskusvalta tulisi hyväksytyksi ihmisten mielissä, se tarvitsee yhteisiä symboleja. EU:n tähtikuvio on kaikille tuttu. EU:lla on oma lippu, jolle on Suomessa määrätty yleinen liputuspäiväkin. EU:n kansallislaulu on Euroopan hymni, ja sitä kuunneltaessa EU:ssa noustaankin seisomaan. Tunnuksillaan EU käy taistelua ihmisten tajunnasta: on vain yksi vaihtoehto. Pitää tuntea siltä, että se on "läsnä".

EU:ssa kaiken pitää olla yhteisöllistä eli EU-yhteensopivaa, ja sotilasasioissa yhä enemmän NATO-yhteensopivaa.

pivaa. Jopa Euroopan historiankin pitää olla EU-yhteensopiva. Siinä tarkoituksessa Euroopan parlamentti on päättänyt esittää komissiolle, että se valmistelisi yhteisen historian oppikirjan kaikkiin EU:n kouluihin.

Liittovaltio on projekti ylhäältä alas, hallitsevilta hallituille. Arveluttavin liittovaltion tekemisen tapa on ns. *yhteisömetodi*, se että päätökset tehdään EU:n omissa toimielimissä niiden voimasuhteiden mukaisesti, niin että suuret maat määräävät. Perusoikeuskirjan valmisteluun käytettiin *konventtimetodia*, joka suosii, jos mahdollista, vieläkin enemmän suuria maita. Se on *on sovittu*-vaihtoehto: kansallisvaltioissa ei saa muuttaa sanaakaan siitä, mitä on sovittu ylikansallisesti ja epäparlamentarisesti, epäselvästikin.

Perusoikeuskirja on liittovaltioasiakirja. Yritetään saada näyttämään, että EU antaa ihmisille oikeuksia, joita heillä ei ole kansallisvaltiossa. Halutaan kertoa, että EU on oikeuksien antaja. "Hyvä" EU on hyvä köyhille.

EU on jo liittovaltio maataloudessa, aluepolitiikassa ja kilpailun valvonnassa. Muun muassa niillä aloilla sillä on yksinomainen toimivalta.

EU-liittovaltiolle on myös tulollaan oma raha, jonka arvoa kaitsee keskuspankki, jolla ei ole minkäänlaista demokraattista valvontaa.

EU:lla on EY-tuomioistuimien, joka synnyttää sille perusoikeuskirjan, asetusten ja direktiivien tulkinnan kautta oman yhteisöllisen oikeuskäytännön. Usein se on uutta lainsäädäntöä. Tuomioistuimien tulkitsee 20 000 laillista päätöstä, joita varten on kirjoitettu 85 000 sivua ylikansallista, osavaltioita sitovaa lakitekstiä.

EU:lle on tulollaan liittovaltion poliisi Europol. Sen lisäksi on päätetty oikeuslaitosten ja lakien yhteisöllistämistä, ja tulollaan on EU:n yleinen syyttäjä.

Liittovaltiolla pitää olla oma ulkopoliitiikka. EU:ssa se on yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (YTPP). EU:lle ollaan kokoamassa euroarmeijaa pysyvien sotilaallisten EU-elinten johdettavaksi.

Liittovaltiolla on oma kansanedustuslaitos. EU:ssa se on Euroopan parlamentti, jossa isoilla mailla on paljon edustajia ja pienillä mailla vähän. Parlamentissa toimii

neljä ylikansallista europuoluetta, joiden toimintaa EU rupeaa rahoittamaan europuoluetuella. Niiden hallitsema europarlamentti on vaatinut, että osa europarlamentin jäsenistä pitää valita ylikansallisilta eurovaalilistoilta, joille europuolueet asettavat ehdokkaat läpimenojärjestykseen. Isojen maiden edustajat valitsisivat silloin myös pienten maiden edustajat.

Liittovaltiolla pitää olla oma hallitus. Paavo Lipponen ja muut federalistit haluavat komission nauttivan europarlamentaarista luottamusta ikään kuin se olisi hallitus, vaikka komissaarit ovat vain virkamiehiä.

Tiedon saanti jäsentää yhteisön tietäviin ja tietämättömiin. Demokratiaa olisi julkisuus. EU taas on kuuluisa tiedon salaamisesta. Päätöksiä puolustusasioiden salaamisesta ei kuitenkaan tee aina EU, vaan myös NATO. Tiedon salaaminen on osa liittovaltion vallankäytön järjestelmää.

Mitkä olivat Nizzan kokouksen tärkeimmät tulokset liittovaltion lisääntymisen odotuksiin verrattuna?

Sivulla 141 esitetty ennakointi kokouksen tuloksista ei ole kaikilta osin täsmällinen.

Kaikki komissaarinpaikat menevät myöhemmin kierätykseen - toisin kuin ennalta uskottiin. Europarlamentti ei saanut lisää valtaa - toisin kuin se itse halusi. Sen takia europarlamentissa oli kokouksen jälkeen sellaista henkeä, että europarlamentti sivuutettiin tyystin ja että Nizzan sopimus täytyy tästä syystä hylätä.

EU:n militarisoitikaan ei lisääntynyt niin paljon kuin suurista maista Ranska, Saksa ja Italia olisivat halunneet, mutta muilta osin joustavuus eli *tiivimpi yhteistyö* lisääntyy näiden maiden toivomalla tavalla.

Muuten edettiin ennakkonuottien mukaan kohden liittovaltiota, mutta lyhyin askelin. Kirjoitin siitä Aamulehteen ja Savon Sanomiin 17.12.2000. Tässä Aamulehden kirjoitus:

Paremmassa piireissä vallankaappauksista käytetään nimitystä Coup d'Etat. Nizzan huippukokouksessa Portugalin pääministeri António Guterres syytti suuria maita

Nizzan kokouksen päätökset vuodelle 2005

(suluissa maiden varallisuusasema):

Jäsenmaat	Asukasluku, milj. henk. (%)	Äänet ennen nyt	Mepit ennen nyt	(Kansantuote /hlö, mk)
Saksa	82,0 (17,05)	10 29	99 99	(149 000)
Englanti	59,2 (12,32)	10 29	87 72	(154 000)
Ranska	59,0 (12,26)	10 29	87 72	142 000)
Italia	57,6 (11,97)	10 29	87 72	(121 000)
Espanja	39,4 (8,19)	8 27	64 50	(91 000)
Hollanti	15,7 (3,28)	5 13	31 25	(148 000)
Kreikka	10,5 (2,19)	5 12	25 22	(70 000)
Belgia	10,2 (2,12)	5 12	25 22	(144 000)
Portugali	10,0 (2,07)	5 12	25 22	(70 000)
Ruotsi	8,9 (1,84)	4 10	22 18	(162 000)
Itävalta	8,0 (1,68)	4 10	21 17	(150 000)
Tanska	5,3 (1,10)	3 7	16 13	(193 800)
Suomi	5,2 (1,07)	3 7	16 13	(153 000)
Irlanti	3,7 (0,78)	3 7	15 12	(152 200)
Luxembourg	0,4 (0,09)	2 4	6 6	(260 000)
Hakijamaat:				
Puola	38,7 (8,04)	27	50	(25 200)
Romania	22,5 (4,67)	14	33	(10 000)
Tshekki	10,3 (2,14)	12	20	(31 000)
Unkari	10,0 (2,10)	12	20	(32 000)
Bulgaria	8,2 (1,71)	10	17	(9 500)
Slovakia	5,4 (1,12)	7	13	(21 000)
Liettua	3,7 (0,77)	7	12	(17 000)
Latvia	2,4 (0,51)	4	8	(17 000)
Slovenia	2,0 (0,41)	4	7	(65 000)
Viro	1,4 (0,30)	4	6	(23 000)
Kypros	0,8 (0,16)	4	6	(84 000)
Malta	0,4 (0,08)	3	5	(62 000)

Nizzan huippukokouksen jälkeen oli pitkään epäselvää, mitä siellä päätettiin. Tulkintaongelmat ratkaistaan ehkä vasta helmikuussa 2001.

Neuvostossa on nykyisin yhteensä 87 ääntä, vuonna 2005 niitä on **345**.

Määräenemmistöön vaaditaan nykyisin 62 ääntä ja vuonna 2005 siihen vaaditaan **255** ääntä. Määrävähemmistö, jolla päätökset voidaan estää eli blokata, on nykyisin 26 ääntä ja vuonna 2005 se nousee **91** ääneen.

Määräenemmistöön vaaditaan vuonna 2005 **kolminkertainen enemmistö**: mainittu enemmistö äänistä, tietty määrä jäsenmaita ja 62 % asukkaista.

Olenainen muutos on se, että vuonna 2005 Saksa ja kaksi muuta suurta jäsenmaata voivat blokata päätöksenteon. Niissä on yli 38 % asukkaista.

siitä, että niiden tavoitteena oli ollut institutionaalinen Coup d'Etat.

Portugalin pääministerillä oli kokouksessa syytä katkeruuteen samoin kuin Belgian pääministerillä. Niiden suuret naapurit Espanja ja Hollanti kasvattivat niihin nähden äänikaulaa, ja siitä syystä nämä herrat nostivat profiilia. Sen sijaan Suomi oli tiukasti ruodussa.

Suomi on EU-luokan kiltein oppilas. Kun vuoden 1996 jälkeen on tehty päätöksiä määräenemmistöllä, Suomi on äänestänyt voittavaa ehdotusta vastaan tai tyhjästä yhteensä vain 5 kertaa. Muiden maiden osalta vastaavat luvut ovat: Saksa 51, Italia 37, Hollanti 26, Tanska ja Englanti 22, Espanja ja Ranska 18, Belgia 16, Portugal 15, Ruotsi 14, Kreikka 11, Itävalta 10 sekä Irlanti ja Luxembourg 8. Mikään muu maa ei anna EU:ssa yhtä paljon periksi kuin Suomi.

Suomi oli Nizzassa yksin. Lipponen ei halua tehdä pohjoismaista yhteistyötä, jonka tuloksena yksi ynnä yksi ynnä yksi olisi enemmän kuin kolme. Beneluxmaat osoittivat Nizzassa, että summa on suurempi kuin kolme.

Kun Suomella ei ollut mitään voitettavaa, mitään ei voitettu. Sen sijaan hävittävää oli, ja Suomen asenteella hävitään aina.

Kokous näytti liittovaltiokehitykselle suunnan, vaikka tiukimpien federalistien ei annettukaan ottaa pitkiä askeleita siihen suuntaan.

Sitä, että EU:sta tehtäisiin sotilasliitto, ei kuitenkaan estänyt liittoutumaton Suomi vaan NATO:n heikkene mistä pelkäävä Englanti. Suomihan oli jo aikaisemmin antanut periksi siinä asiassa, että EU:n sisään saadaan muodostaa sotilaallinen ydin.

Varsinaiset EU-puolustusvoimat antavat vielä odotuttaa itseään, mutta EU:n militarisointi jatkuu. Siitä päätettiin Nizzassa. EU:ssa jatketaan isku- eli interventiojoukkolinjalla. Tarja Halonen on tämän kriisinhallinta- ja rauhaanpakottamisidean äiti, ja sitä varten on jo alettu panna kokoon euroarmeijaa.

Lipposen mielestä pienen maan etu on vahva ja itsenäinen komissio. Se on hänen mielipiteensä, joka ei ole sen arvokkaampi kuin että sanotaan vahvan, itsenäisen ja eduskunnan tukea nauttivan hallituksen olevan

Suomen etu EU:ssa. Itsenäisen Suomen etu olisi, että hallitus ei olisi liittovaltiohenkinen.

Kun Saksa ehdotti ennen Nizzaa, että kaikkien maiden pitää panna vuorollaan komissaarin paikka kierrätykseen, Suomi torjui sen. Sanottiin, että jos komissiossa ei ole Saksan ja Ranskan edustusta, se on liian heikko. Nizzassa Suomi kuitenkin hyväksyi komissaarien kierrätyksen ja heikon komission. Kun mukaan tulee 27. jäsenmaa, alkaa kierrätys.

Lipponen oli viimeisen yön pimeinä tunteina hyväksynyt periaatteen siitä, että eri maiden komissaarit valitaan yksimielisyyden sijasta määränemmistöllä ja että valinta tehdään pääkomissaarin hyväksymistä jäsenmaiden ehdokkaista.

Tulee mieleen muinainen Neuvostoliitto. Siellä venäläiset valitsivat monopolipuolueen keskuskomiteaan ja politbyrooseen myös muiden kansakuntien edustajat. Niin saatetaan tehdä myös EU:ssa. Maat saavat ehdottaa omaa komissaaria, mutta muut päättävät, onko ehdokas sopiva näille muille. Niin toimii liittovaltioväki.

Äänet eivät ole yhtä tärkeitä kuin se, mihin niitä käytetään.

Määränemmistöpäätöksille vaaditaan tästä eteenpäin *kolminkertainen enemmistö*: yli 70 % äänistä, 62 % asukkaista ja joku enemmistö maista. Päätösten torpedoimiseen riittää pieni vähemmistö, kun kolmessa suuressa maassa on yli 38 % asukkaista. Niinpä mainitut prosenttiluvut eivät olekaan syntyneet tyhjästä. Niitä ei ole kirjoitettu matematiikan vaan vallan kielellä.

Lisäksi suuret maat säilyttivät pieniä paremmin suhteellisen osuutensa europarlamentin paikoista, joita tulee jakoon 732. Viimeisenä yönä oli Kreikalle ja Portugalille vielä annettu 2 lisäpaikkaa, kun Belgia oli saanut saman korvaukseksi Hollannin suuremmasta äänimäärästä neuvostossa. Yhtä suurille Unkarille ja Tshekille näitä hyvityspaikkoja ei enää riittänyt. Että sellaista demokratiaa.

Moni asia oli jäänyt Nizzassa epäselväksi. Kokouksen tulokset olivat ensimmäisellä viikolla sen jälkeen käytössä vain ranskaksi, ja niihin liittyi suuria tulkintaongelmia. Näytti siltä, että neuvoston uudet äänimäärät sekä enemmistö- ja vähemmistöperiaatteet astuvat voimaan vuoden 2005 alussa, vaikka EU ei laajenekaan.

Silloin pienet maat ovat maksaneet valtansa menetyksenä hinnan laajenemisesta, jota ei tapahdukaan. Se vasta olisi todellinen Coup d'Etat isojen maiden hyväksi!

Europuoluetuelle hyväksyttiin Nizzassa laillisuusperusta. Siitä päätetään tämän jälkeen määränemistöllä, eikä Suomi niin ollen voi estää europuoluiden rahoitusta meidän veronmaksajiemme varoin. Esimerkiksi sen olisi voinut estää Nizzassa, mutta enää sen jälkeen ei voi.

Suomen ei pitäisi tulevaisuudessa kurkottaa Eurooppaan ohi pohjoismaiden. Meidän pitää tehdä yhteistyötä, sillä yksin ollessamme - tai Saksan kainalossa - me olemme aina vallankäytön suuria häviäjiä. Suomalaisen ei ole hyvä olla alamainen.

Jos EU laajenee, Suomi on samassa sarjassa kuin Slovakia ja Liettua. Jos me olemme yksin, se on meille oikea sarja. Asukasluvun perusteella meidän kuuluu olla siinä joukossa, vaikka geopolittisesti meidän pitäisi kuulua pohjoismaihin.

Jos EU ei laajenekaakaan, suurten maiden vallankaappaus on onnistunut paremmin kuin kuviteltiin. Kuviteltiin, että EU:n uudet jäsenmaat vähän tasapainottaisivat Nizzassa syventynyttä epätasapainoa.

Hyvän kuvan asenteesta, jonka perusteella synnytetään EU(A) ja EU(B), antaa vuoto **Jacques Chiracin** käyttämästä puheenvuorosta: "On oikeutettua, että vanhat jäsenmaat, jotka ovat antaneet unionille niin paljon, saavat enemmän äänivaltaa kuin uudet jäsenet, jotka tuovat ongelmia."

Suuret maat säilyttivät pieniä paremmin suhteellisen osuutensa myös europarlamentissa eivätkä vain neuvostossa. Europarlamentti, johon Suomesta valitaan tulevaisuudessa vain 13 meppiä, edustaa ylikansallista valtaa: päätökset tehdään jäsenten enemmistöllä ilman niitä suojalausekkeita, joita neuvostossa vielä on Nizzan jälkeenkin tarjolla monissa elintärkeissä asioissa.

Neuvoston päätettäväksi määränemmistöllä siirrettiin kolmisenkymmentä uutta asiaryhmää, mutta ei kuitenkaan yhtään sellaista asiaa, josta isot maat halusivat

päättää yksimielisesti - eli siis kansallisen veto-oikeuden säilyttäen. Suomi oli hämmästyttävän innokas luopumaan veto-oikeudesta ja kannatti oman valtansa vähenemistä enemmän kuin mihin muut olivat valmiita suostumaan.

Kun päätettiin liittää kauppaneuvottelut palveluksista, tekijänoikeuksista ja investoinneista komission tehtäviin, Suomi toimi Nokian juoksupoikana mutta oli myös komissiolle mieleen. Kimmo Sasin mukaan komissio voi olla Suomeen tyytyväinen, ja niin se onkin, mutta monet maailman ympäristö- ja kansalaisjärjestöt eivät ole.

Saksa voitti Nizzan vallanujjakokisat ylivoimaisesti. Kokouksen jälkeen Saksan ulkoministeriö lähetti kaikille mepeilleen kirjeen, jossa iloittiin Nizzan menestyksestä. Espanja oli kisan hyvä kakkonen, jos Luxembourgia ei lasketa mukaan; sehän voittaa aina. Englantikin voitti, kun se peesasi likaista työtä tehneen Ranskan perässä.

Kun puhuttiin Espanjan ja Englannin menestyksestä, eräs suomalaisten tuntema komissaari arveli niiden tehneen ennen kokousta liiton puheenjohtajamaa Ranskan kanssa. Ei Espanja nimittäin voinut sattumalta saada veto-oikeutta EU:n rahanjakoon vuoden 2006 rakennetukineuvotteluissa. Se sai, ja sillä tavalla se turvaa rahan juoksutuksen Espanjaan myös laajenemisen oloissa. Sen takia Espanjan ei tarvinnut torpedoida Nizzan yksimielisyyttä laajenemisen pelossaan.

Kokouksen suuria häviäjiä oli Ranska. Se ajoi itsekkäällä esiintymisellään itsensä eristykseen tavalla, jossa se ei ole ollut koskaan aikaisemmin. Paljastui, että keisarilla on suuri suu mutta ei lainkaan vaatteita. Joidenkin mielestä Ranskan elefantti synnytti Nizzassa hiiren, mikä on Nizzan sopimuksen äidille aika lievä tuomio.

On mahdollista, että Nizzassa Saksan ja Ranskan akseli murtui muttei vielä katkennut. Saksa nousi johtoon. Sillä on todellista voimaa.

Lipponen oli kokoukseen tyytyväinen, kun Suomen tärkeimmäksi asiaksi nostettu tavoite - joku tärkeä tavoitehan pitää aina olla - eteni: EU laajenee ja laajenemi-

nen vauhdittui. Mutta ollaanko meillä yleisesti sitä mieltä, että Suomen piti uhrata lisää täysivaltaisuuttaan EU:n laajenemisen eteen? Kenen tavoite se oikein on?

No, on se ainakin Nizzan suuren voittajan Saksan tavoite.

Sen ehdotuksesta päätettiin, että EU:ssa järjestetään uusi hallitusten välinen kokous vuonna 2004 toimivalan uusjaosta unionin, jäsenmaiden ja niiden valtioiden välillä. Silloin keskustellaan varmaankin *perustuslaista*, jonka tuleminen alkoi Nizzassa perusoikeuskirjan hyväksymisellä.

EU:ssa saattaa pian olla lähes 500 000 000 ihmistä, mutta ei demokratiaa eikä edes mallia tulollaan olevan liittovaltion demokratian mahdollisuudesta. Jos EU hakisi EU:n jäsenyyttä, sitä ei voitaisi ottaa, koska se ei ole riittävän demokraattinen.

20.12.2000

Ota yhteyttä:

Internet-sivut: www.kaapeli.fi/seppanen

Sähköposti: seppanen@kaapeli.fi

Kommentit: Esko Seppäsen toimisto, Euroopan parlamentti,
ASP 08 H 349, Rue Wiertz, B-1047 Bruxelles, Belgique.

uusi vasemmisto

GUE/NGL-europarlamenttiryhmän tiedotuslehti **uusi vasemmisto** pitää Sinut ajan tasalla EU-tapahtumista 4-5 kertaa vuodessa. Tilaus on maksuton (tilauskortti alla).

YHTEYDENOTTOKORTTI

Haluan, että nimeni ja osoitteeni lisätään lehden postituslistalle. Siitä ei aiheudu minulle mitään kustannuksia.

Nimi: _____

Osoite: _____

Lähetä tämä lipuke kirjeenä osoitteella Esko Seppäsen toimisto, Euroopan parlamentti, ASP 08-H 349, Rue Wiertz, B-1047 Bruxelles, Belgique. Kuoreen 3 markan 50 pennin postimerkki.